

Slovenské vydanie

Právne predpisy

Zväzok 49
30. decembra 2006

Obsah	I Akty, ktorých uverejnenie je povinné	
	★ Nariadenie Rady (Euratom) č. 1908/2006 z 19. decembra 2006, ktorým sa ustanovujú pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít na činnosti v rámci siedmeho rámcového programu Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu a šírenia výsledkov výskumu (2007 – 2011)	1
	<hr/>	
	II Akty, ktorých uverejnenie nie je povinné	
	Rada	
	2006/970/Euratom:	
	★ Rozhodnutie Rady z 18. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy (2007 – 2011)	60
	2006/971/ES:	
	★ Rozhodnutie Rady z 19. decembra 2006 o osobitnom programe „Spolupráca“, ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013) ⁽¹⁾	86
	2006/972/ES:	
	★ Rozhodnutie Rady z 19. decembra 2006 o osobitnom programe „Myšlienky“, ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013) ⁽¹⁾	242
	2006/973/ES:	
	★ Rozhodnutie Rady z 19. decembra 2006 o osobitnom programe „Ľudia“, ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013) ⁽¹⁾	269
	2006/974/ES:	
	★ Rozhodnutie Rady z 19. decembra 2006 o osobitnom programe „Kapacity“, ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013) ⁽¹⁾	298
	<hr/>	
	⁽¹⁾ Text s významom pre EHP	(Pokračovanie na druhej strane)

2006/975/ES:

- ★ **Rozhodnutie Rady z 19. decembra 2006 o osobitnom programe, ktorý sa má vykonávať prostredníctvom priamych akcií Spoločného výskumného centra v rámci siedmeho rámcového programu Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)** 367
- 2006/976/Euratom:
- ★ **Rozhodnutie Rady z 19. januára 2006 o osobitnom programe, ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy (2007 – 2011)** 403
- 2006/977/Euratom:
- ★ **Rozhodnutie Rady z 19. decembra 2006 o osobitnom programe, ktorý sa má vykonávať prostredníctvom priamych akcií Spoločného výskumného centra v rámci siedmeho rámcového programu Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy (2007 – 2011)** 433

I

(Akty, ktorých uverejnenie je povinné)

Nariadenie Rady (Euratom) č. 1908/2006**z 19. decembra 2006,**

**ktorým sa ustanovujú pravidlá účasti podnikov,
výskumných centier a univerzít na činnosti v rámci
siedmeho rámcového programu Európskeho spoločenstva
pre atómovú energiu a šírenia
výsledkov výskumu (2007 – 2011)**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej články 7 a 10,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu¹,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²,

so zreteľom na stanovisko Dvora audítorov³,

¹ Stanovisko z 30. novembra 2006 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

² Stanovisko z 5. júla 2006 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku). Stanovisko vydané v nadväznosti na nepovinnú poradu.

keďže:

- (1) Siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu bol prijatý rozhodnutím Rady 2006/970/Euratom z 18. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy (2007 – 2011)¹. Vykonávanie rámcového programu a jeho osobitných programov vrátane s nimi súvisiacich finančných aspektov spadá do zodpovednosti Komisie.
- (2) Siedmy rámcový program sa realizuje v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev², ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“, a s nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 2342/2002 z 23. decembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev³, ďalej len „vykonávacie pravidlá“.
- (3) Siedmy rámcový program sa realizuje aj v súlade s pravidlami štátnej pomoci, najmä s pravidlami štátnej pomoci pre výskum a vývoj, ktorými je v súčasnosti rámec Spoločenstva pre štátnu pomoc pre výskum a vývoj⁴.
- (4) Nakladanie s dôvernými údajmi je upravené vo všetkých príslušných právnych predpisoch Spoločenstva vrátane vnútorných pravidiel inštitúcií, ako napríklad rozhodnutie Komisie 2001/844 z 29. novembra 2001, ktorým sa mení a dopĺňa jej rokovací poriadok⁵, pokiaľ ide o ustanovenia o bezpečnosti.

³ Ú. v. EÚ C 203, 25.8.2006, s. 1. Stanovisko vydané z vlastného podnetu.

¹ Ú. v. EÚ L 400, 30.12.2006.

² Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

³ Ú. v. ES L 357, 31.12.2002, s. 1. Nariadenie naposledy zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 1248/2006 (Ú. v. EÚ L 227, 19.8.2006, s. 3).

⁴ Ú. v. ES C 45, 17.2.1996, s. 5.

⁵ Ú. v. ES L 317, 3.12.2001, s. 1. Rozhodnutie naposledy zmenené a doplnené rozhodnutím 2006/548/ES, Euratom (Ú. v. EÚ L 215, 5.8.2006, s. 38).

- (5) Pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít by mali poskytovať koherentný, komplexný a transparentný rámec na zabezpečenie čo najefektívnejšej možnej realizácie pri zohľadnení potreby ľahšieho prístupu pre všetkých účastníkov prostredníctvom zjednodušených postupov v súlade so zásadou proporcionality.
- (6) Pravidlá by mali tiež uľahčiť využívanie duševného vlastníctva účastníka pričom zohľadnia aj spôsoby možnej organizácie účastníka na medzinárodnej úrovni a zároveň budú chrániť oprávnené záujmy ďalších účastníkov a Spoločenstva.
- (7) Siedmy rámcový program by mal podporovať účasť z najvzdialenejších regiónov Spoločenstva, ako aj zo širokého spektra podnikov, výskumných centier a univerzít.
- (8) Vymedzenie mikropodnikov, malých a stredných podnikov (MSP) uvedené v odporúčaní Komisie 2003/361/ES¹ by sa malo uplatňovať z dôvodov koherentnosti a transparentnosti.
- (9) Je nevyhnutné stanoviť minimálne podmienky účasti ako všeobecné pravidlo a tiež s prihliadnutím na osobitosti nepriamych akcií v rámci siedmeho rámcového programu. Predovšetkým by sa mali ustanoviť pravidlá týkajúce sa počtu účastníkov a miesta ich sídla.
- (10) Je vhodné, aby sa akýkoľvek právny subjekt mohol zúčastňovať, hneď ako budú splnené minimálne podmienky. Účasť presahujúca minimum by mala zabezpečiť efektívne vykonávanie príslušnej nepriamej akcie.

¹ Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36.

- (11) Medzinárodné organizácie zaoberajúce sa rozvojom spolupráce v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy v Európe a vytvárané väčšinou členskými štátmi alebo pridruženými krajinami by mali byť podporované, aby sa zúčastňovali na siedmom rámcovom programe.
- (12) V súlade s článkom 101 zmluvy je treba rátať s účasťou právnych subjektov usadených v tretích krajinách, ako aj s účasťou medzinárodných organizácií. Je však vhodné požadovať, aby takáto účasť bola opodstatnená, pokiaľ ide o takto uskutočnený zvýšený príspevok k cieľom, o ktoré usiluje siedmy rámcový program.
- (13) Podľa článku 198 zmluvy sú právne subjekty neeurópskych území členských štátov podliehajúcich ich jurisdikcii oprávnené na siedmy rámcový program.
- (14) V súlade s vyššie uvedenými cieľmi je nevyhnutné stanoviť podmienky poskytovania finančnej podpory Spoločenstva účastníkom nepriamych akcií.
- (15) Malo by sa účinne a plynulo prejsť od systému založeného na výpočte nákladov, ktorý sa používa v šiestom rámcovom programe. Monitorovací proces v siedmom rámcovom programe by mal preto v prospech účastníkov riešiť vplyv tejto zmeny na rozpočet, najmä pokiaľ ide o jej účinok na administratívnu záťaž pre účastníkov.
- (16) Je nevyhnutné, aby Komisia zaviedla, okrem pravidiel a postupov ustanovených nariadení o rozpočtových pravidlách, v jeho vykonávacích pravidlách a v tomto nariadení, ďalšie pravidlá a postupy, ktorými sa bude riadiť predkladanie, hodnotenie a výber návrhov a udeľovanie grantov ako aj konanie o opravnom prostriedku pre účastníkov. Mali by sa najmä zaviesť pravidlá, ktorými sa riadi využívanie nezávislých odborníkov.

- (17) Je vhodné, aby Komisia zaviedla, okrem pravidiel a postupov ustanovených v nariadení o rozpočtových pravidlách a v jeho vykonávacích pravidlách, ďalšie pravidlá a postupy, ktorými sa bude riadiť hodnotenie právnej a finančnej životaschopnosti účastníkov nepriamych akcií v rámci siedmeho rámcového programu. Takéto pravidlá by mali vytvoriť správnu rovnováhu medzi ochranou finančných záujmov Spoločenstva a zjednodušením a uľahčením účasti právnych subjektov na rámcovom programe.
- (18) V tejto súvislosti sa nariadením o rozpočtových pravidlách a jeho vykonávacími pravidlami a nariadením Rady (Euratom, ES) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev¹ riadi, okrem iného, ochrana finančných záujmov Spoločenstva, boj proti podvodom a nezrovnalostiam, postupy na vymáhanie súm dlhovaných Komisii, vylúčenie z postupov udeľovania zmlúv a grantov a s tým súvisiace sankcie, ako aj audity, kontroly a inšpekcie vykonávané Komisiou a Dvorom audítorov na základe článku 160c zmluvy.
- (19) Je potrebné, aby sa finančný príspevok Spoločenstva poskytol účastníkom bez zbytočného odkladu.
- (20) Dohody uzavreté pre každú akciu majú zabezpečiť dohľad a finančnú kontrolu zo strany Komisie alebo akéhokoľvek zástupcu splnomocneného Komisiou, ako aj audity vykonávané Dvorom audítorov a kontroly na mieste vykonávané Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF) v súlade s postupom ustanoveným v nariadení Rady č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi².

¹ Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

² Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

- (21) Komisia by mala monitorovať nepriame akcie vykonávané tak v rámci siedmeho rámcového programu, ako aj v rámci siedmeho rámcového programu a jeho osobitných programov. Komisia by mala zriadiť a udržiavať vhodný informačný systém s cieľom zabezpečiť účinné a koherentné monitorovanie a hodnotenie vykonávania nepriamych akcií.
- (22) Siedmy rámcový program by mal odzrkadľovať a podporovať všeobecné zásady stanovené v Európskej charte výskumných pracovníkov¹ a v Kódexe správania pri nábore výskumných pracovníkov, pričom bude rešpektovať ich dobrovoľný charakter.
- (23) Pravidlá, ktorými sa riadi šírenie výsledkov výskumu, by mali zabezpečiť, aby v prípade vhodnosti účastníci chránili duševné vlastníctvo vytvárané v rámci akcií a využívali a šírili tieto výsledky.
- (24) Pri dodržiavaní práv vlastníkov duševného vlastníctva, by mali byť tieto pravidlá určené na zabezpečenie prístupu účastníkov a podľa potreby ich pridružených subjektov usadených v členskom štáte alebo pridruženej krajine k informáciám, ktoré prinášajú do projektu, a k poznatkom vyplývajúcim z výskumnej práce vykonávanej v rámci projektu v rozsahu nevyhnutnom na vykonávanie výskumnej práce alebo na využívanie z nej vyplývajúcich poznatkov.
- (25) Upúšťa sa od povinnosti niektorých účastníkov ustanovenej v šiestom rámcovom programe preberať zodpovednosť za svojich partnerov v tom istom konzorciu. V tejto súvislosti by sa mal zriadiť účastnícky záručný fond spravovaný Komisiou s cieľom vymáhať splatné sumy, ktoré neuhradili partneri neplniaci si svoje záväzky. Takýmto prístupom sa podporí zjednodušenie a uľahčí sa účasť, pričom sa ochránia finančné záujmy Spoločenstva spôsobom primeraným pre rámcový program.

¹ Ú. v. EÚ L 75, 22.3.2005, s. 67.

-
- (26) Príspevky Spoločenstva do spoločného podniku založeného na základe článkov 45 až 51 zmluvy nepatria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.
- (27) V tomto nariadení sa rešpektujú základné práva a zohľadňujú zásady uznané predovšetkým v Charte základných práv Európskej únie.
- (28) Spoločenstvo môže poskytovať finančnú pomoc, ako sa to ustanovuje v nariadení o rozpočtových pravidlách, okrem iného aj prostredníctvom:
- a) verejného obstarávania, vo forme cien tovarov alebo služieb ustanovených zmluvou a vybraných na základe výziev na predkladanie ponúk;
 - b) grantov;
 - c) členstva v organizácii vo forme členského poplatku;
 - d) honorárov pre nezávislých odborníkov uvedených v článku 16 tohto nariadenia,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

ÚVODNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy

Toto nariadenie stanovuje pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít a iných právnych subjektov na akciách vykonávaných jedným alebo viacerými účastníkmi prostredníctvom systémov financovania uvedených v časti a) prílohy II k rozhodnutiu 2006/970/Euratom, ktorým sa ustanovuje siedmy rámcový program, ďalej len „nepriame akcie“.

Ustanovuje aj pravidlá v súlade s pravidlami ustanovenými v nariadení o rozpočtových pravidlách a v jeho vykonávacích pravidlách, ktoré sa týkajú finančného príspevku Spoločenstva pre účastníkov nepriamych akcií v rámci siedmeho rámcového programu.

Pokiaľ ide o výsledky výskumu vykonávaného v rámci siedmeho rámcového programu, toto nariadenie stanovuje pravidlá pre uverejňovanie nadobudnutých znalostí akýmkoľvek vhodnými prostriedkami okrem tých, ktoré vyplývajú z formálnych náležitostí na ich ochranu, a vrátane publikovania nadobudnutých znalostí v akomkoľvek médiu, ďalej len „šírenie“.

Okrem toho ustanovuje toto nariadenie pravidlá pre priame alebo nepriame využívanie nadobudnutých znalostí v ďalších výskumných činnostiach iných ako tie, ktoré sú zahrnuté do príslušnej nepriamej akcie, alebo pre vývoj, vytvorenie a predaj výrobku alebo procesu, alebo pre vytvorenie a poskytovanie služby, ďalej len „využitie“.

Pokiaľ ide o nadobudnuté a východiskové znalosti, toto nariadenie ustanovuje pravidlá týkajúce sa povolení a užívateľských práv na ne, ďalej len „prístupové práva“.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa okrem vymedzenia pojmov uvedeného v nariadení o rozpočtových pravidlách a v jeho vykonávacích pravidlách používajú toto vymedzenie pojmov:

1. „právny subjekt“ je každá fyzická osoba alebo každá právnická osoba zriadená podľa vnútroštátneho práva miesta svojho sídla, podľa práva Spoločenstva alebo medzinárodného práva, ktorá má právnu subjektivitu a ktorá môže, konajúc vo svojom vlastnom mene, vykonávať práva a brať na seba povinnosti. V prípade fyzických osôb sa odkazy na sídlo považujú za odkazy na obvyklé miesto pobytu;
2. „pridružený subjekt“ je každý právny subjekt, ktorý je priamo alebo nepriamo kontrolovaný účastníkom alebo je rovnako priamo alebo nepriamo kontrolovaný ako účastník, pričom kontrola má jednu z foriem uvedených v článku 7 odseku 2;
3. „spravodlivé a primerané podmienky“ sú vhodné podmienky vrátane možných finančných podmienok pri zohľadnení konkrétnych okolností žiadosti o prístup, napríklad skutočná alebo možná hodnota nadobudnutých alebo východiskových znalostí, ku ktorým sa požaduje prístup a/alebo rozsah, doba trvania alebo iné charakteristiky predpokladaného využitia;

4. „nadobudnuté znalosti“ sú výsledky vrátane informácií nezávisle od toho, či môžu alebo nemôžu byť chránené, ktoré sa tvoria v rámci príslušnej nepriamej akcie. Medzi takéto výsledky patria práva súvisiace s autorským právom; dizajnové práva; patentové práva; práva súvisiace s odrodami rastlín; alebo podobné formy ochrany;
5. „výhodiskové znalosti“ sú informácie, ktoré vlastníia účastníci pred prístupím k dohode o grante, ako aj autorské práva alebo iné práva duševného vlastníctva súvisiace s týmito informáciami, na ktorých ochranu bola podaná žiadosť pred ich prístupím k dohode o grante, a ktoré sú potrebné na vykonávanie nepriamej akcie alebo na využívanie výsledkov nepriamej akcie;
6. „účastník“ je právny subjekt, ktorý prispieva k nepriamej akcii a má na základe tohto nariadenia práva a povinnosti vo vzťahu k Spoločenstvu;
7. „výskumná organizácia“ je právny subjekt zriadený ako nezisková organizácia, ktorej jedným z hlavných cieľov je vykonávať činnosti v oblasti výskumu alebo technického rozvoja;
8. „tretia krajina“ je štát, ktorý nie je členským štátom;
9. „pridružená krajina“ je tretia krajina, ktorá je zmluvnou stranou medzinárodnej dohody so Spoločenstvom, v rámci podmienok ktorej alebo na základe ktorej finančne prispieva k celému siedmemu rámcovému programu alebo k jeho časti;
10. „medzinárodná organizácia“ je medzivládna organizácia iná, než Európske spoločenstvo, ktorá má právnu subjektivitu podľa medzinárodného verejného práva, ako aj akákoľvek špecializovaná agentúra zriadená touto medzinárodnou organizáciou;

11. „medzinárodná európska záujmová organizácia“ je medzinárodná organizácia, ktorej väčšinu členov tvoria členské štáty alebo pridružené krajiny a ktorej hlavným cieľom je presadzovanie vedeckej a technickej spolupráce v Európe;
12. „verejný subjekt“ je akýkoľvek právny subjekt zriadený ako taký vnútroštátnym právom a medzinárodné organizácie;
13. „MSP“ znamená mikropodniky, malé, a stredné podniky v zmysle odporúčania 2003/361/ES v znení zo 6. mája 2003;
14. „pracovný program“ je plán prijatý Komisiou na realizáciu osobitného programu uvedeného v článku 2 rozhodnutia 2006/970/Euratom;
15. „systémy financovania“ sú mechanizmy na financovanie nepriamych akcií Spoločenstvom ustanovených v časti a) prílohy B k rozhodnutiu 2006/970/Euratom;

Článok 3

Dôverný charakter

V súlade s podmienkami uvedenými v dohode o grante, menovacom dekréte alebo zmluve, Komisia a účastníci zachovávajú dôverný charakter všetkých údajov, poznatkov a dokumentov, ktoré im boli oznámené ako dôverné.

KAPITOLA II

ÚČASŤ

Článok 4

Osobitné pravidlá pre výskum energie jadrovej syntézy

Pravidlá ustanovené v tejto kapitole sa uplatňujú bez toho, aby boli dotknuté osobitné pravidlá pre činnosti v tematickej oblasti Výskum energie jadrovej syntézy uvedené v kapitole IV.

ODDIEL 1

MINIMÁLNE PODMIENKY

Článok 5

Všeobecné zásady

1. Na nepriamej akcii sa môže zúčastňovať každý podnik, univerzita alebo výskumné centrum alebo iný právny subjekt usadený buď v členskom štáte alebo v pridruženej krajine alebo v tretej krajine za predpokladu, že boli splnené minimálne podmienky uvedené v tejto kapitole, vrátane akýchkoľvek podmienok špecifikovaných podľa článku 11.

V prípade nepriamej akcie uvedenej v článkoch 6 alebo 8, v rámci ktorej je možné, aby boli minimálne podmienky splnené bez účasti právneho subjektu usadeného v členskom štáte, je však potrebné zlepšiť dosahovanie cieľov ustanovených v článkoch 1 a 2 zmluvy.

2. Spoločné výskumné centrum Európskej komisie, ďalej len „Spoločné výskumné centrum“, sa môže zúčastňovať na nepriamych akciách na rovnakom základe a s rovnakými právami a povinnosťami ako právny subjekt usadený v členskom štáte.

Článok 6

Minimálne podmienky

1. Minimálne podmienky pre nepriame akcie sú tieto:
 - a) musia sa zúčastniť najmenej tri právne subjekty, každý z nich je usadený v členskom štáte alebo pridruženej krajine, a žiadne dva z nich nemôžu byť usadené v tom istom členskom štáte alebo v tej istej pridruženej krajine;
 - b) všetky tri právne subjekty musia byť navzájom nezávislé v súlade s článkom 7.
2. Na účely odseku 1 písm. a), ak jedným z účastníkov je Spoločné výskumné centrum alebo medzinárodná európska záujmová organizácia alebo subjekt vytvorený na základe právnych predpisov Spoločenstva, predpokladá sa, že tento účastník je usadený v členskom štáte alebo v pridruženej krajine inom/inej ako ktorýkoľvek členský štát alebo pridružená krajina, v ktorom/ktorej je usadený iný účastník tej istej akcie.

*Článok 7**Nezávislosť*

1. Dva právne subjekty sú považované za navzájom nezávislé, ak ani jeden z nich nie je pod priamou alebo nepriamou kontrolou druhého subjektu alebo pod tou istou priamou alebo nepriamou kontrolou ako daný druhý subjekt.
2. Na účely odseku 1 môže mať kontrola jednu z týchto foriem:
 - a) priame alebo nepriame vlastníctvo viac ako 50 % nominálnej hodnoty emitovaného základného imania príslušného právneho subjektu alebo väčšiny hlasovacích práv akcionárov alebo spoločníkov daného subjektu;
 - b) priame alebo nepriame, skutočné alebo zo zákona, vlastníctvo rozhodovacích právomocí príslušného právneho subjektu.
3. Nasledujúce vzájomné vzťahy medzi právnymi subjektami sa však ako také nepovažujú za vzťahy vytvárajúce riadiace vzťahy:
 - a) tá istá verejná investičná spoločnosť, inštitucionálny investor alebo spoločnosť s rizikovým kapitálom priamo alebo nepriamo vlastní viac ako 50 % nominálnej hodnoty emitovaného základného imania alebo väčšiny hlasovacích práv akcionárov alebo spoločníkov;
 - b) príslušné právne subjekty sú vlastnené alebo kontrolované tým istým verejným subjektom.

Článok 8

Koordináčné a podporné akcie, odborná príprava a kariérny rast výskumných pracovníkov

Minimálnou podmienkou pre koordináčné a podporné akcie a pre akcie zamerané na odbornú prípravu a kariérny rast výskumných pracovníkov je účasť jedného právneho subjektu.

Prvý odsek sa neuplatňuje v prípade akcií, ktorých účelom je koordinácia výskumných činností.

Článok 9

Jediní účastníci

Ak sú minimálne podmienky nepriamej akcie splnené, pokiaľ ide o počet právnych subjektov, ktoré spoločne vytvárajú jeden právny subjekt, tento môže byť jediným účastníkom nepriamej akcie za predpokladu, že je usadený v členskom štáte alebo v pridruženej krajine.

Článok 10

Medzinárodné organizácie a právne subjekty usadené v tretích krajinách

Účasť na nepriamych akciách je otvorená pre medzinárodné organizácie a právne subjekty usadené v tretích krajinách potom, čo boli splnené minimálne podmienky ustanovené v tejto kapitole, ako aj podmienky špecifikované v osobitných programoch alebo v príslušných pracovných programoch.

*Článok 11**Dodatočné podmienky*

Okrem minimálnych podmienok ustanovených v tejto kapitole môžu osobitné programy alebo pracovné programy ustanoviť podmienky týkajúce sa minimálneho počtu účastníkov.

V súlade s charakterom a cieľmi nepriamej akcie môžu tiež ustanoviť dodatočné podmienky, ktoré treba splniť, pokiaľ ide o druh účastníka a prípadne i miesto jeho usadenia.

ODDIEL 2**POSTUPY****PODODDIEL 1****VÝZVY NA PREDKLADANIE NÁVRHOV***Článok 12**Výzvy na predkladanie návrhov*

1. Komisia vydáva v súlade s požiadavkami ustanovenými v príslušných osobitných programoch a pracovných programoch výzvy na predkladanie návrhov na nepriame akcie.

Okrem uverejňovania uvedeného vo vykonávacích pravidlách Komisia uverejňuje výzvy na predkladanie návrhov na internetových stránkach siedmeho rámcového programu prostredníctvom osobitných informačných kanálov a v národných kontaktných miestach zriadených členskými štátmi a pridruženými krajinami.

2. V prípade potreby Komisia upresní vo výzvach na predkladanie návrhov, že účastníci nemusia uzavrieť dohodu o konzorciu.
3. Výzvy na predkladanie návrhov majú jasne stanovené ciele, aby sa zabezpečilo, že uchádzači nepredkladajú ponuky zbytočne.

Článok 13

Výnimky

Komisia nevydáva výzvy na predkladanie návrhov na tieto akcie:

- a) koordinačné a podporné akcie, ktoré majú vykonávať právne subjekty uvedené v osobitných programoch alebo v pracovných programoch, keď je na základe osobitného programu možné v pracovných programoch určiť užívateľov v súlade s vykonávacími pravidlami;
- b) koordinačné a podporné akcie pozostávajúce z nákupu tovaru alebo služieb podľa pravidiel verejného obstarávania stanovených v nariadení o rozpočtových pravidlách;
- c) koordinačné a podporné akcie súvisiace s vymenúvaním nezávislých odborníkov;
- d) iné akcie, ak sa to ustanovuje v nariadení o rozpočtových pravidlách alebo v jeho vykonávacích pravidlách.

PODODDIEL 2
VYHODNOTENIE A VÝBER NÁVRHOV
A UDEĽOVANIE GRANTOV

Článok 14

Vyhodnotenie, výber a udeľovanie

1. Komisia vyhodnotí všetky návrhy predložené ako odpoveď na výzvu na predkladanie návrhov na základe zásad pre hodnotenie a kritérií pre výber a udeľovanie.

Kritériami bude excelentnosť, účinok a vykonávanie. V rámci toho sa v pracovnom programe stanovujú hodnotiace a výberové kritériá a môžu sa pridať ďalšie požiadavky, váhy a hraničné hodnoty alebo sa môžu uviesť ďalšie podrobnosti týkajúce sa uplatňovania kritérií.

2. Návrh, ktorý je v rozpore so základnými etickými zásadami alebo ktorý nespĺňa podmienky stanovené v osobitnom programe, v pracovnom programe alebo vo výzve na predkladanie návrhov, sa nevyberie. Takýto návrh môže byť kedykoľvek vylúčený z postupov hodnotenia, výberu a udeľovania.
3. Návrhy sa zoradia na základe výsledkov hodnotenia. O financovaní sa rozhoduje na základe tohto poradia.

Článok 15

Postupy predkladania, hodnotenia, výberu a udeľovania

1. Ak sa vo výzve na predkladanie návrhov stanoví dvojstupňový postup hodnotenia, do ďalšieho hodnotenia postúpia len návrhy, ktoré prejdú cez prvý stupeň na základe hodnotenia podľa obmedzeného súboru kritérií.
2. Ak sa vo výzve na predkladanie návrhov stanoví dvojstupňový postup predkladania, v druhom stupni budú požiadani o predloženie úplného návrhu len tí uchádzači, ktorých návrhy prejdú hodnotením pre prvý stupeň.

Všetci uchádzači sú bezodkladne informovaní o výsledkoch prvého stupňa hodnotenia.

3. Komisia prijme a uverejní pravidlá, ktorými sa riadi postup predkladania návrhov, ako aj súvisiace postupy hodnotenia, výberu a udeľovania a zverejní pokyny pre uchádzačov vrátane usmernení pre hodnotiteľov. Stanoví najmä podrobné pravidlá pre dvojstupňový postup predkladania návrhov (vrátane rozsahu a povahy návrhu v prvom stupni, ako aj úplného návrhu v druhom stupni) a pravidlá pre dvojstupňový postup hodnotenia.

Komisia poskytuje informácie a stanoví opravné prostriedky pre uchádzačov.

4. Komisia prijme a uverejní pravidlá na zabezpečenie dôsledného overovania existencie a právneho postavenia účastníkov nepriamych akcií, ako aj ich finančnej spôsobilosti.

Komisia nebude obnovovať toto overovanie, pokiaľ sa nezmení situácia príslušného účastníka.

Článok 16

Vymenovanie nezávislých odborníkov

1. Komisia vymenuje nezávislých odborníkov, ktorí pomáhajú pri hodnotení návrhov.

V prípade koordinačných a podporných akcií uvedených v článku 13 sa nezávislí odborníci vymenujú len vtedy, ak to Komisia považuje za vhodné.

2. Nezávislí odborníci sa vyberajú na základe zručností a znalostí zodpovedajúcich úlohám, ktoré sa im zverujú. V prípade, že nezávislí odborníci budú musieť pracovať s utajovanými skutočnosťami, na ich vymenovanie sa vyžaduje zodpovedajúca bezpečnostná previerka.

Výber nezávislých odborníkov sa uskutoční na základe výziev na predkladanie žiadostí od jednotlivých osôb a výziev adresovaných príslušným organizáciám, ako napríklad národným výskumným agentúram, výskumným inštitúciám alebo podnikom na účely zostavenia zoznamov vhodných kandidátov.

Ak to Komisia považuje za vhodné, môže vybrať ktoréhokoľvek jednotlivca so zodpovedajúcimi zručnosťami aj v prípade, že sa nenachádza na uvedených zoznamoch.

Pri vymenúvaní skupín nezávislých odborníkov sa prijímú vhodné opatrenia na zabezpečenie primeranej rodovej vyváženosti.

3. Pri vymenúvaní nezávislého odborníka podnikne Komisia všetky nevyhnutné kroky na zabezpečenie toho, aby nemal odborník konflikt záujmov vo vzťahu k záležitosti, ku ktorej má poskytnúť svoje stanovisko.
4. Komisia prijme vzorový menovací dekrét, ďalej len „menovací dekrét“, ktorý obsahuje vyhlásenie, že nezávislý odborník nemá v čase vymenovania žiadny konflikt záujmov a že sa zaväzuje informovať Komisiu v prípade, ak by pri poskytovaní svojho stanoviska alebo plnení svojich povinností mal nejaký konflikt záujmov vzniknúť. Komisia dohodne menovací dekrét medzi Spoločenstvom a každým nezávislým odborníkom.
5. Komisia raz do roka uverejní v akomkoľvek vhodnom médiu zoznam nezávislých odborníkov, ktorí jej pomáhali pri rámcovom programe a každom osobitnom programe.

PODODDIEL 3

REALIZÁCIA A DOHODY O GRANTE

Článok 17

Všeobecné ustanovenia

1. Účastníci realizujú nepriamu akciu a na tento účel prijímajú všetky nevyhnutné a primerané opatrenia. Účastníci tej istej nepriamej akcie vykonávajú prácu spoločne a nerozdielne vo vzťahu k Spoločenstvu.

2. Komisia na základe vzoru uvedeného v článku 18 ods. 8 a s prihliadnutím na charakteristiky príslušného systému financovania pripraví dohodu o grante medzi Spoločenstvom a účastníkmi.
3. Účastníci neprijímajú žiadne záväzky, ktoré sú nezlučiteľné s dohodou o grante.
4. Ak účastník neplní svoje povinnosti, pokiaľ ide o technickú realizáciu nepriamej akcie, ostatní účastníci dodržiavajú dohodu o grante bez akéhokoľvek doplnkového príspevku Spoločenstva, pokiaľ ich Komisia výslovne neoslobodí od tejto povinnosti.
5. Ak akciu nie je možné realizovať alebo ak ju účastníci nerealizujú, Komisia zabezpečí ukončenie akcie.
6. Účastníci zabezpečia, aby bola Komisia informovaná o každej udalosti, ktorá by mohla ovplyvniť realizáciu nepriamej akcie alebo záujmy Spoločenstva.
7. Účastníci nepriamych akcií môžu na vykonávanie určitých prvkov využiť ako subdodávateľov tretie strany, ak to umožňuje dohoda o grante.
8. Komisia stanoví opravné postupy pre účastníkov.

Článok 18

Všeobecné ustanovenia, ktoré sa zahrnú do dohody o grante

1. V dohode o grante sa stanovia práva a povinnosti účastníkov vzhľadom na Spoločenstvo v súlade s rozhodnutím 2006/970/Euratom, týmto nariadením, s nariadením o rozpočtových pravidlách a jeho vykonávacími pravidlami a v súlade so všeobecnými zásadami práva Spoločenstva.

V súlade s tými istými podmienkami sa v nej stanovia aj práva a povinnosti právnych subjektov, ktoré sa stávajú účastníkmi v priebehu nepriamej akcie.
2. Ak je to vhodné, v dohode o grante sa určuje, ktorá časť finančného príspevku Spoločenstva sa bude zakladať na uhradení oprávnených nákladov a ktorá časť sa bude zakladať na paušálnych sumách (vrátane stupnice jednotkových nákladov) alebo na jednorazových sumách.
3. V dohode o grante sa stanoví, ktoré zmeny v zložení konzorcia sa budú musieť uviesť pred výzvou na súťaž.
4. V dohode o grante sa vyžaduje, aby sa Komisii predkladali pravidelné správy o postupe prác týkajúcich sa realizácie príslušnej nepriamej akcie.
5. Ak je to vhodné, v dohode o grante sa môže ustanoviť, že Komisii má byť vopred oznámený každý plánovaný prevod vlastníctva nadobudnutých znalostí na tretiu stranu.

6. Ak sa v dohode o grante vyžaduje, aby účastníci vykonávali činnosti prinášajúce prospech tretím stranám, účastníci zabezpečia významnú mieru propagácie tejto informácie a transparentne, spravodlivo a nestranné určia, vyhodnotia a vyberú tretie strany. Ak je to ustanovené v pracovnom programe, v dohode o grante sa určia kritériá na výber takýchto tretích strán. Komisia si vyhradzuje právo namietať proti výberu tretích strán.
7. Komisia stanoví v úzkej spolupráci s členskými štátmi vzorovú dohodu o grante v súlade s týmto nariadením. Ak sa preukáže potreba významnej zmeny vzorovej dohody o grante, Komisia ju v úzkej spolupráci s členskými štátmi príslušne upraví.
8. Vzorová dohoda o grante zohľadní všeobecné zásady ustanovené v Európskej charte výskumných pracovníkov a v Kódexe správania pre nábor výskumných pracovníkov . Dohoda sa podľa potreby zameria na súčinnosť so vzdelávaním na všetkých úrovniach; pripravenosť a schopnosť podporovať dialóg a diskusie o vedeckých otázkach a výsledkoch výskumu so širokou verejnosťou mimo výskumnej obce; činnosti zamerané na zvýšenie účasti a úlohy žien vo výskume; a na činnosti zaoberajúce sa sociálno-ekonomickými aspektmi výskumu.
9. Vzorová dohoda o grante ustanoví dohľad a finančnú kontrolu zo strany Komisie alebo akéhokoľvek zástupcu povereného Komisiou a zo strany Dvora audítorov.
10. Dohoda o grante môže ustanoviť lehoty pre účastníkov na podanie rôznych oznámení uvedených v tomto nariadení.

Článok 19

Ustanovenia týkajúce sa prístupových práv, využívania a šírenia

1. V dohode o grante sa ustanovia príslušné práva a povinnosti účastníkov v súvislosti s prístupovými právami, využívaním a šírením, pokiaľ tieto práva a povinnosti neboli ustanovené v tomto nariadení.

Na tieto účely vyžaduje, aby sa Komisii predložil plán využívania a šírenia nadobudnutých znalostí.

2. V dohode o grante sa môžu špecifikovať podmienky, za ktorých môžu účastníci namietat' proti technologickému auditu využívania a šírenia nadobudnutých znalostí vykonávanému určitými splnomocnenými predstaviteľmi Komisie.

Článok 20

Ustanovenia týkajúce sa ukončenia

V dohode o grante sa uvedú dôvody pre jej úplné alebo čiastočné ukončenie, najmä v dôsledku nedodržania tohto nariadenia, neplnenia alebo porušenia, ako aj dôsledky pre účastníkov v prípade nedodržania na strane iného účastníka.

*Článok 21**Osobitné ustanovenia*

1. V prípade nepriamych akcií na podporu existujúcich výskumných infraštruktúr, prípadne nových výskumných infraštruktúr, sa v dohode o grante môžu zaviesť osobitné ustanovenia týkajúce sa dôvernosti, uverejňovania a prístupových práv, ako aj záväzkov, ktoré by mohli ovplyvniť používateľov infraštruktúry.
2. V prípade nepriamych akcií na podporu odbornej prípravy a kariérneho rastu výskumných pracovníkov môže dohoda o grante zaviesť osobitné ustanovenia týkajúce sa dôvernosti, prístupových práv a záväzkov týkajúce sa výskumných pracovníkov majúcich prospech z akcie.
3. S cieľom zabezpečiť záujmy obrany členských štátov v zmysle článku 24 zmluvy sa v dohode o grante podľa potreby môžu zaviesť osobitné ustanovenia o dôvernosti, utajovaní informácií, prístupových právach, prevode vlastníctva nadobudnutých znalostí a ich využívaní.

*Článok 22**Podpis a pristúpenie*

Dohoda o grante nadobúda účinnosť jej podpísaním koordinátorom a Komisiou.

Uplatňuje sa na každého účastníka, ktorý k nej formálne pristúpil.

PODODDIEL 4

KONZORCIÁ

Článok 23

Dohody o konzorciách

1. Pokiaľ nie je vo výzve na predkladanie návrhov uvedené inak, všetci účastníci nepriamej akcie uzatvoria dohodu, ďalej len „dohoda o konzorciu“, ktorou sa okrem iného upravuje:
 - a) vnútornú organizáciu konzorcia;
 - b) rozdeľovanie finančného príspevku Spoločenstva;
 - c) pravidlá o šírení a využívaní a o prístupových právach, ktoré sú dodatočné k pravidlám uvedeným v kapitole III a k súvisiacim ustanoveniam dohody o grante;
 - d) urovanie vnútorných sporov vrátane prípadov zneužívania moci;
 - e) zodpovednosť, odškodnenie a mechanizmy zachovávanía dôvernosti medzi účastníkmi.
2. Komisia zostaví a uverejní usmernenia týkajúce sa hlavných otázok, ktoré môžu účastníci riešiť vo svojich dohodách o konzorciu.

*Článok 24**Koordinátor*

1. Právne subjekty, ktoré si želajú zúčastniť sa na nepriamej akcii, určia spomedzi seba jeden subjekt, ktorý bude pôsobiť ako koordinátor a vykonávať tieto úlohy v súlade s týmto nariadením, nariadením o rozpočtových pravidlách, jeho vykonávacími pravidlami a dohodou o grante:
 - a) monitoruje dodržiavanie povinností účastníkmi nepriamej akcie;
 - b) overuje, či právne subjekty uvedené v dohode o grante dokončili formálne náležitosti nevyhnutné na prístup k dohode o grante;
 - c) prevezme finančný príspevok Spoločenstva a rozdelí ho v súlade s dohodou o konzorciu a dohodou o grante;
 - d) vedie evidenciu a finančné účtovníctvo týkajúce sa finančného príspevku Spoločenstva a informuje Komisiu o jeho rozdelení v súlade s článkom 23 ods. 1 písm. b) a článkom 35;
 - e) sprostredkováva účinnú a správnu komunikáciu medzi účastníkmi a pravidelne podáva správy účastníkom a Komisii o napredovaní projektu.
2. Koordinátor musí byť uvedený v dohode o grante.

Vymenovanie nového koordinátora vyžaduje písomný súhlas Komisie.

*Článok 25**Zmeny v konzorciu*

1. Účastníci nepriamej akcie sa môžu dohodnúť na zaradení nového účastníka alebo vyradení existujúceho účastníka v súlade s príslušnými ustanoveniami dohody o konzorciu.
2. Každý právny subjekt, ktorý sa pripojí k prebiehajúcej akcii, pristúpi k dohode o grante.
3. V osobitných prípadoch, ak je to ustanovené v dohode o grante, konzorcium uverejní výzvu na súťaž a široko ju propaguje s použitím osobitnej informačnej podpory, najmä internetových stránok o siedmom rámcovom programe, odbornej tlače a publikácií a národných kontaktných miest zriadených členskými štátmi a pridruženými krajinami na informovanie a podporu.

Konzorcium vyhodnotí ponuky na základe kritérií, ktorými sa riadila počiatočná akcia, a za pomoci nezávislých odborníkov vymenovaných konzorciom, a to v súlade so zásadami ustanovenými v článku 14 a v článku 16.

4. Konzorcium oznámi Komisii každú navrhovanú zmenu svojho zloženia a Komisia môže vzniesť námietky do 45 dní od oznámenia.

Zmeny v zložení konzorcia spojené s návrhmi na iné zmeny v dohode o grante, ktoré priamo nesúvisia so zmenou zloženia, podliehajú písomnému schváleniu Komisiou.

PODODDIEL 5
MONITOROVANIE A HODNOTENIE PROGRAMOV
A NEPRIAMYCH AKCIÍ A OZNAMOVANIE INFORMÁCIÍ

Článok 26

Monitorovanie a hodnotenie

1. Komisia monitoruje realizáciu nepriamych akcií na základe pravidelných správ o postupe prác predkladaných podľa článku 18 ods. 4.

Komisia monitoruje najmä plnenie plánu využívania a šírenia nadobudnutých znalostí predloženého podľa druhého pododseku článku 19 ods. 1.

Na tieto účely môžu Komisii pomáhať nezávislí odborníci vymenovaní v súlade s článkom 16.

2. Komisia zriadi a udržiava informačný systém, ktorý umožňuje účinné a koherentné monitorovanie celého rámcového programu.

Pokiaľ článok 3 neustanoví inak, Komisia uverejní na akomkoľvek vhodnom médiu informácie o financovaných projektoch.

3. Monitorovanie a hodnotenie uvedené v článku 6 rozhodnutia 2006/970/Euratom zahŕňa aspekty týkajúce sa uplatňovania tohto nariadenia a rieši dosah zmien v systéme výpočtu nákladov na rozpočet v porovnaní so šiestym rámcovým programom a jeho účinkov na administratívne zaťaženie účastníkov.
4. Komisia v súlade s článkom 16 vymenuje nezávislých odborníkov, ktorí budú pomáhať pri hodnoteniach, ktoré vyžaduje siedmy rámcový program a jeho osobitný program a, podľa potreby, pri hodnotení predchádzajúcich rámcových programov.
5. Okrem toho môže Komisia zostaviť skupiny nezávislých odborníkov vymenovaných v súlade s článkom 16, ktorí jej majú radiť v otázkach navrhovania a vykonávania politiky Spoločenstva v oblasti výskumu.

Článok 27

Informácie, ktoré majú byť sprístupnené

1. Pri riadnom zohľadňovaní článku 3 sprístupní Komisia na požiadanie ktorémukoľvek členskému štátu alebo ktorejkoľvek pridruženej krajine všetky užitočné informácie, ktorými disponuje, týkajúce sa znalostí získaných pri práci vykonávanej v súvislosti s nepriamou akciou, za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:
 - a) príslušné informácie sú relevantné pre verejný poriadok;
 - b) účastníci nepredložili presvedčivé a dostatočné dôvody pre zadržanie príslušných informácií.

2. Poskytovanie informácií podľa odseku 1 sa za žiadnych okolností nemá považovať za prevod akýchkoľvek práv alebo povinností Komisie alebo účastníkov na príjemcu.

Príjemca však zaobchádza s takýmito informáciami ako s dôvernými, pokiaľ nebudú uverejnené alebo ich účastníci nesprístupnia verejnosti, alebo pokiaľ neboli oznámené Komisii bez obmedzenia, pokiaľ ide o ich dôverný charakter.

ODDIEL 3

FINANČNÝ PRÍSPEVOK SPOLOČENSTVA

PODODDIEL 1

OPRÁVNENOSŤ NA FINANCOVANIE A FORMY GRANTOV

Článok 28

Oprávnenosť na financovanie

1. Tieto právne subjekty zúčastňujúce sa na nepriamej akcii môžu získať finančný príspevok Spoločenstva:
- a) akýkoľvek právny subjekt usadený v členskom štáte alebo v pridruženej krajine, alebo zriadený na základe práva Spoločenstva;
 - b) akákoľvek medzinárodná organizácia európskeho záujmu.

2. V prípade zúčastnenej medzinárodnej organizácie, inej ako je medzinárodná organizácia európskeho záujmu, alebo právneho subjektu usadeného v tretej krajine, ktorá nie je pridruženou krajinou, možno finančný príspevok Spoločenstva udeliť za predpokladu, že je splnená aspoň jedna z týchto podmienok:
- a) v osobitných programoch alebo v príslušnom pracovnom programe sa nachádza potrebné ustanovenie;
 - b) finančný príspevok má podstatný význam pre vykonávanie nepriamej akcie;
 - c) takéto financovanie je ustanovené dvojstrannou vedecko-technickou dohodou alebo akoukoľvek inou dohodou medzi Spoločenstvom a krajinou, v ktorej je právny subjekt usadený.

Článok 29

Formy grantov

1. Finančný príspevok Spoločenstva na granty uvedené v časti a) prílohy B k rozhodnutiu 2006/970/Euratom sa zakladá na celkovom alebo čiastočnom uhradení oprávnených nákladov.

Finančný príspevok Spoločenstva však môže mať formu financovania paušálnou sumou vrátane stupnice jednotkových nákladov alebo financovania jednorazovou sumou, alebo môže spájať uhradenie oprávnených nákladov s paušálnymi sumami a jednorazovými sumami. Finančný príspevok Spoločenstva môže mať aj formu štipendií alebo cien.

V pracovných programoch a vo výzvach na predkladanie návrhov sa stanovujú formy grantov, ktoré sa majú použiť v príslušných akciách.

Článok 30

Uhrádzanie oprávnených nákladov

1. Účastníci spolufinancujú nepriame akcie financované z grantov.
Finančný príspevok Spoločenstva na uhradenie oprávnených nákladov nespôsobuje zisk.
2. Príjmy sa zohľadňujú pre vyplatenie grantu na konci realizácie akcie.
3. Na to, aby sa náklady vzniknuté pri realizácii nepriamej akcie považovali za oprávnené, musia spĺňať tieto podmienky:
 - a) musia byť skutočné;
 - b) museli vzniknúť v priebehu akcie s výnimkou záverečných správ, ak je to ustanovené v dohode o grante;
 - c) museli byť určené v súlade s bežnými zásadami a postupmi účastníka pre účtovníctvo a riadenie a využívané výhradne na účel dosiahnutia cieľov nepriamej akcie a jej očakávaných výsledkov spôsobom, ktorý je v súlade so zásadami hospodárnosti, účinnosti a efektívnosti;

- d) musia byť zaznamenané v účtovných záznamoch účastníka a v prípade akéhokoľvek príspevku od tretích strán musia byť zaznamenané v účtovných záznamoch tretích strán;
- e) nesmú obsahovať neoprávnené náklady, najmä identifikovateľné nepriame dane vrátane dane z pridanej hodnoty, clá, dlžné úroky, rezervy pre prípadné budúce straty alebo poplatky, kurzové straty, náklady spojené s návratnosťou kapitálu, deklarované alebo vzniknuté náklady alebo náklady uhradené v súvislosti s iným projektom Spoločenstva, dlhy a poplatky za dlhovú službu, nadmerné alebo neuvážené výdavky a akékoľvek ďalšie náklady, ktoré nespĺňajú podmienky uvedené v písmenách a) až d).

Na účely písmena a) sa priemerné personálne náklady môžu používať, ak sú v súlade so zásadami riadenia a postupmi účtovníctva účastníka a významne sa nelíšia od skutočných nákladov.

- 4. Hoci sa finančný príspevok Spoločenstva vypočíta na základe celkových nákladov na nepriamu akciu, jeho úhrada je založená na vykázaných nákladoch každého účastníka.

Článok 31

Priame oprávnené náklady a nepriame oprávnené náklady

- 1. Oprávnené náklady pozostávajú z nákladov, ktoré možno priamo pripísať danej akcii, ďalej len „priame oprávnené náklady“, a prípadne z nákladov, ktoré nemožno priamo pripísať danej akcii, ale ktoré vznikli v priamej súvislosti s priamymi oprávnenými nákladmi pripísanými danej akcii, ďalej len „nepriame oprávnené náklady“.

2. Náklady účastníkov sa uhradia na základe ich oprávnených priamych a nepriamych nákladov.

Účastník môže v súlade s článkom 30 ods. 3 písm. c) použiť zjednodušenú metódu výpočtu svojich nepriamych oprávnených nákladov na úrovni svojho právneho subjektu, ak je to v súlade s jeho bežnými zásadami a postupmi účtovníctva a riadenia. Zásady, ktoré sa majú v tejto súvislosti dodržiavať, sa ustanovia vo vzorovej dohode o grante.

3. V dohode o grante sa môže ustanoviť, že uhradenie nepriamych oprávnených nákladov má byť obmedzené maximálnym percentuálnym podielom priamych oprávnených nákladov s vylúčením priamych oprávnených nákladov na subdodávanie, najmä v prípade koordinačných a podporných akcií a prípadne akcií zameraných na odbornú prípravu a kariérny rast výskumných pracovníkov.
4. Odchyľne od odseku 2 na krytie nepriamych oprávnených nákladov sa každý účastník môže rozhodnúť pre paušálnu sadzbu svojich celkových priamych oprávnených nákladov s vylúčením svojich priamych oprávnených nákladov na subdodávanie alebo úhradu nákladov tretích strán.

Komisia stanoví primerané paušálne sadzby na základe aproximácie príslušných skutočných nepriamych nákladov v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách a jeho vykonávacími pravidlami.

5. Neziskové verejné subjekty, stredoškolské a univerzitné zariadenia, výskumné organizácie a MSP, ktoré pri účasti na finančných systémoch zahŕňajúcich výskum, technický rozvoj a demonštračné činnosti uvedené v článku 32 nedokážu s istotou určiť svoje skutočné nepriame náklady na príslušnú akciu, sa môžu rozhodnúť pre paušálnu sadzbu rovnajúcu sa 60 % celkových priamych oprávnených nákladov na granty udelené na základe výzvy na predloženie návrhov, ktoré sa uzatvoria do 1. januára 2010.

S cieľom uľahčiť prechod na úplné uplatňovanie všeobecnej zásady uvedenej v odseku 2, Komisia stanoví pre granty udelené na základe výziev, ktoré sa uzatvoria po 31. decembri 2009, primeranú úroveň paušálnej sadzby, ktorá by sa mala blížiť k príslušným skutočným nepriamym nákladom, najmenej však vo výške 40 %. Táto sadzba bude založená na hodnotení účasti neziskových verejných subjektov, stredoškolských a univerzitných zariadení, výskumných organizácií a MSP, ktoré nedokážu s istotou určiť svoje skutočné nepriame náklady na príslušnú akciu.

6. Všetky paušálne sadzby sa stanovujú vo vzorovej dohode o grante.

Článok 32

Horné limity financovania

1. Pre činnosti spojené s výskumom a technickým rozvojom môže finančný príspevok Spoločenstva dosiahnuť najviac 50 % celkových oprávnených nákladov.

V prípade neziskových verejných subjektov, stredoškolských a univerzitných zariadení, výskumných organizácií a MSP však môže dosiahnuť najviac 75 % celkových oprávnených nákladov.

2. Finančný príspevok Spoločenstva na demonštračné činnosti môže dosiahnuť najviac 50 % celkových oprávnených nákladov.
3. Finančný príspevok Spoločenstva na činnosti podporené koordinačnými a podpornými akciami a akciami zameranými na odbornú prípravu a kariérny rast výskumných pracovníkov môže dosiahnuť najviac 100 % celkových oprávnených nákladov.

4. Finančný príspevok Spoločenstva na riadiace činnosti vrátane osvedčení o účtovnej závierke a na ostatné činnosti, na ktoré sa nevzťahujú odseky 1, 2 a 3, môže dosiahnuť najviac 100 % celkových oprávnených nákladov.

Ďalšie činnosti uvedené v prvom pododseku zahŕňajú, okrem iného, odbornú prípravu v rámci akcií, ktoré nepatria do systému financovania odbornej prípravy a kariérneho rastu výskumných pracovníkov, koordinácie, budovania sietí a šírenia informácií.

5. Na účely odsekov 1 až 4 sa na určenie finančného príspevku Spoločenstva zohľadňujú oprávnené náklady a príjmy.
6. Odseky 1 až 5 sa uplatňujú podľa potreby v prípade nepriamych akcií, v ktorých sa financovanie paušálnou sumou alebo financovanie jednorazovou sumou používa pre celú nepriamu akciu.

Článok 33

Vykazovanie a audit oprávnených nákladov

1. Komisii sa predkladajú pravidelné správy o oprávnených nákladoch, finančnom úroku, ktorý vynáša predbežné financovanie, a o príjmoch v súvislosti s príslušnou nepriamou akciou a prípadne osvedčenie o účtovnej závierke v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách a jeho vykonávacími pravidlami.

Existencia spolufinancovania v súvislosti s príslušnou akciou sa vykazuje a prípadne osvedčuje na konci akcie.

2. Bez ohľadu na nariadenie o rozpočtových pravidlách a jeho vykonávacie pravidlá, je osvedčenie o účtovnej závierke povinné len vtedy, ak kumulovaná suma priebežných platieb a výplaty zostatku vyplatených účastníkov, predstavuje pre nepriamu akciu aspoň 375 000 EUR.

Pri nepriamych akciách v trvaní 2 rokov alebo menej sa však od každého účastníka vyžaduje najviac jedno osvedčenie o účtovnej závierke, a to na konci projektu.

Na nepriame akcie plne hradené prostredníctvom jednorazových alebo paušálnych súm sa osvedčenia o účtovnej závierke nevyžadujú.

3. V prípade verejných subjektov, výskumných organizácií, univerzitných a stredoškolských zariadení môže osvedčenie o účtovnej závierke požadované podľa odseku 1 vydať príslušný štátny úradník.

Článok 34

Siete excelentnosti

1. Pracovný program ustanoví formy grantov, ktoré sa majú používať pre siete excelentnosti.
2. Ak má finančný príspevok Spoločenstva na siete excelentnosti formu jednorazovej sumy, vypočíta sa podľa počtu výskumných pracovníkov, ktorí sa majú zapojiť do siete excelentnosti, a podľa dĺžky trvania akcie. Jednotková hodnota pre vyplatenú jednorazovú sumu je 23 500 EUR ročne na jedného výskumného pracovníka.

Komisia upraví túto sumu v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách a jeho vykonávacími pravidlami.

3. V pracovnom programe sa stanoví maximálny počet účastníkov a prípadne maximálny počet výskumných pracovníkov, čo sa môže použiť ako základ pre výpočet maximálnej jednorazovej sumy. V prípade potreby sa však môžu zúčastniť aj účastníci presahujúci maximálne počty pre stanovenie finančného príspevku.
4. Vyplatenie sa uskutoční prostredníctvom pravidelných prevodov.

Uvedené pravidelné prevody sa vykonávajú podľa hodnotenia postupnej realizácie spoločného programu činností prostredníctvom merania integrácie výskumných zdrojov a kapacít na základe ukazovateľov výkonnosti dohodnutých s konzorciom a uvedených v dohode o grante.

PODODDIEL 2

VYPLATENIE, ROZDEĽOVANIE, VYMÁHANIE A ZÁRUKY

Článok 35

Vyplatenie a rozdeľovanie

1. Finančný príspevok Spoločenstva sa vypláca účastníkom bez zbytočného odkladu prostredníctvom koordinátora.

2. Koordinátor vedie záznamy, ktoré umožňujú kedykoľvek určiť, aká časť finančných prostriedkov Spoločenstva bola pridelená každému účastníkovi.

Koordinátor túto informáciu na požiadanie oznámi Komisii.

Článok 36

Vymáhanie

Komisia môže v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách prijať rozhodnutie o vymáhaní.

Článok 37

Mechanizmus na zabránenie vzniku rizík

1. Finančná zodpovednosť každého účastníka sa obmedzuje iba na jeho vlastný dlh, pokiaľ odseky 2 až 5 neustanovujú inak.
2. Komisia zriadi a prevádzkuje v súlade s prílohou účastnícky záručný fond (ďalej len „fond“) s cieľom riadiť riziko spojené s nevykúpením súm splatných Spoločenstvu.

Finančné úroky pripísané fondu sa pridávajú do fondu a bez toho, aby bol dotknutý bod 4 prílohy, slúžia výlučne na účely stanovené v bode 3 prílohy.

3. Príspevok do fondu od účastníka nepriamej akcie vo forme grantu nepresiahne 5 % finančného príspevku Spoločenstva splatného účastníkovi. Na konci akcie sa suma, ktorá sa prispela do fondu, vráti prostredníctvom koordinátora účastníkovi, pokiaľ sa v odseku 4 nestanovuje inak.
4. Ak úroky pripísané fondu nestačia na krytie súm splatných Spoločenstvu, Komisia môže odpočítať od sumy, ktorá sa má vrátiť účastníkovi, najviac jedno percento jeho finančného príspevku Spoločenstva.
5. Odpočítanie uvedené v odseku 4 sa nevzťahuje na verejné subjekty, právne subjekty, ktorých účasť na nepriamej akcii zaručuje členský štát alebo pridružená krajina, a na univerzitné a stredoškolské zariadenia.
6. Komisia predbežne overí len finančnú spôsobilosť koordinátorov a účastníkov okrem tých, ktorí sú uvedení v odseku 2 a ktorí žiadajú o finančný príspevok Spoločenstva v nepriamej akcii presahujúci 500 000 EUR, pokiaľ nie sú výnimočné okolnosti kedy, už na základe dostupných informácií existujú oprávnené dôvody pre pochybnosti o finančnej spôsobilosti týchto účastníkov.
7. Fond sa podľa nariadenia o rozpočtových pravidlách považuje za dostatočnú záruku. Od účastníkov sa nesmie vyžadovať žiadna ďalšia záruka alebo zábezpeka, ani sa tieto na nich nesmú ukladať.

KAPITOLA III

ŠÍRENIE A VYUŽÍVANIE, A PRÍSTUPOVÉ PRÁVA

ODDIEL 1

NADOBUDNUTÉ ZNALOSTI

Článok 38

Osobitné pravidlá pre výskum energie jadrovej syntézy

Pravidlá uvedené v tejto kapitole sa uplatňujú bez toho, aby boli dotknuté osobitné pravidlá pre činnosti v tematickej oblasti Výskum energie jadrovej syntézy uvedené v kapitole IV tohto nariadenia.

PODODDIEL 1

VLASTNÍCTVO

Článok 39

Vlastníctvo nadobudnutých znalostí

1. Nadobudnuté znalosti vyplývajúce z práce vykonávanej v rámci iných nepriamych akcií, ako sú uvedené v odseku 3, sú majetkom účastníka vykonávajúceho činnosť, z ktorej tieto nadobudnuté znalosti pochádzajú.

2. Ak sú zamestnanci alebo iný personál pracujúci pre účastníka oprávnení nárokovať si práva na nadobudnuté znalosti, účastník zabezpečí, aby bolo možné uplatňovať tieto práva spôsobom, ktorý je zlučiteľný s povinnosťami vyplývajúcimi z dohody o grante.
3. Nadobudnuté znalosti sú majetkom Spoločenstva v týchto prípadoch:
 - a) koordinačné a podporné akcie pozostávajúce z nákupu tovaru alebo služieb v súlade s pravidlami verejného obstarávania uvedenými v nariadení o rozpočtových pravidlách;
 - b) koordinačné a podporné akcie týkajúce sa nezávislých odborníkov.

Článok 40

Spoluvlastníctvo nadobudnutých znalostí

1. Ak viacerí účastníci spoločne vykonávali činnosť, ktorou sa generujú nadobudnuté znalosti, a ak sa ich príslušný podiel na tejto činnosti nedá zistiť, sú spoluvlastníkmi takýchto nadobudnutých znalostí.

Stanovia dohodu o rozdelení a podmienkach vykonávania tohto spoluvlastníctva v súlade s podmienkami dohody o grante.

2. Ak sa ešte neuzatvorila žiadna dohoda o spoluvlastníctve, každý zo spoluvlastníkov je oprávnený udeliť nevýhradné licencie tretím stranám bez akéhokoľvek práva na sublicenciu pri splnení týchto podmienok:
 - a) ostatní spoluvlastníci musia byť o tom vopred informovaní;
 - b) ostatným spoluvlastníkom sa musí poskytnúť spravodlivá a primeraná náhrada.
3. Komisia na požiadanie poskytne usmernenie o tom, ktoré aspekty sa môžu zahrnúť do dohody o spoluvlastníctve.

Článok 41

Prevod nadobudnutých znalostí

1. Vlastník môže svoje nadobudnuté znalosti previesť na akýkoľvek právny subjekt, pokiaľ odseky 2 až 5 a článok 42 neustanovujú inak.
2. Ak účastník prevedie vlastníctvo k nadobudnutým znalostiam, prevedie na nadobúdateľa aj svoje povinnosti týkajúce sa nadobudnutých znalostí vrátane povinnosti previesť tieto povinnosti na každého ďalšieho nadobúdateľa v súlade s dohodou o grante.

3. Ak sa od účastníka vyžaduje postúpenie prístupových práv, pri dodržaní svojich povinností týkajúcich sa dôvernosti, informuje o tom vopred ostatných účastníkov tej istej akcie spolu s poskytnutím dostatočných informácií o novom vlastníkovi nadobudnutých znalostí, aby mohli vykonávať svoje prístupové práva podľa dohody o grante.

Ostatní účastníci sa však môžu písomnou dohodou vzdať svojho práva na individuálne predbežné informovanie v prípade prevodov vlastníctva z jedného účastníka na konkrétne určenú tretiu stranu.

4. Po informovaní v súlade s prvým pododsekom odseku 3 môže ktorýkoľvek z ostatných účastníkov vzniesť námietky proti akémukoľvek prevodu vlastníctva na základe toho, že by to nepriaznivo ovplyvnilo jeho prístupové práva.

Ak ktorýkoľvek z ostatných účastníkov preukáže, že jeho práva by boli nepriaznivo ovplyvnené, zamýšľaný prevod sa neuskutoční dovtedy, kým sa nedosiahne dohoda medzi dotknutými účastníkmi.

5. V prípade potreby sa môže v dohode o grante ustanoviť, že Komisia má byť vopred informovaná o každom zamýšľanom prevode vlastníctva alebo každom zamýšľanom udelení licencie tretej strane usadenej v tretej krajine, ktorá nie je pridružená k siedmemu rámcovému programu.

Článok 42

Zachovanie európskej konkurencieschopnosti, obranné záujmy členských štátov a etické zásady

Komisia môže namietat' proti prevodu nadobudnutých znalostí na tretie strany alebo proti udeleniu licencie na nadobudnuté znalosti tretím stranám usadeným v tretej krajine, ktorá nie je pridružená k siedmemu rámcovému programu, ak usúdi, že to nie je v súlade so záujmami rozvíjania konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva, s obrannými záujmami členských štátov v zmysle článku 24 zmluvy alebo je to v rozpore s etickými zásadami.

V takýchto prípadoch sa prevod vlastníctva alebo udelenie licencie neuskutoční, pokiaľ sa Komisia neubezpečí, že sa uplatňujú náležité záruky.

PODODDIEL 2

OCHRANA, UVEREJŇOVANIE, ŠÍRENIE A VYUŽÍVANIE

Článok 43

Ochrana nadobudnutých znalostí

1. V prípade možného priemyselného alebo obchodného uplatnenia nadobudnutých znalostí sa ich vlastníkom zabezpečí ich primeranú a účinnú ochranu pri riadnom zohľadnení svojich oprávnených záujmov a oprávnených záujmov, najmä komerčných záujmov, ostatných účastníkov príslušnej nepriamej akcie.

Ak sa účastník, ktorý nie je vlastníkom nadobudnutých znalostí, dovoľáva svojich oprávnených záujmov, musí v každom danom prípade preukázať, že by utrpel neúmerne veľkú ujmu.

Ak v prípade možného priemyselného alebo obchodného uplatnenia nadobudnutých znalostí ich vlastníci ich nechráni ani neprevedie na iného účastníka, pridružený subjekt usadený v členskom štáte alebo v pridruženej krajine ani na žiadnu inú tretiu stranu usadenú v členskom štáte alebo pridruženej krajine spolu so záväzkami s tými spojenými v súlade s článkom 41, nemôžu sa uskutočniť žiadne činnosti spojené so šírením skôr, ako je o tom informovaná Komisia.

V takýchto prípadoch môže Komisia so súhlasom príslušných účastníkov prevziať vlastníctvo týchto nadobudnutých znalostí a prijať opatrenia na ich náležitú a efektívnu ochranu. Príslušný účastník to môže odmietnuť len vtedy, ak môže preukázať, že jeho oprávnené záujmy by utrpeli neúmerne veľkú ujmu.

Článok 44

Vyhlásenie o finančnej podpore zo strany Spoločenstva

Všetky publikácie, žiadosti o registráciu patentov podané účastníkom alebo v jeho mene, alebo akékoľvek iné šírenie týkajúce sa nadobudnutých znalostí, obsahujú vyhlásenie, ktoré môže obsahovať obrazové prostriedky o tom, že príslušné nadobudnuté znalosti boli získané za finančnej podpory Spoločenstva.

Podmienky takého vyhlásenia sa uvedú v dohode o grante.

*Článok 45**Využívanie a šírenie*

1. Účastníci využívajú nadobudnuté znalosti, ktoré vlastnia, alebo zabezpečia ich využívanie.
2. Každý účastník zabezpečí, aby sa nadobudnuté znalosti, ktoré vlastní, šírili čo možno najrýchlejšie. Ak tak neurobí, môže tieto nadobudnuté znalosti šíriť Komisia podľa článku 12 zmluvy.

Príslušné lehoty môžu byť ustanovené v dohode o grante.

3. Činnosti spojené so šírením musia byť zlučiteľné s ochranou práv duševného vlastníctva, povinnosťami v oblasti zachovania dôvernosti, oprávnenými záujmami vlastníka nadobudnutých znalostí a obrannými záujmami členských štátov v zmysle článku 24 zmluvy.
4. Ostatní dotknutí príslušní účastníci musia byť vopred informovaní o každej činnosti spojenej so šírením.

Po informovaní môže ktorýkoľvek z účastníkov vzniesť námietky, ak sa domnieva, že by jeho oprávnené záujmy súvisiace s jeho nadobudnutými alebo východiskovými znalosťami mohli utrpieť neúmerne veľkú ujmu. V takýchto prípadoch sa činnosti spojené so šírením nemôžu uskutočniť, pokiaľ sa nepodniknú náležité kroky na ochranu týchto oprávnených záujmov.

ODDIEL 2**PRÍSTUPOVÉ PRÁVA K VÝCHODISKOVÝM A NADOBUDNUTÝM ZNALOSTIAM***Článok 46**Zahrnuté východiskové znalosti*

Účastníci môžu vymedziť východiskové znalosti potrebné na účely nepriamej akcie v písomnej dohode a v prípade vhodnosti môžu vylúčiť osobitné východiskové znalosti.

*Článok 47**Zásady*

1. Všetky žiadosti o prístupové práva sa podávajú písomne.
2. Pokiaľ nie je dohodnuté inak s vlastníkom nadobudnutých alebo východiskových znalostí, prístupové práva neposkytujú žiadne nárok na udeľovanie sublicencií.
3. Výhradné licencie na nadobudnuté alebo východiskové znalosti možno udeliť za predpokladu, že všetci ostatní účastníci písomne potvrdia, že sa vzdávajú svojich prístupových práv na tieto znalosti.
4. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 3, v každej dohode poskytujúcej účastníkom alebo tretím stranám prístupové práva k nadobudnutým alebo východiskovým znalostiam sa musí zabezpečiť zachovanie potencionálnych prístupových práv ostatných účastníkov.

5. Bez toho, aby boli dotknuté články 48 a 49 a dohoda o grante, účastníci tej istej akcie sa navzájom čo najskôr informujú o akýchkoľvek obmedzeniach na udeľovanie prístupových práv k východiskovým znalostiam, alebo o akomkoľvek obmedzení, ktoré by mohlo významne ovplyvniť udeľovanie prístupových práv.
6. Ukončenie účasti na nepriamej akcii žiadnym spôsobom neovplyvní povinnosť daného účastníka udeliť prístupové práva zostávajúcim účastníkom tej istej akcie za podmienok ustanovených v dohode o grante.

Článok 48

Prístupové práva na realizáciu nepriamych akcií

1. Prístupové práva k nadobudnutým znalostiam sa udeľujú ostatným účastníkom tej istej nepriamej akcie, ak je to potrebné na to, aby títo účastníci mohli vykonávať svoju prácu v rámci tejto nepriamej akcie.

Takéto prístupové práva sa udeľujú bez licenčného poplatku.

2. Prístupové práva k východiskovým znalostiam sa udeľujú ostatným účastníkom tej istej nepriamej akcie, ak je to potrebné na to, aby títo účastníci mohli vykonávať svoju prácu v rámci tejto nepriamej akcie za predpokladu, že príslušný účastník je oprávnený tieto práva udeliť.

Takéto prístupové práva sa udeľujú bez licenčného poplatku, pokiaľ sa všetci účastníci nedohodnú inak pred prístupím k dohode o grante.

*Článok 49**Prístupové práva na používanie*

1. Účastníci tej istej nepriamej akcie užívajú prístupové práva k nadobudnutým znalostiam, ak je to potrebné na využívanie ich vlastných nadobudnutých vlastností.

Pokiaľ nie je v dohode stanovené inak, takéto prístupové práva sa udeľujú buď za spravodlivých a primeraných podmienok, alebo sú bez licenčných poplatkov.

2. Účastníci tej istej nepriamej akcie užívajú prístupové práva k východiskovým znalostiam, ak je to potrebné na využívanie ich vlastných nadobudnutých znalostí za predpokladu, že príslušný účastník je oprávnený tieto práva udeliť.

Pokiaľ nie je v dohode stanovené inak, takéto prístupové práva sa udeľujú buď za spravodlivých a primeraných podmienok, alebo sú bez licenčných poplatkov.

3. Aj pridružený subjekt usadený v členskom štáte alebo v pridruženej krajine má prístupové práva uvedené v odseku 1 a 2 k nadobudnutým alebo východiskovým znalostiam za tých istých podmienok ako účastník, ku ktorému je pridružený, pokiaľ dohoda o grante alebo dohoda o konzorciu nestanovuje inak.

4. Žiadosť o prístupové práva podľa odsekov 1, 2 a 3 sa môže predložiť do jedného roka po niektorej z týchto udalostí:
- a) ukončenie nepriamej akcie;
 - b) ukončenie účasti vlastníka príslušných východiskových alebo nadobudnutých znalostí.

Dotknutí účastníci sa však môžu dohodnúť na inej lehote.

Kapitola IV

OSOBITNÉ PRAVIDLÁ ÚČASTI

NA ČINNOSTIACH V RÁMCI TEMATICKEJ OBLASTI

„VÝSKUM ENERGIE JADROVEJ SYNTÉZY“

Článok 50

Rozsah pôsobnosti

Pravidlá uvedené v tejto kapitole sa vzťahujú na činnosti v rámci tematickej oblasti Výskum energie jadrovej syntézy stanovené v osobitnom programe. V prípade akéhokoľvek rozporu medzi pravidlami uvedenými v tejto kapitole a pravidlami uvedenými v kapitolách II a III sa uplatňujú pravidlá uvedené v tejto kapitole.

*Článok 51**Vykonávanie výskumu energie jadrovej syntézy*

Činnosti týkajúce sa tematickej oblasti Výskum energie jadrovej syntézy sa môžu vykonávať na náklade postupov a pravidiel pre šírenie a využívanie uvedené v týchto rámcoch:

- a) Zmluvy o pridružení uzavreté medzi Spoločenstvom a členskými štátmi alebo pridruženými tretími krajinami alebo právnymi subjektmi v rámci členských štátov alebo pridružených tretích krajín;
- b) Európska dohoda o vývoji jadrovej syntézy (EFDA) uzavretá medzi Spoločenstvom a organizáciami v členských štátoch a pridružených krajinách alebo konajúcimi v ich mene;
- c) Spoločný európsky podnik pre ITER na základe ustanovení hlavy II, kapitoly 5 zmluvy;
- d) Medzinárodné dohody o spolupráci s tretími krajinami alebo akýmkoľvek právnym subjektom, ktorý môže byť ustanovený takouto dohodou, najmä dohodou o ITER;
- e) Akákoľvek ďalšia mnohostranná dohoda uzatvorená medzi Spoločenstvom a pridruženými organizáciami, najmä dohoda o mobilite pracovníkov;
- f) Akcie s rozdelením nákladov zamerané na podporu výskumu energie jadrovej syntézy vykonávané so subjektmi v členských štátoch alebo v krajinách pridružených k siedmemu rámcovému programu, pri ktorých neexistuje zmluva o pridružení.

*Článok 52**Finančný príspevok Spoločenstva*

1. Zmluvy o pridružení uvedené v článku 51 písm. a) a akcie s rozdelením nákladov uvedené v článku 51 písm. f) ustanovujú pravidlá týkajúce sa finančného príspevku Spoločenstva pre činnosti, na ktoré sa vzťahujú.

Ročná základná sadzba pre finančný príspevok Spoločenstva neprekročí 20 % počas trvania siedmeho rámcového programu.

2. Po konzultácii s poradným výborom pre program jadrovej syntézy uvedeným v článku 7 ods. 2 osobitného programu, ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program (na roky 2007 – 2011) Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy, môže Komisia financovať:
 - a) v rámci zmlúv o pridružení so sadzbou nepresahujúcou 40 %: výdavky osobitných projektov spolupráce medzi pridruženými subjektmi, ktoré poradný výbor odporučil na prioritnú podporu a ktoré schválila Komisia; prioritná podpora sa sústreďuje na akcie súvisiace s ITER/DEMO, s výnimkou projektov, ktorým už bol udelený prioritný štatút počas predchádzajúcich rámcových programov;

-
- b) akcie vykonávané v rámci Európskej dohody o vývoji jadrovej syntézy vrátane obstarávania alebo v rámci spoločného podniku uvedeného v článku 51 písm. c);
 - c) akcie vykonávané v rámci dohody o mobilite pracovníkov.
3. V prípade projektov a akcií, ktoré dostávajú finančný príspevok podľa odseku 2 písm. a) alebo b), majú všetky právne subjekty uvedené v článku 51 písm. a) a b) právo zúčastňovať sa experimentov vykonávaných na príslušnom zariadení.
4. Finančný príspevok Spoločenstva na akcie vykonávané v rámci medzinárodnej dohody o spolupráci uvedenej v článku 51 písm. d) sa určuje v súlade s podmienkami tejto dohody, alebo ho určuje akýkoľvek právny subjekt ustanovený touto dohodou. Spoločenstvo môže riadiť svoju účasť a svoj finančný príspevok k takejto dohode prostredníctvom príslušného právneho subjektu.

KAPITOLA V

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 53

Toto nariadenie nadobúda účinnosť tretím dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 19. decembra 2006

Za Radu

predseda

J. KORKEAOJA

PRÍLOHA

Účastnícky záručný fond

1. Fond bude spravovať Spoločenstvo, ktoré zastupuje Komisia konajúca ako výkonný zástupca v mene účastníkov za podmienok, ktoré sa ustanovia vo vzorovej dohode o grante.

Komisia zverí finančnú správu fondu Európskej investičnej banke alebo v súlade s článkom 13 písm. b), vhodnej finančnej inštitúcii (ďalej len „depozitná banka“). Depozitná banka spravuje fond podľa pokynov Komisie.

2. Komisia môže z počiatočnej zálohy, ktorú vyplatí konzorciu, vyrovnat' príspevok účastníkov fondu a zaplatiť ho fondu v mene účastníkov.

3. Ak účastník dlhuje Spoločenstvu určité sumy, môže Komisia bez toho, aby boli dotknuté sankcie, ktoré sa môžu takémuto účastníkovi v omeškaní uložiť, v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách:

- a) dať príkaz depozitnej banke, aby priamo previedla splatnú sumu z fondu na koordinátora nepriamej akcie, ak táto akcia ešte stále prebieha, a ostatní účastníci súhlasia s plnením rovnakým spôsobom, pokiaľ ide o jej ciele, v súlade s článkom 17 ods. 4. Sumy prevedené z fondu sa považujú za finančný príspevok Spoločenstva; alebo

- b) reálne získať predmetnú sumu z fondu, ak sa nepriama akcia ukončila alebo sa už skončila.

Komisia vydá v prospech fondu príkaz na vymáhanie pohľadávky od daného účastníka. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách môže Komisia v tejto súvislosti prijať rozhodnutie o vymáhaní pohľadávky.

4. Sumy vymožené z fondu počas siedmeho rámcového programu predstavujú jeho príjem v zmysle článku 18 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Keď sa v rámci siedmeho rámcového programu ukončí plnenie všetkých grantov, Komisia vráti všetky sumy, ktoré zostali vo fonde, do rozpočtu Spoločenstva, pokiaľ sa v rozhodnutiach o ôsmom rámcovom programe nestanoví inak.

II

(Akty, ktorých uverejnenie nie je povinné)

RADA**Rozhodnutie Rady****z 18. decembra 2006****o siedmom rámcovom programe
Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom)
v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy (2007 – 2011)****(2006/970/Euratom)**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej článok 7,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu¹,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²,

¹ Stanovisko z 15. júna 2006 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).
² Ú. v. EÚ C 65, 17.3.2006, s. 9.

keďže:

- (1) Na podporu a zabezpečenie hospodárskeho rastu a blahobytu občanov Európy je nevyhnutné spoločné úsilie na vnútroštátnej a európskej úrovni v oblasti výskumu a odbornej prípravy.
- (2) Siedmy rámcový program by mal dopĺňať iné akcie EÚ v oblasti výskumnej politiky, ktoré sú potrebné na vykonanie lisabonskej stratégie, najmä v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, konkurencieschopnosti a inovácie, priemyslu, zamestnanosti a životného prostredia.
- (3) Siedmy rámcový program vychádza z výsledkov, ktoré dosiahol jeho predchodca pri vytváraní Európskeho výskumného priestoru a využíva ich na rozvoj znalostnej ekonomiky a spoločnosti v Európe.
- (4) Zelená kniha Komisie „*Za európsku stratégiu zásobovania energiou*“ vyzdvihuje prínos jadrovej energie k zníženiu emisií skleníkových plynov a zníženiu závislosti Európy od dovážanej energie.
- (5) Komisia 24. augusta 2005 predložila závery vonkajšieho hodnotenia vykonávania a výsledkov činností Spoločenstva uskutočnených počas piatich rokov pred hodnotením, ku ktorým pripojila svoje postrehy.

-
- (6) Podľa rozhodnutia Rady z 26. novembra 2004, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice týkajúce sa rokovaní o projekte Medzinárodného termonukleárneho experimentálneho reaktoru (ITER), by realizácia projektu ITER v Európe v širšom prístupe k výskumu energie jadrovej syntézy mala byť stredobodom výskumu jadrovej syntézy vykonávaného v rámci siedmeho rámcového programu.
 - (7) Vykonávanie siedmeho rámcového programu môže podnietiť zakladanie spoločných podnikov v zmysle článkov 45 až 51 zmluvy.
 - (8) Výskumné činnosti, ktoré siedmy rámcový program podporuje, by mali dodržiavať základné etické zásady vrátane tých, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie. Stanoviská Európskej skupiny pre etiku v oblasti vedy a nových technológií sa zohľadňujú a budú sa naďalej zohľadňovať.
 - (9) Toto rozhodnutie ustanovuje na celé obdobie trvania programu finančné krytie, ktoré predstavuje v zmysle bodu 37 Medziinštitucionálnej dohody zo 17. mája 2006 medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o rozpočtovej disciplíne a riadnom finančnom hospodárení¹ základný odkaz pre rozpočtový orgán v priebehu ročného rozpočtového postupu.

¹ Ú. v EÚ C 139, 14.6.2006, s. 1.

-
- (10) Je dôležité zabezpečiť riadne finančné hospodárenie v rámci siedmeho rámcového programu a jeho vykonávanie najúčinnnejším a užívateľsky najprístupnejším, ako aj jednoduchý prístup pre všetkých účastníkov.
- (11) V rámci siedmeho rámcového programu sa bude venovať náležitá pozornosť úlohe žien vo vede a výskume s cieľom ďalšieho prehĺbovania ich aktívneho pôsobenia vo výskume.
- (12) Spoločné výskumné centrum (SVC) by malo prispievať k poskytovaniu vedeckej a technickej podpory orientovanej na zákazníka pri formulovaní, tvorbe, vykonávaní a monitorovaní politík Spoločenstva. Z tohto hľadiska je užitočné, že SVC ďalej funguje ako nezávislé referenčné centrum vedy a techniky v EÚ v oblastiach svojej osobitnej právomoci.
- (13) Na dosiahnutie obojstranného prínosu je potrebné, aby mali európske výskumné činnosti medzinárodný a globálny rozmer. Na siedmom rámcovom programe by sa mali podieľať krajiny, ktoré na tento účel uzavreli potrebné dohody, avšak na projektovej úrovni a v prípade obojstrannej výhodnosti by sa na ňom mali v rámci vedeckej spolupráce zúčastniť aj subjekty z tretích krajín a medzinárodné organizácie.

- (14) Siedmy rámcový program by mal prispieť k rozširovaniu Európskej únie poskytovaním vedeckej a technickej podpory kandidátskym krajinám pri vykonávaní acquis Spoločenstva a pri ich integrácii do Európskeho výskumného priestoru.
- (15) Mali by sa prijať primerané opatrenia na zamedzenie nezrovnalostí a podvodov, ako aj potrebné kroky na vymáhanie ušlých, neoprávnenne vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev¹, nariadením Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi² a nariadením Rady (Euratom) č. 1074/1999 z 25. mája 1999 o vyšetrovaníach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF)³.
- (16) Komisia sa radila s Vedeckým a technickým výborom a ten zaujal stanovisko,

ROZHODLA TAKTO:

¹ Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

² Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

³ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 8.

Článok 1

Prijatie siedmeho rámcového programu

Týmto sa prijíma viacročný rámcový program pre jadrový výskum a odbornú prípravu, ďalej len „siedmy rámcový program“, na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2011.

Článok 2

Ciele

1. Siedmy rámcový program sleduje všeobecné ciele stanovené v článku 1 a článku 2 písm. a) zmluvy a zároveň prispieva k vytváraniu znalostnej spoločnosti, pričom stavia na Európskom výskumnom priestore.
2. Siedmy rámcový program zahŕňa výskum Spoločenstva, technický rozvoj, medzinárodnú spoluprácu, šírenie a využívanie technických informácií, ako aj odborné vzdelávanie, pričom tieto činnosti sa vykonávajú v dvoch osobitných programoch.

Do prvého osobitného programu patria tieto oblasti:

- a) výskum energie jadrovej syntézy na účely vývoja technológie pre bezpečný, trvalo udržateľný, ekologický a ekonomicky životaschopný zdroj energie;
- b) jadrové štiepenie a ochrana pred žiarením najmä na účely zvýšenia bezpečnosti, efektívneho využívania zdrojov a hospodárnosti jadrového štiepenia a spôsobov využitia žiarenia v priemysle a medicíne.

Do druhého osobitného programu patria činnosti Spoločného výskumného centra (SVC) v oblasti jadrovej energie.

3. Všeobecný opis týchto osobitných programov sa nachádza v prílohe I.

Článok 3

Celková maximálna suma a podiely pridelené jednotlivým programom

1. Celková maximálna suma určená na vykonávanie siedmeho rámcového programu v období rokov 2007 až 2011 je 2 751 miliónov EUR. Táto suma sa rozdelí takto (v miliónoch EUR):

Výskum energie jadrovej syntézy ¹	1947
Jadrové štiepenie a ochrana pred žiarením	287
Činnosti SVC v oblasti jadrovej energie	517

2. Podrobné pravidlá finančnej účasti Spoločenstva na siedmom rámcovom programe sú ustanovené v prílohe II.

¹ V rámci sumy určenej pre výskum energie jadrovej syntézy sa vyhradí aspoň 900 miliónov EUR na činnosti okrem vybudovania ITER-u uvedeného v prílohe I.

Článok 4

Ochrana finančných záujmov Spoločenstva

Pri akciách Spoločenstva financovaných podľa tohto rozhodnutia sa na akéhokoľvek porušenie ustanovenia práva Spoločenstva vrátane porušenia zmluvnej povinnosti stanovenej na základe siedmeho rámcového programu, ku ktorému došlo v dôsledku konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, ktoré spôsobuje alebo by mohlo spôsobiť poškodenie všeobecného rozpočtu Európskej únie alebo rozpočtov spravovaných Európskou úniou neoprávnenou výdavkovou položkou, vzťahuje nariadenie (ES, Euratom) č. 2988/95 a nariadenie (Euratom, ES) č. 2185/96.

Článok 5

Všetky výskumné činnosti vykonávané v rámci siedmeho rámcového programu sa vykonávajú v súlade so základnými zásadami etiky.

Článok 6

Monitorovanie, hodnotenie a preskúmanie

1. Komisia priebežne a systematicky monitoruje vykonávanie siedmeho rámcového programu a jeho osobitných programov a výsledky tohto sledovania pravidelne oznamuje a rozširuje.

2. Najneskôr do roku 2010 Komisia v spolupráci s externými odborníkmi uskutoční na základe dostupných podkladov priebežné hodnotenie siedmeho rámcového programu a jeho osobitných programov, pričom nadviaže na následné hodnotenie šiesteho rámcového programu. Toto hodnotenie sa vzťahuje na kvalitu prebiehajúcich výskumných činností, ako aj na kvalitu vykonávania a riadenia a na pokrok pri dosahovaní stanovených cieľov.
3. Po ukončení siedmeho rámcového programu zorganizuje Komisia externé hodnotenie, ktoré vykonajú nezávislí odborníci a ktoré bude zamerané na jeho odôvodnenie, vykonanie a dosiahnuté výsledky.

Záveru tohto hodnotenia zašle Komisia spolu so svojim pripomienkami Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

*Článok 7**Nadobudnutie účinnosti*

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli 18. decembra 2006

*Za Radu
predseda*

J.-E. ENESTAM

PRÍLOHA I

VEDECKÉ A TECHNICKÉ CIELE, TÉMY A ČINNOSTI

ÚVOD

Siedmy rámcový program Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) pre jadrový výskum a odbornú prípravu je rozdelený do dvoch častí, ktoré zodpovedajú „nepriamym“ akciám vo výskume energie jadrovej syntézy, v jadrovom štiepení a ochrane pred žiarením a „priamym“ výskumným činnostiam SVC.

I.A. VÝSKUM ENERGIE JADROVEJ SYNTÉZY

Cieľ

Rozvíjať znalostnú základňu pre vytvorenie prototypov reaktorov pre bezpečné, trvalo udržateľné, ekologické a ekonomicky životaschopné elektrárne a realizovať projekt ITER ako hlavný krok k ich vytvoreniu.

Odôvodnenie

V zásobovaní Európy energiou sa v krátkodobom, strednodobom i dlhodobom horizonte objavujú vážne nedostatky. V prvom rade je potrebné prijať opatrenia na riešenie problémov zabezpečenia zásobovania, zmeny klímy a trvalo udržateľného rozvoja a pritom zaistiť, aby nebol v budúcnosti ohrozený hospodársky rast.

Popri úsilí EÚ v oblasti výskumu obnoviteľných zdrojov energie má jadrová syntéza potenciál rozhodujúcou mierou prispieť k dosiahnutiu trvalo udržateľného a zabezpečeného zásobovania EÚ energiou o niekoľko desiatok rokov po tom, ako na trh preniknú komerčné jadrové reaktory.

Úspešný vývoj v tejto oblasti by priniesol bezpečnú, trvalo udržateľnú a ekologicky neškodnú energiu. Dlhodobým cieľom európskeho výskumu jadrovej syntézy, ktorý zahŕňa všetky činnosti súvisiace s touto oblasťou vykonávané v členských štátoch a pridružených tretích krajinách, je spoločné vytvorenie prototypov reaktorov pre elektrárne, ktoré spĺňajú uvedené požiadavky a sú ekonomicky životaschopné, približne o tridsať alebo tridsaťpäť rokov a v závislosti od technického a vedeckého pokroku.

Hlavnou prioritou stratégie dosiahnutia tohto dlhodobého cieľa je vybudovanie ITER-u (hlavného experimentálneho zariadenia, ktoré bude demonštrovať vedeckú a technickú uskutočniteľnosť získavania energie jadrovou syntézou), po ktorom bude nasledovať vybudovanie „demonštračnej“ elektrárne na princípe jadrovej syntézy DEMO. Súčasne sa uskutoční aj dynamický program na podporu výskumu a vývoja zameraného na projekt ITER a na vývoj materiálov, technológií a fyziky z oblasti jadrovej syntézy potrebných na projekt DEMO. Na týchto projektoch sa bude podieľať európsky priemysel, združenia zaoberajúce sa jadrovou syntézou a tretie krajiny, najmä strany dohody o projekte ITER.

Činnosti

1. Realizácia projektu ITER

Patria sem činnosti súvisiace so spoločnou realizáciou projektu ITER (ako medzinárodnej výskumnej infraštruktúry), najmä príprava lokality, založenie organizácie ITER a spoločného európskeho podniku pre projekt ITER, riadenie a personálne zabezpečenie, všeobecná technická a administratívna podpora, výstavba vybavenia a zariadení, ako aj podpora projektu počas výstavby.

2. Výskum a vývoj v rámci prípravy prevádzky projektu ITER

Príslušné zariadenia a zdroje programu jadrovej syntézy, napr. zariadenia JET a iné nástroje magnetického udržania, existujúce, budúce alebo tie, na ktorých sa pracuje (Tokamak, Stellarator, RFP), sa budú využívať v cielenom fyzikálnom a technologickom programe. Tento program zhodnotí kľúčové technológie projektu ITER, zjednotí rozhodnutia týkajúce sa tohto projektu a prostredníctvom experimentálnych a teoretických činností zabezpečí prípravu na jeho prevádzku.

3. Technologické činnosti pri príprave projektu DEMO

K týmto činnostiam patrí dynamický vývoj materiálov jadrovej syntézy a kľúčových technológií jadrovej syntézy vrátane plášťov, ako aj vytvorenie projektového tímu zaoberajúceho sa prípravou výstavby medzinárodného zariadenia na ožarovanie materiálov jadrovej syntézy (IFMIF), v ktorom sa budú vyberať materiály pre projekt DEMO. Pôjde o testovacie ožarovanie a modelovanie materiálov, štúdie koncepčného návrhu projektu DEMO a štúdie bezpečnosti, environmentálnych a socio-ekonomických aspektov energie jadrovej syntézy.

4. Výskumné a vývojové činnosti z dlhodobého hľadiska

K týmto činnostiam patrí ďalší vývoj vylepšených koncepcií systémov magnetického ohraničenia s potenciálnymi výhodami pre elektrárne na princípe jadrovej syntézy (so zameraním na dokončenie výstavby stelarátora W7-X), vytváranie teórie a modelovanie zamerané na komplexné porozumenie správania sa plazmy pri jadrovej syntéze, ako aj koordinácia civilného výskumu členských štátov v oblasti inerciálneho ohraničenia v kontexte udržiavania kontaktov.

5. Ľudské zdroje, vzdelávanie a odborná príprava

Vzhľadom na momentálne a strednodobé potreby projektu ITER a v záujme ďalšieho vývoja jadrovej syntézy sa budú presadzovať iniciatívy zamerané na zabezpečenie dostupnosti primeraných ľudských zdrojov, pokiaľ ide o ich počet, rozsah kvalifikácie a vysokú úroveň odbornosti a skúseností najmä vo fyzike a riadení syntézy.

6. Infraštruktúra

Vybudovanie medzinárodného projektu výskumu energie jadrovej syntézy ITER bude prvkom novej výskumnej infraštruktúry so silným európskym rozmerom.

7. Postupy transferu technológií

ITER si bude vyžadovať nové a pružnejšie organizačné štruktúry, ktoré umožnia, aby sa proces inovácie a technický pokrok, ktorý vytvára, rýchlo preniesol do priemyslu, čo umožní vyriešiť výzvy a zvýši konkurencieschopnosť európskeho priemyslu.

I.B. JADROVÉ ŠTIEPENIE A OCHRANA PRED ŽIARENÍM

Cieľ

Vytvárať stabilnú vedeckú a technickú základňu s cieľom urýchliť praktický vývoj v záujme bezpečnejšieho nakladania s rádioaktívnym odpadom s dlhým časom rozpadu, zlepšovať najmä bezpečnosť jadrovej energie a hospodárnosť z hľadiska jej zdrojov i nákladov a zabezpečovať silný a spoločensky prijateľný systém ochrany ľudí a životného prostredia proti účinkom ionizujúceho žiarenia.

Odôvodnenie

V súčasnosti predstavuje jadrová energia tretinu celkového objemu elektrickej energie spotrebovanej v EÚ a ako najvýznamnejšiemu zdroju základnej elektrickej energie, ktorý pri prevádzke jadrových elektrární nevypúšťa CO₂, jej patrí dôležité miesto v diskusii o prostriedkoch boja proti zmene klímy a zníženia závislosti Európy od dovážanej energie. Európsky jadrový sektor ako celok charakterizuje najnovšia technológia a ponuka vysoko odborných pracovných miest pre niekoľko stotisíc ľudí. Modernejšia jadrová technológia by mohla mať potenciál priniesť výrazné zlepšenie účinnosti a využívania zdrojov a súčasne zabezpečiť ešte prísnejšie bezpečnostné normy a pokles objemu produkovaného odpadu v porovnaní so súčasnou technológiou.

V súvislosti s ďalším využívaním tohto zdroja energie v EÚ však existujú aj vážne obavy. Stále je potrebné pracovať na tom, aby Spoločenstvo aj naďalej dosahovalo vynikajúce výsledky a aby sa zlepšovanie ochrany proti žiareniu zostalo aj naďalej prioritnou oblasťou. Základnými otázkami sú prevádzková bezpečnosť reaktorov a nakladanie s odpadom s dlhým časom rozpadu, ktoré sa naďalej riešia na technickej úrovni, pričom je však potrebná aj účasť politickej a spoločenskej sféry. Pri akomkoľvek využívaní žiarenia, či už v priemysle alebo medicíne, platí prvoradá zásada ochrany človeka a životného prostredia. Pri všetkých tematických okruhoch v tejto oblasti je najdôležitejšie zabezpečiť vysokú úroveň bezpečnosti. V jadrovej vede a inžinierstve možno taktiež presne vymedziť potreby v oblasti dostupnosti výskumnej infraštruktúry a odborných znalostí. Okrem toho sú jednotlivé technické oblasti prepojené kľúčovými prierezovými témami, ako je cyklus jadrového paliva, aktinoidová chémia, analýza rizík, hodnotenie bezpečnosti a dokonca aj problematika spoločnosti a správy vecí verejných.

Potrebný bude aj výskum zameraný na analýzu nových vedeckých a technických príležitostí, ako aj na pružné reagovanie na potreby nových politík, ktoré vzniknú počas siedmeho rámcového programu.

Činnosti

1. Nakladanie s rádioaktívnym odpadom

Realizačne orientované výskumné a vývojové činnosti zamerané na všetky zostávajúce kľúčové aspekty ukladania spotrebovaného paliva a rádioaktívneho odpadu s dlhým časom rozpadu do hlbinných geologických formácií, prípadne demonštrácie technológií a bezpečnostných opatrení a podpora vytvárania spoločného európskeho postoja k hlavným otázkam súvisiacim s nakladaním s odpadom a jeho ukladaním. Výskum rozpadu a transmutácie a/alebo iných koncepcií zameraných na znižovanie množstva a/alebo nebezpečenstva ukladaného odpadu.

2. Reaktorové systémy

Výskum zameraný na podporu pokračovania bezpečnej prevádzky všetkých relevantných typov existujúcich reaktorových systémov (vrátane zariadení palivových cyklov) pri zohľadnení nových úloh, ako je predlžovanie životnosti a vývoj nových metódik hodnotenia vysokej bezpečnosti (technickej aj ľudskej zložky) aj z hľadiska vážnych nehôd, a na hodnotenie potenciálu, aspektov bezpečnosti a nakladania s odpadom budúcich reaktorových systémov z krátkodobého a strednodobého hľadiska s cieľom udržať vysokú úroveň bezpečnostných noriem dosiahnutú v rámci EÚ a výrazne zlepšiť dlhodobé nakladanie s rádioaktívnym odpadom.

3. Ochrana pred žiarením

Výskum zameraný najmä na nebezpečenstvo nízkych dávok žiarenia, na využitie v medicíne a postup pri nehodách s cieľom vytvoriť vedecký základ silného, vyváženého a spoločensky prijateľného systému ochrany, ktorý neprímerane neobmedzí prospešné a rozšírené spôsoby využitia žiarenia v medicíne a priemysle. Výskum zameraný na minimalizáciu vplyvu jadrového a rádiologického terorizmu a zneužitia jadrového materiálu.

4. Infraštruktúra

Podpora dostupnosti a vzájomnej spolupráce zložiek výskumnej infraštruktúry, ako napríklad zariadení na testovanie materiálov, podzemných výskumných laboratórií a rádiobiologických zariadení a tkanivových bánk, potrebných na udržanie vysokej úrovne technického pokroku, inovácie a bezpečnosti v európskom jadrovom sektore.

5. Ľudské zdroje, vzdelávanie a odborná príprava

Podpora udržiavania a ďalšieho rozvoja vedeckej odbornosti a ľudskej kapacity (napríklad prostredníctvom spoločnej odbornej prípravy) s cieľom dlhodobo zabezpečiť dostupnosť primerane kvalifikovaných výskumných pracovníkov, inžinierov a zamestnancov v jadrovom sektore.

II. JADROVÉ ČINNOSTI SPOLOČNÉHO VÝSKUMNÉHO CENTRA (SVC)

Cieľ

Na základe požiadaviek zákazníkov poskytovať vedeckú a technickú podporu procesu vytvárania politik Spoločenstva v jadrovej oblasti, zabezpečiť pritom podporu vykonávania a monitorovania existujúcich politik a zároveň pružne reagovať na požiadavky súvisiace s novými politikami.

Odôvodnenie

SVC podporuje ciele európskej stratégie zásobovania energiou, najmä dosahovanie cieľov vytýčených v Kjótskom protokole. Spoločenstvo má v mnohých aspektoch jadrovej technológie dobrú povest' na základe predchádzajúcich úspechov v tejto oblasti. Prínos SVC k uskutočňovaniu politik Spoločenstva a k novým trendom v jadrovom výskume vyplýva z jeho vedeckých znalostí a začlenenia do medzinárodnej vedeckej obce a spolupráce s inými výskumnými centrami, ako aj zo šírenia znalostí. SVC má kompetentný personál a najmodernejšie zariadenia na vykonávanie uznávanej vedeckej a technickej činnosti, ktorej cieľom je, aby si európsky výskum udržal popredné postavenie vďaka kvalite svojej vedeckej a technickej práce. SVC podporuje politiku Spoločenstva s cieľom zachovať základné schopnosti a znalosti pre budúcnosť sprístupňovaním svojej infraštruktúry iným výskumným pracovníkom a odbornou prípravou mladých vedcov a podporou ich mobility, čím udržiava jadrové know-how v Európe. Nový dopyt sa objavuje predovšetkým v oblasti politik súvisiacich s vonkajšími vzťahmi a bezpečnosťou. V týchto prípadoch sú potrebné vnútorné a zabezpečené informácie, analýzy a systémy, ktoré nemožno vždy získať na trhu.

Činnosti SVC v jadrovej oblasti sú zamerané na uspokojenie výskumných a vývojových požiadaviek v záujme podpory Komisie aj členských štátov. Cieľom tohto programu je rozvíjať a združovať znalosti a prispievať do diskusie o výrobe jadrovej energie, jej bezpečnosti a spoľahlivosti, trvalej udržateľnosti a kontrole, jej hroziach a úloh vrátane hodnotenia inovačných a budúcich systémov.

Činnosti

Činnosti SVC sa budú zameriavať na:

1. nakladanie s jadrovým odpadom a jeho vplyv na životné prostredie s cieľom pochopiť procesy jadrového paliva od výroby energie až po likvidáciu odpadu a nachádzať účinné riešenia nakladania s nebezpečným jadrovým odpadom v súlade s jednou z dvoch hlavných možností (priama likvidácia alebo rozloženie a transmutácia); Pripraví sa tiež činnosti na zlepšenie znalostí o odpade s dlhým časom rozpadu a jeho spracovania alebo úpravy a základného výskumu aktinoidov;
2. jadrovú bezpečnosť, vykonávaním výskumu existujúcich aj nových palivových cyklov a bezpečnosti reaktorov západného aj ruského typu, ako aj nového typu reaktorov. SVC bude navyše podporovať a koordinovať európsky príspevok k výskumno-vývojovej iniciatíve v rámci medzinárodného fóra Generation IV, na ktorej sa podieľajú najlepšie svetové výskumné organizácie. SVC by malo integrovať výskum v tejto oblasti s cieľom zabezpečiť kvalitu európskeho príspevku do GIF. SVC prispeje výhradne v tých oblastiach, ktoré môžu zlepšiť ochranné a bezpečnostné aspekty inovačných palivových cyklov, najmä charakterizáciu, testovanie a analyzovanie nových palív; vývojom bezpečnostných a kvalitatívnych cieľov, bezpečnostných predpisov a zdokonalených metód hodnotenia systémov;

3. jadrovú bezpečnosť, podporou plnenia záväzkov Spoločenstva, predovšetkým kontroly zariadení palivového cyklu s dôrazom na koncovú fázu palivového cyklu, monitorovania rádioaktivity v životnom prostredí alebo vykonávania dodatočného protokolu a integrovaných bezpečnostných opatrení, ako aj prevencie zneužitia jadrového a rádioaktívneho materiálu súvisiaceho s nezákonným obchodovaním s takýmto materiálom.

SVC tiež umožní diskusiu opretú o fakty a podložené rozhodovanie o vhodnej kombinácii energie, ktorá by zodpovedala európskym energetickým potrebám (vrátane obnoviteľných zdrojov energie a jadrovej energie).

PRÍLOHA II

SYSTÉMY FINANCOVANIA

Spoločenstvo bude za podmienky dodržania pravidiel účasti stanovených pre vykonávanie siedmeho rámcového programu podporovať činnosti v oblasti výskumu a technického rozvoja vrátane demonštračných činností v jednotlivých programoch prostredníctvom rôznych systémov financovania. Tieto systémy sa využijú samostatne alebo kombinovane na financovanie rôznych kategórií akcií vykonávaných v rámci siedmeho rámcového programu.

1. SYSTÉMY FINANCOVANIA V OBLASTI ENERGIE JADROVEJ SYNTÉZY

Osobitná povaha činností v oblasti výskumu energie jadrovej syntézy si vyžaduje vykonávanie osobitných dohôd. Finančná podpora sa bude udeľovať na činnosti vykonávané na základe postupov ustanovených v:

- 1.1. zmluvách o pridružení medzi Komisiou a členskými štátmi alebo plne pridruženými tretími krajinami, alebo subjektami z členských štátov alebo plne pridružených tretích krajín, ktoré ustanovujú realizáciu časti programu výskumu Spoločenstva v oblasti energie jadrovej syntézy podľa článku 10 zmluvy;
- 1.2. Európskej dohode o vývoji jadrovej syntézy (EFDA), viacstrannej dohode uzavretej medzi Komisiou a organizáciami pôsobiacimi v členských štátoch a pridružených tretích krajinách alebo konajúcimi za ne, ktorá okrem iného ustanovuje rámec ďalšieho výskumu technológie jadrovej syntézy v pridružených organizáciách a v oblasti priemyslu, využívania zariadení JET a príspevku Európy k medzinárodnej spolupráci;

- 1.3. spoločnom európskom podniku pre projekt ITER na základe článkov 45 až 51 zmluvy;
- 1.4. medzinárodných zmluvách medzi Euratomom a tretími krajinami, ktoré sa vzťahujú na činnosti v oblasti výskumu a vývoja energie jadrovej syntézy, najmä v dohode o projekte ITER;
- 1.5. akýchkoľvek iných viacstranných dohodách uzavretých medzi Spoločenstvom a pridruženými organizáciami, najmä v dohode o mobilite zamestnancov;
- 1.6. spoločne financovaných akciách zameraných na posilnenie a podporu výskumu energie jadrovej syntézy s orgánmi z členských štátov alebo tretích krajín pridružených k siedmemu rámcovému programu, pri ktorých neexistuje zmluva o pridružení.

Okrem uvedených činností sa môžu vykonávať akcie na podporu a rozvoj ľudských zdrojov, štipendijné pobyty, iniciatívy v oblasti integrovanej infraštruktúry, ako aj osobitné podporné akcie najmä s cieľom koordinovať výskum energie jadrovej syntézy, vykonávať štúdie na podporu týchto činností a podporovať vydávanie publikácií, výmenu informácií a odbornú prípravu v záujme zlepšenia prenosu technológií.

2. SYSTÉMY FINANCOVANIA V OSTATNÝCH OBLASTIACH

Činnosti siedmeho rámcového programu v iných oblastiach ako energia jadrovej syntézy sa budú financovať prostredníctvom rôznych systémov financovania. Tieto systémy sa budú využívať samostatne alebo kombinovane na financovanie rôznych kategórií akcií vykonávaných počas siedmeho rámcového programu.

V rozhodnutiach týkajúcich sa osobitných programov, pracovných programov a výziev na predloženie návrhov sa podľa potreby uvádzajú:

- typy systémov financovania použité na financovanie rôznych kategórií akcií,
- kategórie účastníkov, ktoré ich môžu využívať (napríklad výskumné organizácie, univerzity, priemysel, verejné orgány),
- druhy činností, ktoré možno financovať prostredníctvom každého z nich (výskum, vývoj, demonštračné činnosti, vzdelávanie, šírenie a prenos znalostí a iné súvisiace činnosti).

V prípade, že je možné použiť viacero systémov financovania, sa v pracovnom programe môže uviesť konkrétny systém financovania, ktorý sa má použiť pri téme, pre ktorú sa majú predkladať návrhy.

Systémy financovania sú tieto:

a) Na podporu akcií, ktoré sa vykonávajú najmä na základe výzvy na predloženie návrhov:

1. Projekty spolupráce

Podpora výskumných projektov, ktoré uskutočňujú konzorciá s účastníkmi z rôznych krajín s cieľom vyvíjať nové znalosti, nové technológie, výrobky alebo vytvárať spoločné zdroje pre výskum. Rozsah, účel a medzinárodná organizácia projektov sa môže v rámci jednotlivých oblastí a tém líšiť. Projektmi môžu byť ciele výskumné akcie malého alebo stredného rozsahu až po väčšie integračné projekty, ktoré na dosiahnutie stanoveného cieľa potrebujú významný objem prostriedkov.

2. Siete excelentnosti

Podpora spoločných výskumných programov vykonávaných viacerými výskumnými organizáciami, ktoré v danej oblasti spájajú svoje činnosti, ktoré v rámci dlhodobejšej spolupráce uskutočňujú výskumné tímy. Na vykonávanie týchto spoločných výskumných programov bude potrebný formálny záväzok zo strany organizácií, ktoré spájajú časť svojich zdrojov a činností.

3. Koordinačné a podporné akcie

Podpora činností zameraných na koordináciu alebo podporu výskumu (tvorba sietí, výmeny, štúdie, konferencie atď.). Tieto akcie možno vykonávať aj inými spôsobmi, ako sú výzvy na predloženie návrhov.

4. Akcie na podporu a rozvoj ľudských zdrojov a mobility

Podpora odbornej prípravy a profesionálneho rastu výskumných pracovníkov.

b) Na podporu akcií vykonávaných na základe rozhodnutí Rady, ktoré vychádzajú z návrhu Komisie, poskytne Spoločenstvo finančnú podporu rozsiahlym iniciatívam, ktoré sú financované z viacerých zdrojov prostredníctvom nasledovných príspevkov:

- finančný príspevok na vykonávanie spoločných podnikov uskutočňovaných na základe postupov a ustanovení uvedených v článkoch 45 až 51 zmluvy,
- finančný príspevok na rozvoj nových infraštruktúr európskeho záujmu.

Spoločenstvo bude uplatňovať systémy financovania v súlade s ustanoveniami nariadenia, ktoré sa prijme, o pravidlách účasti podnikov, výskumných centier a univerzít, príslušnými nástrojmi štátnej pomoci, najmä rámcom Spoločenstva pre štátnu pomoc pre výskum a vývoj, ako aj v súlade s medzinárodnými pravidlami v tejto oblasti. V súlade s týmto medzinárodným rámcom bude potrebná možnosť upraviť rozsah a formu finančnej účasti vzhľadom na konkrétne prípady, najmä ak je k dispozícii financovanie z iných zdrojov verejného sektora vrátane iných zdrojov financovania Spoločenstva, ako napríklad Európskej investičnej banky (EIB).

V prípade účastníkov nepriamych akcií vykonávaných v zaostalejších regiónoch (konvergenčné regióny¹ a najvzdialenejšie regióny) sa podľa možnosti a vhodnosti poskytnú dodatočné finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov.

3. PRIAME AKCIE – SPOLOČNÉ VÝSKUMNÉ CENTRUM

Spoločenstvo uskutoční činnosti, ktoré vykoná SVC a ktoré sú označené ako priame akcie.

¹ Konvergenčné regióny sú vymedzené v článku 5 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde (Ú. v. EÚ L 210, 31.7.2006, s. 25). Patria sem regióny oprávnené čerpať prostriedky zo štrukturálnych fondov v rámci cieľa Konvergenca a regióny oprávnené čerpať prostriedky z Kohézneho fondu.

Rozhodnutie Rady**z 19. decembra 2006**

**o osobitnom programe „Spolupráca“,
ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program
Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu,
technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)**

(Text s významom pre EHP)

(2006/971/ES)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 166 ods. 4,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu¹,so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²,

¹ Stanovisko z 30. novembra 2006 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

² Ú. v. EÚ C 185, 8.8.2006, s. 10.

keďže:

- (1) V súlade s článkom 166 ods. 3 zmluvy sa má rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES z 20. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)¹ (ďalej len „rámcový program“) vykonávať prostredníctvom osobitných programov, ktoré vymedzujú podrobné pravidlá ich vykonávania, stanovujú dobu ich trvania a ustanovujú prostriedky, ktoré sa pokladajú za potrebné.
- (2) Štruktúra rámcového programu pozostáva zo štyroch typov činností: nadnárodná spolupráca na témach vyplývajúcich z príslušných politík („Spolupráca“), výskum iniciovaný výskumnými pracovníkmi („Myšlienky“), podpora odbornej prípravy a profesijného rastu výskumných pracovníkov („Ľudia“) a podpora výskumných kapacít („Kapacity“). V tomto osobitnom programe by sa mali vykonávať činnosti súvisiace s nepriamymi akciami, ktoré patria do programu Spolupráca.
- (3) V rámci tohto osobitného programu by sa mali uplatňovať pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít a pravidlá šírenia výsledkov výskumu, ktoré platia pre rámcový program, (ďalej len „pravidlá účasti a šírenia“).

¹ Ú. v. EÚ L 412, 30.12.2006, s. 1.

-
- (4) Siedmy rámcový program by mal dopĺňať činnosti vykonávané členskými štátmi, ako aj ďalšie akcie Spoločenstva, ktoré sú potrebné na celkové strategické úsilie v rámci plnenia lisabonských cieľov, a to najmä činnosti súvisiace so štrukturálnymi fondmi, poľnohospodárstvom, vzdelávaním, odbornou prípravou, kultúrou, konkurencieschopnosťou a inováciou, priemyslom, zdravím, ochranou spotrebiteľa, zamestnanosťou, energetikou, dopravou a životným prostredím.
 - (5) Inovácia a činnosti súvisiace s MSP podporované v rámci tohto rámcového programu by mali dopĺňať činnosti vykonávané v rámci rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inováciu, čo prispeje k znižovaniu medzery medzi výskumom a inováciou a podporí všetky formy inovácie.
 - (6) Vykonávanie rámcového programu môže viesť k vzniku ďalších programov, na ktorých sa zúčastnia len niektoré členské štáty, programov viacerých členských štátov za účasti Spoločenstva alebo programov viacerých členských štátov, alebo k vytvoreniu spoločných podnikov alebo iných štruktúr v zmysle článkov 168, 169 a 171 zmluvy.
 - (7) Tento osobitný program by mal poskytnúť príspevok Európskej investičnej banke (EIB) na vytvorenie „finančného nástroja s rozdelením rizika“ s cieľom zlepšiť prístup k pôžičkám EIB.

-
- (8) V rámci tohto osobitného programu by sa mala podporiť vhodná účasť MSP prostredníctvom konkrétnych opatrení a osobitných akcií v ich prospech, ktoré budú dopĺňať opatrenia a akcie v rámci iných programov Spoločenstva.
- (9) Ako sa ustanovuje v článku 170 zmluvy, Spoločenstvo uzavrelo niekoľko medzinárodných zmlúv v oblasti výskumu a malo by sa vyvíjať úsilie o posilnenie medzinárodnej výskumnej spolupráce na účely ďalšej integrácie Spoločenstva do celosvetovej výskumnej obce. Tento osobitný program by preto mal byť otvorený pre krajiny, ktoré v tomto zmysle uzavreli potrebné zmluvy, avšak na projektovej úrovni, s prihliadnutím na vzájomnú prospešnosť, by mal byť otvorený aj pre subjekty z tretích krajín a medzinárodné organizácie zaoberajúce sa spoluprácou v oblasti vedy.
- (10) Výskumné činnosti vykonávané v rámci tohto programu by mali byť v súlade so základnými etickými zásadami vrátane tých, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie.
- (11) Vykonávanie rámcového programu by malo prispieť k podpore trvalo udržateľného rozvoja.

- (12) Je potrebné čo najefektívnejšie a používateľsky najpriateľnejšie zabezpečiť dobré finančné hospodárenie v rámci rámcového programu a jeho vykonávanie a zároveň zabezpečiť právnu istotu a prístup k programu pre všetkých účastníkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev¹, a nariadením Komisie (ES, Euratom) 2342/2002², ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie uvedených rozpočtových pravidiel a všetkých jeho budúcich zmien a doplnení.
- (13) Mali by sa prijať vhodné opatrenia, zodpovedajúce finančným záujmom Európskych spoločenstiev, na účely monitorovania účinnosti poskytovanej finančnej pomoci a účinnosti využitia týchto prostriedkov, aby sa zamedzilo nezrovnalostiam a podvodom, a mali by sa prijať potrebné kroky na vymáhanie ušlých, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev³, nariadením Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi⁴ a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 z 25. mája 1999 o vyšetrovaníach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF)⁵.

¹ Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

² Ú. v. ES L 357, 31.12.2002, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 1261/2005 (Ú. v. EÚ L 201, 2.8.2005, s. 3).

³ Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

⁴ Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

⁵ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 1.

- (14) Opatrenia potrebné na vykonávanie tohto rozhodnutia sú v zásade riadiacimi opatreniami, a preto by sa mali prijať riadiacim postupom ustanoveným v článku 4 rozhodnutia Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu¹. Na druhej strane výskum, v ktorom sa využívajú ľudské embryá a ľudské embryonálne kmeňové bunky, nastoľuje špecifické etické otázky opísané v článku 4 tohto rozhodnutia. Činnosť v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností zahŕňajúca výskum v rámci témy Bezpečnosť predstavuje novú a veľmi citlivú oblasť, najmä pokiaľ ide o potenciálne hrozby a prípady narušenia bezpečnosti. Opatrenia na financovanie týchto projektov by sa preto mali prijímať regulačným postupom ustanoveným v článku 5 rozhodnutia 1999/468/ES.
- (15) Každá tematická oblasť by mala mať vlastnú rozpočtovú položku vo všeobecnom rozpočte Európskych spoločenstiev.
- (16) Pri vykonávaní tohto programu treba venovať primeranú pozornosť uplatňovaniu hľadiska rodovej rovnosti, ako aj pracovným podmienkam, transparentnosti výberových konaní a profesijnému rastu, pokiaľ ide o výskumných pracovníkov prijímaných na projekty a programy financované v rámci akcií tohto programu, pre ktoré poskytuje referenčný rámec odporúčanie Komisie z 11. marca 2005 o Európskej charte pre výskumných pracovníkov a o pravidlách prijímania výskumných pracovníkov, pričom je potrebné rešpektovať ich dobrovoľný charakter,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

¹ Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23. Rozhodnutie zmenené a doplnené rozhodnutím 2006/512/ES (Ú. v. EÚ L 200, 22.7.2006, s. 11).

Článok 1

Týmto sa prijíma osobitný program Spolupráca pre činnosti Spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja vrátane demonštračných činností, ďalej len „osobitný program“, na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013.

Článok 2

Osobitný program podporuje činnosti spolupráce a celé spektrum výskumných akcií uskutočňovaných prostredníctvom nadnárodnej spolupráce v týchto tematických oblastiach:

- a) zdravie;
- b) potraviny, poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo, biotechnológia;
- c) informačné a komunikačné technológie;
- d) nanoveda, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie;
- e) energetika;
- f) životné prostredie (vrátane zmeny klímy);
- g) doprava (vrátane aeronautiky);

- h) sociálno-ekonomické a humanitné vedy;
- i) kozmický priestor;
- j) bezpečnosť.

Vykonávanie tohto osobitného programu môže viesť k vzniku doplnkových programov, na ktorých sa zúčastnia len niektoré členské štáty, k účasti Spoločenstva na programoch viacerých členských štátov alebo k zriaďovaniu spoločných podnikov alebo iných štruktúr v zmysle článkov 168, 169 a 171 zmluvy.

Ciele a hlavné črty týchto činností sú stanovené v prílohe I.

Článok 3

V súlade s prílohou II k rámcovému programu je suma potrebná na vykonanie osobitného programu 32 413 miliónov EUR, z čoho je menej ako 6 % určených na administratívne výdavky Komisie. Orientačné rozdelenie tejto sumy je uvedené v prílohe II.

Článok 4

1. Všetky výskumné činnosti vykonávané v rámci osobitného programu sa vykonávajú v súlade so základnými etickými zásadami.

2. V rámci tohto programu sa nefinancujú tieto oblasti výskumu:
- výskumná činnosť zameraná na klonovanie človeka na reprodukčné účely,
 - výskumná činnosť určená na modifikáciu genetického dedičstva človeka, následkom ktorej by tieto zmeny mohli byť dedičné¹,
 - výskumné činnosti určené na vytváranie ľudských embryí výlučne na účely výskumu alebo na účely získania kmeňových buniek, okrem iného aj prostredníctvom prenosu jadra somatických buniek.
3. Výskum ľudských kmeňových buniek, dospelých aj embryonálnych, sa môže financovať v závislosti od obsahu vedeckého návrhu a právneho rámca zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

Každá žiadosť o financovanie výskumu ľudských embryonálnych kmeňových buniek obsahuje prípadné podrobnosti o licenčných a kontrolných opatreniach, ktoré prijímajú príslušné orgány členských štátov, ako aj údaje o etickom(-ých) súhlase(-och), ktorý(-é) sa poskytne(-ú).

Pokiaľ ide o získavanie ľudských embryonálnych kmeňových buniek, inštitúcie, organizácie a výskumní pracovníci sa podrobujú prísny licenčným a kontrolným opatreniam v súlade s právnym rámcom zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

¹ Možno financovať výskum týkajúci sa liečby rakoviny pohlavných žliaz.

4. Uvedené oblasti výskumu sa preskúmajú pre druhú etapu tohto programu (2010 – 2013) so zreteľom na vedecký pokrok.

Článok 5

1. Osobitný program sa vykonáva systémami financovania ustanovenými v prílohe III k rámcovému programu.
2. V prílohe III k tomuto osobitnému programu sú uvedené podmienky udelenia grantu EIB na zriadenie finančného nástroja s rozdelením rizika.
3. V prílohe IV je uvedený orientačný zoznam možných spoločných technologických iniciatív, ktorý by mohol byť predmetom samostatných rozhodnutí, a orientačný zoznam iniciatív možného spoločného vykonávania národných výskumných programov, ktorý by mohol byť predmetom samostatného rozhodnutia na základe článku 169 zmluvy.
4. Na tento osobitný program sa vzťahujú pravidlá účasti a šírenia.

Článok 6

1. Komisia vypracuje pracovný program vykonávania tohto osobitného programu, v ktorom podrobnejšie opíše ciele a vedecké a technické priority uvedené v prílohe I, systém financovania tém, na ktoré sa predkladajú návrhy, a harmonogram vykonávania.

2. V pracovnom programe sa zohľadňujú relevantné výskumné činnosti uskutočňované v členských štátoch, pridružených krajinách a v európskych a medzinárodných organizáciách a vytváranie európskej pridanej hodnoty, ako aj vplyv na priemyselnú konkurencieschopnosť a význam pre iné politiky Spoločenstva. V prípade potreby sa program aktualizuje.
3. Pri hodnotení návrhov nepriamych akcií v rámci systémov financovania a pri výbere projektov sa uplatňujú kritériá uvedené v článku 15 ods. 1a pravidiel účasti a šírenia.
4. V pracovnom programe sa môžu určiť:
 - a) organizácie, ktoré dostávajú členské príspevky;
 - b) akcie podporujúce činnosti konkrétnych právnických osôb.

Článok 7

1. Za vykonávanie osobitného programu zodpovedá Komisia.
2. Riadiaci postup ustanovený v článku 8 ods. 2 sa uplatňuje pri prijímaní týchto opatrení:
 - a) pracovného programu uvedeného v článku 6, ktorý obsahuje systémy financovania, ktoré sa majú použiť, obsahu výziev na predkladanie návrhov, ako aj hodnotiacich a výberových kritérií, ktoré sa majú uplatňovať;
 - b) akejkolvek úpravy orientačného rozdelenia sumy uvedeného v prílohe II;

- c) schvaľovania financovania akcií v tematických oblastiach a) až g) a i) uvedených v článku 2, ak je odhadovaná suma príspevku Spoločenstva v rámci tohto programu 1,5 milióna EUR alebo viac;
 - d) schvaľovania financovania iných akcií, ako sú akcie uvedené pod písmenom c) tohto odseku, a tematickej oblasti j) uvedenej v článku 2, ak je odhadovaná výška príspevku Spoločenstva v rámci tohto programu 0,6 milióna EUR alebo viac;
 - e) vypracovania referenčného rámca pre hodnotenia ustanovené v článku 7 ods. 2 a 3 rámcového programu.
3. Regulačný postup ustanovený v článku 8 ods. 3 sa uplatňuje pri prijímaní týchto opatrení:
- a) pracovného programu pre tematickú oblasť uvedenú v článku 2 písm. j) a schvaľovanie financovania akcií v tejto tematickej oblasti;
 - b) schvaľovania financovania akcií s využitím ľudských embryí a ľudských embryonálnych kmeňových buniek.

Článok 8

1. Komisii pomáha výbor.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 4 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.
Lehota ustanovená v článku 4 ods. 3 rozhodnutia 1999/468/ES je dva mesiace.
3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 5 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.
Lehota ustanovená v článku 5 ods. 6 rozhodnutia 1999/468/ES je dva mesiace.
4. Komisia výbor pravidelne informuje o celkovom pokroku vo vykonávaní osobitného programu a poskytuje mu aktuálne informácie o všetkých akciách výskumu, technického rozvoja a demonštrácie navrhovaných alebo financovaných v rámci tohto programu, ako sa uvádza v prílohe V.
5. Výbor prijme svoj rokovací poriadok.

Článok 9

Komisia zabezpečí, aby sa v súvislosti s činnosťami vykonávanými v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje osobitný program, uskutočňovalo nezávislé monitorovanie, hodnotenie a preskúmanie ustanovené v článku 7 rámcového programu.

Článok 10

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť tretím dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Bruseli 19. decembra 2006

Za Radu

predseda

J. KORKEAOJA

PRÍLOHA I

VEDECKÉ A TECHNICKÉ CIELE, ZÁKLADNÉ ČRTY TÉM A ČINNOSTÍ

V rámci tohto osobitného programu sa bude podporovať nadnárodná spolupráca každého rozsahu v rámci Európskej únie a mimo nej v rôznych tematických oblastiach zodpovedajúcich hlavným oblastiam pokroku znalostí a techniky, v ktorých sa výskum musí podporiť a zintenzívniť, aby prispieval k riešeniu úloh v sociálnej a hospodárskej oblasti a v oblasti verejného zdravia, životného prostredia a priemyslu.

Hlavným cieľom je prispieť k trvalo udržateľnému rozvoju v kontexte podpory výskumu na najvyššej kvalitatívnej úrovni, ktorého hlavným cieľom je rozšíriť znalosti.

Desiatimi témami určenými pre akciu Spoločenstva sú:

1. zdravie;
2. potraviny, poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo, biotechnológia;
3. informačné a komunikačné technológie;
4. nanoveda, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie;
5. energetika;
6. životné prostredie (vrátane zmeny klímy);

7. doprava (vrátane aeronautiky);
8. sociálno-ekonomické a humanitné vedy;
9. kozmický priestor;
10. bezpečnosť.

Opis každej témy sa skladá z opisu jej cieľa, prístupu k vykonávaniu a činností vrátane činností zahŕňajúcich rozsiahle iniciatívy (orientačne uvedené v prílohe IV), medzinárodnej spolupráce, nových potrieb a nepredvídateľných politických potrieb.

Primerane sa zohľadní zásada trvalo udržateľného rozvoja. V súlade s európskou politikou rovnosti príležitostí pre ženy a mužov ustanovenou v článkoch 2 a 3 zmluvy sa pri činnostiach osobitného programu zabezpečí vykonávanie vhodných opatrení na podporu rovnosti pohlaví a účasti žien na výskume. V relevantných prípadoch sa okrem toho pri činnostiach v rámci osobitného programu zohľadnia etické, sociálne, právne a širšie kultúrne aspekty výskumu, ktorý sa má realizovať, jeho potenciálne spôsoby uplatnenia, ako aj sociálno-ekonomický vplyv vedecko-technického rozvoja a prognózy.

Interdisciplinárny a multitematický výskum vrátane spoločných výziev

Osobitná pozornosť sa bude venovať prioritným vedeckým a technickým oblastiam týkajúcim sa viacerých tém, ako je napríklad oceánografia a morské technológie. Interdisciplinárnosť sa bude podporovať pomocou spoločného multitematického prístupu v oblastiach výskumu a techniky, ktoré sa týkajú viacerých tém. Takýto multitematický prístup sa okrem iného bude vykonávať prostredníctvom:

- využívania spoločných výziev medzi témami, ak je zrejmé, že predmet výskumu je relevantný pre činnosti v rámci každej z príslušných tém,
- osobitného dôrazu na interdisciplinárny výskum v rámci činnosti zameranej na nové potreby,
- využívania externého poradenstva okrem iného výskumných pracovníkov zo širokej škály disciplín a zdrojov pri vytváraní pracovného programu,
- pravidelného podávania správ z rôznych oblastí výskumu v rámci celkového sledovania, hodnotenia a preskúmania programu,
- v prípade politicky relevantného výskumu prostredníctvom zabezpečenia súladu s politikami Spoločenstva.

Za koordináciu medzi témami v tomto osobitnom programe a akciami v rámci iných osobitných programov siedmeho rámcového programu, ako napríklad v oblasti výskumných infraštruktúr v osobitnom programe Kapacity, zodpovedá Európska komisia¹.

¹ V záujme uľahčenia vykonávania programu Komisia na každé zasadnutie programového výboru vymedzené v programe uhradí v súlade so svojimi platnými usmerneniami výdavky jedného zástupcu za členský štát, ako aj jedného experta/poradcu za členský štát pri tých bodoch programu, pri ktorých potrebuje členský štát špecifické poradenstvo.

Prispôsobenie sa vyvíjajúcim sa potrebám a príležitostiam

Stály význam tém pre priemysel podstatné a stálu účasť priemyslu na týchto témach zaručí okrem iných zdrojov využitie výsledkov rôznych európskych technologických platforiem. Vďaka tomu tento osobitný program spolu s príspevkami priemyslu prispeje k vykonávaniu príslušných strategických výskumných plánov, ako napríklad tých, ktoré vytvorili a vyvinuli európske technologické platformy, ak tieto plány predstavujú pre Európu skutočnú pridanú hodnotu. Širšie potreby výskumu opísané v dostupných strategických výskumných plánoch sú už dostatočne zohľadnené v desiatich témach. Európske technologické platformy s možnou účasťou regionálnych zoskupení zameraných na výskum môžu prispieť k uľahčeniu a organizácii účasti priemyslu vrátane MSP na výskumných projektoch, ktoré súvisia s ich oblasťou pôsobenia, vrátane projektov oprávnených na financovanie na základe rámcového programu. Podrobnejšie začlenenie ich technického obsahu sa následne premietne do formulácie podrobného pracovného programu pre konkrétne výzvy na predkladanie návrhov.

Okrem toho sa zabezpečí, aby sa témy naďalej zohľadňovali pri tvorbe, vykonávaní a hodnotení politík a právnych predpisov Spoločenstva. Týka sa to oblasti zdravia, bezpečnosti, ochrany spotrebiteľov, energetiky, životného prostredia, rozvojovej pomoci, rybného hospodárstva, námorných záležitostí, poľnohospodárstva, zdravia a blaha zvierat, dopravy, vzdelávania a odbornej prípravy, informačnej spoločnosti a médií, zamestnanosti, sociálnych vecí, kohézie, vytvorenia priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ako aj prenormatívneho a normatívneho výskumu podstatného z hľadiska zvyšovania interoperability a kvality noriem a ich uplatňovania. V tejto súvislosti môžu zohrávať úlohu platformy, ktoré spájajú zainteresované strany s výskumnou obcou, aby posúdili, do akej miery sú strategické výskumné plány podstatné pre oblasť sociálnej politiky, politiky v oblasti životného prostredia alebo iných politík.

Okrem vymedzených činností sa budú v rámci každej témy otvoreným a flexibilným spôsobom vykonávať osobitné akcie s cieľom reagovať na nové potreby a nepredvídateľné politické potreby. Vykonávanie týchto akcií zabezpečí jednoduchý, ucelený a koordinovaný prístup v rámci celého osobitného programu a financovanie interdisciplinárneho výskumu týkajúceho sa viacerých tém alebo presahujúceho témy.

- **Technológie budúcnosti a nové technológie:** podpora výskumu zameraného na určovanie alebo ďalšie skúmanie nových vedeckých a technických príležitostí v danej oblasti a/alebo v ich kombinácii s inými súvisiacimi oblasťami a disciplínami prostredníctvom osobitnej podpory spontánnych návrhov na výskum okrem iného aj spoločnými výzvami na predloženie návrhov; podpora nových myšlienok a prevratných spôsobov využívania a skúmanie nových možností výskumných programov, najmä tých, ktoré majú potenciál priniesť významný prelom; zaručí sa dostatočná koordinácia s činnosťami vykonávanými v rámci programu Myšlienky, aby sa zabránilo prekryvaniu a aby sa zabezpečilo optimálne využitie finančných prostriedkov. Toto sa bude vykonávať prostredníctvom:
 - otvoreného výskumu druhu „zdola nahor“ tých tém, ktoré si určia výskumní pracovníci sami, s cieľom vytvoriť nové vedecko-technické príležitosti (dobrodružné akcie) alebo posúdiť nové objavy alebo novo pozorované fenomény, ktoré by mohli pre spoločnosť predstavovať riziko alebo problémy (prieskumné akcie),
 - iniciatív zameraných na osobitné ciele, ktoré predstavujú veľké výzvy v nových oblastiach vedy a techniky, ktoré sú príslubom významného pokroku a veľkého potenciálneho vplyvu na hospodársky a sociálny vývoj a ktoré môžu pozostávať zo skupiny navzájom sa dopĺňajúcich projektov (priekopnícke akcie).

- **Nepredvídateľné politické potreby:** pružne reagovať na nové politické potreby, ktoré vzniknú v priebehu rámcového programu, napríklad nepredvídateľný vývoj alebo udalosti, ktoré si vyžadujú rýchle riešenie, ako napríklad nové epidémie, nové problémy súvisiace s bezpečnosťou potravín, reakcia na prírodné katastrofy alebo akcie v rámci solidarity. Toto sa bude vykonávať v úzkom vzťahu s príslušnými politikami Spoločenstva. V prípade naliehavých výskumných potrieb je možné ročný pracovný program zmeniť.

Šírenie a prenos znalostí a širšia angažovanosť

Šírenie a prenos znalostí sú kľúčovou pridanou hodnotou európskych výskumných akcií a prijímajú sa opatrenia na zvýšenie využívania výsledkov a ich dosahu na priemysel, tvorcov politik a spoločnosť. Šírenie sa bude považovať za úlohu, ktorá je súčasťou všetkých tematických oblastí, pričom pri téme Bezpečnosť sa budú z dôvodu dôverného charakteru činností uplatňovať primerané obmedzenia, okrem iného prostredníctvom financovania iniciatív, seminárov a iných podujatí zameraných na vytváranie sietí/sprostredkovateľstvo,, pomoci externých odborníkov a elektronických a informačných a elektronických služieb. Uvedené ciele sa budú v každej tematickej oblasti vykonávať:

- integráciou akcií šírenia a prenosu znalostí do projektov a konzorcií vhodnými ustanoveniami v systémoch financovania a požiadavkami na podávanie správ,
- ponukou cielenej pomoci projektom a konzorciám, aby tak získali prístup k potrebným zručnostiam s cieľom optimalizovať využitie výsledkov,

- osobitnými akciami s aktívnym prístupom k šíreniu výsledkov širokej škály projektov vrátane výsledkov predchádzajúcich rámcových programov a iných výskumných programov a so zameraním na špecifické sektory alebo skupiny zainteresovaných strán a s osobitným dôrazom na potenciálnych užívateľov,
- poskytovaním výsledkov tvorcom politik vrátane orgánov pre normalizáciu s cieľom umožniť príslušným orgánom na medzinárodnej, európskej, vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni využívanie výsledkov podstatných pre tvorbu politiky,
- službami CORDIS na podporu šírenia znalostí užívateľsky prístupným spôsobom a využívania výsledkov výskumu,
- iniciatívami zameranými na rozvíjanie dialógu o vedeckých otázkach a výsledkoch výskumu so širokou verejnosťou nad rámec výskumnej obce vrátane organizácie občianskej spoločnosti.

V rámci celého rámcového programu sa zabezpečí koordinácia šírenia a prenosu znalostí. Zaručí sa komplementárnosť a súčinnosť tohto programu a iných programov Spoločenstva, a to najmä v oblasti vzdelávania, na podporu kariéry vo výskume. Prostredníctvom programu pre konkurencieschopnosť a inováciu sa budú vykonávať akcie na podporu inovácie.

Účasť MSP

Umožní sa optimálna účasť malých a stredných podnikov (MSP) vo všetkých tematických oblastiach, a to najmä zlepšením finančných a administratívnych postupov a zvýšením flexibility pri výbere vhodného finančného programu. Pri príprave obsahu tematických oblastí osobitného programu sa náležite zohľadnia výskumné potreby a potenciál MSP a v pracovnom programe sa určia oblasti, ktoré sú pre MSP obzvlášť významné. V programe sa prijímú konkrétne opatrenia vrátane akcií na podporu účasti MSP v rámci stratégie, ktorá sa vypracuje pre jednotlivé témy. Súčasne s týmito stratégiami bude prebiehať kvantitatívne a kvalitatívne porovnávanie so stanovenými cieľmi. Cieľom bude umožniť, aby aspoň 15% finančných prostriedkov, ktoré sú k dispozícii v rámci tohto programu, dostali MSP.

Osobitné akcie na podporu výskumu v prospech MSP alebo ich združení sú súčasťou osobitného programu Kapacity a akcie na podporu účasti MSP v celom rámcovom programe sa budú financovať v rámci programu pre konkurencieschopnosť a inováciu.

Etické aspekty

Počas vykonávania tohto osobitného programu a z neho vyplývajúcich výskumných činností sa majú dodržiavať základné etické zásady. Patria medzi ne okrem iných zásady uvedené v Charte základných práv EÚ vrátane týchto: ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudského života, ochrana osobných údajov a súkromia, ako aj zvierat a životného prostredia v súlade s právom Spoločenstva a s najnovším znením príslušných medzinárodných dohovorov, usmernení a kódexov správania, napr. Helsinskej deklarácie, Dohovoru Rady Európy o ľudských právach a biomedicíne podpísaným v Oviade 4. apríla 1997 a jeho dodatkových protokolov, Dohovoru OSN o právach dieťaťa, Všeobecnej deklarácie o ľudskom genóme a ľudských právach, ktorú prijalo UNESCO, Dohovoru OSN o biologických a toxických zbraniach (BTWC), Medzinárodnej zmluvy o rastlinných genetických zdrojoch pre potraviny a poľnohospodárstvo, ako aj relevantných rezolúcií Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO).

Bude sa prihliadať aj na stanoviská Európskej skupiny poradcov pre etické dôsledky biotechnológie (1991 – 1997) a stanoviská Európskej skupiny pre etiku vo vede a v nových technológiách (od roku 1998).

V súlade so zásadou subsidiarity a rôznorodosti prístupov existujúcich v Európe musia účastníci výskumných projektov dodržiavať platné právne predpisy, iné predpisy a etické pravidlá v krajinách, v ktorých sa výskum bude vykonávať. V každom prípade sa uplatňujú vnútroštátne ustanovenia, pričom Spoločenstvo finančne nepodporí výskum, ktorý sa má vykonať v členskom štáte alebo v krajine, ak je v tomto členskom štáte alebo v krajine takýto výskum zakázaný.

V prípade potreby musia subjekty realizujúce výskumný projekt pred začatím činností výskumu a technického rozvoja získať súhlas príslušných vnútroštátnych alebo miestnych etických výborov. Okrem toho bude Komisia systematicky vykonávať etické skúmanie v prípade návrhov zaoberajúcich sa eticky citlivými otázkami alebo v prípade zanedbania etických aspektov. V osobitných prípadoch možno etické skúmanie uskutočniť aj počas vykonávania projektu.

Na výskumné činnosti, ktoré sú zakázané vo všetkých členských štátoch, sa neposkytujú žiadne finančné prostriedky.

V protokole o ochrane a pohode zvierat, ktorý je prílohou k zmluve, sa požaduje, aby Spoločenstvo v plnej miere zohľadňovalo požiadavky týkajúce sa pohody zvierat pri vypracúvaní a vykonávaní politik Spoločenstva vrátane výskumu. V smernici Rady 86/609/EHS z 24. novembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa ochrany zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely¹ sa stanovuje, že všetky pokusy:

- je potrebné prispôbiť tak, aby sa zabránilo trápeniu, zbytočnej bolesti a utrpeniu pokusných zvierat,
- sa majú vykonávať na čo najnižšom počte zvierat,
- sa majú pri nich využívať zvieratá s najnižším stupňom neurofyziologickej citlivosti,
- majú spôsobovať najnižšiu možnú mieru bolesti, utrpenia, strachu a pretrvávajúcich zranení.

¹ Ú. v. ES L 358, 18.12.1986, s. 1. Smernica zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/65/ES (Ú. v. ES L 230, 16.9.2003, s. 32).

Zmenu genetického dedičstva zvierat alebo ich klonovanie možno zvážiť iba v prípade etickej odôvodnenosti cieľov, za podmienok zaručujúcich pohodu zvierat a pri dodržiavaní zásad biodiverzity.

Počas vykonávania tohto programu bude Komisia pravidelne monitorovať vedecký pokrok a vnútroštátne i medzinárodné ustanovenia, aby sa zohľadnil akýkoľvek vývoj v tejto oblasti.

Výskum etiky súvisiacej s vedeckým a technickým rozvojom sa bude vykonávať v časti Veda v spoločnosti osobitného programu Kapacity.

Spoločný výskum

Financovanie výskumu z prostriedkov Spoločenstva sa bude sústreďovať najmä na spoločný výskum. Cieľom je určiť v hlavných oblastiach rozvíjania znalostí vynikajúce výskumné projekty a siete, ktoré dokážu prilákať výskumných pracovníkov a investorov nielen z Európy, ale z celého sveta, čo povedie k posilneniu európskej priemyselnej a technickej základne a k podpore politik Spoločenstva.

Tento cieľ sa dosiahne podporovaním spoločného výskumu, ktorý bude zahŕňať aktívnu účasť priemyslu pomocou rôznych programov financovania: spoločné projekty, siete excelentnosti, akcie na koordináciu/podporu.

Spoločné technologické iniciatívy

Vo veľmi obmedzenom počte prípadov by rámec cieľa v oblasti výskumu a technického rozvoja, ako aj rozsah použitých prostriedkov, mohol opodstatňovať založenie dlhodobých verejno-súkromných partnerstiev vo forme spoločných technologických iniciatív. Tieto iniciatívy, ktoré sú predovšetkým výsledkom práce európskych technologických platforiem a vzťahujú sa na jeden aspekt alebo na malý počet aspektov výskumu v príslušnej oblasti, sa budú financovať prostredníctvom kombinácie investícií zo súkromného sektora a verejného financovania z vnútroštátnych a európskych zdrojov vrátane grantov z rámcového programu pre výskum a pôžičiek z Európskej investičnej banky. O jednotlivých spoločných technologických iniciatívach sa bude rozhodovať individuálne, buď na základe článku 171 zmluvy (môže sem patriť založenie spoločného podniku), alebo na základe úpravy tohto osobitného programu v súlade s článkom 166 ods. 3 zmluvy.

Spoločné technologické iniciatívy sa určia otvoreným a transparentným spôsobom na základe viacerých kritérií, medzi ktoré patria:

- neschopnosť existujúcich nástrojov dosiahnuť stanovený cieľ,
- rozsah vplyvu na konkurencieschopnosť a rast priemyslu,
- pridaná hodnota zásahu na európskej úrovni,
- stupeň a jasnosť vymedzenia cieľa a výsledkov, ktoré sa majú dosiahnuť,
- úroveň podpory zo strany priemyslu, pokiaľ ide o poskytnutie financií a zdrojov,

- dôležitosť prínosu k širším politickým cieľom vrátane prínosu pre spoločnosť,
- schopnosť prilákať dodatočnú vnútroštátnu podporu a podnecovať súčasné a budúce financovanie zo strany priemyslu.

Povaha spoločných technologických iniciatív musí byť jasne definovaná, a to najmä pokiaľ ide o otázky týkajúce sa:

- finančných záväzkov,
- trvania záväzku účastníkov,
- pravidiel uzavretia a ukončenia zmluvného vzťahu,
- práv duševného vlastníctva.

Vzhľadom na osobitný rozsah a zložitosť spoločných technologických iniciatív sa vyvinie značné úsilie na zabezpečenie ich transparentného vykonávania a toho, aby sa všetky finančné prostriedky Spoločenstva v rámci spoločných technologických iniciatív prideliťovali na základe zásad excelentnosti a hospodárskej súťaže, ktorými sa riadi rámcový program.

Osobitná pozornosť sa bude venovať celkovému súladu a koordinácii medzi spoločnými technologickými iniciatívami a vnútroštátnymi programami a projektmi v rovnakých oblastiach¹, pričom sa budú dodržiavať ich existujúce vykonávacie postupy, ako aj zabezpečeniu toho, aby boli ich projekty otvorené účasti širokého spektra účastníkov z celej Európy, najmä MSP.

¹ Najmä pri činnostiach, ktoré sa vykonávajú prostredníctvom medzivládnej štruktúry EUREKA. Okrem toho by pre spoločné technologické iniciatívy mohli byť tiež relevantné skúsenosti získané zoskupeniami EUREKA v príbuzných oblastiach.

Orientačný zoznam spoločných technologických iniciatív je uvedený v prílohe IV. Na základe uvedených kritérií môžu byť počas vykonávania siedmeho rámcového programu určené ďalšie spoločné technologické iniciatívy.

Koordinácia výskumných programov mimo Spoločenstva

Pri akcii, ktorá sa uskutoční v tejto oblasti, sa využijú dva hlavné nástroje: systém ERA-NET a účasť Spoločenstva v spoločne vykonávaných vnútroštátnych výskumných programoch (článok 169 zmluvy). Akcia sa tiež využije na posilnenie komplementárnosti a súčinnosti medzi rámcovým programom a činnosťami vykonávanými v rámci medzivládnych štruktúr, napríklad programov EUREKA, EIROforum a COST. Poskytne sa finančná podpora na správu a koordináciu programu COST, aby COST mohol aj naďalej prispievať ku koordinácii a výmenám medzi výskumnými tímami financovanými na vnútroštátnej úrovni.

Ak akcie patria do jednej z tém, budú sa podporovať ako súčasť činností v rámci tejto témy. Akcie horizontálnej povahy alebo akcie, ktoré priamo nesúvisia s desiatimi témami, sa budú podporovať spoločne v rámci všetkých príslušných tém¹.

Ak akcie patria do iného osobitného programu, ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program, budú sa podporovať v rámci daného osobitného programu.

¹ Mohlo by to zahŕňať prípadné spoločné vykonávanie programov v oblasti metrológie.

System ERA-NET bude slúžiť na rozvíjanie a posilňovanie koordinácie vnútroštátnych a regionálnych výskumných činností prostredníctvom:

- poskytnutia rámca, ktorý umožní subjektom vykonávajúcim verejné výskumné programy posilniť koordináciu svojich činností. Bude to zahŕňať podporu nových sietí ERA-NET, ako aj rozšírenie a prehĺbenie rozsahu existujúcich sietí ERA-NET, napríklad prostredníctvom rozšírenia ich partnerstva, ako aj vzájomného otvorenia ich programov. Systémy ERA-NET by sa prípadne mohli použiť na programovú koordináciu medzi európskymi regiónmi a členskými štátmi, aby sa umožnila ich spolupráca s rozsiahlymi iniciatívami,
- v obmedzenom počte prípadov poskytnutia dodatočnej finančnej podpory Spoločenstva účastníkom, ktorí združujú zdroje na účely spoločných výziev na predloženie návrhov medzi svojimi príslušnými vnútroštátnymi a regionálnymi programami (ERA-NET PLUS).

Účasť Spoločenstva na vnútroštátnych výskumných programoch vykonávaných spoločne na základe článku 169 je obzvlášť dôležitá pre európsku spoluprácu veľkého rozsahu „vo variabilnej geometrii“ medzi členskými štátmi, ktoré majú spoločné potreby a/alebo záujmy. V starostlivo vybraných prípadoch sa takéto iniciatívy podľa článku 169 začnú v oblastiach, ktoré sa určia v úzkej spolupráci s členskými štátmi vrátane možnej spolupráce s medzivládnyimi programami, a to na základe kritérií vymedzených v rozhodnutí o siedmom rámcovom programe.

Orientačný zoznam iniciatív na spoločné vykonávanie vnútroštátnych výskumných programov je uvedený v opise v prílohe IV a mohol by byť predmetom samostatného rozhodnutia na základe článku 169 zmluvy. Počas vykonávania siedmeho rámcového programu sa môžu určiť a navrhnúť ďalšie iniciatívy.

Medzinárodná spolupráca

Akcie v rámci medzinárodnej spolupráce, ktoré majú európsku pridanú hodnotu a sú v obojstrannom záujme, budú podporovať medzinárodnú vedecko-technickú politiku, ktorá má dva navzájom prepojené ciele:

- podporovať rast európskej konkurencieschopnosti prostredníctvom strategických výskumných partnerstiev s tretími krajinami vrátane priemyselne vysoko rozvinutých krajín a krajín s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom vo vede a technike zapájaním popredných výskumníkov tretích krajín do práce v Európe a spolupráce s Európou,
- riešiť osobitné problémy, ktorým čelia tretie krajiny, alebo problémy globálneho charakteru s prihliadnutím na spoločné záujmy a vzájomný prospech.

Politika medzinárodnej vedeckej spolupráce Spoločenstva bude zdôrazňovať a rozvíjať spoluprácu s cieľom vytvoriť, vymieňať si a využívať znalosti prostredníctvom rovnocenných výskumných partnerstiev pri zohľadnení medzinárodných podmienok, podmienok v krajine, regionálnych a sociálno-ekonomických podmienok, ako aj vedomostnej základne partnerských krajín.

Strategickým prístupom je posilniť konkurencieschopnosť EÚ a globálny trvalo udržateľný rozvoj prostredníctvom takýchto partnerstiev medzi EÚ a tretími krajinami na dvojstrannej, regionálnej alebo globálnej úrovni na základe spoločných záujmov a vzájomnej prospešnosti. V záujme toho je potrebné podporovať aj úlohu EÚ ako globálneho hráča prostredníctvom mnohostranných medzinárodných výskumných programov. Podporované akcie medzinárodnej spolupráce budú prepojené s hlavnými otázkami politik s cieľom podporiť plnenie medzinárodných záväzkov EÚ a prispieť k spoločným európskym hodnotám, ku konkurencieschopnosti, sociálno-ekonomickému pokroku, ochrane životného prostredia a blahobytu, pričom spoločným cieľom je globálny trvalo udržateľný rozvoj.

Medzinárodná spolupráca sa bude v rámci tohto osobitného programu vykonávať v jednotlivých tematických oblastiach a multitematicky prostredníctvom:

- zvýšenej účasti výskumných pracovníkov a inštitúcií zo všetkých partnerských krajín medzinárodnej spolupráce a priemyselne rozvinutých krajín¹ v tematických oblastiach s primeranými obmedzeniami pri téme Bezpečnosť vzhľadom na jej dôverný charakter pre všetky tretie krajiny, ktoré nie sú pridruženými krajinami. Osobitný dôraz sa navyše bude klásť na podporu účasti tretích krajín v určených oblastiach spoločného záujmu,
- osobitných akcií spolupráce v každej tematickej oblasti venovaných tretím krajinám v prípade obojstranného záujmu o spoluprácu na určitých témach, ktoré sa vyberú na základe ich vedeckej a technickej úrovne a potrieb. Určenie špecifických potrieb a priorít bude úzko súvisieť s príslušnými dohodami o dvojstrannej spolupráci a s prebiehajúcimi mnohostrannými a dvojregionálnymi rozhovormi medzi EÚ a týmito krajinami alebo skupinami krajín. Určenie priorít bude prebiehať na základe konkrétnych potrieb, potenciálu a úrovne hospodárskeho rozvoja v regióne alebo v krajine.

V záujme toho EÚ vyvinie stratégiu medzinárodnej spolupráce a plán vykonávania pozostávajúci z osobitných cielených akcií v rámci tém alebo multitematicky, napríklad v oblasti zdravia, poľnohospodárstva, verejnej hygieny, vodohospodárstva, bezpečnosti potravín, sociálnej súdržnosti, energetiky, životného prostredia, rybného hospodárstva, akvakultúry a prírodných zdrojov, trvalo udržateľnej hospodárskej politiky a informačných a komunikačných technológií.

¹ Podľa vymedzenia v pravidlách účasti a šírenia.

Tieto akcie budú slúžiť ako výsadné nástroje vykonávania spolupráce medzi Spoločenstvom a týmito krajinami. Medzi takéto akcie patria najmä akcie zamerané na posilnenie výskumných kapacít a kapacít spolupráce v kandidátskych, susedných a rozvojových či rýchlo sa rozvíjajúcich krajinách. Akcie budú predmetom cielených výziev na predkladanie návrhov a osobitná pozornosť sa bude venovať uľahčovaniu dostupnosti akcií pre príslušné tretie krajiny, najmä rozvojové krajiny.

Tieto akcie sa budú vykonávať v koordinácii s akciami medzinárodnej spolupráce v rámci osobitných programov Ľudia a Kapacity. Základom tejto činnosti bude všeobecná stratégia medzinárodnej spolupráce v rámci rámcového programu.

TÉMY

1. Zdravie

Cieľ

Zlepšovať zdravie európskych občanov a zvyšovať konkurencieschopnosť a podporovať inovačnú kapacitu európskeho priemyslu a podnikov, ktoré pôsobia v oblastiach súvisiacich so zdravím, a zároveň riešiť globálne otázky zdravia vrátane nových epidémii. Dôraz sa bude klásť na translačný výskum (uplatňovanie základných objavov v klinickej praxi vrátane vedeckého overovania výsledkov pokusov), rozvoj a overovanie nových liečebných postupov, metódy na podporu zdravia a prevencie vrátane podpory zdravia detí a zdravého starnutia, diagnostické nástroje a liečebné technológie, ako aj na trvalo udržateľné a účinné systémy zdravotnej starostlivosti.

Prístup

Tento výskum rozšíri naše znalosti o možnostiach efektívnejšej podpory zdravia, zníženia zdravotných rozdielov v Európe, prevencie a liečby závažných chorôb a poskytovania zdravotnej starostlivosti. Súčasťou tejto témy bude základný biomedicínsky výskum; multidisciplinárne prístupy sú pri téme zdravie osobitne dôležité.

Tento výskum pomôže integrovať veľké množstvo genomických, epidemiologických, biologických a biotechnologických údajov a vyvinúť kľúčové technológie pre priemysel súvisiaci so zdravím na účely rozvoja znalostí a spôsobilostí potrebných na zákrok. Posilní translačný výskum v oblasti zdravia, ktorý je potrebný na zabezpečenie praktických prínosov biomedicínskeho výskumu vrátane zlepšenia kvality života. Umožní Európe efektívnejšie prispievať k medzinárodnému úsiliu v boji proti chorobám globálnej dôležitosti, čo ilustruje prebiehajúci program Európske partnerstvo s rozvojovými krajinami v oblasti klinických testov (EDCTP) na boj proti HIV/AIDS, malárii a tuberkulóze (článok 169)¹. Posilní výskum v oblasti zdravia na základe politík na európskej úrovni, a najmä porovnanie modelov, systémov a údajov vnútroštátnych databáz. V tejto súvislosti je osobitne dôležité vytvorenie siete príslušných databáz.

¹ V prípade potreby je možné podporiť aj iné nové dôležité iniciatívy týkajúce sa koordinácie vnútroštátnych výskumných programov.

Tento výskum pomôže zvýšiť konkurencieschopnosť európskeho zdravotníctva v oblastiach biotechnológie a zdravotnej techniky, v ktorých sú hlavnou ekonomickou silou MSP, a vo farmaceutickom priemysle. Môže zahŕňať podporu európskej technologickej platformy¹ v oblasti inováčných liekov zameranej na prekonanie výskumných problémov v procese vývoja liekov. Osobitná pozornosť sa bude venovať preklenutiu medzery medzi výskumnými činnosťami a ich využitím prostredníctvom podpory demonštrácie dôkazov vhodnosti koncepcie a klinického overenia. Tento výskum tiež prispeje k vytvoreniu noriem a štandardov pre nové moderné liečebné postupy (napríklad v regeneratívnej medicíne), ktoré pomôžu priemyslu EÚ obstať v celosvetovej konkurencii. Malo by sa zabezpečiť dosiahnutie popredného postavenia európskeho výskumu a inovácií v oblasti alternatívnych testovacích stratégií v celosvetovom meradle, najmä metód, ktoré nevyužívajú zvieratá.

V prípade potreby sa v projektoch zohľadnia a začlenia aspekty pohlavia². Osobitná pozornosť sa bude venovať oznámeniu výsledkov výskumu a čo najskoršiemu nadviazaniu dialógu s občianskou spoločnosťou, najmä so skupinami pacientov, o najnovšom vývoji vyplývajúcom z biomedicínskeho a genetického výskumu. Zabezpečí sa tiež široké rozšírenie a využitie výsledkov.

¹ V prípade veľkej dôležitosti pre odvetvia súvisiace so zdravím je možné podporiť aj strategické výskumné programy iných európskych technologických platforiem.

² Rizikové faktory, biologické mechanizmy, príčiny, klinické prejavy, následky, liečba chorôb a porúch sa u mužov a u žien často líšia. Z tohto dôvodu všetky činnosti financované v rámci tejto témy musia zohľadňovať možnosť takýchto rozdielov vo výskumných protokoloch, metodikách a analýze výsledkov.

Osobitná pozornosť sa bude venovať strategickým otázkam, ktorými sú zdravie detí¹ a zdravie starnúceho obyvateľstva, ktoré sa budú musieť zohľadniť vždy, keď to bude vhodné, vo všetkých činnostiach v rámci tejto témy, pričom priority sa zvýrazia v pracovnom programe. Zaradia sa aj iné multidisciplinárne oblasti. Tým sa zabezpečí viditeľný a ucelený prístup k týmto otázkam v celej téme a zabráni sa duplicitě.

V rámci každej z týchto činností sa zohľadnia etické, právne a sociálno-ekonomické otázky².

Činnosti

- Biotechnológia, všeobecné nástroje a liečebné technológie v oblasti ľudského zdravia

Cieľom tejto činnosti je vytvoriť a overiť potrebné nástroje a technológie, ktoré umožnia získanie nových znalostí a ich využitie v praxi v oblasti zdravia a medicíny.

- Vysoko výkonný výskum: urýchlenie pokroku vo vývoji nových nástrojov výskumu pre modernú biológiu vrátane základnej genomiky, ktoré podstatne zintenzívnia generovanie údajov a zlepšia štandardizáciu údajov a vzoriek (biobanky), ich získavanie a analýzu. Dôraz sa bude klásť na nové technológie na: sekvencovanie; expresiu, genotypizáciu a fenotypizáciu génov; štruktúrálne a funkčnú genomiku; bioinformatiku a systémovú biológiu; a iné vedy, ktoré majú v názve koncovku „-omika“. a iné vedy, ktoré majú v názve koncovku „-omika“.

¹ Podporovať sa budú najmä osobitné klinické štúdie s cieľom poskytnúť dôkazy o vhodnosti používania výrobkov, na ktoré sa nevzťahuje patent, ktoré sa v súčasnosti používajú na iné ako schválené účely v pediatrii.

² Osobitný výskum etických, právnych a sociálno-ekonomických otázok sa uskutoční v rámci témy sociálno-ekonomické a humanitné vedy osobitného programu Spolupráca a v osobitnom programe Kapacity.

- Zisťovanie, diagnostika a sledovanie: vývoj nástrojov a techník vizualizácie, zobrazovania, zisťovania a analýzy pre biomedicínsky výskum, na predpovedanie, diagnostiku, monitorovanie a prognostiku chorôb a na podporu a usmerňovanie liečebných zákrokov. Dôraz sa bude klásť na multidisciplinárny prístup integrujúci oblasti ako: molekulárna a bunková biológia, fyziológia, genetika, fyzika, chémia, biomedicínske inžinierstvo vrátane nanotechnológií, mikrosystémov, zariadení a informačných technológií. Vyzdvihovať sa budú neinvazívne alebo minimálne invazívne postupy a aspekty zabezpečenia kvality.
- Prognózy vhodnosti, bezpečnosti a účinnosti liečebných postupov: vytvorenie a overenie parametrov, nástrojov, metód a štandardov potrebných na poskytnutie bezpečných a účinných nových alebo vylepšených bioliekov pacientovi¹. Dôraz sa bude klásť na postupy, ako je napríklad farmakogenomika, vývoj a overovanie biologických markerov, cieleňé a výsledkové prístupy, metódy a modely in silico, in vitro (vrátane alternatív testovania na zvieratách) a in vivo².
- Inovačné liečebné postupy a zákroky: výskum, konsolidácia a zabezpečovanie ďalšieho rozvoja moderných liečebných postupov a technológií so širokým potenciálnym využitím. Dôraz sa bude klásť na génovú a bunkovú terapiu, regeneratívnu medicínu, transplantácie, imunoterapiu a očkovania a iné druhy medicíny. Pozornosť sa bude venovať aj príbuzným technológiám, ako napríklad moderným cieleňým systémom dosahovania výsledkov, moderným implantátom a protetike a neinvazívnym alebo minimálne invazívnym zákrokom za pomoci techniky.

¹ Pokiaľ ide o bežné lieky (farmaceutiká a biofarmaceutiká), mohla by sa týmto otázkam venovať spoločná technologická iniciatíva pre oblasť inovačných liekov.

² Náhradné, zlepšujúce, obmedzujúce alternatívy využívania zvierat v biomedicínskom výskume.

- Translačný výskum pre ľudské zdravie

Cieľom tejto činnosti je rozšíriť znalosti o biologických procesoch a mechanizmoch fungujúcich pri normálnom zdraví a v prípade konkrétnych chorôb transponovať tieto znalosti do klinickej praxe vrátane kontroly a liečby chorôb a zabezpečiť usmerňovanie ďalšieho výskumu prostredníctvom klinických údajov (vrátane epidemiologických).

- Integrácia biologických údajov a procesov: rozsiahle zhromažďovanie údajov, systémová biológia
 - Rozsiahle zhromažďovanie údajov: využitie vysokovýkonných technológií na generovanie údajov s cieľom objasniť funkciu génov a génových produktov a ich interakcie v komplexných sieťach vo významných biologických procesoch. Dôraz sa bude klásť na tieto oblasti: genomika; proteomika, „RNA-omika“; populačná genetika; komparatívna, štrukturálna a funkčná genomika.
 - Systémová biológia: dôraz sa bude klásť na multidisciplinárny výskum, ktorý integruje širokú škálu biologických údajov a vyvíja a uplatňuje systémové prístupy na pochopenie a modelovanie biologických procesov vo všetkých relevantných organizmoch a na všetkých úrovniach organizácie.

-
- Výskum mozgu a s ním súvisiacich chorôb, výskum vývinu a starnutia človeka
- Mozog a choroby súvisiace s mozgom: lepšie pochopenie integrovanej štruktúry a dynamiky mozgu, štúdium chorôb mozgu vrátane príslušných chorôb súvisiacich s vekom (napríklad demencie, Parkinsonovej choroby) a hľadanie nových liečebných postupov. Dôraz sa bude klásť na celkové poznanie mozgu skúmaním funkcií mozgu od molekúl k poznávaniu vrátane neuroinformatiky a mozgovej dysfunkcie od synaptickej poruchy po neurodegeneráciu. Výskum sa zameria na neurologické a psychiatrické choroby a poruchy vrátane regeneratívnych a obnovujúcich liečebných prístupov.
 - Vývin a starnutie človeka: využívanie širokej škály metód a nástrojov pre lepšie pochopenie procesu celoživotného vývinu a zdravého starnutia. Dôraz sa bude klásť na štúdium ľudských a modelových systémov vrátane interakcií s faktormi ako životné prostredie, genetika, správanie a pohlavie.
- Translačný výskum závažných infekčných chorôb: s cieľom riešiť hlavné hrozby verejného zdravia
- Rezistencia voči antimikrobiálnym liekom vrátane fungálnych patogénov: dôraz sa bude klásť na kombináciu základného výskumu v oblasti molekulárnych mechanizmov rezistencie, mikrobiálnej ekológie a interakcií medzi hostiteľom a patogénom s klinickým výskumom zameraným na nové zákroky, aby sa znížil výskyt a šírenie infekcií rezistentných voči mnohým liekom.

- HIV/AIDS, malária a tuberkulóza: dôraz sa bude klásť na vývoj nových liečebných postupov, diagnostických nástrojov, preventívnych nástrojov, ako napríklad vakcín a chemických prekážok prenosu, ako sú napríklad mikrobicídy HIV. Výskumné snahy sa sústreďia na boj proti spomínaným trom chorobám na globálnej úrovni, ale budú tiež riešiť špecifické európske aspekty týchto troch chorôb, ako aj hepatitídy. Vyzdvihovať sa budú činnosti predklinického a raného klinického výskumu a v prípade potreby sa predpokladá spolupráca s globálnymi iniciatívami (napríklad v prípade vakcín proti HIV/AIDS).
 - Potenciálne nové a vracajúce sa epidémie: dôraz sa bude klásť na boj proti novým patogénom s pandemickým potenciálom vrátane zoonóz (napríklad SARS a vysoko patogénna chrípka). V prípade potreby sa prijímú opatrenia potrebné na rýchle začatie spoločného výskumu s cieľom urýchliť vývoj nových diagnostických metód, liekov a vakcín na účinnú prevenciu, liečbu a kontrolu náhlych prípadov infekčných ochorení.
- Translačný výskum ostatných závažných chorôb¹
- Rakovina: dôraz sa bude klásť na etiológiu choroby, nové lieky a liečebné postupy; určenie a overenie cieľov liečiv a biologických markerov, ktoré pomáhajú pri prevencii, skoršej diagnostike a liečbe; a na hodnotenie účinnosti preventívnych prognostických, diagnostických a liečebných zákrokov.

¹ Budú sa zohľadňovať aspekty paliatívnej medicíny a využívanie aktívnych zložiek.

- Kardiovaskulárne choroby: dôraz sa bude klásť na diagnostiku, prevenciu, liečbu a monitorovanie chorôb srdca a krvného obehu (vrátane cievnych aspektov mŕtvice) s využitím širokých multidisciplinárnych prístupov.
- Cukrovka a obezita: v prípade cukrovky sa bude dôraz klásť na etiológiu rozličných typov cukrovky a s nimi spojenú prevenciu a liečbu. V prípade obezity sa bude dôraz klásť na multidisciplinárne prístupy vrátane genetiky, životného štýlu a epidemiológie. V prípade cukrovky a obezity sa bude osobitná pozornosť venovať chorobám mladých ľudí a faktorom pôsobiacim v detstve.
- Zriedkavé choroby: dôraz sa bude klásť na celoeurópske štúdium prírodovedy, patofyziológie a vývoj preventívnych, diagnostických a liečebných zákrokov. Táto oblasť bude zahŕňať zriedkavé mendelovské fenotypy rozšírených chorôb.
- Iné chronické ochorenia: dôraz sa bude klásť na ochorenia, ktoré nie sú smrteľné, ale majú veľký vplyv na kvalitu života starších osôb, ako napríklad funkčné a senzorické poruchy a iné chronické ochorenia (napríklad artritída, reumatické a muskuloskeletálne choroby a respiračné choroby vrátane tých, ktoré súvisia s alergiami).
- Optimalizácia poskytovania zdravotnej starostlivosti občanom Európy

Cieľom tejto činnosti je vytvoriť potrebnú základňu pre fundované politické rozhodnutia o systémoch zdravotnej starostlivosti, ako aj pre účinnejšie a efektívnejšie overené stratégie podpory zdravia, prevencie chorôb, diagnostiky a liečenia.

- Využívanie výsledkov klinického výskumu v klinickej praxi vrátane lepšieho využívania liekov a náležitého využívania behaviorálnych a organizačných zásahov a nových liečebných metód a technológií. Osobitná pozornosť sa bude venovať bezpečnosti pacienta vrátane nepriaznivých vplyvov liekov: cieľom je určiť najlepší klinický postup; pochopiť rozhodovanie v klinickom prostredí pri poskytovaní primárnej a špecializovanej starostlivosti; a posilniť aplikácie overenej medicíny a postavenie pacienta. Dôraz sa bude klásť referenčné porovnávanie stratégií; vyšetovanie výsledkov rozličných zákrokov a liekov, vedecky testovaných komplementárnych a alternatívnych liekov a nových liečebných postupov a technológií so zreteľom na spôsoby predpisovania liekov, niektoré aspekty farmakovigilancie, osobitosti pacienta (napríklad genetická náchylnosť, vek, pohlavie a dodržiavanie) a nákladové prínosy.
- Kvalita, efektívnosť a solidarita systémov zdravotnej starostlivosti vrátane prechodných systémov zdravotnej starostlivosti s cieľom umožniť krajinám učiť sa zo skúseností iných systémov zdravotnej starostlivosti a o ich udržateľnosti so zreteľom na dôležitosť vnútroštátneho kontextu a charakteristiku populácie (starnutie, mobilita, migrácia, vzdelanie, sociálno-ekonomický status a zmeny v oblasti práce atď.). Dôraz sa bude klásť na organizačné, finančné a regulačné aspekty systémov zdravotnej starostlivosti (hodnotenie nákladov, efektívnosti a prínosov rôznych zákrokov, aj z hľadiska bezpečnosti pacienta), ich vykonávanie a ich výsledky z hľadiska efektívnosti, účinnosti a spravodlivosti (vrátane znevýhodnených skupín). Osobitná pozornosť sa bude venovať otázkam investícií a ľudských zdrojov vrátane stratégií domácej starostlivosti. Pozornosť sa bude venovať aj otázkam nezávislosti, kvality života a mobility starnúceho obyvateľstva.

- Zvýšená podpora zdravia a prevencia chorôb: cieľom je poskytnúť dôkazy o najlepších opatreniach v oblasti verejného zdravia, pokiaľ ide o životný štýl, pracovné a životné podmienky a zákroky na rôznych úrovniach a v rozličných kontextoch. Dôraz sa bude klásť na širšie determinanty zdravia a ich interakcie na úrovni jednotlivca, ako aj na úrovni komunity (napríklad stravovanie, stres, tabak, alkohol a iné látky, fyzická aktivita, kultúrny kontext, sociálno-ekonomické a environmentálne faktory). Pozornosť sa bude venovať najmä duševnému zdraviu z celoživotného hľadiska.

Medzinárodná spolupráca

Medzinárodná spolupráca je neoddeliteľnou súčasťou témy a má osobitný význam pre oblasti zaoberajúce sa globálnymi zdravotnými problémami, ako napríklad antimikrobiálnou rezistenciou, HIV/AIDS, maláriou, zanedbávanými chorobami, tuberkulózou a novými pandémiami. Tento prístup tiež môže zahŕňať stanovenie priorít v kontexte medzinárodných iniciatív, ako napríklad v rámci globálneho výskumu s cieľom nájsť vakcínu proti HIV. Pod podmienkou, že sa dlhodobé, trvalo udržateľné partnerstvo v oblasti klinického výskumu medzi Európou a rozvojovými krajinami skonsoliduje a národné programy alebo činnosti zúčastnených krajín integrujú, osobitná podpora sa na základe dosiahnutých výsledkov a budúcich potrieb môže poskytnúť Európskemu partnerstvu s rozvojovými krajinami v oblasti klinických testov (EDCTP)¹. Program EDCTP sa preto bude aj naďalej zameriavať na moderné klinické testy s cieľom vyvinúť nové vakcíny, mikorbicídy a lieky proti týmto trom chorobám v subsaharskej Afrike. Na tento účel môže pracovný program stanoviť príspevok Spoločenstva pre Európske zoskupenie hospodárskych záujmov EDCTP na uskutočnenie programu, ktorý schváli Komisia, vrátane prerozdelenia príspevku Spoločenstva.

¹ Komisia vykoná hodnotenie EDCTP.

Budú sa vykonávať osobitné akcie spolupráce v oblastiach formulovaných v dvojregionálnych rozhovoroch v tretích krajinách/regiónoch a na medzinárodných fórach, ako aj v kontexte rozvojových cieľov tisícročia. Medzi takéto prioritné oblasti prispôbené miestnym potrebám a prostredníctvom partnerstiev môžu patriť: výskum politiky zdravotnej starostlivosti, výskum systémov zdravotnej starostlivosti a služieb zdravotnej starostlivosti, zdravie matiek a detí, reprodukčné zdravie, kontrola a dohľad nad zanedbanými prenosnými chorobami a nové nepredvídateľné politické potreby v týchto regiónoch.

Ročný príspevok medzinárodnej Organizácii Programu bádania na hraniciach ľudského poznania (HFSP)¹ sa bude realizovať spoločne s témou Informačné a komunikačné technológie. Krajinám EÚ, ktoré nepatria do skupiny G8, to umožní plne využiť prínosy z Programu bádania na hraniciach ľudského poznania (HFSP), a tiež sa tým zviditeľní európsky výskum.

Odozva na nové potreby a nepredvídateľné politické potreby

Výskum v oblasti nových potrieb sa bude vykonávať na základe iniciatív „zdola nahor“ a „cielených“ iniciatív v koordinácii s inými témami a bude zahŕňať široké a interdisciplinárne výskumné portfólio. Podpora nepredvídateľných politických potrieb sa môže venovať napríklad životným a pracovným podmienkam, hodnoteniu vplyvu na zdravie, hodnoteniu rizika, štatistickým ukazovateľom, riadeniu a komunikácii v oblasti verejného zdravia, ako aj záväzkom v rámci medzinárodných zmlúv v oblasti zdravia vrátane Rámcového dohovoru o kontrole tabaku² a medzinárodných predpisov v oblasti zdravia³. Tieto činnosti budú dopĺňať výskum motivovaný zdravotnou politikou, ktorého podpora sa uvádza vyššie.

¹ Európske spoločenstvo je členom Organizácie HFSP (HFSP) a financovalo HFSP v rámci predchádzajúcich rámcových programov.

² Rámcový dohovor o kontrole tabaku, 2004/513/ES.

³ Medzinárodné predpisy v oblasti zdravia 2005 – rezolúcia 58.3 z 58. Svetového zdravotníckeho zhromaždenia, 23. mája 2005.

2. Potraviny, poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo a biotechnológia

Cieľ

Budovať európsku znalostnú bioekonomiku¹ prostredníctvom prepojenia vedy, priemyslu a iných zainteresovaných strán s cieľom využívať nové výskumné príležitosti, ktoré riešia tieto sociálne, environmentálne a hospodárske otázky: narastajúci dopyt po bezpečnejších, zdravších a kvalitnejších potravinách a po trvalo udržateľnom využívaní a získavaní obnoviteľných biologických zdrojov, narastajúce riziko epizootických a zoonotických chorôb a porúch súvisiacich s potravinami; hrozby pre trvalú udržateľnosť a bezpečnosť poľnohospodárskej výroby a výroby v rybnom hospodárstve a akvakultúre; narastajúci dopyt po kvalitných potravinách s prihliadnutím na blaho zvierat a situáciu na vidieku a v pobrežných oblastiach, ako aj na osobitné stravovacie potreby spotrebiteľov.

¹ Pojem „bioekonomika“ zahŕňa všetky priemyselné a hospodárske oblasti, ktoré vyrábajú, riadia a inak využívajú biologické zdroje (a s nimi súvisiace služby, dodávateľské alebo spotrebiteľské odvetvia), ako napríklad poľnohospodárstvo, potravinárstvo, rybné hospodárstvo, lesné hospodárstvo atď.

Prístup

Táto téma posilní vedomostnú základňu, prinesie inovácie a poskytne politickú podporu budovaniu a rozvoju európskej znalostnej bioekonomiky (KBBE). Výskum sa zameria na trvalo udržateľné hospodárenie s biologickými zdrojmi, na ich získavanie a trvalo udržateľné využívanie, najmä prostredníctvom vied o živote, biotechnológie a konvergencie s inými technológiami, s cieľom poskytnúť nové, bezpečnejšie, dostupné, environmentálne efektívne a konkurencieschopné výrobky európskeho poľnohospodárstva, rybného hospodárstva, akvakultúry, výroby krmív, potravinárstva¹, zdravotníctva, lesného hospodárstva a súvisiacich odvetví. Výskum významne prispeje k vykonávaniu a formulácii politík a právnych predpisov Spoločenstva a osobitne bude riešiť alebo podporovať: spoločnú poľnohospodársku politiku; otázky poľnohospodárstva a obchodu; bezpečnostné aspekty GMO; právne predpisy o potravinovej bezpečnosti; právne predpisy Spoločenstva o rastlinolekárstve; politiku Spoločenstva pre zdravie zvierat, kontrolu ich chorôb a normy v oblasti blaha zvierat; životné prostredie a biodiverzitu; európsku stratégiu pre oblasť lesného hospodárstva; ako aj spoločnú politiku v oblasti rybného hospodárstva s cieľom zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj rybného hospodárstva a akvakultúry a bezpečnosť morských potravinových výrobkov. Cieľom výskumu bude tiež vyvíjať nové a existujúce ukazovatele podporujúce analýzu, rozvoj a monitorovanie týchto politík.

Vzhľadom na multifukčnú úlohu poľnohospodárstva bude výskum podporovať túto úlohu a príležitosti vidieckych ekonomík na splnenie cieľov trvalo udržateľného rozvoja.

¹ Medzi potraviny patria aj výrobky z morských živočíchov.

Z mnohých výskumných činností zahŕňajúcich cieľené činnosti šírenia a prenosu technológií získa najmä agropotravinársky priemysel, v ktorom až 90 % podnikov predstavujú MSP, najmä v súvislosti s integráciou a zavádzaním moderných environmentálne efektívnych technológií, metodík a procesov a vývojom noriem. Zavádzanie špičkových biotechnológií, nanotechnológií a informačných a komunikačných technológií bude dôležitým prínosom v oblasti šľachtenia rastlín, zlepšovania úrody a ochrany rastlín, v oblasti moderných detekčných a monitorovacích technológií na zabezpečenie bezpečnosti a kvality potravín, ako aj v oblasti nových priemyselných bioprocessov.

Niekoľko európskych technologických platforiem zahrňujúcich oblasti rastlinnej genomiky a biotechnológie, lesného hospodárstva a príbuzných odvetví, globálneho zdravia zvierat, chovu zvierat v poľnohospodárskych podnikoch, potravinárstva, akvakultúry a priemyselnej biotechnológie môže prispieť k stanoveniu spoločných výskumných priorít v tejto téme, k určeniu budúcich možných rozsiahlych iniciatív, ako sú napríklad projekty demonštrácií, a pomôcť zabezpečiť širokú účasť a integráciu všetkých zúčastnených strán. V prípade potreby sa uskutočnia akcie na posilnenie koordinácie vnútroštátnych výskumných programov, a to v úzkej koordinácii s projektmi ERA-Net, technologickými platformami a inými relevantnými aktérmi, ako je napríklad Stály výbor pre poľnohospodársky výskum (SCAR) alebo akákoľvek štruktúra pre koordináciu európskeho oceánografického výskumu, ktorá v budúcnosti vznikne.

V prípade potreby sa v akciách zohľadnia sociálne, etické, právne, environmentálne, hospodárske a širšie kultúrne aspekty a aspekty pohlavia a potenciálne riziká a vplyvy (opatrnosť) vedecko-technického rozvoja.

Činnosti

- Trvalo udržateľné získavanie biologických zdrojov z pôdneho, lesného a vodného prostredia a hospodárenie s nimi¹
 - umožnenie výskumu kľúčových dlhodobých hnacích síl trvalo udržateľného získavania biologických zdrojov (mikroorganizmy, rastliny a živočíchy) a hospodárenia s nimi vrátane využívania biodiverzity a nových bioaktívnych molekúl v rámci týchto biologických systémov. Súčasťou výskumu budú technológie, ktoré majú v názve koncovku „-omika“, napríklad genomika, proteomika, metabolomika, a konvergenčné technológie a ich integrácia do prístupov systémovej biológie, ako aj rozvoj základných nástrojov a techník vrátane bioinformatiky a príslušných databáz a metodík na identifikáciu odrôd/plemien v rámci druhových skupín,
 - posilnenie trvalej udržateľnosti a konkurencieschopnosti súčasne so zaručením ochrany zdravia spotrebiteľa, znížením environmentálnych vplyvov a zohľadnením zmeny klímy v poľnohospodárstve, záhradníctve, lesnom hospodárstve, rybnom hospodárstve a akvakultúre prostredníctvom vývoja nových technológií, vybavenia, monitorovacích systémov, nových rastlín a výrobných systémov, riadenia úrody prostredníctvom pestovania vybraných rastlín, rastlinolekárstva a optimalizovaných výrobných systémov, zlepšenia vedecko-technickej základne na riadenie rybného hospodárstva a prostredníctvom lepšieho pochopenia interakcie medzi rozličnými systémami (poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, rybne hospodárstvo a akvakultúra) v rámci prístupu zahrňujúceho celý ekosystém. Uskutoční sa výskum zachovania autochtónnych ekosystémov, vývoja prvkov biologickej kontroly a mikrobiologického rozmeru biodiverzity a metagenomiky.

¹ Doplnujúcemu výskumu súvisiacemu s trvalo udržateľným hospodárením a ochranou sa venuje téma Životné prostredie vrátane zmeny klímy. Výskum ďalších nástrojov a technológií podporujúcich trvalo udržateľnú výrobu a riadenie sa uskutočňuje v rámci príslušných tém.

- V prípade pôdných biologických zdrojov sa bude klásť osobitný dôraz na výrobné systémy s malými vstupmi (napríklad pesticídy a hnojivá) a na organické výrobné systémy, zlepšenie hospodárenia so zdrojmi a nové potraviny a krmivá, nové rastliny (plodiny a stromy) s ohľadom na ich zloženie, odolnosť voči stresu, environmentálny účinok, efektívnosť z hľadiska spotreby živín a vody, ako aj štruktúru. Tieto ciele bude podporovať výskum biologickej bezpečnosti, koexistencie a sledovateľnosti nových rastlinných systémov a výrobkov, ako aj sledovanie a hodnotenie vplyvu geneticky modifikovaných plodín na životné prostredie a zdravie ľudí, ako aj možnosti ich širšieho prínosu pre spoločnosť.
- Zdravie rastlín a ochrana plodín sa zlepší pomocou lepšieho pochopenia ekológie, biológie škodcov, chorôb, buriny a iných hrozieb súvisiacich s rastlinolekárstvom a pomocou podpory kontroly výskytu chorôb a posilnenia nástrojov a techník zvládania škodcov a buriny. Vyvinú sa lepšie metódy na monitorovanie, zachovanie a zlepšenie úrodnosti pôdy.
- V prípade biologických zdrojov z vodných prostredí sa bude dôraz klásť na nevyhnutné biologické funkcie, bezpečné výrobné systémy neohrozujúce životné prostredie a krmivá kultivovaných druhov a na biológiu rybolovu, dynamiku zmiešaného rybolovu, interakcie medzi činnosťami rybolovu a morským ekosystémom a na regionálne a viacročné systémy hospodárenia s využitím flotíl,

– optimalizácia zdravia zvierat, chovu a blaha zvierat v celom poľnohospodárstve, rybnom hospodárstve a akvakultúre okrem iného:

- využívaním genetických poznatkov, nových šľachtiteľských metód a lepším pochopením fyziológie a správania zvierat a
- lepším pochopením a kontrolou škodcov, parazitov a infekčných chorôb zvierat, ako aj ďalších hrozieb trvalej udržateľnosti a bezpečnosti výroby potravín vrátane zoonóz.

Kontrola infekčných chorôb sa bude tiež realizovať pomocou vývoja nástrojov na monitorovanie, prevenciu a kontrolu prostredníctvom základného a aplikovaného výskumu vakcín a diagnostiky, štúdia ekológie známych a nových nositeľov infekcie a iných hrozieb vrátane nezákonných činov a vplyvov rozličných poľnohospodárskych systémov a klímy.

Získajú sa tiež nové znalosti o bezpečnej likvidácii živočíšneho odpadu a lepšom riadení vedľajších produktov,

- vytvorenie nástrojov, ktoré osoby zodpovedné za tvorbu politík a iné zainteresované osoby potrebujú na podporu vykonávania príslušných stratégií, politík a právnych predpisov, a najmä na podporu vytvorenia európskej znalostnej bioekonomiky a uspokojenia potrieb vidieckeho rozvoja a rozvoja pobrežných oblastí. Spoločná politika v oblasti rybného hospodárstva sa bude podporovať prostredníctvom vývoja prispôsobivých prístupov podporujúcich zohľadňovanie celého ekosystému pri získavaní morských zdrojov. Súčasťou výskumu vo všetkých politikách vrátane spoločnej poľnohospodárskej politiky budú tiež sociálno-ekonomické štúdie, analýzy vzťahu nákladov a výnosov, porovnávacie skúmanie rozličných poľnohospodárskych systémov vrátane multifunkčných systémov, nákladovo efektívnych systémov riadenia rybného hospodárstva, chovu zvierat na iné účely ako na konzumáciu, interakcií s lesným hospodárstvom a štúdie s cieľom zlepšiť život na vidieku a na pobreží.
- **„Od stola k poľnohospodárskemu podniku“: potraviny (vrátane morských potravín), zdravie a blahobyt**
 - pochopenie spotrebiteľského správania a spotrebiteľských preferencií ako hlavný faktor konkurencieschopnosti v potravinárskom priemysle a vplyvu potravín na zdravie a životné podmienky európskych občanov. Dôraz sa bude klásť na vnímanie spotrebiteľov a ich postoje k potravinám vrátane tradičných potravín, pochopenie spoločenských a kultúrnych trendov a určenie determinantov výberu potravín a prístup spotrebiteľov k potravinám. Súčasťou výskumu bude vytvorenie databáz výskumu potravín a výživy,

- pochopenie pozitívnych a škodlivých výživových faktorov, ako aj osobitných potrieb a návykov skupín obyvateľstva ako dôležitého kontrolovateľného faktoru rozvoja a znižovania výskytu chorôb a porúch súvisiacich s výživou vrátane obezity a alergií. Do tejto oblasti patrí skúmanie nových výživových stratégií, vývoj a uplatňovanie nutrigenomiky a systémovej biológie a štúdium interakcií medzi výživou, fyziologickými a psychickými funkciami. Mohlo by to viesť k zmenám v spracovaní potravín a vývoju nových druhov potravín a prísad, diétnych potravín a potravín s uvedením nutričných a zdravotných charakteristík. Skúmanie tradičných, miestnych a sezónnych potravín a výživy môže byť dôležité aj na zdôraznenie vplyvu určitých potravín na zdravie, ako aj na vytvorenie integrovaného stravovacieho poradenstva,
- optimalizácia inovácií v európskom potravinárskom priemysle prostredníctvom integrácie moderných technológií do tradičnej výroby potravín vrátane kvasených potravín, na mieru šitých spracovateľských technológií na zvýšenie funkčnosti, kvality, výživovej hodnoty aj senzorických vlastností potravín v potravinárskej výrobe vrátane výroby nových potravín. Vývoj a demonštrácia technicky vyspelých a environmentálne efektívnych systémov spracovania a balenia, inteligentných kontrolných aplikácií a efektívnejšej valorizácie a nakladania s vedľajšími produktmi a odpadmi a hospodárenia s vodou a energiou. Nový výskum tiež vyvinie trvalo udržateľné a nové technológie pre živočíšne krmivá vrátane prípravkov na výrobu bezpečných krmív, ako aj pre kontrolu kvality krmív,

-
- zabezpečenie chemickej a mikrobiologickej bezpečnosti a zvýšenie kvality európskej ponuky potravín. Zahŕňa to pochopenie prepojení medzi mikrobiálnou ekológiou a bezpečnosťou potravín; vývoj metód a modelov na riešenie integrity dodávateľského reťazca potravín; nové metódy detekcie, sledovateľnosť a jej ďalší rozvoj, technológie a nástroje hodnotenia, riadenia a oznamovania rizík vrátane nových rizík, ako aj posilnenie chápania vnímania rizika. Patria sem aj vedecké metódy referenčného hodnotenia rizika v oblasti bezpečnosti potravín,
 - ochrana zdravia ľudí a ochrana životného prostredia prostredníctvom lepšieho pochopenia vplyvov potravinových/krmivových reťazcov na životné prostredie, ako aj vplyvov životného prostredia na ne. Zahŕňa to štúdium potravinových kontaminantov a účinkov na zdravie, sledovanie vplyvu na životné prostredie, vývoj posilnených nástrojov a metód na posudzovanie a riadenie vplyvov na potravinové a krmivové reťazce a ich odolnosti voči globálnym zmenám, najmä zmenám v životnom prostredí. Zabezpečenie kvality a integrity potravinového reťazca si vyžaduje nové modely analýzy komoditných reťazcov, koncepcie riadenia celého potravinového reťazca vrátane spotrebiteľských aspektov.

- Vedy o živote, biotechnológia a biochémia pre trvalo udržateľné nepotravinové výrobky a procesy
 - posilnenie vedomostnej základne a vývoj moderných technológií výroby suchozemskej alebo morskej biomasy na využitie v priemyselných procesoch a pri výrobe energie. Zahŕňa to rastlinnú, živočíšnu a mikrobiálnu genomiku a metabolomiku s cieľom zvýšiť produktivitu a zloženie surovín a zásob krmív z biomasy na optimalizáciu transformácie na výrobky s vysokou mierou pridanej hodnoty vrátane biologických zdrojov využiteľných vo farmaceutickom priemysle a v medicíne pri využívaní prírodných alebo posilnených suchozemských a vodných organizmov ako nových zdrojov. Tieto činnosti budú plne zahŕňať analýzu životného cyklu postupov výroby, dopravy a skladovania biomasy a uvádzania biovýrobov na trh,
 - riešenie uplatňovania priemyselných biotechnológií v rámci celých reťazcov plodínovej a lesnej biomasy s cieľom dosiahnuť plný potenciál biorafinérií (napríklad environmentálne vhodné chemikálie) vrátane sociálno-ekonomických, agronomických, environmentálnych a spotrebiteľských aspektov. Tieto činnosti sa rozšíria o lepšie pochopenie a kontrolu rastlinného a mikrobiálneho metabolizmu na úrovni buniek a na nižšej úrovni a spôsobu jeho začlenenia do fungovania celého systému vo výrobe komodít s vysokou mierou pridanej hodnoty s využitím bioprocessov s vyššími výnosmi, lepšou kvalitou a čistotou konvertovaných výrobkov vrátane dizajnu biokatalytického procesu,

- využívanie alebo vývoj biotechnológií pre nové výrobky a procesy so zlepšenou kvalitou, s vysokou mierou pridanej hodnoty a obnoviteľných výrobkov a procesov lesného hospodárstva s cieľom posilniť trvalú udržateľnosť dreva a drevárskej výroby vrátane zásob reziva, obnoviteľných materiálov a bioenergie,
- riešenie potenciálu biotechnológie určiť, sledovať, obmedzovať, riešiť a odstraňovať znečistenie,
- maximalizácia ekonomickej hodnoty odpadu a vedľajších produktov prostredníctvom nových a potenciálne energeticky úsporných bioprocessov samostatne alebo v kombinácii s rastlinnými systémami a/alebo chemickými katalyzátormi.

Medzinárodná spolupráca

Medzinárodná spolupráca je prioritným aspektom výskumu v téme Potraviny, poľnohospodárstvo a biotechnológia a v celej oblasti sa bude výrazne podporovať. Bude sa podporovať výskum, ktorý je osobitným záujmom rozvojových krajín a krajín s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom, berúc do úvahy rozvojové ciele tisícročia a už prebiehajúce činnosti. Uskutočnia sa osobitné akcie s cieľom posilniť spoluprácu s prioritnými partnerskými regiónmi a krajinami – najmä s tými, ktoré sú zapojené do dvojregionálnych rozhovorov a dvojstranných vedecko-technických dohôd, ako aj so susednými krajinami, krajinami s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom a rozvojovými krajinami.

Mnohostranná spolupráca sa bude ďalej prebiehať s cieľom riešiť otázky, ktoré si vyžadujú široké medzinárodné úsilie, ako napríklad rozsah a komplexnosť systémovej biológie rastlín a mikroorganizmov, alebo s cieľom riešiť globálne otázky a plnenie medzinárodných záväzkov EÚ (bezpečnosť potravín a prístup k potravinám a pitnej vode, globálne šírenie živočíšnych chorôb, spravodlivé využívanie biodiverzity, obnovenie svetového rybolovu na úroveň maximálneho trvalo udržateľného výlovu do roku 2015 v spolupráci s Organizáciou OSN pre výživu a poľnohospodárstvo a vplyv zmeny klímy a na zmenu klímy).

Odozva na nové potreby a nepredvídateľné politické potreby

Výskum nových potrieb sa môže zaoberať napríklad vývojom nových koncepcií a technológií, ako napríklad systémov krízového riadenia a integrity potravinového reťazca.

Flexibilná odozva na nepredvídateľné politické potreby bude zohľadňovať najmä politiky podstatné pre budovanie európskej znalostnej bioekonomiky.

3. Informačné a komunikačné technológie

Cieľ

Zlepšiť konkurencieschopnosť európskeho priemyslu a pomôcť Európe zvládnuť a formovať budúci vývoj informačných a komunikačných technológií (IKT) tak, aby sa splnili požiadavky európskej spoločnosti a hospodárstva. ICT sú skutočným ťažiskom znalostnej spoločnosti. Činnosti posilnia európsku vedecko-technickú základňu v oblasti IKT a zabezpečia jej vedúce postavenie v IKT v celosvetovom meradle, pomôžu stimulovať inováciu produktov, služieb a postupov a tvorivosť v tejto oblasti prostredníctvom využívania IKT a zabezpečia, aby sa pokrok v oblasti IKT rýchlo zhodnotil v prospech európskych občanov, podnikov, priemyslu a štátnej správy. Tieto činnosti tiež pomôžu znížiť digitálnu priepasť a sociálne vylúčenie.

Prístup

Informačné a komunikačné technológie (IKT) zohrávajú jedinečnú, dokázanú úlohu pri podpore inovácií, kreativity a konkurencieschopnosti všetkých odvetví priemyslu a služieb. Sú nevyhnutné na riešenie kľúčových spoločenských problémov a modernizáciu verejných služieb a sú základom pokroku vo všetkých oblastiach vedy a techniky. Európa preto musí zvládať a formovať budúci vývoj IKT a zabezpečiť, aby služby a výrobky založené na týchto technológiách boli zavádzané a využívané tak, aby poskytovali maximálny možný prínos pre občanov a podniky.

Toto sú ciele politiky Spoločenstva v oblasti informačnej spoločnosti, zdôraznené v iniciatíve i2010 a zamerané na vytvorenie konkurencieschopnej, konvergentnej informačnej ekonomiky v Európe, významný nárast európskych investícií do výskumu a inovácie IKT a vysokú mieru prístupnosti v informačnej spoločnosti.

Nové IKT otvoria množstvo nových príležitostí pre výroby a služby vyššej hodnoty, z ktorých mnohé patria do oblastí, v ktorých už Európa má z technického a priemyselného hľadiska vedúce postavenie. Partnerstvá na európskej úrovni predstavujú optimálny prístup k investíciám do IKT. Výskumná činnosť v oblasti IKT založená na rozvojovom modeli „open source“ (otvorený zdroj) dokazuje svoju užitočnosť ako zdroj inovácií a širšej spolupráce. Takéto úsilie je potrebné viac ako kedykoľvek predtým, aby Európa bola schopná držať krok s prudko rastúcimi nákladmi na výskum v ére globálnej hospodárskej súťaže a zvyšujúcej sa komplexnosti a vzájomnej závislosti technológií.

Prioritou témy IKT je strategický výskum postavený na kľúčových technických pilieroch. Táto téma zaručuje celkovú integráciu technológií a poskytuje znalosti a prostriedky na vývoj širokej škály inovačných aplikácií IKT. Činnosti povedú k urýchleniu priemyselného a technického pokroku v sektore IKT a k posilneniu konkurenčných výhod dôležitých sektorov náročných na IKT – prostredníctvom inovačných výrobkov a služieb vysokej hodnoty založených na IKT, ako aj prostredníctvom nových alebo vylepšených organizačných procesov v podnikaní aj v správe. V rámci témy sa tiež budú podporovať iné politiky Spoločenstva, ako ochrana zdravia a životného prostredia využívaním IKT na napĺňanie požiadaviek verejnosti a spoločnosti, najmä požiadaviek osôb so zvláštnymi potrebami vrátane starnúceho obyvateľstva a zdravotne postihnutých.

Činnosti budú zahŕňať akcie spolupráce a tvorby sietí a mohli by podporovať spoločné technologické iniciatívy¹, ako aj iniciatívy koordinácie vnútroštátnych programov². Priority týchto činností budú zahŕňať témy vychádzajúce (okrem iných zdrojov) z práce európskych technologických platforiem. Takisto sa vyvinie tematická súčinnosť s príbuznými činnosťami v rámci iných osobitných programov.

¹ Mohli by sem patriť vybrané aspekty výskumu v oblasti technológií nanoelektroniky, vstavaných počítačových systémov.

² Mohlo by sem patriť prípadné spoločné vykonávanie programov v oblasti pomoci starším alebo chorým osobám pri samostatnom bývaní.

Aktívna účasť malých a stredných podnikov a iných malých subjektov v činnostiach je vzhľadom na ich úlohu v podpore inovácií nevyhnutná. Zohrávajú neodmysliteľnú úlohu vo vývoji a rozvoji nových vízií v oblasti IKT a ich aplikácií a pri ich transformácii na podnikový kapitál.

Činnosti

- Piliere IKT:
 - Nanoelektronika, fotonika a integrované mikro/nanosystémy: technológie a metodiky procesov, zariadení, dizajnu a testovania na zlepšenie veľkosti, hustoty, výkonnosti, energetickej efektívnosti, výroby a nákladovej efektívnosti komponentov, systémov na čipoch, systémov v balíku a integrovaných systémov; základné fotonické komponenty pre širokú škálu aplikácií vrátane ultra-rýchlych komponentov; rádiové systémy; systémy ukladania dát s vysokým výkonom/vysokou hustotou; riešenia displejov s veľmi veľkou plochou/vysokou integráciou; snímacie, ovládacie, obrazové a zobrazovacie zariadenia; ultra nízkoenergetické systémy, energetické komponenty, alternatívne zdroje/ uskladnenie energie; integrácia heterogénnych technológií/systémov; inteligentné systémy; multifunkčné integrované mikro-nano-bio-info systémy; veľkoplošná elektronika; integrácia v rozličných materiáloch/predmetoch; prepojenie so živými organizmami; (samočinné) skladanie molekúl alebo atómov do stabilných štruktúr.

- Všadeprítomné komunikačné siete s neobmedzenou kapacitou: nákladovo efektívne, konfigurovateľné a flexibilné technológie, systémy a štruktúry mobilných a širokopásmových sietí vrátane pozemných a satelitných sietí a technológií optického spínania a iných technológií pre rýchle pripojenie na úrovni koncových zariadení; konvergencia rozličných pevných, mobilných, bezdrôtových a vysielacích sietí a služieb siahajúca od osobnej oblasti po regionálnu a globálnu oblasť; interoperabilita drôtových a bezdrôtových komunikačných služieb a aplikácií, riadenie zdrojov v sieti, konfigurovateľnosť služieb; komplexné siete ad hoc inteligentných multimediálnych nástrojov, senzorov a mikročipov.

- Zabudované systémy, spracovanie dát a riadenie: výkonnejšie, bezpečnejšie, rozčlenené, spoľahlivé a efektívne hardvérové a softvérové systémy schopné vnímať, kontrolovať a prispôbiť sa svojmu prostrediu pri optimalizácii využívania zdrojov; metódy a nástroje modelovania, analýzy, dizajnu, konštrukcie a overovania systémov s cieľom zvládnuť komplexnosť; otvorené, skladateľné štruktúry a bezmeradlové platformy, aplikačné programové vybavenie a rozčlenené operačné systémy umožňujúce skutočne bezproblémové prostredia na snímanie, ovládanie, spracovanie dát, komunikáciu, skladovanie a dodávku služieb vhodné pre spoluprácu a inteligentné (pokiaľ ide o prostredie); štruktúry na spracovanie dát zahŕňajúce heterogénne, prepojené a konfigurovateľné komponenty vrátane podpory kompilácie, programovania a chodu, vysokovýkonné systémy a služby; kontrola rozsiahlych, rozčlenených, neurčitých systémov.

-
- Softvér, systémy typu Grid, bezpečnosť a spoľahlivosť: technológie, nástroje a metódy pre dynamický a dôveryhodný softvér, štruktúry a systémy aplikačného programového vybavenia podporujúce služby náročné na znalosti vrátane ich poskytovania vo forme verejných služieb; interoperabilné, bezmeradlové infraštruktúry zamerané na služby, virtualizácia zdrojov v systéme typu Grid vrátane platforiem zameraných na určitú oblasť, sieťovocentrické operačné systémy; softvér s otvoreným zdrojom; platformy s otvorenými štandardmi a kolaboratívne prístupy k vývoju a overovaniu softvéru, služieb a systémov; nástroje na zostavovanie vrátane programovacích jazykov; zvládanie nečakaného správania komplexných systémov; zvýšenie spoľahlivosti a pružnosti rozsiahlych, rozčlenených a prerušovane prepojených systémov a služieb; bezpečné a dôveryhodné systémy a služby vrátane kontroly a autentifikácie prístupu pri zohľadnení aspektov ochrany súkromia, dynamické stratégie bezpečnosti a spoľahlivosti, metamodely spoľahlivosti a dôveryhodnosti.

 - Znalosti, kognitívne systémy a systémy schopné učiť sa: metódy a techniky na získanie, vytváranie, interpretáciu, reprezentáciu, personalizáciu, prehľadávanie a hľadanie, spoločné využívanie a šírenie znalostí, spoznávanie sémantických vzťahov v obsahu využiteľných pre ľudí alebo stroje; umelé systémy, ktoré vnímajú, interpretujú a hodnotia informácie a sú schopné spolupráce, samostatného konania a učenia sa; teórie a pokusy presahujúce postupný pokrok prostredníctvom získavania informácií o prirodzenom poznaní, najmä učení a pamäti, tiež na účely dosiahnutia pokroku v oblasti systémov ľudského učenia sa.

- Simulácia, vizualizácia, interakcia a zmiešané reality: nástroje na modelovanie, simuláciu, vizualizáciu, interakciu virtuálnej, rozšírenej a zmiešanej reality a jej integráciu do komplexných prostredí; nástroje na inovačný dizajn a kreativitu výrobkov, služieb a digitálnych audiovizuálnych médií; prirodzenejšie, intuitívne a ľahko použiteľné rozhrania a nové spôsoby interakcie s technológiou, strojmi, zariadeniami a inými predmetmi; jazykové technológie vrátane multilingválnych systémov a systémov automatizovaného strojového prekladu.
 - Nové perspektívy v oblasti informačných a komunikačných technológií inšpirované inými vedecko-technickými disciplínami (matematika a fyzika, materiálové vedy, biotechnológia, vedy o živote, chémia, kognitívne a spoločenské vedy, humanitné vedy atď.) sa nachádzajú v celej téme IKT. Prinášajú prelomy vedúce k inováciám v IKT a k vzniku úplne nových odvetví priemyslu a služieb. Siahajú od miniaturizácie zariadení IKT na veľkosť kompatibilnú so živými organizmami, ktorá im umožňuje interakciu s nimi (napríklad nové komponenty IKT a výpočtové systémy na báze syntetických biomolekulárnych štruktúr), cez nové výpočtové a komunikačné vedy inšpirované živým svetom, environmentálne úplne vhodné zariadenia IKT inšpirované prírodnými systémami až po modelovanie a simuláciu živého sveta (napríklad simulácia ľudskej fyziológie na rôznych biologických úrovniach).
- **Integrácia technológií:**
 - Osobné prostredia: integrácia multimodálnych rozhraní, snímacích techník a mikrosystémov, osobných komunikačných a výpočtových zariadení, systémov IKT zabudovaných do osobného príslušenstva, zariadenia integrované do šatstva a implantáty a ich prepojenie so službami a zdrojmi s dôrazom na integráciu všetkých aspektov prítomnosti a identity osoby.

-
- Domáce prostredia: komunikácia, monitorovanie, kontrola a podpora domova, budov a verejných priestorov; bezproblémová interoperabilita a používanie zariadení pri zohľadnení nákladovej efektívnosti, dostupnosti, použiteľnosti a bezpečnosti; nové služby a nové formy interaktívneho digitálneho obsahu a služieb vrátane zábavy; prístup k informáciám a riadenie znalostí.
 - Robotické systémy: flexibilné a spoľahlivé robotické systémy fungujúce v ľudskom a neštruktúrovanom prostredí a spolupracujúce s ľuďmi; sieťovo prepojené a spolupracujúce roboty; miniaturizované roboty; humanoidné technológie; modulárny dizajn a modelovanie integrovaných robotických systémov.
 - Inteligentné infraštruktúry: nástroje IKT zvyšujúce efektívnosť a použiteľnosť kritických infraštruktúr, uľahčujúce ich úpravu a údržbu, odolnosť voči používaniu a zlyhaniu; nástroje integrácie údajov; IKT na systematické posudzovanie rizika, včasné varovanie a automatizovanú výstrahu, podporu plánovania a rozhodovania.
- **Výskum aplikácií:**
 - IKT, ktoré reagujú na spoločenské potreby: s cieľom zabezpečiť, aby všetci európski občania mohli získať maximum z výrobkov a služieb IKT, zvýšiť otvorenosť, bezproblémový prístup a interaktivitu služieb verejného záujmu a posilniť inovačnú rolu služieb verejného sektora, zvýšiť ich účinnosť a efektívnosť,

- v oblasti zdravia: osobné nenápadné systémy umožňujúce občanom spravovať svoje zdravie, ako napríklad monitorovacie zariadenia a autonómne systémy na podporu zdravia, integrované do šatstva alebo implantované; nové techniky, ako napríklad molekulárne zobrazovanie s cieľom zlepšiť prevenciu a individualizovať liečbu; nové znalosti v oblasti zdravia, ich získavanie, riadenie a uplatnenie v klinickej praxi; modelovanie a simulácia funkcií orgánov; mikro- a nanorobotické zariadenia na minimálne invazívne chirurgické a liečebné aplikácie,
- v oblasti štátnej správy na všetkých úrovniach: používanie IKT v interdisciplinárnom prístupe vo verejnej správe v kombinácii s organizačnými zmenami a novými zručnosťami s cieľom poskytnúť všetkým inovačné služby zamerané na občanov, moderný výskum a riešenia na základe IKT na posilnenie demokratických procesov a spolupodieľania sa občanov a na zvýšenie výkonnosti a kvality služieb verejného sektora, interakcia s a medzi správnymi orgánmi a vládami a na podporu procesov tvorby právnych predpisov a politík na všetkých stupňoch demokracie,
- v oblasti začleňovania do spoločnosti: s cieľom posilniť právomoci jednotlivcov a ich komunit a zlepšiť rovnosť účasti všetkých občanov v informačnej spoločnosti pri zabránení vzniku digitálnej priepasti z dôvodu postihnutia, nedostatku zručností, chudoby, geografickej izolovanosti, kultúry, pohlavia či veku okrem iného podporou pomocnej technológie, podporou nezávislého života, zvyšovaním počítačových zručností a vývojom výrobkov a služieb pre všetkých,

-
- v oblasti mobility: integrované bezpečnostné systémy pre motorové vozidlá vychádzajúce z IKT založené na otvorených, bezpečných a spoľahlivých štruktúrach a rozhraniach; interoperabilné kooperačné systémy pre efektívnu, bezpečnú a environmentálne vhodnú dopravu založené na komunikácii medzi dopravnými prostriedkami a s dopravnou infraštruktúrou, integrujúce presné a odolné lokalizačné a navigačné technológie, personalizované služby infomobility a multimodálne služby na báze lokalizácie vrátane inteligentných služieb pre cestovný ruch,
 - na podporu životného prostredia, riadenia rizika a trvalo udržateľného rozvoja: riadenie rizika a núdzových udalostí; inteligentné snímacie siete na zlepšenie predpovedania nebezpečenstva, hospodárenia s prírodnými zdrojmi vrátane systémov na zníženie znečisťujúcich látok; zvyšovanie energetickej efektívnosti; riadenie ľudských reakcií na environmentálne hrozby a na zachovanie biodiverzity; varovacie systémy a včasná a spoľahlivá komunikácia na zabezpečenie verejnej bezpečnosti; pomocné technológie a podporné systémy do drsných, nebezpečných alebo rizikových podmienok; environmentálne efektívna a trvalo udržateľná výroba IKT vrátane elektroniky; moderné riadenie dát a informácií na monitorovanie životného prostredia a posúdenie rizika, prispievanie k programom INSPIRE, GMES a GEOSS.
 - IKT zamerané na obsah, kreativitu a osobný rozvoj:
 - nové formy interaktívneho, nelineárneho a automaticky sa prispôsobujúceho obsahu okrem iného na účely zábavy a dizajnu; kreativita a obohatenie zážitku užívateľa; na mieru šitý multimediálny obsah a jeho dodávka; spojenie výroby a riadenia digitálneho obsahu s novými sémantickým technológiami; používanie, prístup a tvorba obsahu so zameraním na používateľa,

- systémy, nástroje a služby *učenia sa* za podpory technológií prispôsobené rôznym typom osôb v rôznych podmienkach; základné otázky ľudského učenia sa vrátane pedagogických teórií v procese učenia sprostredkovaného IKT; zlepšenie schopnosti osôb učiť sa aktívne,
 - inteligentné služby prístupu ku *kultúrnemu* dedičstvu v digitálnej forme; prístup k vedeckým zdrojom a ich využívanie; nástroje, pomocou ktorých môžu komunity vytvárať nové kultúrne archívy na základe živého dedičstva; metódy a nástroje na zachovávanie digitálneho obsahu; použiteľnosť digitálnych predmetov pre budúcich užívateľov pri zachovaní autenticity a integrity ich pôvodného vytvorenia a kontextu používania.
- IKT na podporu podnikov a priemyslu:
- dynamické, sieťovo orientované podnikové systémy vrátane ich monitorovania v reálnom čase na tvorbu a dodávku výrobkov a služieb; decentralizácia kontroly a riadenia inteligentných prvkov; digitálne podnikové ekosystémy, najmä softvérové riešenia (taktiež založené na systémoch typu grid) schopné prispôbiť sa potrebám malých a stredných organizácií; služby spolupráce pre rozčlenené pracoviská, ktoré zohľadňujú svoje okolie; rozšírená skupinová práca, skupinové riadenie a podpora spoločného využívania; spoločné využívanie znalostí a interaktívne služby,

- výroba vrátane tradičných priemyselných odvetví: sieťovo prepojené inteligentné systémy kontroly veľmi presnej výroby a úsporného využívania zdrojov; bezdrôtová automatizácia a logistika pre rýchlu rekonfiguráciu závodu; integrované prostredia na modelovanie, simuláciu, optimalizáciu, prezentáciu a virtuálnu produkciu; výrobné technológie pre miniaturizované systémy IKT a pre systémy prepojené s rôznymi druhmi materiálov a predmetov.
- IKT na zabezpečenie dôvery:
- nástroje na podporu dôvery k IKT a ich aplikáciám; systémy riadenia mnohorakej a združenej identity; techniky autentifikácie a autorizácie; systémy vyhovujúce potrebám ochrany súkromia vyplývajúcim z nového technického vývoja; riadenie práv a aktív; nástroje na ochranu proti počítačovým hrozbám v koordinácii s inými témami, najmä s témou Bezpečnosť.

Medzinárodná spolupráca

V rámci témy IKT sa bude podporovať medzinárodná spolupráca s cieľom riešiť otázky spoločného záujmu zamerané na interoperabilné riešenia so strategickými partnermi s vysokým prínosom pre obe strany a s cieľom prispieť k šíreniu informačnej spoločnosti do krajín s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom a rozvojových krajín. Určia sa osobitné akcie pre krajiny alebo regióny, na ktoré sa musí Európa v spolupráci zamerať, s osobitným dôrazom na spoluprácu s krajinami s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom, rozvojovými krajinami a susednými krajinami.

Spolu s prvou témou Zdravie poskytne téma IKT príspevok medzinárodnému Programu bádania na hraniciach ľudského poznania (HFSP) s cieľom podporiť interdisciplinárny výskum a nové formy spolupráce medzi vedcami z rozličných oblastí a poskytnúť členským štátom, ktoré nepatria do G8, možnosť v plnej miere využiť prínosy tohto programu.

Činnosti v rámci tejto témy slúžia na podporu systému inteligentných výrobných systémov, čo umožňuje spoluprácu v oblasti výskumu a technického vývoja medzi členskými regiónmi tohto systému¹.

Odozva na nové potreby a nepredvídateľné politické potreby

Činnosť v oblasti technológií budúcnosti a nových technológií priláka a posilní interdisciplinárny výskum najvyššej kvality v oblastiach výskumu súvisiacich s IKT. Bude sa zameriavať na: skúmanie nových hraníc miniaturizácie a spracovania dát, okrem iného vrátane využívania kvantových efektov; riešenie komplexnosti sieťovo prepojených výpočtových a komunikačných systémov vrátane softvéru; skúmanie nových koncepcií a pokusov v oblasti inteligentných systémov pre nové personalizované výrobky a služby.

Výskum so zameraním na lepšie pochopenie trendov a vplyvov IKT na spoločnosť a ekonomiku môže zahŕňať napríklad vplyvy IKT na produktivitu, zamestnanosť, zručnosti a mzdy; IKT ako hnaciu silu inovácií vo verejných a podnikových službách; prekážky širšej a rýchlejšej inovácie a využívania IKT; nové podnikové modely a spôsoby využitia v koordinácii s inými témami, v ktorých budú IKT zohrávať významnú úlohu pri zmene prístupu k výrobe a službám; využiteľnosť, užitočnosť a prijateľnosť riešení založených na IKT; ochranu súkromia, bezpečnosť a dôveryhodnosť infraštruktúr IKT; etické otázky vývoja IKT; prepojenia s právnymi, regulačnými a riadiacimi rámcami súvisiacimi s IKT; analýzy podpory, ktorú IKT poskytujú politikám Spoločenstva, a ich vplyvu na tieto politiky.

¹ Európske spoločenstvo má dohodu o vedecko-technickej spolupráci v oblasti inteligentných výrobných systémov uzavretú so Spojenými štátmi americkými, Japonskom, Austráliou, Kanadou, Kóreou a štátmi EZVO Nórskom a Švajčiarskom.

4. Nanoveda, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie

Cieľ

Zlepšiť konkurencieschopnosť európskeho priemyslu a vytvárať znalosti s cieľom zabezpečiť jeho transformáciu z priemyslu založeného na zdrojoch na priemysel založený na znalostiach. Na tento účel sú potrebné postupné kroky zamerané na rozvoj znalostí a uplatňovanie rozhodujúcich znalostí v nových aplikáciách na pomedzí rôznych technológií a disciplín. Bude to prínosom pre nové odvetvia v oblasti najmodernejšej techniky aj pre tradičné odvetvia s vyššou hodnotou a dôrazom na znalosti, ktoré venujú osobitnú pozornosť vhodnému šíreniu výsledkov výskumu a technického rozvoja do MSP. Tieto činnosti podporujú najmä technológie, ktoré ovplyvňujú všetky priemyselné odvetvia a mnoho iných tém siedmeho rámcového programu.

Prístup

Európsky priemysel potrebuje radikálnu inováciu, aby sa zlepšila jeho konkurencieschopnosť. Musí sústrediť svoje kapacity na výrobky s vysokou pridanou hodnotou, súvisiace procesy a technológie, aby splnil požiadavky zákazníkov, ako aj environmentálne, zdravotné a iné spoločenské očakávania. Výskum je neoddeliteľnou súčasťou riešenia týchto konkurujúcich si úloh.

Konkurencieschopnosť priemyslu budúcnosti bude vo veľkej miere závisieť od nanotechnológií a ich aplikácií. Výskum a technický rozvoj v oblasti nanotechnológií a využívanie nanotechnológií vo viacerých oblastiach môžu urýchliť transformáciu európskeho priemyslu. Uznáva sa, že EÚ má vedúce postavenie v oblastiach, ako napríklad v nanovede, nanotechnológiách, materiáloch a výrobných technológiách, ktoré sa musia ďalej posilniť s cieľom zabezpečiť a zlepšiť postavenie EÚ vo vysoko konkurenčnom globálnom prostredí. Konkurencieschopnosť tradičnejších odvetví taktiež vo veľkej miere závisí od ich schopnosti prijímať nové technológie.

Kľúčovým prvkom tejto témy je účinná integrácia nanotechnológie, materiálových vied, dizajnu a nových výrobných metód tak, aby sa dosiahol a maximalizoval vplyv na priemyselnú transformáciu a aby sa zároveň podporila trvalo udržateľná výroba a spotreba. Z tohto hľadiska sú pre konkurencieschopnosť európskeho priemyslu v budúcnosti dôležité najmä materiály s novými vlastnosťami ako základ pre technický pokrok v mnohých oblastiach. V rámci tejto témy sa budú podporovať priemyselné činnosti pôsobiace v súčinnosti s inými témami. Budú sa podporovať aplikácie vo všetkých sektoroch a oblastiach vrátane materiálových vied a technológií, vysoko výkonných výrobných a spracovateľských technológií, nanobiotechnológie a nanoelektroniky.

Strednodobý prístup sa sústreďuje na konvergenciu znalostí a zručností získaných z rozličných disciplín, využívajúc ich aplikačnú vedecko-technickú súčinnosť. Z dlhodobého hľadiska sa téma zameriava na zužitkovanie nesmierného potenciálu nanovedy a nanotechnológií pri vytváraní priemyslu a hospodárstva založených skutočne na znalostiach. V obidvoch prípadoch bude dôležité zabezpečiť získavanie znalostí prostredníctvom účinného šírenia a využívania výsledkov.

Významný prínos pre priemyselné potreby a komplementárnosť iniciatív a financovaných projektov budú zabezpečené najmä prostredníctvom činností, ako sú európske technologické platformy (napríklad v potenciálnych oblastiach trvalo udržateľného chemického priemyslu, energetiky, novej výroby, výroby energie, priemyselnej bezpečnosti, nanomedicíny, oceliarstva, textilného, keramického, lesníckeho sektora atď.), a prípadnej podpory spoločných technologických iniciatív.

Táto téma sa týka predovšetkým MSP z dôvodu ich potrieb a úloh pri rozvoji a využívaní technológií. Medzi oblasti mimoriadneho významu patria: nástroje, prostriedky, zariadenia a letecko-kozmonautické systémy na nanoúrovni (z dôvodu koncentrácie MSP zameraných na vysoký rast a znalosti v týchto odvetviach); technické textilie vrátane ich povrchových vrstiev (typické pre tradičný sektor podliehajúci rýchlemu transformačnému procesu ovplyvňujúcemu mnohé MSP); strojárenský priemysel (napríklad obrábacie stroje – kde sú európske MSP svetovou špičkou); chemické látky s vysokou pridanou hodnotou, ako aj iné sektory s mnohými MSP, ktoré budú ťažiť zo zavádzania nových obchodných modelov, materiálov a výrobkov.

Osobitné akcie na koordinovanie programov a spoločných činností vykonávaných na vnútroštátnej a regionálnej úrovni sa uskutočnia prostredníctvom programov ERA-NET a ERA-NET+, aby sa podporila konvergencia výskumných programov a upevnili sa kritické množstvá a súčinnosť v rámci európskych technologických platforiem. Pre priemyselný výskum bude prínosom aj koordinácia činností v takých oblastiach, akými sú metrológia, toxikológia, normy a nomenklatúra.

Činnosti

- Nanovedy a nanotechnológie

Cieľom je vytvoriť materiály a systémy s vopred definovanými vlastnosťami a správaním na základe zlepšených znalostí a skúseností v danej oblasti na nanoúrovni. Povedie to k novej generácii konkurencieschopných výrobkov a služieb s vysokou pridanou hodnotou a mimoriadne výkonných v množstve rozličných aplikácií, pričom sa minimalizujú akékoľvek potenciálne nežiaduce environmentálne a zdravotné účinky. Podporovať sa bude interdisciplinárnosť integrujúca teoretické a experimentálne prístupy.

Dôraz sa bude klásť na:

- nové znalosti o vzájomnom pôsobení atómov, molekúl a ich zoskupení s prirodzenými aj umelými subjektmi,
- realizáciu nanoštruktúr, systémov alebo materiálov pomocou týchto znalostí,
- činnosti zamerané na pochopenie alebo napodobňovanie prírodných procesov v nanometrickej mierke,
- procesy nanovýroby, funkcionalizácia povrchov, tenké vrstvy, samozostavovacie vlastnosti,
- metódy a postupy merania a charakterizácie.

Výskum sa bude zaoberať aj príslušnými nástrojmi, prostriedkami, skúšobnými postupmi a demonštračnými činnosťami potrebnými na úplne nové prístupy k výrobe založenej na nanotechnológiách v najslubnejších priemyselných odvetviach.

Okrem toho sa bude činnosť zameriavať na súvisiace otázky a spoločenský kontext a na akceptovanie nanotechnológií. Súčasťou tohto bude výskum všetkých aspektov hodnotenia rizík (napríklad nanotoxikológia a ekotoxikológia), ako aj bezpečnosti, nomenklatúry, metrológie a noriem, ktoré nadobúdajú stále väčší význam pri dláždení cesty priemyselným aplikáciám. Ďalej sa môžu zaviesť osobitné akcie na zriadenie účelových centier znalostí a odborných poznatkov, ako aj strediska pre vykonávanie integrovaného a zodpovedného prístupu Komisie k nanotechnológiám, ako sa uvádza v príslušnom akčnom pláne¹.

¹ Oznámenie Komisie Nanovedy a nanotechnológie: akčný plán pre Európu na roky 2005 – 2009. KOM(2005) 243.

- **Materiály**

Nové zdokonalené materiály a povrchy s vysokým obsahom znalostí, s novými funkciami a s lepšou výkonnosťou sú mimoriadne dôležité pre konkurencieschopnosť a trvalo udržateľný rozvoj priemyslu. Podľa nových modelov výrobného priemyslu sú to skôr samotné materiály, ktoré sa stávajú prvým krokom k zvýšenej hodnote výrobkov a ich výkonnosti, než jednotlivé kroky spracovateľského procesu.

Výskum sa zameria na využitie znalostí pri vývoji nových multifunkčných povrchov a materiálov s vlastnosťami šitými na mieru a s predvídateľným výkonom pre nové výrobky a procesy, ako aj na ich opravu. Dôraz sa bude klásť na špičkové multifunkčné materiály so širokým využitím.

Vyžiada si to kontrolu základných vlastností a výkonu, spracovania a výroby a zohľadnenie potenciálnych účinkov na zdravie a životné prostredie počas ich celého životného cyklu. Dôraz sa bude klásť na nové zdokonalené materiály a systémy získané pomocou potenciálu nanotechnológií a biotechnológií a/alebo „učenia sa od prírody“, predovšetkým na výkonnejšie nanomateriály, biomateriály, hybridné materiály a umelé materiály s elektromagnetickými vlastnosťami, ktoré sa v prírode nevyskytujú.

Bude sa podporovať multidisciplinárny prístup zahŕňajúci chémiu, fyziku, technické vedy vrátane počítačového modelovania a v rastúcej miere biologické vedy. Charakterizácia, návrh a simulácia materiálov sú dôležité aj pre lepšie pochopenie javov súvisiacich s materiálmi, najmä vzťahov medzi štruktúrou a vlastnosťami na rozličných úrovniach; pre zlepšenie hodnotenia a spoľahlivosti materiálov vrátane odolnosti proti starnutiu a pre rozšírenie koncepcie virtuálnych materiálov pri navrhovaní materiálov. Integrácia nanomolekulárnych makroúrovní do chemických a materiálových technológií sa bude podporovať na účely rozvoja nových koncepcií a procesov, akými sú katalýza a intenzifikácia a optimalizácia procesov. Pozornosť sa bude venovať aj otázkam súvisiacim s vývojom procesov a so zväčšovaním rozmerov a priemyselným využitím nových materiálov.

- **Nová výroba**

Na transformáciu priemyslu EÚ z priemyselného prostredia založeného na zdrojoch na trvalo udržateľné priemyselné prostredie založené na znalostiach je potrebný nový prístup k výrobe, ktorý bude závisieť od zaujatia úplne nového postoja k neustálemu nadobúdaniu, rozvíjaniu, ochrane a financovaniu nových znalostí a k ich využívaniu vrátane postoja k modelom trvalo udržateľnej výroby a spotreby. Zahŕňa to vytvorenie správnych podmienok pre priemysel na neustálu inováciu (v oblasti priemyselných činností a výrobných systémov vrátane dizajnu, konštrukcie, zariadení a služieb) a pre rozvoj všeobecných výrobných kapacít (technológií, organizačných a výrobných zariadení, ako aj ľudských zdrojov) pri dodržiavaní bezpečnostných a environmentálnych požiadaviek.

Činnosti budú zamerané na:

- vývoj a overovanie nových priemyselných modelov a stratégií zahrňujúcich všetky aspekty životného cyklu výrobku a procesu,
- prispôsobiteľné výrobné systémy, ktoré prekonávajú existujúce spracovateľské obmedzenia a umožňujú využívanie nových výrobných a spracovateľských metód,
- sieťovo prepojená výroba zameraná na vývoj nástrojov a metód kooperatívnych postupov s pridanou hodnotou na globálnej úrovni,
- nástroje rýchleho prenosu a integrácie nových technológií do návrhu a prevádzkovania výrobných procesov,
- využívanie sietí multidisciplinárneho výskumu a konvergenie nanotechnológií, mikrotechnológií, biotechnológií, geotechnológií, informačných technológií, optických a kognitívnych technológií pri vývoji nových hybridných technológií, výrobkov a technických koncepcií s pridanou hodnotou a možnosť vzniku nových priemyselných odvetví.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať podpore činností, ktoré podporujú prispôbenie MSP novým potrebám dodávateľského reťazca a ich integráciu do neho, ako aj podnecovaniu tvorby MSP zameraných na najnovšiu techniku.

- Integrácia technológií pre priemyselné aplikácie

Integrácia znalostí a technológií troch uvedených oblastí výskumu je dôležitá pre urýchlenie transformácie európskeho priemyslu a hospodárstva pri uplatňovaní bezpečného, sociálne zodpovedného a trvalo udržateľného prístupu.

Výskum sa zameria na nové aplikácie a na doteraz nepreskúmané riešenia postupných zmien, ktoré odpovedia na najdôležitejšie otázky, ako aj na potreby výskumu a technického rozvoja vrátane tých, ktoré určili rozličné európske technologické platformy. Integrácia nových znalostí z oblasti nanotechnológií, materiálov a výrobných technológií získa podporu v rámci odvetvových a viacodvetvových aplikácií, ako napríklad v oblasti zdravotníctva, potravinárstva, stavebníctva vrátane kultúrneho dedičstva, letecko-kozmonautického priemyslu, dopravy, energetiky, chémie, životného prostredia, informačných a komunikačných technológií, textilného, odevného a obuvníckeho priemyslu, drevospracujúceho priemyslu, oceliarstva, strojárskeho a chemického priemyslu, ako aj vo všeobecných oblastiach priemyselnej bezpečnosti a merania a testovania.

Medzinárodná spolupráca

Mimoriadny medzinárodný rozmer priemyselného výskumu si vyžaduje dobre koordinovaný prístup k práci s tretími krajinami. Preto bude medzinárodná spolupráca dôležitá v rámci celej témy.

Medzi osobitné akcie môžu patriť: činnosti s priemyselne rozvinutými krajinami a s krajinami, ktoré podpísali dohodu o vedecko-technickej spolupráci v oblasti danej témy; osobitné iniciatívy s krajinami s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom a s rozvojovými krajinami na zabezpečenie ich prístupu k poznatkom; dialóg s významnými krajinami o „kódexe správania“ na účely zodpovedného a bezpečného rozvoja nanotechnológií; ako aj systém inteligentných výrobných systémov, ktorý umožňuje spoluprácu v oblasti výskumu a technického rozvoja medzi členskými regiónmi¹. Podporovať sa budú iniciatívy zamerané na koordináciu a výmenu výskumných údajov (napríklad v otázkach životného prostredia a zdravotnej bezpečnosti pre nanotechnológie), čím sa vydláždí cesta pre spoločné pochopenie regulačných potrieb tvorcami politik na celom svete.

Odozva na nové potreby a nepredvídateľné politické potreby

Výskum nových potrieb sa uskutoční predovšetkým na účely rozvoja a konsolidácie európskych spôsobilostí v osobitných nových a interdisciplinárnych výskumných oblastiach s vysokým potenciálom do budúcnosti. Akékoľvek nepredvídateľné politické potreby sa budú riešiť pružne, pričom sa môžu týkať napríklad normalizácie, podpory bezpečnej transformácie na priemysel založený na znalostiach alebo potenciálnych environmentálnych a zdravotných dôsledkov, ktoré prinášajú nanotechnológie.

¹ Európske spoločenstvo má dohodu o vedecko-technickej spolupráci v oblasti inteligentných výrobných systémov uzavretú so Spojenými štátmi americkými, Japonskom, Austráliou, Kanadou, Kóreou a štátmi EZVO Nórskom a Švajčiarskom.

5. Energetika

Cieľ

Upraviť súčasný energetický systém na trvalo udržateľnejší systém, menej závislý od dovážaných palív, založený na rôznych zdrojoch energie, najmä obnoviteľných zdrojoch, nosičoch energie, neznečisťujúcich zdrojoch; zlepšovanie energetickej efektívnosti okrem iného racionalizáciou využívania a skladovania energie; reagovanie na naliehavé otázky bezpečnosti dodávok a zmeny klímy a zároveň zvýšenie konkurencieschopnosti európskych priemyselných odvetví.

Prístup

Súčasná prognóza v EÚ a na celom svete ukazuje, že väčšina rozhodujúcich energetických ukazovateľov (napríklad spotreba energie, obmedzenosť konvenčných zásob ropy a zemného plynu, závislosť od fosílnych palív, závislosť od dovozu, emisie CO₂, ceny energie) sa odchyľuje od trvalo udržateľného a spoľahlivého energetického systému. Energetický výskum pomôže zvrátiť tieto trendy a nájsť rovnováhu medzi nárastom efektívnosti, dostupnosti, prijateľnosti a bezpečnosti existujúcich technológií a zdrojov energie, pričom sa zároveň sústreďí na dlhodobejšiu zmenu spôsobu, akým Európa vyrába a spotrebúva energiu. Energetický výskum tak bude priamo prispievať k úspešnosti politiky Spoločenstva a predovšetkým k dosahovaniu súčasných a budúcich cieľov EÚ v oblasti energetiky a redukcie skleníkových plynov.

Na základe prístupu širokého technologického portfólia v súlade so závermi zelenej knihy *Na ceste k európskej stratégii pre bezpečnosť dodávok energie*¹ z roku 2000, zelenej knihy o energetickej účinnosti z roku 2005² a zelenej knihy o európskej stratégii pre udržateľnú, konkurencieschopnú a bezpečnú energiu z roku 2006³ sa bude výskum zameriavať na určenie a vývoj nákladovo efektívnych technológií pre trvalo udržateľnejšiu energetickú ekonomiku Európy (a celého sveta) založených na finančne dostupnej energii pre našich občanov a priemysel, čo európskemu priemyslu umožní úspešne pôsobiť na globálnej úrovni. Príslušné činnosti sa budú zaoberať jednotlivo alebo spoločne všetkými časovými horizontmi a budú zahŕňať celý reťazec, počnúc základným a aplikovaným výskumom a technickým rozvojom až po rozsiahle demonštrácie technológií, pričom ich bude podporovať multitematický a sociálno-ekonomický výskum na účely overenia výskumných výsledkov a zabezpečenia racionálneho základu pre politické rozhodnutia a vývoj trhového rámca.

V prípade možnosti sa prijme integrovaný prístup stimulujúci potrebnú spätnú väzbu a spoluprácu medzi rozličnými zainteresovanými stranami. Podporovať sa budú aj integrované akcie, ktoré zasahujú do rozličných výskumných oblastí alebo využívajú súčinnosť medzi týmito oblasťami.

Posilnenie konkurencieschopnosti európskeho energetického sektoru je vzhľadom na tvrdú globálnu hospodársku súťaž významným cieľom tejto témy. Poskytuje európskemu priemyslu možnosť udržať si a posilniť svoje svetové prvenstvo v oblasti kľúčových technológií a materiálov na výrobu energie a energetickej efektívnosti. Vyžiada si to výraznú snahu v oblasti výskumu a vývoja, ako aj medzinárodnú spoluprácu. Dôležitými činiteľmi energetického sektoru sú predovšetkým MSP, ktoré zohrávajú významnú úlohu v energetickom reťazci a budú kľúčom k podpore inovácie. Ich výrazná účasť na výskumných a demonštračných činnostiach je dôležitá a bude sa aktívne podporovať.

¹ KOM(2002) 279, konečné znenie z 29. novembra 2000.

² KOM(2005) 265.

³ KOM(2006) 105.

Strategické výskumné programy a stratégie zavádzania vyvinuté pomocou európskych technologických platforiem predstavujú významný prínos pre výskumné priority tejto témy. Tieto platformy sú založené na vodíkových a palivových článkoch a fotovoltaike, pričom sa táto koncepcia rozširuje aj na biopalivá, výrobu elektrickej energie s nulovými emisiami, budúce elektrické siete a iné oblasti súvisiace s energetikou. Vo všetkých prípadoch, kde je to možné, sa uskutočnia akcie na zlepšenie koordinácie vnútroštátnych programov.

Kľúčovou úlohou, ktorá je základom celej témy Energetika, je zvýšenie efektívnosti celého energetického systému od zdroja po používateľa. Hlavnou časťou tejto témy budú obnoviteľné zdroje a energetická efektívnosť koncového využitia vzhľadom na ich zásadný význam pre trvalú udržateľnosť budúcich energetických systémov. Osobitná pozornosť sa bude venovať podpore výskumu, rozvoja, demonštračných činností, ako aj podpore budovania kapacít v tejto oblasti. V tejto súvislosti sa naplno využije súčinnosť s programom Inteligentná energia – Európa, ktorý je súčasťou programu pre konkurencieschopnosť a inováciu. Preskúma sa aj potenciál budúcich rozsiahlych iniciatív spájajúcich financovanie z rôznych zdrojov (napr. spoločných technologických iniciatív)

S cieľom posilniť šírenie a využívanie výsledkov výskumu sa vo všetkých oblastiach bude podporovať šírenie znalostí a výsledkov, okrem iného aj tvorcom politik.

Činnosti

- **Vodík a palivové články**

Integrovaná stratégia výskumu a zavádzania vyvinutá Európskou technologickou platformou pre vodík a palivové články poskytuje základ pre strategický integrovaný program dopravných, stacionárnych a prenosných aplikácií, ktorý je zameraný na zabezpečenie pevného technického základu pre vybudovanie konkurencieschopného priemyslu EÚ v oblasti dodávok a zásobovania palivovými článkami a vodíkom. Program bude pozostávať z týchto prvkov: základný a aplikovaný výskum a technický rozvoj; demonštračné projekty primeraného rozsahu na overenie výskumných výsledkov poskytujúce spätnú väzbu pre ďalší výskum; multitematický a sociálno-ekonomický výskum vrátane otázok infraštruktúry na podporu správnych transformačných stratégií a na zabezpečenie racionálneho základu pre politické rozhodnutia a pre vývoj trhového rámca.

Priemyselný aplikovaný výskum, demonštračné a multitematické činnosti programu by sa mohli vykonávať predovšetkým prostredníctvom spoločnej technologickej iniciatívy. Túto strategicky riadenú a cieľovo orientovanú akciu bude dopĺňať základný výskum založený na spolupráci a zameraný na dosiahnutie prevratných zmien v oblasti kritických materiálov, procesov a nových technológií a bude sa s ním koordinovať.

- **Výroba elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov**

Výskum, vývoj a demonštrácia integrovaných technológií na výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov vhodných pre rozličné regionálne podmienky s dostatočným hospodárskym a technickým potenciálom na účely zabezpečenia prostriedkov na výrazné zvýšenie podielu výroby elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ. Výskum by mal zvýšiť celkovú efektívnosť konverzie, nákladovú efektívnosť, výrazne znížiť náklady na výrobu elektrickej energie z domácich obnoviteľných zdrojov energie vrátane biologicky odbúrateľných zložiek odpadu, zvýšiť spoľahlivosť procesov a ďalej znižovať vplyv na životné prostredie a odstrániť existujúce prekážky. Dôraz sa bude klásť na fotovoltaiku, vietor a biomasu vrátane kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie. Okrem toho sa bude výskum zameriavať na využitie plného potenciálu ďalších obnoviteľných zdrojov energie: geotermálnych, termálnych solárnych, morských (napríklad energia z vln, prílivu a odlivu) a vodných.

- **Výroba palív z obnoviteľných zdrojov**

Výskum, vývoj a demonštrácia zdokonalených systémov výroby palív a konverzných technológií pre trvalo udržateľnú výrobu a reťazce zásobovania pevnými, kvapalnými a plynými palivami z biomasy (vrátane biologicky odbúrateľných zložiek odpadu). Dôraz by sa mal klásť na nové typy biopalív, najmä pre dopravu a elektrickú energiu, ako aj na nové spôsoby výroby, uskladňovania a distribúcie existujúcich biopalív vrátane integrovanej výroby energie a iných výrobkov s pridanou hodnotou prostredníctvom bioraфинérií. Výskum zameraný na zlepšenie pôsobenia uhlíka pri výrobe energie bude orientovaný na zvyšovanie energetickej efektívnosti, na rozširovanie technologickej integrácie a na využívanie surovín. Riešiť sa budú aj otázky súvisiace s logistikou surovín, pre-normatívnym výskumom a normalizáciou na účely bezpečného a spoľahlivého využívania v doprave a v stacionárnych aplikáciách. Bude sa podporovať využívanie potenciálu výroby obnoviteľného vodíka, biomasy, elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov a procesov založených na slnečnej energii.

- **Energia z obnoviteľných zdrojov na vykurovanie a chladenie**

Výskum, vývoj a demonštrácia portfólia technológií a zariadení vrátane technológií skladovania určených na zvýšenie potenciálu aktívneho a pasívneho vykurovania a chladenia z obnoviteľných zdrojov energie, čo bude prispievať k trvalo udržateľnej energii. Cieľom je dosiahnuť výrazné zníženie nákladov, zvýšiť efektívnosť, ďalej obmedziť vplyv na životné prostredie a optimalizovať využívanie technológií v rozličných regionálnych podmienkach s dostatočným hospodárskym a technickým potenciálom. Výskum a demonštrácia by mali zahŕňať nové systémy a komponenty určené pre priemyselné aplikácie (vrátane tepelného odsolovania morskej vody), ústredné a/alebo súkromné vykurovanie a chladenie priestorov, pre integráciu budov a pre skladovanie energie.

- **Technológie zachytávania a skladovania CO₂ na výrobu elektrickej energie s nulovými emisiami**

V nasledujúcich desaťročiach budú fosílna palivá nevyhnutne aj naďalej predstavovať výrazný podiel na dodávaných energiách. Na to, aby sa táto skutočnosť zladila so životným prostredím, predovšetkým vzhľadom na zmenu klímy, je potrebné dosiahnuť výrazné zoslabenie nežiadúceho environmentálneho vplyvu fosílnych palív so zameraním na vysoko efektívnu a nákladovo efektívnu výrobu elektrickej energie a/alebo tepla s takmer nulovými emisiami. Výskum, vývoj a demonštrácia efektívnych, nákladovo efektívnych a spoľahlivých technológií zachytávania a skladovania CO₂, najmä skladovania pod zemou, má obrovský význam pre rôzne typy geologických zásob CO₂, pričom sa zameriava na zníženie nákladov na zachytávanie a skladovanie CO₂ na menej ako 20 EUR za tonu pri miere zachytávania vyššej ako 90 %, ako aj na zabezpečenie dlhodobej stability, bezpečnosti a spoľahlivosti skladovania CO₂.

- **Technológie čistého uhlia**

Uhlím poháňané elektrárne zostávajú základom výroby elektrickej energie na celom svete, ale majú výrazný potenciál ďalšieho zvyšovania efektívnosti a redukcie emisií, predovšetkým pokiaľ ide o CO₂. V snahe zachovať konkurencieschopnosť a prispieť k zachovaniu zdrojov a zvládaniu emisií CO₂ sa bude podporovať výskum, vývoj a demonštrácia technológií konverzie čistého uhlia a iných pevných uhlíkovodíkov pre existujúce aj plánované elektrárne. Budú sa podporovať aj technológie premeny vrátane chemických procesov, ktoré produkujú druhotné nosiče energie (vrátane vodíka) a kvapalné a plynné palivá. Tým sa výrazne zvýši účinnosť a spoľahlivosť elektrární, znížia sa emisie znečisťujúcich látok a celkové náklady za rozličných prevádzkových podmienok. Vzhľadom na to, že v budúcnosti by výroba energie nemala spôsobovať žiadne emisie, budú tieto činnosti prepojením a prípravou na technológie zachytávania a skladovania CO₂ a spoločné využívanie biomasy.

- **Inteligentné energetické siete**

Na uľahčenie prechodu na trvalo udržateľnejší energetický systém je potrebné rozsiahle úsilie výskumu a vývoja zamerané na zvyšovanie efektívnosti, flexibility, bezpečnosti, spoľahlivosti a kvality európskych elektrických a plynárenských systémov a sietí, najmä v kontexte integrovanejšieho európskeho trhu s energiou. V oblasti elektrických sietí bude cieľom transformácia súčasných sietí elektrického vedenia na pružné a interaktívne (zákazníci/prevádzkovatelia) servisné siete, kontrola tokov v reálnom čase a odstraňovanie prekážok veľkoplošného zavádzania a účinnej integrácie obnoviteľných zdrojov energie a distribuovanej výroby (napríklad palivové články, mikroturbíny, piestové motory), čo si bude vyžadovať výskum, vývoj a demonštráciu kľúčových aktivačných technológií (napríklad inovačných riešení IKT, skladovacích technológií pre obnoviteľné zdroje energie, výkonovej elektroniky a supravodivých zariadení) vrátane vývoja nových nástrojov kontroly a spoľahlivosti elektrických systémov. V oblasti plynárenských sietí je cieľom demonštrovať inteligentnejšie a efektívnejšie procesy a systémy prepravy a distribúcie plynu vrátane účinnej integrácie obnoviteľných zdrojov energie a využitia bioplynu v existujúcich sieťach.

- **Energetická efektívnosť a úspory**

Nesmierny potenciál úspor v konečnej a primárnej spotrebe energie a zvyšovania energetickej efektívnosti¹ sa musí využiť prostredníctvom výskumu, optimalizácie, overovania a demonštrácie nových koncepcií, optimalizácie osvedčených a nových koncepcií a technológií pre stavebníctvo, služby a priemysel. Zahŕňa to kombináciu trvalo udržateľných stratégií a technológií zameraných na zvyšovanie energetickej efektívnosti, využívanie energie z obnoviteľných zdrojov a kogenerácie a polyvýroby a integráciu opatrení a nástrojov riadenia dopytu vo veľkom rozsahu v mestách a obciach a demonštráciu budov s minimálnym vplyvom na klímu (environmentálne vhodných budov). Tieto rozsiahle akcie môže podporiť inovačný výskum a vývoj zaoberajúci sa osobitnými komponentmi alebo technológiami, napríklad polyvýrobou a environmentálne vhodnými budovami (vrátane osvetlenia). Kľúčovým cieľom je optimalizácia miestneho energetického systému, dosiahnutie rovnováhy medzi výrazným znížením dopytu po energii a finančne najpriateľnejším a trvalo udržateľným riešením zásobovania energiou vrátane využívania nových palív v určených oblastiach².

- **Znalosti pre tvorbu energetickej politiky**

Rozvoj nástrojov, metód a modelov na hodnotenie najdôležitejších hospodárskych a sociálnych otázok súvisiacich s energetickými technológiami. Medzi tieto činnosti bude patriť budovanie databáz a scenárov pre rozšírenú EÚ a hodnotenie vplyvu energetickej politiky a politík súvisiacich s energetikou na bezpečnosť dodávok, životné prostredie, spoločnosť, konkurencieschopnosť energetickeho priemyslu a otázky verejnej prijateľnosti. Mimoriadny význam má vplyv technického pokroku na politiky Spoločenstva. Medzi činnosti bude patriť vedecká podpora pre tvorbu politiky.

¹ Uznané v *Zelenej knihe o energetickej účinnosti alebo Menej znamená viac*, KOM(2005) 265, konečné znenie z 22. júna 2005.

² Vychádza sa zo skúseností z iniciatív CONCERTO a CIVITAS podporených v šiestom rámcovom programe.

Medzinárodná spolupráca

Vzhľadom na globálny charakter problémov, hrozieb a príležitostí predstavuje medzinárodná spolupráca mimoriadne dôležitý prvok energetického výskumu. V rámci osobitných akcií sa budú podporovať strategicky významné mnohostranné iniciatívy spolupráce, medzi ktoré patrí napríklad Medzinárodné partnerstvo pre vodíkové hospodárstvo (IPHE), Vedúce fórum v oblasti sekvestrácie uhlíka (CSLF) a Johannesburgská koalícia pre energiu z obnoviteľných zdrojov (JREC). Budú sa podporovať aj ďalšie osobitné akcie zaoberajúce sa problémami, ako sú environmentálne dôsledky energetickej politiky, vzájomná závislosť v zásobovaní energiou, prenos technológií a budovanie kapacít, a tieto činnosti sa budú venovať krajinám s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom, ktoré majú vysokú potrebu energie.

Medzinárodná vedecká spolupráca v oblasti energetiky bude podporovať aj cieľ Energetickej iniciatívy EÚ za odstraňovanie chudoby a trvalo udržateľný rozvoj (EUEI), ktorá bola založená na Svetovom samite o trvalo udržateľnom rozvoji (WSSD), konkrétne bude prispievať k dosahovaniu rozvojových cieľov tisícročia (MDG) prostredníctvom zabezpečenia spoľahlivého a finančne prijateľného prístupu k energii pre chudobných.

Odozva na nové potreby a nepredvídateľné politické potreby

Výskum nových potrieb pomôže určiť a preskúmať vedecko-technické možnosti v oblasti zásobovania energiou, využívania konverzie a trvalej udržateľnosti, často v kombinácii s inými oblasťami a disciplínami, ku ktorým patria napríklad biotechnológie a nové materiály a výrobné procesy. Medzi nepredvídateľné politické potreby, ktoré si môžu vyžadovať rýchlu odozvu, patria napríklad zmeny medzinárodných akcií súvisiacich so zmenou klímy a reakcie na závažné problémy alebo výkyvy v zásobovaní energiou alebo vo vývoji cien energie.

6. Životné prostredie (vrátane zmeny klímy)

Cieľ

Trvalo udržateľné riadenie životného prostredia a hospodárenie s jeho zdrojmi prostredníctvom rozširovania našich znalostí o interakciách medzi klímou, biosférou, ekosystémami a ľudskou činnosťou, ako aj prostredníctvom rozvoja nových technológií, nástrojov a služieb s cieľom integrovaným spôsobom riešiť globálne otázky životného prostredia. Dôraz sa bude klásť na predpoveď klimatických zmien, ako aj zmien systémov životného prostredia, zeme a oceánu, na nástroje a technológie určené na monitorovanie, prevenciu a zmierňovanie environmentálnych tlakov a rizík a prispôsobovanie sa im vrátane tých, ktoré sa týkajú zdravia, ako aj na uchovávanie prirodzeného a človekom vytvoreného prostredia.

Prístup

Ochrana životného prostredia je dôležitá pre kvalitu života súčasných a budúcich generácií, ako aj pre hospodársky rast. Vzhľadom na to, že prírodné zdroje Zeme a človekom vytvorené životné prostredie sú pod tlakom rastúcej populácie, urbanizácie, výstavby, neustálej expanzie poľnohospodárstva, akvakultúry a rybného hospodárstva, dopravy a energetiky, využívania pôdy, ako aj premenlivosti podnebia a otepľovania na lokálnej, regionálnej a globálnej úrovni, úlohou EÚ je zabezpečiť neustály a trvalo udržateľný rast a zároveň obmedziť negatívny vplyv na životné prostredie. Spolupráca v rámci celej EÚ je motivovaná tým, že krajiny, regióny a mestá čelia spoločným environmentálnym problémom a že je potrebné kritické množstvo vzhľadom na mieru, rozsah a vysokú úroveň komplexnosti environmentálneho výskumu. Takáto spolupráca ďalej umožňuje spoločné plánovanie, využívanie prepojených a interoperabilných databáz a vývoj spoločných ukazovateľov, hodnotiacich metodík a ucelených a rozsiahlych systémov pozorovaní a prognóz. Medzinárodná spolupráca je navyše dôležitá pre získavanie znalostí a pre podporu lepšieho riadenia na globálnej úrovni.

Výskum v rámci tejto témy¹ bude prispievať k plneniu medzinárodných záväzkov EÚ a členských štátov, akými sú Rámcový dohovor OSN o zmene klímy, Kjótsky protokol a Montrealský protokol, iniciatívy nasledujúce po Kjótskom protokole, Dohovor OSN o biologickej diverzite, Dohovor OSN o boji proti dezertifikácii, Štokholmský dohovor o perzistentných organických znečisťujúcich látkach, Svetový samit o trvalo udržateľnom rozvoji 2002 vrátane iniciatívy EÚ o vode (ako aj podpory trvalo udržateľnej výroby a spotreby). Ďalej bude prispievať k Medzivládnej výboru pre zmenu klímy, iniciatíve Skupiny pre pozorovanie Zeme (GEO) a zohľadňovať Miléniové hodnotenie ekosystému. Okrem toho bude podporovať výskumné potreby vyplývajúce z platných a nových právnych predpisov a politík Spoločenstva (napríklad Natura 2000, Reach), vykonávanie šiesteho akčného programu v oblasti životného prostredia, súvisiacich tematických stratégií (napríklad stratégia pre more, pôdu) a ďalších nových stratégií (napríklad stratégiu pre ortuť) a akčné plány pre environmentálne technológie a pre životné prostredie a zdravie.

Podpora inovačných environmentálnych technológií bude prispievať k dosiahnutiu trvalo udržateľného využívania zdrojov, k prispôbovaniu sa zmene klímy a k jej zmierňovaniu a k ochrane ekosystémov a človekom vytvoreného životného prostredia. Výskum bude ďalej prispievať k technickému rozvoju, čím sa zlepší postavenie európskych podnikov, predovšetkým MSP, na trhu, a to v takých oblastiach, akými sú napríklad environmentálne technológie. Európske technologické platformy, napríklad pre zásobovanie vodou a verejnú hygienu, pre trvalo udržateľný chemický priemysel, stavebníctvo a lesníctvo, potvrdzujú potrebu akcií na úrovni EÚ, pričom sa v rámci činností uvedených nižšie bude podporovať vykonávanie príslušných častí ich výskumných programov.

¹ Doplnujúcemu výskumu súvisiacemu s výrobou a využívaním biologických zdrojov sa venuje téma Potraviny, poľnohospodárstvo a biotechnológia.

Koordinácia vnútroštátnych programov sa posilní prostredníctvom rozšírenia a prehĺbenia rozsahu existujúcich sietí ERA-NET v oblasti environmentálneho výskumu¹.

Osobitná pozornosť sa bude venovať posilňovaniu šírenia výsledkov výskumu Spoločenstva – aj prostredníctvom využívania súčinnosti s doplnkovými mechanizmami financovania na úrovni Spoločenstva a členských štátov – a stimulovaniu ich preberania príslušnými koncovými užívateľmi, so zameraním predovšetkým na tvorcov politik.

V relevantných prípadoch sa budú v rámci činností uvedených nižšie vytvárať integrované koncepcie, nástroje a stratégie riadenia. Zabezpečí sa koordinácia s multitematickými otázkami². Pri činnostiach sa v relevantných prípadoch zohľadnia sociálno-ekonomické aspekty politik a technológií.

¹ Mohlo by sem patriť spoločné vykonávanie programov pri výskume Baltského mora a pri nových sieťach ERA-NET.

² Pokiaľ ide o environmentálne technológie, je osobitne dôležitá koordinácia s programom pre konkurenieschopnosť a inováciu.

Činnosti

- Zmena klímy, znečisťovanie a riziká
 - Tlaky na životné prostredie a klímu

Integrovaný výskum fungovania klímy a zemského a morského systému vrátane polárnych oblastí je potrebný na to, aby bolo možné pozorovať a analyzovať, ako sa tieto systémy vyvíjali v minulosti, a predpovedať ich vývoj v budúcnosti vrátane pozorovaní, experimentálnych štúdií a moderného modelovania a pri zohľadnení antropogénnych síl. Umožní sa tým vypracovanie účinných adaptačných a zmierňovacích opatrení súvisiacich so zmenou klímy a jej dosahom. Budú sa vyvíjať a overovať moderné modely zmeny klímy od globálneho až po lokálny rozsah. Tieto modely sa budú uplatňovať pri hodnotení zmien, potenciálneho dosahu a kritických hodnôt (napríklad pri kyslosti oceánu). Budú sa študovať zmeny zloženia atmosféry a vodného cyklu a vypracujú sa koncepcie založené na rizikách, ktoré budú zohľadňovať zmeny vo výskyte sucha, búrok a povodní. Vykoná sa kvantifikácia a štúdia rozpočtu na uhlíkové a skleníkové plyny (vrátane aerosólov). Budú sa skúmať tlaky na kvalitu životného prostredia a na klímu spôsobené prírodným a antropogénnym znečistením vzduchu, vody a pôdy, ako aj vzájomné pôsobenie atmosféry, ozónovej vrstvy stratosféry, súše, ľadu a oceánov. Pozornosť sa bude venovať aj mechanizmom spätnej väzby, náhlym zmenám (napríklad morského prúdenia) a vplyvom na biodiverzitu a ekosystémy vrátane vplyvu zvýšenia hladiny morí na pobrežné oblasti a vplyvu na citlivé oblasti, ako napr. horské oblasti.

– Životné prostredie a zdravie

Je potrebný multidisciplinárny výskum vzájomného pôsobenia environmentálnych a klimatických rizikových faktorov a zdravia ľudí, aby sa podporil akčný plán pre životné prostredie a zdravie a integrácia problémov verejného zdravia a charakterizácia chorôb súvisiacich s novými environmentálnymi rizikami. Výskum sa bude zameriavať na dosah rôznych vplyvov globálnej zmeny (zmeny klímy, využívania pôdy, globalizácie), ktoré pôsobia rozličnými spôsobmi, na zisťovanie zdrojov znečistenia a na nové alebo vznikajúce environmentálne záťažové faktory a vektory (napríklad vnútorné a vonkajšie prostredie, otázky súvisiace s mestským prostredím, znečistenie ovzdušia, elektromagnetické polia, hluk a ohrozenie toxickými látkami vrátane vývoja integrovaného hodnotenia rizika a metodík pre nebezpečné látky) a ich potenciálne zdravotné účinky. Ďalej sa výskum sústreďí na integrovanie výskumných činností biologického monitorovania ľudí, pokiaľ ide vedecké aspekty, metodiky a nástroje, aby sa dosiahol koordinovaný a ucelený prístup. Bude zahŕňať štúdium európskych skupín, pričom sa bude venovať pozornosť zraniteľným skupinám populácie, metódam a nástrojom lepšej charakterizácie rizík a hodnoteniu a porovnávaníu rizík a vplyvov na zdravie. Výsledkom výskumu budú biomarkery a modelové nástroje zohľadňujúce kombinované ohrozenie, zmeny citlivosti a neistoty. Ďalej sa vypracujú vyspelé metódy a nástroje na podporu rozhodnutí (ukazovatele, databázy, analýzy nákladov a výnosov, multikritériové analýzy, hodnotenia účinkov na zdravie, zaťaženie chorobami a analýza trvalej udržateľnosti) na účely analýzy rizík, overovania a spájania modelov a systémov a na účely riadenia a komunikácie na podporu tvorby, hodnotenia a sledovania politík.

– Prírodné hrozby

Zvládanie prírodných katastrof si vyžaduje prístup zohľadňujúci viaceré riziká, ktorý je kombináciou potrieb v závislosti od rizika a komplexného plánovania. Potrebne sú lepšie znalosti, metódy a integrovaný rámec na hodnotenie hrozieb, zraniteľnosti a rizík. Okrem toho sa musia vypracovať stratégie mapovania, prevencie, zisťovania a zmiernovania účinkov vrátane zohľadnenia ekonomických a sociálnych faktorov. Budú sa študovať katastrofy súvisiace s klímou (napríklad víchrice, suchá, lesné požiare, zosuvy pôdy, lavíny, povodne a iné extrémne udalosti) a geologické hrozby (napríklad zemetrasenia, výbuchy sopiek a cunami) a ich vplyv. Tento výskum umožní lepšie pochopiť procesy vyvolávajúce prírodné katastrofy. Tiež umožní zlepšiť metódy zisťovania, prognózovania a predpovedania na základe deterministického a pravdepodobnostného prístupu. Posilní vývoj systémov včasného varovania, informovania a rýchlej reakcie, ktorých cieľom je taktiež znížiť zraniteľnosť ľudských sídiel. Budú sa kvantifikovať spoločenské dôsledky významných prírodných hrozieb vrátane vplyvov na ekosystémy.

- **Trvalo udržateľné hospodárenie so zdrojmi**

- Ochrana prírodných a človekom vytvorených zdrojov a trvalo udržateľné hospodárenie s nimi a ochrana biodiverzity

Výskumné činnosti budú zamerané na zlepšenie vedomostnej základne a na vypracovanie moderných modelov a nástrojov potrebných na trvalo udržateľné hospodárenie so zdrojmi a vytvorenie modelov trvalo udržateľnej spotreby. Umožní sa tým predpovedanie správania sa ekosystémov, ich obnova a zmiernenie účinkov znehodnocovania a straty významných štrukturálnych a funkčných prvkov ekosystémov (na biodiverzitu, na vodné, pôdne a morské zdroje). Výskum modelov ekosystémov bude zohľadňovať postupy ochrany a uchovávaní. Budú sa podporovať inovačné prístupy vytvárajúce ekonomické činnosti na základe služieb súvisiacich s ekosystémami. Vytvoria sa integrované prístupy na prevenciu dezertifikácie, znehodnocovania a erózie pôdy (vrátane racionálneho využívania vody) a boj proti nim, zastavenie ubúdania biodiverzity a zmiernenie negatívnych dôsledkov zásahov človeka. Výskum sa zameria aj na trvalo udržateľné využívanie a riadenie lesov, krajiny a mestského prostredia vrátane bývalých priemyselných zón s dôrazom na plánovanie a trvalo udržateľné nakladanie s odpadom. Výskum bude mať prínos z vývoja otvorených, distribuovaných, vzájomne pôsobiacich systémov riadenia dát a informačných systémov, bude k nim prispievať a bude podporovať hodnotenie, predpovedanie a služby súvisiace s prírodnými zdrojmi a s ich využívaním.

– Riadenie morského prostredia

Na zlepšenie nášho chápania vplyvu ľudskej činnosti na oceány a moria a na zdroje morského prostredia vrátane znečisťovania a eutrofizácie regionálnych morí a pobrežných oblastí je potrebný osobitný výskum. Budú sa vykonávať výskumné činnosti zamerané na vodné prostredie vrátane pobrežných, regionálnych a hlbokomorských ekosystémov a morského dna, prostredníctvom ktorých sa bude pozorovať, monitorovať a predpovedať správanie tohto prostredia, čím sa rozšíria znalosti o mori alepší sa trvalo udržateľné využívanie morských zdrojov. Vplyv ľudskej činnosti na more sa budú hodnotiť pomocou integrovaných prístupov zohľadňujúcich morskú biodiverzitu, procesy a služby súvisiace s ekosystémami, morskými prúdmi a geológiou morského dna.

Uskutoční sa vývoj koncepcií a nástrojov podpory stratégií trvalo udržateľného využívania oceánov a ich zdrojov. Budú sem patriť metodiky, informačné systémy a databázy, hodnotiace nástroje politik a prostriedkov.

- **Environmentálne technológie**

- Environmentálne technológie na pozorovanie, simuláciu, prevenciu, zmiernovanie, prispôsobovanie, sanáciu a obnovu prírodného a človekom vytvoreného prostredia

Sú potrebné nové alebo zdokonalené environmentálne technológie na zmiernenie vplyvu ľudskej činnosti na životné prostredie, na ochranu životného prostredia, na efektívnejšie hospodárenie so zdrojmi a na vývoj nových výrobkov, procesov a služieb, ktoré budú priaznivejšie pre životné prostredie ako existujúce alternatívy. Výskum bude zameraný predovšetkým na: technológie brániace environmentálnym rizikám alebo znižujúce environmentálne riziká, zmiernujúce hrozby a katastrofy, zmiernujúce zmenu klímy a ubúdanie biodiverzity; technológie podporujúce trvalo udržateľnú výrobu a spotrebu; technológie na efektívnejšie hospodárenie s prírodnými zdrojmi a riešenie problematiky znečistenia v súvislosti s vodou, pôdou, ovzduším, morom a inými zdrojmi vrátane mestského prostredia a s odpadom (vrátane jeho recyklácie). Zabezpečí sa všestranná koordinácia s inými súvisiacimi témami.

- Ochrana, zachovanie a obnova kultúrneho dedičstva vrátane ľudských obydlií

Technológie na environmentálne vhodné a trvalo udržateľné riadenie životného prostredia človeka vrátane zastavaných oblastí, mestských oblastí, krajiny, ako aj na ochranu, zachovanie a obnovu kultúrneho dedičstva v súvislosti so znečistením, čo zahŕňa hodnotenie vplyvu na životné prostredie, modely a nástroje hodnotenia rizika, moderné a neškodné techniky diagnostikovania poškodenia, nové výrobky a metodiky obnovy, stratégie zmiernovania a prispôsobovania pre trvalo udržateľné riadenie hnutel'ného i nehnuteľného kultúrneho bohatstva.

– Hodnotenie, overovanie a testovanie technológií

Výskum sa bude zameriavať na hodnotenie rizík a výkonnosti technológií vrátane procesov, výrobkov a služieb, ako aj na ďalší vývoj súvisiacich metód, medzi ktoré patrí napríklad analýza životného cyklu. Navyše sa bude venovať pozornosť: možnostiam z dlhodobého hľadiska, trhovému potenciálu a sociálno-ekonomickým aspektom environmentálnych technológií; technológii lesného hospodárstva, platforme dodávky vody a verejnej hygieny, platforme trvalo udržateľného chemického priemyslu; hodnoteniu chemických rizík so zameraním na stratégie inteligentného testovania a metódy minimalizácie skúšok na zvieratách, technikám kvantifikácie rizík; ako aj výskumnej podpore rozvoja európskeho systému overovania a testovania environmentálnych technológií, dopĺňajúceho nástroje posudzovania treťou stranou..

• **Nástroje pozorovania a hodnotenia trvalo udržateľného rozvoja**

– Systémy pozorovania pevniny a oceánov a metódy monitorovania životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja

Výskumné činnosti sa budú venovať rozvoju a integrácii Systému systémov globálneho pozorovania Zeme (GEOSS) na účely environmentálneho a trvalo udržateľného riešenia problémov v rámci iniciatívy GEO¹, ktorú dopĺňa globálne monitorovanie pre životné prostredie a bezpečnosť (GMES). Budú sa zaoberať interoperabilitou medzi pozorovacími systémami, riadením informácií a vzájomnou výmenou údajov a optimalizáciou informácií na účely pochopenia, modelovania a predpovedania environmentálnych javov a súvisiacich činností človeka. Tieto činnosti budú zamerané na prírodné hrozby, zmenu klímy, počasie, ekosystémy, prírodné zdroje, vodu, využívanie pôdy, životné prostredie a zdravie a na biodiverzitu (vrátane aspektov hodnotenia rizík, prognostických metód a nástrojov hodnotenia), aby sa zabezpečil pokrok v oblasti spoločenského prínosu systému GEOSS a aby sa prispelo do GMES.

¹ Vráťane finančnej podpory sekretariátu iniciatívy GEO.

- Prognostické metódy a hodnotiace nástroje trvalo udržateľného rozvoja s ohľadom na rôzne úrovne pozorovania

Tieto nástroje sú potrebné na kvantitatívne hodnotenie životného prostredia a na zabezpečenie podielu výskumnej politiky na konkurencieschopnosti a trvalo udržateľnom rozvoji vrátane hodnotenia trhových a regulačných prístupov, ako aj dosahu súčasných trendov na modely výroby a spotreby. Medzi tieto nástroje budú patriť modely, ktoré zohľadňujú prepojenia medzi hospodárstvom, životným prostredím a spoločnosťou, a teda aj priaznivé a efektívne stratégie adaptácie a prevencie. Súčasťou tohto interdisciplinárneho výskumu bude celkové zhodnotenie globálnej zmeny životného prostredia vrátane interakcie medzi ekosystémami a sociálno-ekonomickými systémami. Výskum sa bude ďalej usilovať o zlepšenie existujúcich a o vývoj nových ukazovateľov na účely hodnotenia priorít politiky trvalo udržateľného rozvoja a analýzy prepojení medzi nimi, pričom sa berie do úvahy existujúci súbor ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja EÚ. Uskutoční sa aj analýza technológií, sociálno-ekonomických hnacích síl, externých prvkov a riadenia, posúdenie vplyvu na trvalú udržateľnosť, ako aj prognostické štúdie. Medzi oblasti uplatnenia patrí využívanie pôdy a politiky pre oblasť mora, mestský rozvoj, biodiverzita a ekonomické, politické a sociálne konflikty súvisiace so zmenou klímy.

Medzinárodná spolupráca

Environmentálne problémy majú vždy cezhraničný, regionálny alebo globálny rozmer, pričom medzinárodná spolupráca bude predstavovať významný aspekt tejto témy. Konkrétne oblasti záujmu súvisia s medzinárodnými záväzkami EÚ vyplývajúcimi z dohovorov o zmene klímy, biodiverzite, dezertifikácii, hospodárení s vodnými zdrojmi, chemických látkach a odpadoch, ako aj z rozhodnutí Johannesburgského samitu o trvalo udržateľnom rozvoji, ako aj z ďalších regionálnych dohovorov. Pozornosť sa bude venovať aj relevantným výskumným akciám vyplývajúcim zo stratégií a akčných plánov v oblasti životného prostredia¹.

Vedecko-technické partnerstvá s rozvojovými krajinami a krajinami s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom budú prispievať k dosahovaniu rozvojových cieľov tisícročia v mnohých oblastiach (napríklad prevencia a zmiernenie dosahu zmeny klímy a prírodných katastrof, zastavenie ubúdania environmentálnych zdrojov, zlepšenie hospodárenia s vodou, zásobovania vodou a verejnej hygieny, prevencia a boj proti dezertifikácii, trvalo udržateľná výroba a spotreba a riešenie environmentálnych problémov urbanizácie), v ktorých by mohli kľúčovú úlohu zohrávať MSP. Mimoriadna pozornosť sa bude venovať vzťahu medzi globálnymi environmentálnymi otázkami a problémami regionálneho a miestneho rozvoja súvisiacimi s prírodnými zdrojmi, biodiverzitou, ekosystémami, využívaním pôdy, prírodnými katastrofami a človekom vytváranými hrozbami a rizikami, zmenou klímy, environmentálnymi technológiami, životným prostredím a zdravím, ako aj s nástrojmi analýzy politik. Spolupráca s priemyselne rozvinutými krajinami rozšíri prístup ku kvalitnému globálnemu výskumu. Potrebná je aktívna účasť vedcov z rozvojových krajín, najmä pokiaľ ide o lepšie vedecké pochopenie aspektov trvalo udržateľného rozvoja.

¹ Ako príklad môžu slúžiť odporúčania z Killarney o prioritách výskumu biodiverzity na dosiahnutie cieľa na rok 2010 (konferencia v Malahide v roku 2004), európsky akčný plán o zmene klímy v kontexte rozvojovej spolupráce (2004), prioritné akcie určené Výborom pre vedu a techniku UNCCD, globálne stratégie a stratégie EÚ v oblasti bezpečného nakladania s chemickými látkami a pesticídmi atď.

Vytvorenie GEOSS na účely pozorovania Zeme podporí medzinárodnú spoluprácu pre lepšie pochopenie systémov Zeme a otázok trvalej udržateľnosti a koordinované zhromažďovanie údajov na vedecké a politické účely za účasti zainteresovaných strán z verejného i súkromného sektora.

Odozva na nové potreby a nepredvídateľné politické potreby

Výskum v oblasti nových potrieb v rámci tejto témy môže vyriešiť otázky, medzi ktoré patrí napríklad vzájomné pôsobenie medzi ľuďmi, ekosystémami a biosférou alebo nové riziká súvisiace s prírodnými katastrofami, človekom vyvolanými katastrofami a technologicky vyvolanými katastrofami.

Podpora odozvy na nepredvídateľné politické potreby v oblasti životného prostredia by mohla napríklad súvisieť s hodnotením vplyvu novej politiky na trvalú udržateľnosť napríklad v oblasti životného prostredia, v námornej oblasti, v oblasti noriem a predpisov.

7. Doprava (vrátane aeronautiky)

Cieľ

Na základe technického a prevádzkového pokroku a na základe európskej dopravnej politiky rozvíjať integrované, bezpečnejšie, environmentálne vhodnejšie a inteligentnejšie celoeurópske dopravné systémy v prospech všetkých občanov, spoločnosti a politiky v oblasti klímy, ktoré šetria životné prostredie a prírodné zdroje; zabezpečiť a ďalej rozvíjať konkurencieschopnosť, ktorú európske podniky dosiahli na globálnom trhu.

Prístup

System európskej dopravy je dôležitým prvkom európskej hospodárskej a sociálnej prosperity. Zohráva kľúčovú úlohu v doprave ľudí a tovaru v miestnych, regionálnych, vnútroštátnych, európskych a medzinárodných súvislostiach. Táto téma sa bude zaoberať niektorými pretrvávajúcimi problémami, ktoré uznáva Biela kniha o doprave¹, v oblasti zvýšenia prínosu dopravných systémov pre spoločnosť a priemyselnú konkurencieschopnosť v rámci rozšírenej EÚ pri minimalizovaní negatívneho vplyvu a dôsledkov dopravy v súvislosti so životným prostredím, využívaním energie, bezpečnosťou a verejným zdravím.

Bude prijatý nový integrovaný prístup, ktorý spája všetky druhy dopravy, rieši sociálno-ekonomické a technické rozmery výskumu a rozvoja znalostí a zahŕňa inováciu aj politický rámec.

Rozličné technologické platformy vytvorené v tejto oblasti (ACARE pre aeronautiku a leteckú dopravu, ERRAC pre železničnú dopravu, ERTRAC pre cestnú dopravu, WATERBORNE pre vodnú dopravu, Vodík a palivové články) vypracovali dlhodobé predstavy a strategické výskumné programy (SRA), ktoré predstavujú užitočné vstupy pre vymedzenie tejto témy a dopĺňajú potreby tvorcov politik a očakávania spoločnosti. Vybrané aspekty SRA môžu odôvodniť vytvorenie spoločných technologických iniciatív. Aktivity ERA-NET poskytujú možnosť uľahčiť ďalšiu nadnárodnú koordináciu v špecifických oblastiach dopravného sektora a budú sa vykonávať vždy, keď to bude vhodné.

¹ „Európska dopravná politika na rok 2010: čas rozhodnutia“ – KOM(2001) 370.

Medzi činnosti mimoriadneho významu pre MSP patria snahy o zabezpečenie zásobovacích reťazcov v rozličných sektoroch pomocou silných technológií; umožnenie prístupu MSP k výskumným iniciatívam; ako aj uľahčenie fungovania a začiatku činnosti technicky vyspelých MSP najmä v oblasti moderných dopravných technológií a činností súvisiacich so službami špecifickými pre dopravu, ako aj vývoja systémov a aplikácií v oblasti satelitnej navigácie.

Existujúcim politickým potrebám, ako aj vývoju, hodnoteniu a vykonávaniu nových politík (napríklad námornej politiky a vykonávaniu európskeho jednotného neba) sa bude venovať pozornosť v rámci jednotlivých línií činností, ako aj multitematicky. Táto práca bude zahŕňať štúdie, modely a nástroje, ktoré sa zaoberajú strategickým monitorovaním a prognostikou a spájajú v sebe znalosti súvisiace s hlavnými hospodárskymi, sociálnymi, bezpečnostnými, ochrannými a environmentálnymi otázkami dopravy. Činnosti podporujúce multitematické otázky budú zamerané na špecifiká dopravy, napríklad na bezpečnostné aspekty ako podstatné požiadavky na dopravné systémy; využívanie alternatívnych energetických zdrojov v dopravných aplikáciách; ako aj monitorovanie environmentálnych vplyvov dopravy vrátane zmeny klímy; a opatrenia na zlepšenie hospodárskej integrácie. Environmentálny výskum by sa mal zamerať na spôsoby zmiernenia nepriaznivého vplyvu dopravy a jej optimalizácie a jeho súčasťou by malo byť zvýšenie efektívnosti dopravy.

Podpora sa bude poskytovať aj činnostiam súvisiacim so šírením a využívaním informácií a hodnotením vplyvu, pričom sa mimoriadna pozornosť bude venovať osobitným potrebám užívateľov vrátane potrieb znevýhodnených osôb a politickým požiadavkám v dopravnom sektore.

Činnosti

- **Aeronautika a letecká doprava**

Činnosti budú prispievať ku kľúčovým politikám Spoločenstva, ako aj k vykonávaniu strategického výskumného programu ACARE. Kvantitatívne ciele zodpovedajú časovému horizontu tohto programu do roku 2020. Pôsobnosť výskumu zahŕňa všetky aspekty systému leteckej dopravy, ktoré súvisia s lietadlami, cestujúcimi a prevádzkovými priestormi.

- Environmentálne vhodnejšia letecká doprava: Vývoj technológií na zníženie environmentálnych vplyvov letectva s cieľom znížiť na polovicu emisie oxidu uhličitého (CO₂), znížiť špecifické emisie oxidov dusíka (NO_x) o 80 % a znížiť na polovicu vnímaný hluk. Výskum bude zameraný na vývoj technológií environmentálne vhodných motorov vrátane technológií alternatívnych palív, ako aj na zvýšenú efektívnosť lietadiel s pevnými a s rotačnými krídlami (vrátane helikoptér a lietadiel s preklopným rotorom), na nové inteligentné konštrukcie s nízkou hmotnosťou a na zlepšenú aerodynamiku. Budú sa riešiť aj otázky, ako napríklad zlepšenie pohybu lietadiel v rámci letísk (vo vzduchu aj na zemi) a procesy riadenia letovej prevádzky, výroby, údržby a recyklovania v oblasti leteckej dopravy.

- Zvyšovanie časovej efektivity: Realizácia postupných zmien v letectve na účely prispôsobenia sa plánovanému trojnásobnému nárastu pohybu lietadiel prostredníctvom zlepšenia časovej presnosti za akýchkoľvek poveternostných podmienok a výrazného skrátenia času stráveného na letisku postupmi súvisiacimi s cestovaním pri zachovaní bezpečnosti. Výskum vyvinie a zavedie inovačný systém riadenia letovej prevádzky (ATM) v rámci iniciatívy SESAR1 prostredníctvom integrácie vzdušných, pozemných a vesmírnych komponentov spolu s riadením dopravného toku a väčšou nezávislosťou letectva. Pozornosť sa bude venovať aj aspektom dizajnu lietadiel, aby sa zlepšili podmienky pre cestujúcich a pre prepravu nákladov, novým riešeniam efektívneho využívania letísk a prepojení leteckej dopravy so všeobecným systémom dopravy. Najefektívnejšia koordinácia vývoja systémov ATM v Európe sa zabezpečí prostredníctvom iniciatívy SESAR².
- Zabezpečovanie spokojnosti a bezpečnosti zákazníkov: Výrazné rozšírenie možností výberu pre cestujúcich a zvýšenie flexibility časových plánov pri päťnásobnom znížení miery nehôd. Nové technológie poskytnú širšie možnosti voľby pri výbere konfigurácií lietadiel a motorov, počnúc veľkými až po menšie stroje vrátane rotorových lietadiel, vyššiu úroveň automatizácie všetkých prvkov systému vrátane pilotovania. Pozornosť sa bude venovať aj zlepšeniu pohodlia a spokojnosti cestujúcich, novým službám, palubným logistickým systémom a aktívnym a pasívnym bezpečnostným opatreniam s osobitným dôrazom na ľudský prvok. Výskum bude zahŕňať prispôsobenie letísk a operácií leteckej dopravy rozličným typom strojov a ich 24-hodinovému využívaniu s prijateľnou úrovňou hluku v obciach.

¹ SESAR (Výskum riadenia letovej prevádzky jednotného európskeho neba) – modernizácia európskej infraštruktúry riadenia letovej prevádzky súvisiaca s vykonávaním jednotného európskeho neba.

² Na tento účel sa predpokladá zriadenie spoločného podniku na koordináciu činností ATM.

- Zlepšenie nákladovej efektívnosti: Podpora konkurencieschopného zásobovacieho reťazca schopného znížiť na polovicu čas preniknutia na trh a zredukovať prevádzkové náklady a náklady na vývoj výrobku, v dôsledku čoho bude doprava pre cestujúcich finančne prijateľnejšia. Výskum sa sústreďí na zdokonalenie celého obchodného procesu, od návrhu koncepcie až po vývoj výrobku, výrobné a prevádzkové operácie vrátane začlenenia zásobovacieho reťazca. Bude zahŕňať rozšírené možnosti simulácie a automatizácie, technológie a metódy na výrobu inovačných lietadiel s nulovou údržbou (vrátane opráv a generálnych opráv), ako aj hospodárne riadenie prevádzky lietadiel, letísk a letovej prevádzky.
- Ochrana lietadiel a cestujúcich: Prevencia nepriateľských akcií akéhokoľvek druhu, ktoré majú za cieľ spôsobiť cestujúcim alebo obyvateľom poranenia, straty, škody alebo iné ujmy v dôsledku zneužitia lietadla. Výskum bude zameraný na príslušné prvky systému leteckej dopravy vrátane bezpečnostných opatrení v dizajne kabíny a kokpitu, automatického ovládania a pristávania v prípade neoprávneného použitia lietadla, ochrany pred vonkajšími útokmi, ako aj bezpečnostných aspektov riadenia vzdušného priestoru a prevádzky letísk.
- Priekopníctvo v leteckej doprave budúcnosti: Prieskum radikálnejších, environmentálne efektívnejších, prístupnejších a inovačnejších technológií, ktoré by mohli uľahčiť postupné zmeny potrebné v leteckej doprave v druhej polovici tohto storočia a neskôr. Výskum sa bude zaoberať takými aspektmi, ako sú nové koncepcie pohonu a zdvihu, nové nápady súvisiace s vnútorným priestorom lietajúcich strojov vrátane dizajnu, nové koncepcie letísk, nové metódy riadenia a ovládania lietadiel, alternatívne metódy prevádzkovania systému leteckej dopravy a jeho integrácie s inými druhmi dopravy.

- Trvalo udržateľná pozemná doprava (železničná, cestná a vodná doprava)
 - Environmentálne vhodnejšia pozemná doprava: Vývoj technológií a znalostí súvisiacich s redukciou znečistenia (vzduchu vrátane skleníkových plynov, vody a pôdy) a s environmentálnymi vplyvmi na oblasti, ako sú zmena klímy, zdravie, biodiverzita a hluk. Výskum zlepší čistotu a energetickú efektívnosť hnacích systémov (napríklad hybridné modely) a podporí využívanie alternatívnych palív vrátane vodíka a palivových článkov v strednodobom a dlhodobom horizonte so zreteľom na otázky nákladovej a energetickej efektívnosti. Príslušné činnosti sa budú týkať infraštruktúry, vozidiel, plavidiel a technológií komponentov vrátane optimalizácie celého systému. Výskum vývoja špecifického pre dopravu bude zahŕňať výrobu, konštrukciu, prevádzku, údržbu, diagnostiku, opravu, inšpekciu, demontáž, likvidáciu, recykláciu, stratégie súvisiace s koncom životnosti a zásahy na mori v prípade nehody.

- Stimulácia a zvýšenie prechodu na iný druh dopravy a boj proti dopravným zápcham v dopravných koridoroch¹. Vývoj a demonštrácia súvislej dopravy ľudí a tovaru „od dverí k dverám“, ako aj technológií a systémov na zabezpečenie účinnej intermodality s prihliadnutím na konkurencieschopnosť železničnej a lodnej dopravy. Patria sem činnosti zaoberajúce sa interoperabilitou a prevádzkovou optimalizáciou miestnych, regionálnych, vnútroštátnych a európskych dopravných sietí, systémov a služieb a ich intermodálnou integráciou integrovaným prístupom. Činnosti sa budú zameriavať na celoeurópske stratégie, optimalizované využívanie infraštruktúry vrátane terminálov a špecializovaných sietí, zdokonaľovanie riadenia dopravy, premávky a riadenia informácií, vylepšenú logistiku nákladnej dopravy, intermodalitu cestujúcich a stratégie prechodu na iný druh dopravy v záujme podpory energeticky efektívnych druhov dopravy. Budú sa vyvíjať inteligentné systémy, koncepcie a technológie nových vozidiel/plavidiel vrátane operácií nakladania a vykladania, ako aj užívateľských rozhraní. Znalosti potrebné na tvorbu politiky budú zahŕňať tvorbu cien a fakturáciu v súvislosti s infraštruktúrou, hodnotenie opatrení dopravnej politiky Spoločenstva a politiku a projekty transeurópskych sietí.

¹ Vzhľadom na cieľ obnoviť rozdelenie druhov dopravy z roku 1998 sa činnosti zamerané na jeden druh dopravy sústredia na železničnú a lodnú dopravu.

-
- Zabezpečenie trvalo udržateľnej mestskej mobility všetkých občanov vrátane znevýhodnených osôb: Sústreďenie sa na mobilitu ľudí a tovaru prostredníctvom výskumu „vozidiel novej generácie“ a ich zavedenia na trh, spojenie všetkých prvkov čistého, energeticky efektívneho, bezpečného a inteligentného systému cestnej dopravy. Výskum nových koncepcií dopravy a mobility, inovačných organizačných systémov a systémov riadenia mobility a vysoko kvalitnej verejnej dopravy bude zameraný na zabezpečenie jej dostupnosti pre všetkých a na vysokú úroveň intermodálnej integrácie. Budú sa vyvíjať a testovať inovačné stratégie čistej mestskej dopravy¹. Mimoriadna pozornosť sa bude venovať neznečisťujúcim spôsobom dopravy, riadeniu dopytu, racionalizácii súkromnej dopravy a informačným a komunikačným stratégiám, službám a infraštruktúram. Nástroje a modely podpory tvorby a vykonávania politík budú zahŕňať plánovanie dopravy a využívania pôdy vrátane vzťahu medzi rastom a zamestnanosťou.

¹ Vychádza sa zo skúseností iniciatívy CIVITAS.

- Zlepšovanie bezpečnosti a ochrany: Vývoj technológií a inteligentných systémov na ochranu zraniteľných osôb, akými sú vodiči, cyklisti, cestujúci, posádky a chodci. Na účely navrhovania a prevádzky vozidiel, plavidiel a infraštruktúr sa budú vyvíjať moderné technické systémy a metodiky analýzy rizík. Dôraz sa bude klásť na integračné prístupy spájajúce ľudské prvky, štrukturálnu integritu, preventívnu, pasívnu a aktívnu bezpečnosť vrátane monitorovacích systémov, záchranné a krízové riadenie. Bezpečnosť sa bude považovať za neoddeliteľnú súčasť celkového dopravného systému zahŕňajúceho infraštruktúry, náklad (tovar a kontajnery), užívateľov a prevádzkovateľov dopravy, vozidlá a plavidlá a opatrenia na politickej a legislatívnej úrovni vrátane podpory rozhodnutí a overovacích nástrojov; otázka bezpečnosti sa bude riešiť zakaždým, keď bude predstavovať podstatnú požiadavku v rámci dopravného systému .
- Posilňovanie konkurencieschopnosti: Zvyšovanie konkurencieschopnosti dopravného priemyslu, zabezpečovanie trvalo udržateľných, efektívnych a finančne dostupných dopravných služieb a vytváranie nových zručností a pracovných príležitostí prostredníctvom výskumu a vývoja. Technológie moderných priemyselných procesov budú zahŕňať návrh, výrobu, montáž, výstavbu a údržbu a budú sa zameriavať na znižovanie nákladov počas životného cyklu a na skracovanie času vývoja. Dôraz sa bude klásť na inovačné a vylepšené koncepcie výrobkov a systémov a dopravné služby zabezpečujúce vyššiu spokojnosť zákazníkov. Bude sa vyvíjať nová organizácia výroby vrátane riadenia zásobovacieho reťazca a distribučných systémov.

- Podpora Európskeho globálneho satelitného navigačného systému (Galileo a EGNOS)

Európsky systém globálnej satelitnej navigácie zahŕňa systémy Galileo a EGNOS a zabezpečuje celosvetovú infraštruktúru pre určovanie polohy a času¹.

- Využívanie plného potenciálu: podpora rastu využívania služieb od otvoreného po komerčný prístup, od bezpečnostných služieb až po služby vyhľadávania a záchrany a verejné regulované služby; aplikácie riadenia dopravy vrátane prepravy nákladu a nebezpečného materiálu; využívanie vedľajších služieb; demonštrácie prínosu a efektívnosti satelitnej navigácie.
- Poskytovanie nástrojov a vytváranie vhodného prostredia: zaistenie bezpečného a zaisteného využívania služieb, predovšetkým prostredníctvom certifikácie v kľúčových aplikačných oblastiach; príprava a potvrdenie vhodnosti služieb pre nové politiky a právne predpisy vrátane ich vykonávania; riešenie verejných regulovaných služieb v súlade so schválenou politikou prístupu; vývoj základných digitálnych topologických, kartografických a geodetických údajov a systémov pre navigačné aplikácie; riešenie bezpečnostných potrieb a požiadaviek.
- Prispôsobovanie prijímačov požiadavkám a modernizácia základných technológií: zvyšovanie výkonnosti prijímačov, integrácia technológií nízkej spotreby energie a miniaturizácie, dokončenie navigačného pokrytia uzavretých priestorov, spojenie s rádiovými identifikačnými zariadeniami, využívanie softvérových technológií pre prijímače, kombinovanie s inými funkciami, ako napríklad s telekomunikačnými službami, podpora kľúčových technológií pozemnej infraštruktúry navigácie na zabezpečenie odolnosti a flexibility.

¹ Výskumné činnosti bude riadiť Európsky úrad pre dohľad nad GNSS.

- Podpora vývoja infraštruktúry: príprava systému druhej generácie, prispôsobenie vyvíjajúcim sa požiadavkám užívateľov a prognózam trhu, využitie internacionalizácie infraštruktúry v súvislosti s globálnymi trhmi a s vývojom celosvetových noriem.

Medzinárodná spolupráca

Medzinárodná spolupráca je v tejto oblasti dôležitým prvkom výskumu a technického rozvoja a bude sa podporovať vo všetkých prípadoch, keď o ňu priemysel a tvorcovia politiky prejavia záujem. Širšie oblasti pre osobitné akcie sa zväžia v prípade existencie atraktívnych trhov (napríklad globálny rozvoj obchodu a spájanie sietí a služieb na kontinentálnej a interkontinentálnej úrovni); možností prístupu a nadobúdania vedy a technológií, ktoré dopĺňujú súčasné európske znalosti a ktoré poskytujú obojstranný prínos; ako aj v prípadoch, keď Európa reaguje na globálne potreby (napríklad zmena klímy) alebo prispieva k medzinárodným normám a globálnym systémom (napríklad aplikovaná logistika a infraštruktúra satelitnej navigácie).

Odozva na nové potreby a nepredvídateľné politické potreby

V rámci iniciatív súvisiacich s novými potrebami sa bude podporovať výskum, ktorý reaguje na kritické udalosti a úlohy budúcich dopravných systémov, napríklad nové koncepcie dopravy a vozidiel, automatizáciu, mobilitu alebo organizáciu.

Nepredvídateľné politické potreby, ktoré si môžu vyžadovať osobitný výskum súvisiaci s dopravou, by mohli zahŕňať širšie spoločenské otázky, napríklad zmeny v demografii, životnom štýle a očakávaniach spoločnosti vo vzťahu k dopravným systémom; ako aj nové riziká alebo problémy vysokého významu pre európsku spoločnosť.

8. Sociálno-ekonomické a humanitné vedy

Cieľ

Vytváranie hlbšieho spoločného porozumenia zložitých a navzájom prepojených sociálno-ekonomických otázok, ktoré musí Európa riešiť, ako napríklad rast, zamestnanosť a konkurencieschopnosť, sociálna súdržnosť, sociálne, kultúrne a vzdelávacie úlohy v rozšírenej EÚ, trvalá udržateľnosť, environmentálne výzvy, demografická zmena, migrácia a integrácia, kvalita života a vzájomná globálna prepojenosť, najmä s cieľom zabezpečiť kvalitnejšiu vedomostnú základňu pre politiky v dotknutých oblastiach.

Prístup

Priority výskumu riešia kľúčové spoločenské, ekonomické a kultúrne úlohy, ktorým čelí Európa a svet v súčasnosti a ktorým budú čeliť v budúcnosti. Navrhovaný program výskumu predstavuje ucelený prístup k riešeniu týchto úloh. Rozvoj sociálno-ekonomických a humanitných znalostí o týchto kľúčových úlohách bude výrazne prispievať k podpore ich spoločného pochopenia v celej Európe a k riešeniu širších medzinárodných problémov. Priority výskumu pomôžu zlepšiť formuláciu, vykonávanie, účinky a hodnotenie politiky vrátane regulačných opatrení v mnohých politických oblastiach Spoločenstva na európskej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni, pričom vo väčšine výskumu je začlenené výrazné medzinárodné hľadisko.

Okrem sociálno-ekonomického a sociálno-kultúrneho výskumu a prognostiky sa bude klásť dôraz na výskum v humanitnej oblasti, čím sa v rámci tejto témy zabezpečia rozličné pohľady a výrazný príspevok napríklad z historického, kultúrneho a filozofického hľadiska vrátane dôležitých otázok súvisiacich s jazykom, identitou a hodnotami.

Práce na tejto téme by mohli vychádzať aj z príslušných vnútroštátnych výskumných programov, dopĺňajúcich výskumné činnosti uvedené nižšie, za pomoci systému ERA-NET a prípadného využitia článku 169. V prípade určitých otázok sa môžu využiť aj sociálne platformy na prediskutovanie budúcich výskumných programov; na týchto platformách by sa podieľala výskumná obec a zainteresované strany zo sociálnej oblasti.

Tomuto výskumu bude napomáhať výskum infraštruktúr, ktorý poskytne nové výskumné údaje vrátane údajov získaných pomocou prieskumov (kvantitatívnych aj kvalitatívnych), sprístupní existujúce údaje pre medzinárodný komparatívny výskum a zabezpečí prístup k zdrojovým materiálom a moderným výskumným nástrojom, ako aj k výsledkom existujúceho výskumu v mnohých oblastiach. Niektoré z týchto akcií sa budú vykonávať prostredníctvom prvku Infraštruktúry programu Kapacity a iné prostredníctvom projektov v rámci tejto témy. Výskum si bude vyžadovať prístup k oficiálnym štatistikám a ich využívanie.

Uskutočnia sa osobitné akcie súvisiace so šírením informácií zamerané na konkrétne skupiny a na všeobecnú verejnosť vrátane seminárov a konferencií pre výskumných pracovníkov, na ktorých si budú vymieňať názory s tvorcami politik a s ostatnými zainteresovanými stranami, vrátane šírenia výsledkov pomocou rozličných médií.

Bude zabezpečená primeraná koordinácia sociálno-ekonomického a spoločenského výskumu a prognostických prvkov v rámci programu Spolupráca a iných osobitných programov.

Činnosti

• Rast, zamestnanosť a konkurencieschopnosť v znalostnej spoločnosti

Táto téma sa bude zameriavať na rozvoj a integráciu výskumu v otázkach ovplyvňujúcich rast, zamestnanosť a konkurencieschopnosť na účely zabezpečenia lepšieho a integrovaného chápania týchto otázok v záujme ďalšieho rozvoja znalostnej spoločnosti. Podporí sa tým príslušná politika a pokrok pri dosahovaní týchto cieľov. Výskum bude spájať tieto aspekty problematiky:

- meniacu sa úlohu znalostí v celom hospodárstve vrátane rozličných typov znalostí, zručností a schopností v globálnom meradle, formálneho a neformálneho vzdelávania, celoživotného vzdelávania a nehmotného tovaru a investícií,
- ekonomické štruktúry, štrukturálne zmeny vrátane priestorových aspektov, ako napríklad regionalizácie a internacionalizácie, a otázky produktivity vrátane úlohy sektoru služieb, financií, demografie, dopytu a procesov dlhodobých zmien,
- inštitucionálne a politické otázky vrátane makroekonomickej politiky, trhov práce, systémov sociálneho zabezpečenia, národných a regionálnych inštitucionálnych súvislostí a politickej ucelenosti a koordinácie.

Výskum sa bude venovať novým významným úlohám a možnostiam vyplývajúcim zo zvýšenej globalizácie, krajín s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom, premiestňovania a rozširovania EÚ; ako aj sociálno-ekonomickej stabilite, úlohe technológií a medzinárodnému prenosu technológií, rôznym formám inovácie a hospodárskej obnovy, využívaniu vonkajších a vnútorných služieb, mládeži a politike v oblasti mládeže, hospodárskemu a sociálnemu podnikaniu, hospodárskemu potenciálu európskeho kultúrneho dedičstva a kreatívneho sektora. Otázky zamestnanosti sa budú týkať nezamestnanosti a nedostatočnej zamestnanosti.

• **Spájanie hospodárskych, sociálnych a environmentálnych cieľov z európskeho hľadiska**

Táto téma sa zameriava na podporu spoločenského cieľa skombinovať hospodárske, sociálne a environmentálne ciele a zlepšiť tak základ pre trvalo udržateľný rozvoj. Výskum v rámci tejto činnosti sa bude zaoberať dvoma vzájomne súvisiacimi otázkami:

- akým spôsobom sa sociálno-ekonomickým modelom v Európe a mimo Európy podarilo skombinovať tieto ciele, podmienky, za ktorých sa to udialo, vrátane dialógu, sociálneho partnerstva, transformácie odvetví, inštitucionálnych zmien a ich schopnosti čeliť novým výzvam;
- hospodárska súdržnosť medzi regiónmi a rozvoj miest a regionálny rozvoj v rozšírenej EÚ; ako aj sociálna súdržnosť (vrátane nerovností, sociálnej ochrany a sociálnych služieb, daňovej politiky, národnostných vzťahov a migrácie, vzdelávania, vylúčenia zo spoločnosti a zdravia), ako aj jej vzťah k sociálnym problémom, ako napríklad chudobe, bytovej otázke, kriminalite, zločinnosti a drogám.

-
- Pri riešení týchto otázok sa bude pozornosť venovať:
- existencii kompromisov alebo súčinnosti medzi hospodárskymi, sociálnymi a environmentálnymi cieľmi v celosvetových súvislostiach,
 - interakcii medzi životným prostredím¹, energetikou a spoločnosťou,
 - dlhodobej udržateľnosti,
 - otázkam pre rozvojové krajiny,
 - priestorovým aspektom vrátane mestského plánovania, úlohy miest a metropolitných a iných mestských regiónov a súvisiacich otázok správy vecí verejných,
 - kultúrnym otázkam a sociálno-ekonomickému dosahu európskych politík a právnych predpisov.

Pozornosť sa bude venovať aj otázke štátov s vysokou životnou úrovňou ako zdroja rozvoja, ako aj zamestnanosti a ubytovaniu migrantov a ich potomkov.

¹ Globálnou zmenou životného prostredia sa bude zaoberať najmä téma Životné prostredie.

• Hlavné trendy v spoločnosti a ich dôsledky

Cieľom je pochopiť a posúdiť príčiny a dôsledky konkrétnych kľúčových trendov v spoločnosti, ktoré majú značný vplyv na európskych občanov, na kvalitu ich života a na politiku, čím sa zabezpečí podpora mnohých politických oblastí. Empirický a teoretický výskum sa bude spočiatku venovať trom hlavným trendom:

- demografické zmeny vrátane starnutia, pôrodnosti a migrácie. Pozornosť sa bude venovať širokej palete spoločenských a hospodárskych dôsledkov a otázok vrátane spoločenského a hospodárskeho potenciálu aktívneho starnutia a vplyvu na dôchodkové systémy, výziev migrácie a integrácie a dôsledkom pre rozvoj miest,
- zmeny v príbuzných aspektoch životného štýlu, rodiny, práce, spotreby (vrátane aspektov ochrany spotrebiteľa), zdravia a kvality života vrátane otázok detí, mládeže a zdravotného postihnutia a zosúladenie pracovného a rodinného života,
- vzájomné kultúrne pôsobenie z medzinárodnej perspektívy vrátane tradícií rozličných spoločností, rôznorodosti obyvateľstva vrátane etnických skupín, multikultúrnych otázok, rôznej identity, jazyka a náboženských zvykov a prípadné súvisiace otázky vrátane diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a neznášanlivosti.

Začlení sa sem aj problematika pohlaví, prejavov nerovnosti a meniacich sa hodnôt. Okrem toho sa budú skúmať zmeny v oblasti kriminality a vnímania trestnej činnosti, ako aj zmenená sociálna zodpovednosť v podnikaní.

• Európa vo svete

Cieľom je pochopiť meniace sa vzájomné vzťahy a vzájomné súvislosti medzi regiónmi sveta vrátane regiónov s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom a rozvojových regiónov a ich vplyv na príslušné regióny, predovšetkým v Európe, a súvisiacu problematiku riešenia nových hrozieb a rizík vo svetových súvislostiach a ich súvislosť s ľudskými právami, slobodami a blahobytom. Výskum sa bude uberať dvoma príbuznými cestami:

- toky obchodu, financií, investícií, migrácie a ich vplyv; nerovnomerný vývoj, chudoba a trvalá udržateľnosť; hospodárske a politické vzťahy, globálne riadenie vrátane medzinárodných inštitúcií. Bude sa skúmať vzájomné kultúrne pôsobenie vrátane médií a náboženstiev a osobitných neeurópskych prístupov,
- konflikty, ich príčiny a riešenia a podpora mieru; vzťah medzi bezpečnosťou a destabilizujúcimi faktormi, akými sú chudoba, kriminalita, znehodnocovanie životného prostredia a nedostatok zdrojov, nerovnomerný rozvoj, finančná nestabilita a zadlženosť; terorizmus, jeho príčiny a dôsledky; bezpečnostná politika, vnímanie neistoty a vzťahy medzi civilným obyvateľstvom a armádou.

V obidvoch prípadoch sa bude venovať pozornosť úlohe Európy vo svete, rozvoju mnohostranných vzťahov a medzinárodného práva, podpore demokracie a základných práv vrátane rozličných predstáv o nich a pohľadu vonkajšieho sveta na Európu.

• Občan v Európskej únii:

V súvislosti s budúcim vývojom EÚ je cieľom po prvé zlepšenie chápania otázok súvisiacich s dosiahnutím pocitu demokratickej zodpovednosti a aktívnej účasti občanov, ako aj účinnej a demokratickej správy vecí verejných na všetkých úrovniach vrátane inovačných postupov správy vecí verejných v záujme zvýšenia účasti občanov a spolupráce medzi verejnými a súkromnými subjektmi, a po druhé zlepšenie chápania rozdielnych a spoločných črt Európy z hľadiska kultúry, náboženstva, inštitúcií, práva, dejín, jazykov a hodnôt. Výskum sa bude zaoberať:

- účasťou (vrátane aspektov mládeže, menšín a rovnosti pohlaví), zastúpením, zodpovednosťou a legitímnosťou; európskou verejnou sférou, médiami a demokraciou; rôznymi formami správy vecí verejných v EÚ vrátane hospodárskej a právnej správy a úlohy verejného a súkromného sektora, politických procesov a možností ovplyvňovania tvorby politík; úlohou občianskej spoločnosti; občianstvom a právami; dôsledky rozširovania; ako aj súvisiacimi hodnotami populácie,
- európskymi rozdielmi a spoločnými črtami vrátane ich historického pôvodu a vývoja; rozdielmi v inštitúciách (vrátane noriem, postupov, zákonov); kultúrnym dedičstvom; rozličnými víziami a perspektívami európskej integrácie a rozširovania vrátane názorov obyvateľstva; identitami vrátane európskej identity;
- prístupmi ku koexistujúcim kultúram; úlohou jazyka, umenia a náboženstva; postojmi a hodnotami.

• Sociálno-ekonomické a vedecké ukazovatele

Vzhľadom na úlohu zlepšiť využívanie ukazovateľov v politike je cieľom zabezpečiť hlbšie chápanie ich využívania v oblasti tvorby a vykonávania politík a navrhnúť zlepšenia ukazovateľov a metód ich využívania. Výskum sa bude zaoberať:

- spôsobom, akým sa ukazovatele využívajú na politické ciele, na tvorbu a vykonávanie politík v rozličných oblastiach a od makroúrovne až po mikroúroveň, primeranosťou existujúcich ukazovateľov a ich využívania, technikami ich analýzy a návrhmi nových ukazovateľov a súborov ukazovateľov,
- spôsobom, akým sa môže pomocou ukazovateľov lepšie podporovať politika založená na dôkazoch, a metódami ich využívania; ukazovateľmi pre politiku s viacerými cieľmi, pre politickú koordináciu a reguláciu; podporou takýchto ukazovateľov oficiálnymi štatistikami,
- využívaním ukazovateľov a súvisiacich prístupov na hodnotenie výskumných programov vrátane hodnotenia vplyvu.

• Prognostické činnosti

Cieľom je poskytnúť tvorcom politik na vnútroštátnej a regionálnej úrovni a na úrovni Spoločenstva a iným prognostické znalosti potrebné na včasné určenie dlhodobých úloh a oblastí spoločného záujmu, čo im pomôže pri formulácii politiky. Vykonávať sa budú štyri typy činností:

- rozsiahle sociálno-ekonomické prognózy v oblasti obmedzeného počtu kľúčových úloh a možností pre Spoločenstvo, prieskum problémov, ku ktorým patrí napríklad budúcnosť a dôsledky starnutia, migrácie, globalizácie výroby a šírenie znalostí, zmien trestnej činnosti a najvýznamnejšie riziká,
- cielenejšie tematické prognózy týkajúce sa vývoja nových výskumných oblastí alebo zasahujúce do viacerých existujúcich oblastí, ako aj prognózy budúcnosti vedeckých disciplín,
- prognózy v oblasti výskumných systémov a politik v Európe a mimo nej a v oblasti budúcnosti kľúčových zainteresovaných subjektov,
- vzájomné učenie sa a spolupráca medzi vnútroštátnymi a/alebo regionálnymi prognostickými iniciatívami; spolupráca medzi prognostickými iniciatívami EÚ, tretích krajín a medzinárodnými prognostickými iniciatívami.

Medzinárodná spolupráca

Vzhľadom na silný medzinárodný rozmer výskumu sa bude medzinárodná spolupráca rozvíjať vo všetkých oblastiach tejto témy. Osobitné akcie medzinárodnej spolupráce sa uskutočnia v mnohých vybraných oblastiach na mnohostrannom a dvojstrannom základe, vychádzajúc z potrieb partnerských krajín, ako aj z potrieb Európy.

Odozva na nové potreby a nepredvídateľné politické potreby

Výskum nových potrieb poskytne výskumným pracovníkom priestor na určenie a riešenie tých výskumných úloh, ktoré neboli uvedené vyššie. Bude sa podporovať inovačné myslenie v súvislosti s úlohami, ktorým čelí Európa a ktoré neboli doteraz prediskutované, alebo v súvislosti s príslušnými kombináciami úloh, perspektív a disciplín. Bude sa realizovať aj výskum zameraný na reagovanie na nepredvídateľné politické potreby, a to v úzkej spolupráci so subjektmi podieľajúcimi sa na politike.

9. Kozmický priestor

Cieľ

Podpora európskeho vesmírneho programu, ktorý sa sústreďí na aplikácie, ako napríklad GMES, ktoré predstavujú prínos pre občanov a pre konkurencieschopnosť európskeho vesmírneho priemyslu. Prispeje to k rozvoju európskej politiky v oblasti kozmického priestoru a doplní úsilie členských štátov a ostatných kľúčových zainteresovaných strán vrátane Európskej vesmírnej agentúry (ESA).

Prístup

Spoločenstvo v tejto oblasti prispeje k vymedzeniu spoločných cieľov vychádzajúcich z požiadaviek užívateľov a politických cieľov; ku koordinácii činností s cieľom vyhnúť sa duplicitě, uľahčiť interoperabilitu, a zlepšiť nákladovú efektívnosť. Taktiež prispeje k vymedzeniu noriem. Európska politika v oblasti kozmického priestoru¹ bude slúžiť cieľom orgánov verejnej moci a riadiacich činiteľov pri posilňovaní konkurencieschopnosti európskeho priemyslu. Bude sa vykonávať prostredníctvom európskeho vesmírneho programu a siedmy rámcový program bude podporovať alebo dopĺňať akcie výskumu a technického rozvoja zabezpečované inými verejnými a súkromnými zainteresovanými stranami v Európe.

Akcie v rámci tejto témy budú podporovať ciele politik Spoločenstva, napríklad v oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, rybného hospodárstva, životného prostredia, telekomunikácií, bezpečnosti, rozvoja, zdravotníctva, humanitárnej pomoci, dopravy, vedy, vzdelávania, a zároveň zabezpečia účasť Európy na regionálnej a medzinárodnej spolupráci. Predpokladá sa, že vesmírne nástroje budú taktiež prispievať k vynucovaniu práva v niektorých z týchto oblastí.

S osobitným dôrazom na využitie existujúcich kapacít v Európe sa činnosti stanovené v rámci tejto priority zameriavajú najmä na: využívanie možností kozmického priestoru na realizáciu aplikácií, najmä systému GMES (globálne monitorovanie pre životné prostredie a bezpečnosť), ktorý je spoločne so systémom Galileo vlajkovou loďou európskej politiky v oblasti kozmického priestoru, ako aj úsilie v oblasti prieskumu kozmického priestoru; a zavádzanie technológií, ktoré podporujú strategickú úlohu Európskej únie.

¹ Európska vesmírna politika: predbežné prvky – KOM(2005) 208.

Od činností orientovaných na uplatňovanie sa očakáva, že budú dopĺňať akcie vykonávané v rámci iných tém osobitného programu Spolupráca (najmä tie, ktoré sa vykonávajú v rámci témy Životné prostredie v súvislosti s pozorovaním Zeme a systémom GEOSS, a tie, ktoré sa vykonávajú v rámci témy Informačné a komunikačné technológie). Bude sa rozvíjať aj tematická súčinnosť s príbuznými činnosťami v rámci iných osobitných programov. Vykonávanie doplnkových akcií sa predpokladá prostredníctvom rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inováciu a programu pre vzdelávanie a odbornú prípravu.

Činnosti súvisiace s výskumom a prenosom technológií v tejto téme by mohli zaujať najmä MSP, ktoré vyvíjajú inovačné technológie, potrebujú sa oboznámiť s novými možnosťami vesmírnych technológií alebo vyvíjajú aplikácie pre vlastné vesmírne technológie pre iné trhy.

Riadenie niektorých častí vesmírnych činností by sa mohlo zveriť existujúcim externým subjektom, ako je napríklad ESA¹, a iným subjektom a agentúram na európskej alebo vnútroštátnej úrovni. V prípade GMES by sa výskumné činnosti mohli vykonávať prostredníctvom spoločnej technologickej iniciatívy (pozri prílohu III).

¹ V rámci podmienok rámcovej dohody medzi Európskym spoločenstvom a Európskou vesmírnou agentúrou – (Ú. v. EÚ L 261, 6. 8. 2004, s. 64).

Činnosti

- **Aplikácie založené na vesmírnych technológiách v službách európskej spoločnosti**

- Globálne monitorovanie pre životné prostredie a bezpečnosť (GMES)

Cieľom je vyvinúť satelitné monitorovacie systémy a systémy včasného varovania, okrem iného v záujme bezpečnosti občanov, ako jedinečné a globálne dostupné zdroje údajov a zosúladiť a stimulovať vývoj ich prevádzkového využitia. Tento program navyše zabezpečí podporu rozvoja prevádzkových služieb GMES, čo riadiacim činiteľom umožní lepšie predpovedať alebo zmierňovať krízové situácie a problémy súvisiace s riadením životného prostredia a bezpečnosti a zvládaním prírodných katastrof, pričom prvé budú „prioritné“ služby núdzovej reakcie, monitorovania pevniny a námorné služby. Výskumné činnosti by mali predovšetkým prispievať k maximalizácii využívania údajov GMES získaných z vesmírnych zdrojov a k ich integrácii s údajmi získanými z iných pozorovacích systémov do komplexných produktov určených na poskytovanie informácií a služieb prispôbených koncovým užívateľom prostredníctvom efektívnej integrácie údajov a riadenia informácií. V prípade potreby sa do vývoja služieb GMES začlenia ďalšie satelitné technológie (napríklad komunikačné, navigačné). Výskumné činnosti by mali prispievať aj k zlepšovaniu monitorovacích techník a s nimi súvisiacich prístrojových technológií, v prípade potreby k vývoju nových vesmírnych systémov alebo k zlepšovaniu interoperability existujúcich vesmírnych systémov a k umožneniu ich využívania v (pred)prevádzkových službách reagujúcich na osobitné typy požiadaviek. Výskum by mal podporiť vývoj trvalo udržateľných satelitných systémov a systémov in situ (vrátane pozemných a vzdušných) najmä: na monitorovanie pevniny, oceánov a krízové riadenie s častým zobrazením s vysokým rozlíšením dôležitých oblastí vrátane citlivých, mestských a rýchlo sa rozvíjajúcich oblastí; na predchádzanie rizikám, ich riadenie a všetky druhy núdzových situácií, čím sa posilní konvergencia so systémami, ktoré nie sú založené na vesmírnych technológiách.

- K požiadavkám v oblasti životného prostredia patrí získavanie nezávislých poznatkov o stave a vývoji trvalo udržateľného využívania obnoviteľných zdrojov (akými sú vegetácia a lesy), mokradiach, dezertifikácii, súši a pôdnej pokrývke vrátane snehu a ľadu, využívaní pôdy, zásobovaní potravinami, poľnohospodárskom prostredí a rybolove, vstrebávaní a zásobách uhlíka; o atmosférických procesoch a chémii; ako aj podmienkach v moriach. Zohľadňovať sa bude aj šiesty akčný plán Európskeho spoločenstva v oblasti životného prostredia o environmentálnych politikách monitorujúcich zmenu klímy, kvalitu ovzdušia, pôdy a vody.
- Požiadavky v bezpečnostnej oblasti zahŕňajú vylepšenie získavania, dostupnosti a výmeny údajov a informácií potrebných v súvislosti s pomocou v núdzových situáciách a riadením. Podpora sa poskytne na prevenciu/zmierňovanie, monitorovanie, riadenie rizík a posudzovanie prírodných a technických hrozieb, ako aj na humanitárnu pomoc na účely riadneho posúdenia potrieb, plánovania núdzových situácií pre prípad prírodných katastrof (ako napríklad lesných požiarov, povodní a zemetrasení) a humanitárnych kríz (utečenci, vysídlené osoby atď.). Zváža sa aj podpora na vykonávanie politik Spoločenstva, ako je napríklad vytvorenie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, a v oblasti hraničného dozoru.

– Bezpečnostné aspekty (doplnkové k bezpečnostnému výskumu a k činnostiam GMES)

Správa ES SPASEC¹ zdôraznila, že vesmírne služby zohrávajú natoľko dôležitú úlohu pre blaho európskej spoločnosti, že ochrana kritickej infraštruktúry vo vesmírnom sektore sa stala prvoradou. Preto sú potrebné služby a kapacity na prieskum vesmíru, ako aj na ochranu pozemnej infraštruktúry. Vesmírny prieskumný systém by mohol napríklad zabezpečovať informácie o hlavnej charakteristike satelitov (napríklad orbitálne parametre, stav aktivity), hlavnej charakteristike potenciálne ohrozujúcich úlomkov (napríklad trajektóriu, fyzikálne parametre) a prípadné informácie o vesmírnom počasí a objektoch v blízkosti Zeme. V tejto oblasti sa môžu plánovať štúdie uskutočniteľnosti a financovanie demonštračných projektov.

– Aplikácie satelitnej komunikácie

Cieľom je podporovať inovačné aplikácie a služby satelitnej komunikácie, hladko zapojených do globálnych elektronických komunikačných sietí pre obyvateľov aj pre podniky v aplikačných oblastiach zahŕňajúcich civilnú ochranu, bezpečnosť, elektronickú štátnu správu, telemedicínu, televzdelávanie, vyhľadávanie a záchranu, cestovný ruch a činnosti voľného času, dopravu vrátane riadenia flotíl a personálnej navigácie, poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a meteorológiu. Výskum bude klásť dôraz na vývoj nových aplikácií a realizáciu demonštračných úloh a predprevádzkových systémov tam, kde satelitná komunikácia predstavuje efektívnu odpoveď na príslušné potreby pomocou následných služieb GMES.

¹ Správa Výboru odborníkov na kozmický priestor a bezpečnosť (marec 2005).

- Prieskum kozmického priestoru
 - Cieľom je poskytnúť podporu z oblasti výskumu a vývoja a maximalizovať vedeckú pridanú hodnotu prostredníctvom súčinnosti a iniciatívami ESA alebo iných subjektov a agentúr na európskej alebo vnútroštátnej úrovni v oblasti prieskumu kozmického priestoru vrátane súvisiacich dôsledkov prenosu technológií a umožniť vedeckej obci prístup k výsledkom/údajom získaným v priebehu prieskumných úloh vykonávaných v rámci európskeho vesmírneho programu. Výskumné činnosti sa budú vykonávať predovšetkým prostredníctvom podporných akcií, štúdií uskutočniteľnosti a predprevádzkových projektov. Budú sa musieť zohľadňovať aj dodatočné aspekty: možnosti skutočnej medzinárodnej spolupráce a význam udržiavania informovanosti a šírenia výsledkov.
 - Počíta sa tiež s podpornými akciami a štúdiami uskutočniteľnosti v záujme lepšej koordinácie úsilia pri vývoji vesmírnych teleskopov a detektorov a pri analýze údajov vied o vesmíre. Činnosti v tejto súvislosti budú dopĺňať príslušné národné a medzinárodné programy (najmä ESA) a zamerajú sa na preskúmanie možností medzinárodnej spolupráce.
- Výskum a technický rozvoj na posilnenie základov vesmírnych technológií
 - Vesmírne technológie

Všeobecným cieľom je v plnej miere podporovať zvyšovanie konkurencieschopnosti, nákladovej efektívnosti a nezávislého prístupu európskeho sektoru vesmírnych technológií.

Tento cieľ by bolo možné dosiahnuť najmä prostredníctvom vesmírneho výskumu a vývoja v záujme dlhodobých potrieb vrátane vesmírnej dopravy napríklad prostredníctvom: posudzovania dlhodobých potrieb; prispievania do systémových štúdií zohľadňujúcich požiadavky koncových užívateľov; prispievania do výskumu moderných technológií pre novú generáciu vesmírnej dopravy a pohonných systémov.

– Vesmírne vedy

Cieľom je prispievať k rozvoju moderných technológií, ktoré sa budú využívať vo vesmírnych vedách. Vesmírne vedy poskytujú nielen hĺbkový pohľad na štruktúru vesmíru, lepšie chápanie planéty Zem a slnečnej sústavy a nový postoj k biomedicíne a vedám o živote a k fyzikálnym vedám, ale sú aj výraznou hnacou silou pre vývoj nových technológií s mnohými následnými aplikáciami v prospech spoločnosti. Siedmy rámcový program by mal dopĺňať prebiehajúce vedecké programy tam, kde boli zistené nedostatky, a podporovať vedecké činnosti vykonávané okrem iného na palube Medzinárodnej vesmírnej stanice (ISS). Počíta sa aj s podpornými činnosťami zameranými na uľahčenie prístupu k vedeckým údajom vrátane tých, ktoré sa získali počas predchádzajúcich akcií.

Medzinárodná spolupráca

Prieskum a využívanie vesmíru sú svojím charakterom globálnymi projektmi. Účinná medzinárodná vesmírna spolupráca pomôže zlepšiť politické postavenie Únie vo svete, posilniť jej hospodársku konkurencieschopnosť a zlepšiť jej povesť v oblasti vedeckých kvalít. Spolupráca vo vesmírnom sektore bude podporovať aj ciele vonkajšej politiky Spoločenstva (napríklad podpora rozvojových krajín, susediacich krajín).

V tejto súvislosti sa bude klásť dôraz na vytvorenie celkovej stratégie medzinárodnej vesmírnej spolupráce, ako aj efektívneho koordinačného mechanizmu zahrňujúceho všetkých relevantných európskych účastníkov.

Vesmír je potrebné považovať za privilegovaný sektor pre rozvoj medzinárodných činností, predovšetkým v spolupráci s hlavnými a novými vesmírnymi veľmocami, ako sú Rusko, USA, Čína, India, Kanada, Japonsko, Ukrajina a iné krajiny vykonávajúce vesmírne činnosti.

Vyvinie sa úsilie o presadzovanie využívania vesmírnych riešení v záujme podpory trvalo udržateľného rozvoja a prevencie rizík v kontexte prírodných katastrof a humanitárnych kríz, najmä v Afrike. Je to v súlade s globálnym postojom, ktorý zaujíma GMES, pokiaľ ide o monitorovanie životného prostredia¹ a bezpečnosti.

Na zabezpečenie lepších možností na efektívnu spoluprácu a na zaistenie toho, aby sa do európskeho vesmírneho programu začlenili najlepšie medzinárodné skúsenosti z oblasti kozmického priestoru, sa budú vykonávať osobitné akcie spolupráce v rámci dvojstranných alebo mnohostranných projektov, medzinárodných a globálnych iniciatív a bude sa realizovať spolupráca s krajinami s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom a s rozvojovými krajinami. Medzi činnosti bude patriť posudzovanie a monitorovanie plnenia medzinárodných záväzkov.

Odozva na nové potreby a nepredvídateľné politické potreby

Výskum nových potrieb umožní nachádzanie inovačných riešení technického vývoja v oblasti vesmírneho výskumu a prípadné úpravy a aplikácie v iných oblastiach (napríklad v oblasti riadenia zdrojov, biologických procesov a nových materiálov). Výskum reagujúci na nepredvídateľné politické potreby sa môže zaoberať takými problémami, ako je zabezpečovanie vesmírnych riešení na podporu rozvojových krajín, vývoj nových nástrojov na pozorovanie vesmíru, komunikačných nástrojov a metód súvisiacich s príslušnými politikami Spoločenstva a spôsoby príspevia k začleneniu do spoločnosti.

¹ Napríklad Kjótsky protokol, Dohovor OSN o boji proti dezertifikácii, Dohovor OSN o biologickej diverzite, závery Svetového samitu z roku 2002 o trvalo udržateľnom rozvoji a závery samitu G-8 z roku 2005.

10. Bezpečnosť

Cieľ

Vyvíjať technológie a získavať znalosti pre budovanie spôsobilostí potrebných na zaistenie bezpečnosti občanov pred hrozbami, akými sú terorizmus, prírodné katastrofy a trestná činnosť, a zároveň rešpektovať základné ľudské práva vrátane práva na súkromie; zabezpečiť optimálne a koordinované využívanie dostupných a vyvíjajúcich sa technológií v prospech bezpečnosti občanov Európy, stimulovať spoluprácu poskytovateľov a užívateľov riešení civilnej bezpečnosti a tým zlepšovať konkurencieschopnosť európskeho bezpečnostného priemyslu a dosahovať ciele výskumné výsledky v záujme zmiernenia bezpečnostných nedostatkov.

Prístup

Bezpečnosť v Európe je nevyhnutným predpokladom prosperity a slobody. Téma Bezpečnostný výskum je zameraná výlučne na civilné využitie a podporuje vykonávanie politik a iniciatív Spoločenstva súvisiacich s bezpečnosťou, ako je napríklad vytvorenie priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, doprava, zdravie (vrátane programu EÚ na ochranu zdravia¹), civilná ochrana (vrátane prírodných a priemyselných katastrof), energetika, životné prostredie a vonkajšie politiky. Touto cestou táto téma prispeje k rastu, zamestnanosti a konkurencieschopnosti európskeho bezpečnostného priemyslu. Uľahčí rozličným národným a medzinárodným subjektom spoluprácu a koordináciu, aby sa zabránilo zbytočnej duplicitě a aby sa preskúmali možnosti súčinnosti všade tam, kde je to možné. Téma bude zameraná na odstránenie nedostatkov spôsobilosti a prinesie bezpečnosti v Európe jasnú pridanú hodnotu. Rešpektovanie súkromia a občianskych slobôd bude základnou zásadou počas celého vykonávania témy. Nebude sa zaoberať žiadnou technológiou smrtiacich a/alebo ničivých zbraní.

¹ S cieľom zlepšiť pripravenosť a reakcieschopnosť v prípade úmyselného vypustenia biologických a/alebo chemických látok.

Bude sa vyžadovať plnenie osobitných požiadaviek na zachovanie dôvernosti, ale transparentnosť zistení výskumu sa nesmie nepotrebné obmedzovať. Je tiež potrebné určiť oblasti, ktoré umožňujú súčasnú transparentnosť zistení výskumu.

Činnosti na úrovni Spoločenstva mimo oblasti obrany sa budú zaoberať štyrmi oblastami civilnej bezpečnosti, ktoré boli stanovené v rámci reakcie na osobitné úlohy vysokého politického významu a európskej pridanej hodnoty súvisiace s hrozbami a potenciálnymi bezpečnostnými incidentmi, ako aj tromi multitematickými oblastami. Každá oblasť je rozdelená na šesť fáz, ktoré sa od seba líšia dĺžkou a dôrazom. Sú to: identifikácia (v súvislosti s incidentmi), prevencia (v súvislosti s hrozbami), ochrana (v súvislosti s cieľmi), príprava (v súvislosti s operáciami), reakcia (v súvislosti s krízou) a obnova (v súvislosti s dôsledkami); vyjadrujú to, aké opatrenia sa musia prijať v jednotlivých fázach. Prvé štyri fázy sa týkajú opatrení, ktoré bránia incidentom a zmierňujú ich potenciálne negatívne účinky, posledné dve fázy sa týkajú opatrení zvládania incidentu a dlhodobých dôsledkov.

Pre každú fázu jednotlivých oblastí je dôležitá osobitná skupina spôsobilostí, ktoré musia mať osoby zodpovedné za bezpečnosť obyvateľov, aby mohli účinne zvládať hrozby a incidenty. Tieto spôsobilosti vyjadrujú, ako by daná činnosť prebehla, a v mnohých prípadoch prispievajú do viac ako jednej fázy a/alebo oblastí. Získavanie týchto spôsobilostí je založené na kombinácii znalostí, technológií a organizačných opatrení. Táto téma sa bude venovať aj spôsobom zabezpečenia účinného prepojenia medzi zlepšenými znalosťami a technológiami, lepšiemu využívaniu spoločných systémov IKT v oblastiach rôznych operácií a vyvíjanými procesmi a ich skutočným uplatňovaním rozličnými koncovými užívateľmi, aby sa dosiahlo zlepšenie európskych bezpečnostných spôsobilostí.

Výskum bude klásť dôraz najmä na odstránenie nedostatkov spôsobilosti vývojom technológií a zručností potrebných pre určitú oblasť a určených v súlade s cieľmi a prioritami prístupom zhora nadol usmerňovaným dialógom s koncovými užívateľmi. Orgány verejnej moci, súkromný sektor a občania EÚ budú ako koncoví užívatelia bezpečnostného výskumu v plnej miere zapojení do určovania potrieb bezpečnostného výskumu, ktoré je potrebné riešiť. Pomocou prístupu systémovej analýzy sa vykoná analýza nedostatkov civilnej bezpečnosti a ich výskumných a vývojových potrieb v jednotlivých oblastiach. Medzi činnosti bude patriť analýza bezpečnostných potrieb civilného podnikania. Toto určovanie výskumných potrieb by malo byť neustále dôležitým prvkom výskumu v rámci tejto témy.

Tento prístup motivovaný nedostatkami spôsobilosti bude dopĺňať prístup zdola nahor, ktorý zahŕňa a skúma technológie s cieľom posúdiť, ako by sa dali využiť na posilnenie európskej bezpečnosti. Dôležitým aspektom je využívanie excelentnosti na strane dodávky (napríklad priemysel, univerzity, výskumné centrá) s cieľom vytvoriť inovačné bezpečnostné riešenia.

Výskum bude multidisciplinárny a orientovaný na príslušné úlohy, bude siahať od vývoja technológií a metodík až po integráciu, demonštráciu a overovanie technológií a systémov. Podporuje sa viacúčelový charakter technológií, aby sa maximalizoval rozsah ich uplatnenia a aby sa podporilo multitematické využitie a zavádzanie dostupných a vyvíjajúcich sa technológií pre civilný bezpečnostný sektor. Téma Bezpečnostný výskum sa bude zameriavať na prípravu strednodobých až dlhodobých účinných riešení, ktoré sú dostatočne prispôsobiteľné a inovačné na vyriešenie príslušných hrozieb. Taktiež bude dopĺňať a integrovať výskum orientovaný na technológie a väčší počet systémov, ktorý je dôležitý z hľadiska civilnej bezpečnosti a vykonáva sa v rámci iných tém.

Bezpečnostný výskum si vyžaduje osobitné vykonávacie predpisy, aby sa zohľadnila jeho osobitná povaha, aby sa ochraňovali citlivé informácie súvisiace s bezpečnosťou a aby sa členským štátom a koncovým užívateľom poskytoval dostatok informácií o jeho výsledkoch.

Výskum bude zameraný výlučne na civilné bezpečnostné aplikácie. Keďže existujú technológie s dvojakým použitím súvisiace s civilnými aj vojenskými aplikáciami, vytvorí sa vhodný rámec na koordináciu s činnosťami Európskej obrannej agentúry (EDA). Na účely vzájomného informovania sa a zabránenia zbytočnej duplicite financovania sa vytvorí koordinácia bezpečnostného výskumu s inými činnosťami na vnútroštátnej a európskej úrovni.

Výrazne sa podporuje účasť malých a stredných podnikov na týchto činnostiach, ako aj účasť orgánov a organizácií zodpovedných za bezpečnosť občanov. Dlhodobejší výskumný program, ktorý vypracoval Poradný výbor pre európsky bezpečnostný výskum (ESRAB)¹, bude podporovať vymedzenie obsahu a štruktúry výskumu v oblasti tejto témy.

¹ Zriadený počas trojročnej Prípravnej akcie na bezpečnostný výskum (PASR 2004 – 2006).

Činnosti

Činnosti sa budú zaoberať týmito *oblasťami úloh*:

- **Bezpečnosť občanov:** Činnosti sa budú sústreďovať na aspekty hrozieb potenciálnych incidentov nadnárodného významu, akými sú páchatelia, zariadenia a prostriedky, ktoré používajú, a mechanizmy útoku. Na zvládnutie úloh v tejto oblasti je potrebných niekoľko spôsobilostí, ktoré sa týkajú predovšetkým fáz identifikácie, prevencie, prípravy a reakcie. Cieľom je zabrániť incidentom a zároveň zmierniť ich potenciálne dôsledky. V záujme vybudovania potrebných spôsobilostí na účely poskytovania civilnej ochrany vrátane biologickej bezpečnosti a ochrany proti rizikám vyplývajúcim z trestnej činnosti a teroristických útokov sa bude klásť dôraz na oblasti, ako sú napríklad: hrozby (napríklad chemická, biologická, rádiologická a jadrová – CBRN) a súvisiaca informovanosť (napríklad získavanie, zhromažďovanie, využívanie, výmena spravodajských informácií; používanie výstražných signálov), detekcia (napríklad nebezpečných látok, výbušnín, prvkov B alebo C, osôb alebo skupín, podozrivého správania), identifikácia a autentifikácia (napríklad osôb, typu a množstva látok), prevencia (napríklad kontrola prístupu a pohybu, vzhľadom na finančné prostriedky kontrola finančných štruktúr), pripravenosť (napríklad hodnotenie rizík; ochrana v prípade CBRN, kontrola úmyselne vypustených biologických a chemických látok; hodnotenie úrovne strategických rezerv, medzi ktoré patrí personálna kapacita, zručnosti, zariadenia, spotrebný materiál; v súvislosti s rozsiahlymi udalosťami atď.), neutralizácia (napríklad riadených striel, komunikácií, vozidiel, neničivých systémov) a obmedzovanie účinkov teroristických útokov a trestnej činnosti, spracovanie údajov súvisiacich s vynucovaním práva.

- **Bezpečnosť infraštruktúr a verejných služieb:** Činnosti sa budú sústreďovať na miesta incidentov alebo katastrof nadnárodného významu, medzi príklady infraštruktúr patria priestory pre rozsiahle podujatia, dôležité priestory politického (napríklad parlamentné budovy) alebo symbolického (napríklad určité pamätníky) významu a medzi verejné služby patrí zásobovanie energiou (vrátane ropy, elektriny, plynu), vodou, dopravné služby (vrátane leteckých, námorných, pozemných), komunikačné služby (vrátane vysielania), finančné služby, administratívne služby, verejné zdravotnícke služby atď. Na zvládanie tejto oblasti úloh je potrebných niekoľko spôsobilostí, pričom mnohé z nich súvisia najmä s fázou ochrany, ale aj prípravy. Cieľom je zabrániť incidentom a zároveň zmierniť ich potenciálne dôsledky. V snahe získať požadované spôsobilosti sa bude klásť dôraz na tieto otázky: analýza, modelovanie a hodnotenie zraniteľných stránok fyzickej infraštruktúry a jej prevádzky; zabezpečenie existujúcich a budúcich verejných a súkromných kritických sieťových infraštruktúr, systémov a služieb s ohľadom na ich fyzickú, logickú a funkčnú stránku; kontrolné a výstražné systémy umožňujúce rýchlu reakciu v prípade incidentu; ochrana proti kaskádovému efektu incidentu, vymedzenie a vytvorenie kritérií na budovanie novej bezpečnej infraštruktúry a verejných služieb.

- **Inteligentný dozor a bezpečnosť hraníc:** Činnosti sa budú zaoberať otázkami súvisiacimi so všetkými postupnými článkami európskej stratégie pre bezpečnosť hraníc, od postupov pri žiadostiach o víza na veľvyslanectvách a konzulárnych zastupiteľstvách (1. stupeň), cez cezhraničnú spoluprácu (2. stupeň), opatrenia na hraničných priechodoch a pozemných hraniciach, v prístavoch a na letiskách, ako aj medzi hraničnými priechodmi na zelených a modrých hraniciach (3. stupeň) až po činnosti v rámci európskych vonkajších hraníc (4. stupeň), ako je napríklad výmena informácií, kompenzačné opatrenia, Schengenský informačný systém (SIS), justičná a policajná, colná a pohraničná spolupráca (PCB). Na zvládanie tejto oblasti úloh je potrebných niekoľko spôsobilostí, pričom mnohé z nich súvisia s fázami identifikácie, prevencie a ochrany. Cieľom je zabrániť incidentom a zároveň zmierniť ich potenciálne dôsledky.

V snahe získať požadované spôsobilosti sa bude klásť dôraz na tieto otázky: zvýšenie efektívnosti a účinnosti všetkých s bezpečnosťou súvisiacich systémov, zariadení, nástrojov a procesov používaných na hraničných priechodoch (napríklad identifikácia vstupujúcich osôb, neinvazívna detekcia ľudí a tovaru, vyhľadávanie látok, odoberanie vzoriek, priestorové rozoznávanie vrátane zhromažďovania a analýzy údajov atď.); zvýšenie bezpečnosti európskych pozemných a námorných hraníc (napríklad prostredníctvom neinvazívnej a podvodnej detekcie dopravných prostriedkov, sledovania dopravných prostriedkov, priestorového rozoznávanie vrátane zhromažďovania a analýzy údajov, monitorovania, diaľkovo ovládaných operácií atď.); námorná bezpečnosť; hodnotenie a riadenie (nelegálnych) migračných tokov. Vytvorí sa vhodný rámec na koordináciu s činnosťami Európskej agentúry pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach.

- **Obnovovanie ochrany a bezpečnosti v krízových situáciách:** Činnosti budú zamerané na technológie poskytujúce prehľad rôznych operácií riadenia v núdzových situáciách a ich podporu, ako je civilná ochrana (vrátane prírodných katastrof a priemyselných havárií), humanitárna pomoc a záchranné úlohy. Na zvládanie tejto oblasti misie je potrebných niekoľko spôsobilostí, pričom mnohé z nich súvisia s fázami prípravy, reakcie a obnovy. Cieľom je zmierniť dôsledky incidentov. V snahe získať požadované spôsobilosti sa bude klásť dôraz na tieto otázky: všeobecná organizačná a operačná pripravenosť zvládať bezpečnostné incidenty (napríklad koordinácia medzi organizáciami a núdzová komunikácia, hodnotenie strategických rezerv, strategických zásob atď.), krízové riadenie (napríklad integrované prostriedky výstrahy a riadenia, hodnotenie incidentu a prioritných požiadaviek, integrácia rôznorodých činiteľov a zdrojov, evakuácia a izolácia, neutralizácia a obmedzenie vplyvu teroristických útokov a trestnej činnosti atď.), zásahy v nepriaznivom prostredí, humanitárna pomoc v núdzi a riadenie dôsledkov a kaskádového efektu bezpečnostných incidentov (napríklad fungovanie systému verejnej zdravotnej starostlivosti, kontinuita podnikateľských činností, opatrenia na budovanie dôvery, obnova poškodeného alebo narušeného fungovania spoločnosti atď.).

Uvedené oblasti budú podporované činnosťami v týchto multitematických oblastiach:

- **Integrácia, prepojenie a interoperabilita bezpečnostných systémov:** Činnosti súvisiace so spravodajskými informáciami, zhromažďovaním informácií a civilnou bezpečnosťou budú umožňovať a/alebo prispievať k výkonnosti technológií potrebných na nadobúdanie uvedených spôsobilostí, a preto sa sústredia na multitematické problémy, ako je: zdokonaľovanie interoperability a vzájomnej komunikácie systémov, zariadení, služieb a procesov vrátane informačných infraštruktúr na účely vynucovania práva, hasičských činností, civilnej obrany a lekárskeho činností pri zabezpečení ich spoľahlivosti, ochrany dôveryhodnosti a integrity informácií, sledovateľnosti všetkých transakcií a ich spracovania atď. Činnosti sa budú zaoberať aj normalizáciou a odbornou prípravou (okrem iného aj pre oblasti kultúrnej, ľudskej a organizačnej interoperability).

- **Bezpečnosť a spoločnosť:** Činnosti majú multitematický charakter a mali by sa vykonávať prostredníctvom interakcie medzi prírodnými vedami, technikou a inými vedami, predovšetkým politickými, sociálnymi a humanitnými. Dôraz sa bude klásť na ciele kultúrne a sociálno-ekonomické analýzy, ako aj systémové analýzy rizika, na tvorbu scenárov a na iné výskumné činnosti súvisiace s oblasťami, ako sú: bezpečnosť ako vyvíjajúci sa pojem (komplexné analýzy potrieb súvisiacich s bezpečnosťou na účely vymedzenia hlavných funkčných požiadaviek na riešenie premenlivej problematiky bezpečnosti); vzájomné súvislosti, zraniteľné stránky z dôvodu katastrof a nové hrozby (napríklad v oblasti terorizmu a organizovanej trestnej činnosti); postoj obyvateľov v krízových situáciách (napríklad vnímanie terorizmu a trestnej činnosti, správanie sa davu, chápanie občianskych práv a sociálno-kultúrnych foriem ochrany a akceptovanie bezpečnostných kontrolných opatrení zo strany verejnosti); pripravenosť a pohotovosť občanov v prípade teroristických útokov; problémy súvisiace s komunikáciou medzi orgánmi a obyvateľmi v krízových situáciách; zlepšovanie verejnej informovanosti o hrozbách; oboznámenie obyvateľov s internými bezpečnostnými poradenskými a pomocnými systémami v členských štátoch a na úrovni EÚ; analýzy správania, psychologické analýzy a iné súvisiace analýzy páchateľov teroristických útokov; etické otázky súvisiace s ochranou osobných údajov a s integritou informácií. Výskum bude nasmerovaný aj na vývoj štatistických ukazovateľov o trestnej činnosti, aby bolo možné hodnotenie zmien v kriminalite.
- **Koordinácia a štrukturalizácia bezpečnostného výskumu:** Táto oblasť zabezpečuje základňu pre činnosti zamerané na koordináciu a štrukturalizáciu vnútroštátnych, európskych a medzinárodných bezpečnostných výskumných snáh, na rozvoj súčinnosti medzi civilným, bezpečnostným a obranným výskumom, ako aj na koordináciu dopytu a ponuky v rámci bezpečnostného výskumu. Príslušné činnosti sa budú sústreďovať aj na zlepšovanie príslušných právnych podmienok a postupov.

Medzinárodná spolupráca

Medzinárodná spolupráca v oblasti činností bezpečnostného výskumu sa bude vykonávať v súlade s vnútornými a vonkajšími aspektmi politik Spoločenstva. Vzhľadom na osobitnú citlivosť tejto oblasti sa medzinárodná spolupráca bude posudzovať jednotlivo od prípadu k prípadu so zreteľom na dotknuté krajiny. Konkrétne požiadavky a kritériá medzinárodnej spolupráce môžu byť špecifikované v pracovnom programe.

Osobitné akcie medzinárodnej spolupráce sa budú zvažovať v prípadoch obojstranného prínosu, napríklad pri výskume súvisiacom s globálne uplatniteľnými bezpečnostnými činnosťami, ako je napríklad riadenie rozsiahlych katastrof.

Odozva na nové potreby a nepredvídateľné politické potreby

Téma bezpečnostného výskumu je svojou povahou a štruktúrou flexibilná. Činnosti umožnia prispôbienie sa doteraz neznámym budúcim bezpečnostným hrozbám vrátane katastrof a súvisiacim politickým potrebám, ktoré môžu vzniknúť. Táto flexibilita bude dopĺňať cieľový charakter uvedených výskumných činností.

PRÍLOHA II**ORIENTAČNÉ ROZDELENIE CELKOVEJ SUMY****Orientačné rozdelenie (v mil. EUR):**

Zdravie	6 100
Potraviny, poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo a biotechnológia	1 935
Informačné a komunikačné technológie	9 050
Nanoveda, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie	3 475
Energetika	2 350
Životné prostredie (vrátane zmeny klímy)	1 890
Doprava (vrátane aeronautiky)	4 160
Sociálno-ekonomické a humanitné vedy	623
Kozmický priestor	1 430
Bezpečnosť	1 400
SPOLU^{1 2 3 4}	32 413

¹ Vrátae spoločných technologických iniciatív (vrátane finančného plánu atď.) a tej časti činností koordinácie a medzinárodnej spolupráce, ktorá sa má financovať v rámci tém.

² Cieľom bude umožniť, aby aspoň 15 % finančných prostriedkov, ktoré sú k dispozícii v rámci tohto programu, dostali MSP.

³ Vrátae príspevku až do výšky 800 miliónov EUR Európskej investičnej banke na finančný nástroj s rozdelením rizika uvedený v prílohe III. Témy budú prispievať na proporcionálnom základe s výnimkou témy Sociálno-ekonomické a humanitné vedy, ktorá neprispieva do RSFF.

⁴ Suma 400 miliónov EUR sa poukáže v ročných splátkach v období 2007 – 2010. Z ktorých aspoň 210 miliónov EUR a najviac 250 miliónov EUR na COST v závislosti od priebežného hodnotenia. Finančná podpora sa poskytne prostredníctvom grantu, ktorý sa vypláti na základe dohody o grante medzi Komisiou a právnym subjektom určeným COST za vykonávateľa a oznámeným Komisii Generálnym sekretariátom Rady a uvedeným v pracovnom programe.

PRÍLOHA III

Finančný nástroj s rozdelením rizika

V súlade s prílohou II poskytne Spoločenstvo príspevok (koordináčna a podporná akcia) Európskej investičnej banke (EIB), ktorá bude partnerom nesúcim časť rizika v rámci finančného nástroja s rozdelením rizika (RSFF). Cieľom RSFF, ktorý budú spoločne financovať Spoločenstvo a EIB, je posilniť investície súkromného sektora v celej Európe do výskumu, technického rozvoja a demonštrácií (RTD), ako aj do inovácie.

Príspevok Spoločenstva poskytne banke väčší priestor na riadenie rizika, a tým umožní (i) väčší objem pôžičkových a ručiteľských operácií pre určitú úroveň rizika a (ii) financovanie rizikovejších európskych akcií v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností, ktoré by nebolo možné uskutočniť bez takejto podpory zo strany Spoločenstva, čím pomôže prekonať nedostatky trhu. Jeho cieľom bude:

- pridať hodnotu v oblastiach, v ktorých trh nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov, a
- urýchliť získavanie súkromných investícií.

Príspevok Spoločenstva sa použije do RSFF v súlade s ustanoveniami uvedenými prílohy II.

EIB bude poskytovať pôžičky z prostriedkov získaných z medzinárodných finančných trhov a poskytovať ručenie svojim finančným partnerom v súlade so svojimi štandardnými pravidlami, predpismi a postupmi.

Tento príspevok použije na princípe „kto prvý príde, prvý berie“ ako rezervu a kapitálovú alokáciu v rámci banky na pokrytie časti rizika spojeného so svojimi operáciami na podporu akcií v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností, ktoré sú oprávnené na financovanie.

Na základe vlastného finančného hodnotenia EIB posúdi výšku finančného rizika a stanoví hodnotu rezervy a kapitálovej alokácie.

Posúdenie rizika, kategorizácia, ako aj rozhodnutia o rezervách a kapitálových alokáciách, ktoré z nich vyplývajú, sa budú riadiť štandardnými postupmi banky v rámci jej štruktúrovaného finančného nástroja, ktoré schvaľujú a monitorujú jej akcionári a ktoré sa z času na čas aktualizujú a upravujú. Nebudú sa meniť v dôsledku príspevku Spoločenstva.

Riziko pre rozpočet Spoločenstva je obmedzené na vyplatené alebo viazané sumy. V rozpočte Spoločenstva nevznikne žiadny finančný záväzok, pretože všetko zostávajúce riziko nesie EIB.

Príspevok Spoločenstva sa uhrádza ročne na základe viacročného plánu a s ohľadom na vývoj dopytu. Ročná suma sa stanoví v pracovnom programe na základe správy o činnosti a prognóz, ktoré predloží EIB.

Tento viacročný plán bude financovaný z každej z prispievajúcich tém a v prípade potreby sa prispôsobí v súlade so zásadou proporcionálnosti príspevkov.

V dohode, ktorá sa uzavrie s EIB po podrobných konzultáciách s členskými štátmi, sa stanovia podmienky, za ktorých sa prostriedky Spoločenstva môžu použiť ako rezervy a kapitálové alokácie. Súčasťou dohody budú okrem iného aj tieto podmienky:

- Oprávnenosť akcií Spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností na financovanie. Spoločné technologické iniciatívy, projekty spolupráce, siete excelentnosti a výskum v prospech MSP financované Spoločenstvom sú automaticky oprávnené pod podmienkou, že ich ciele spadajú do rozsahu prispievajúcich tém tohto osobitného programu. Oprávnené sú aj právnické osoby usadené v tretích krajinách, ktoré nie sú pridruženými krajinami, ak sa zúčastňujú na nepriamych akciách siedmeho rámcového programu a ich náklady sú oprávnené na financovanie zo strany Spoločenstva.

Iné európske akcie (ako EUREKA) sú oprávnené na financovanie, ak súvisia s výskumom, technickým rozvojom alebo demonštračnými činnosťami v rozsahu prispievajúcich tém dodržiavajúcimi zásady a spĺňajúcimi kritériá európskeho výskumu a ak sú subjekty, ktoré si požičiavajú alebo ktoré využívajú ručenie, právnickými osobami usadenými v členských štátoch alebo pridružených krajinách.

RSFF sa ponúkne vo všetkých členských štátoch a pridružených krajinách, aby mohli tento nástroj využiť na financovanie svojich oprávnených činností všetky právnické osoby bez ohľadu na ich veľkosť (vrátane MSP a výskumných organizácií vrátane univerzít) vo všetkých členských štátoch.

Inovačné činnosti komerčného charakteru sú oprávnené na využívanie RSFF iba prostredníctvom využitia vlastného príspevku EIB.

V súlade s nariadením o pravidlách účasti prijatým podľa článku 167 zmluvy sa v dohode ustanovia aj postupy, ktorými môže Spoločenstvo v opodstatnených prípadoch namietat' proti využívaniu príspevku Spoločenstva zo strany EIB.

Pravidlá stanovovania podielu na finančnom riziku, ktoré bude pokryté príspevkom Spoločenstva, a hranice rizika, pri ktorej prekročení môže EIB použiť príspevok Spoločenstva, ako aj rozdelenia zodpovedajúceho príjmu.

Výška príspevku Spoločenstva na jednotlivé operácie závisí od hodnotenia finančného rizika, ktoré vykoná EIB. Výška celkových rezerv a kapitálových alokácií pre väčšinu operácií RSFF by mala byť v rozmedzí 15% – 25% nominálnej hodnoty týchto operácií. Výška celkových rezerv a kapitálových alokácií príspevku Spoločenstva nesmie v žiadnom prípade prekročiť 50% nominálnej hodnoty pôžičky alebo ručenia . Pri každej operácii sa bude deliť riziko.

Spôsob, akým bude Spoločenstvo monitorovať pôžičkové a ručiteľské operácie EIB súvisiace s príspevkom Spoločenstva vrátane operácií prostredníctvom finančných partnerov EIB.

EIB môže použiť príspevok Spoločenstva použiť len na operácie schválené odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto osobitného programu do 31. decembra 2013.

Úroky a príjmy, ktoré prinesie príspevok Spoločenstva počas tohto obdobia, vykazuje EIB každoročne Komisii, ktorá informuje Európsky parlament a Radu. V súlade s článkom 18 ods. 2 rozpočtového nariadenia sa považujú za priradené príjmy RSFF a začlenia sa do rozpočtu.

Pri prijímaní pracovného programu môže Komisia rozhodnúť, že po priebežnom hodnotení uvedenom v prílohe II k rámcovému programu prerozdelí na účely akýchkoľvek iných nepriamych akcií „výskumnej infraštruktúry“ tohto osobitného programu akúkoľvek sumu, ktorú nevyužil RSFF a ktorú preto EIB vrátila. Súčasťou priebežného hodnotenia bude externé posúdenie vplyvu RSFF.

Komisia bude pozorne monitorovať efektívne využívanie príspevku Spoločenstva, a to aj prostredníctvom následných posúdení úspešných aspektov akcie, a podávať pravidelné správy programovému výboru. Komisia navyše začlení hlavné zistenia z tejto oblasti do výročnej správy o výskume a technickom rozvoji, ktorú zašle Európskemu parlamentu a Rade podľa článku 173 Zmluvy.

PRÍLOHA IV

Spoločné technologické iniciatívy a koordinácia výskumných programov mimo Spoločenstva

Spoločné technologické iniciatívy¹

Nižšie sú uvedené výskumné oblasti orientačného zoznamu spoločných technologických iniciatív na základe kritérií stanovených v prílohe I. Tieto spoločné technologické iniciatívy sa zaoberajú rozmanitým spektrom úloh. Preto sa musia navrhnuť štruktúry pre jednotlivé prípady tak, aby vyhovovali konkrétnej charakteristike príslušnej výskumnej oblasti. V každom prípade by sa stanovila osobitná štruktúra na účely vykonávania dohodnutého výskumného programu spoločnej technologickej iniciatívy, zlúčenia potrebných verejných a súkromných investícií a koordinácie európskych snáh. Spoločenstvo by mohlo poskytnúť určitú sumu na vykonávanie výskumných programov na základe samostatných návrhov. Ďalšie spoločné technologické iniciatívy sa môžu určiť na základe kritérií uvedených v prílohe I, pričom sa navrhnu počas vykonávania siedmeho rámcového programu.

- Iniciatíva pre inovačné lieky

Spoločná technologická iniciatíva pre inovačné lieky je zameraná na zvyšovanie konkurencieschopnosti európskeho farmaceutického odvetvia zabezpečením koordinovaného prístupu k prekonávaniu výskumných problémov v procese vývoja liekov, pri skracovaní času vývoja liekov a pri klinickom testovaní nových liekov. Umožní to rýchlejší prístup k cielenejším liekom a skoršiu návratnosť výskumných investícií, a tým aj zabezpečenie väčšieho objemu súkromných investícií pre ďalší výskum.

¹ Zoznam navrhovaných spoločných technologických iniciatív je iba orientačný a môže sa upraviť na základe vývoja v budúcnosti. O každej iniciatíve sa bude rozhodovať samostatne (pozri prílohu I kapitolu Vedecko-technické ciele, základné črty tém a činností).

Predkonkurenčný výskum vymedzený prostredníctvom strategického výskumného plánu (SRA) iniciatívy pre inovačné lieky bude zahŕňať: vývoj nástrojov a metód na lepšie predpovedanie vhodnosti, bezpečnosti a účinnosti liekov, inteligentné infraštruktúry na integráciu údajov a riadenie znalostí prostredníctvom úzkej spolupráce medzi odvetvami, akademickými inštitúciami a klinickými centrami vo všetkých potrebných fázach. Ďalej sa bude zaoberať nedostatkami vo vzdelávaní a odbornej príprave na zabezpečenie toho, aby v Európe boli k dispozícii zručnosti potrebné na pretransformovanie výsledkov výskumu na prínos pre pacientov. Zabezpečí sa úzka spolupráca medzi Európskym spoločenstvom, farmaceutickým priemyslom a ostatnými zainteresovanými stranami, ako sú regulačné orgány, pacienti, akademické inštitúcie, klinickí lekári atď., ako aj mobilizácia štátnych a súkromných financií. Tento SRA sa bude vykonávať prostredníctvom Iniciatívy pre inovačné lieky (IMI), pričom sa špeciálne pre tento účel vytvorí vhodná štruktúra verejno-súkromného partnerstva.

- Nanoelektronické technológie 2020

Nanoelektronika má pre európsku konkurencieschopnosť mimoriadny strategický význam, pretože jej produkty sú kľúčom k inovácii v iných sektoroch (multimédiá, telekomunikácie, doprava, zdravotníctvo, životné prostredie, priemyselné spracovanie atď.). Vyžaduje si to lepšiu štrukturalizáciu a optimalizáciu výskumu, vývoja a inovácie a ich lepšiu integráciu do procesu zahŕňajúceho všetkých účastníkov dôležitých pre dosahovanie dobrých výsledkov v tejto oblasti.

Táto iniciatíva sa bude zaoberať potrebami kremíkových technológií prostredníctvom štyroch technických oblastí: (i) miniaturizácia logických a pamäťových zariadení na zvýšenie výkonnosti a zníženie nákladov, (ii) vývoj funkcií s pridanou hodnotou vrátane snímacích, ovládacích a združovacích funkcií a ich začleňovania do logických a pamäťových prvkov, aby tvorili komplexné riešenia typu systém na čipe alebo systém v balíku, (iii) zariadenia a materiály a (iv) automatizácia navrhovania.

- Vstavaneé výpočtové systémy

Vstavaneé výpočtové systémy – neviditeľná elektronika a softvéry, ktoré prepožičiavajú výrobkom a procesom inteligenciu – majú strategický význam pre konkurencieschopnosť dôležitých európskych priemyselných odvetví, ako sú automobilový priemysel, letecká elektronika, spotrebná elektronika, telekomunikácie, medicínske systémy a priemyselná výroba. Zvýšená miera pripojiteľnosti týchto zariadení navyše vytvára potenciál pre úplne nové trhy a spoločenské aplikácie, v ktorých musí Európa zaujať pevné miesto, aby z nich mala osoh.

Spoločná technologická iniciatíva pre *vstavaneé výpočtové systémy* zosúladí a sústreďí výskumné úsilie, pričom zabezpečí, aby sa súkromné a štátne investície podelili o vysoké riziká a aby si zachovali vysokú ambicióznosť. Táto iniciatíva sa bude zaoberať návrhom, vývojom a využívaním všadeprítomných, interoperabilných a nákladovo efektívnych, ale zároveň aj výkonných, bezpečných a spoľahlivých elektronických a softvérových systémov. Prinesie referenčné návrhy, ktoré ponúknu štandardné štrukturálne prístupy pre daný súbor aplikácií, aplikačné programové vybavenie, ktoré umožní hladkú pripojiteľnosť a interoperabilitu, softvérové prostriedky integrovaného dizajnu a metódy rýchleho vývoja a tvorby prototypov, ako aj nové prístupy k interakcii medzi počítačmi a reálnym svetom.

- Iniciatíva pre vodík a palivové články

Vodík a palivové články predstavujú energetické technológie, ktoré môžu výrazne zmeniť spôsob, akým sa v Európe vyrába a využíva energia, a zároveň poskytnúť obrovský vývojový potenciál vzhľadom na nezávislé trvalo udržateľné zásobovanie energiou a zabezpečiť Európe rozhodujúcu konkurenčnú výhodu. Prechod na hospodárstvo orientované na vodík si vyžaduje rozsiahly výskum a kapitálové investície do vytvárania nových priemyselných odvetví, nových štruktúr zásobovacieho reťazca, infraštruktúry a ľudských zdrojov.

Táto spoločná technologická iniciatíva má definovať a zrealizovať cieľovo orientovaný európsky program priemyselného výskumu, technologického rozvoja a demonštrovania zabezpečenia výkonných technológií vodíkových a palivových článkov vyvinutých až po bod ich komerčného prevzatia. Hlavnými témami výskumného programu tejto spoločnej technologickej iniciatívy bude: vývoj palivových článkov pre všetky sektory a rozsahy aplikácie; trvalo udržateľné zásobovanie vodíkom vrátane výroby, distribúcie, skladovania a dodávky; integrované, rozsiahle demonštrovanie pokrokových technológií v reálnych prevádzkových podmienkach; ako aj príprava trhového rámca. Tieto činnosti sa budú vykonávať na základe dôkladnej a nepretržite sa vyvíjajúcej cestovnej mapy technológií a podnikania v EÚ s podrobnými transformačnými stratégiami, dlhodobými cieľmi a medzníkmi vykonávania.

- Aeronautika a letecká doprava

Ak má mať Európa v budúcnosti trvalo udržateľnú, inovačnú a konkurencieschopnú aeronautiku a leteckú dopravu, musí zotrvať na špičke kľúčových technológií. Vývoj ekologických technológií je kľúčový pre zaručenie konkurencieschopnosti celého sektora leteckej dopravy. Inovačné technológie majú obrovský význam pre udržanie konkurencieschopnosti v oblastiach rastúceho konkurenčného tlaku a pre opätovné dosiahnutie konkurencieschopnosti v oblastiach, kde má Európa potenciál získať rozsiahly podiel na trhu, ako napr. v oblasti regionálnej dopravy. Keďže ide o odvetvie značne závislé od výskumu a technického rozvoja, bola existujúca konkurencieschopnosť európskych spoločností zaoberajúcich sa aeronautikou a leteckou dopravou na svetových trhoch budovaná mnoho desaťročí predovšetkým vďaka súkromným investíciám do výskumu (väčšinou 13 – 15% obratu). Vzhľadom na špecifiká tohto sektoru nový vývoj neraz závisí od účinnej spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom.

Určité aspekty strategického výskumného programu ACARE si vyžadujú systém účinkov a súvislosť cieľov, na ktoré je potrebná spoločná technologická iniciatíva zameraná na ucelený a cielený program výskumu moderných technológií a podporných aspektov, akými sú integrácia, overovanie vo veľkom rozsahu a demonštrácia.

V oblasti aeronautiky a leteckej dopravy by sa riešili rozličné problémy, napríklad environmentálne vhodný a nákladovo efektívny systém leteckej dopravy („ekologický systém leteckej dopravy“) a riadenia letovej prevádzky na podporu politiky jednotného európskeho neba a iniciatívy SESAR.

- Globálne monitorovanie pre životné prostredie a bezpečnosť (GMES)

Európa potrebuje samostatnú spôsobilosť globálneho monitorovania založenú na európskych normách. Výrazne to pomôže samotnej Európe aj jej priemyslu v tejto oblasti, kde konkurenti investujú obrovské sumy do vývoja noriem globálnych monitorovacích systémov.

GMES musí zodpovedať politickému mandátu vyjadrenému v uznesení Rady z 13. novembra 2001 o spustení počiatočného obdobia globálneho monitorovania pre životné prostredie a bezpečnosť (GMES)¹, ktoré nasledovalo po göteborgskom samite v júni 2001, akčnom pláne pre GMES prezentovanom vo februári 2004² a jeho začleneniu do „iniciatívy pre rast“ a do zoznamu „rýchleho začiatku“.

¹ Ú. v. ES C 350, 11.12. 2001, s. 4.

² „Globálne monitorovanie pre životné prostredie a bezpečnosť (GMES): vytvorenie kapacity GMES do roku 2008 – (akčný plán 2004 – 2008)“ – KOM(2004) 65, 3.2.2004.

Budúcnosť GMES závisí od značných dlhodobých investícií tak zo strany užívateľov, ako aj zo strany zabezpečovateľov infraštruktúry (verejných aj súkromných). Preto je dôležité, aby si GMES zachoval jasný a ucelený obraz, ktorý ľahko spoznajú užívatelia, orgány verejnej moci a priemysel. Nezávisle od osobitných aplikačných oblastí GMES-u bude tento obraz zahŕňať súbor prijatých noriem, overovacích mechanizmov a politik, a to v rámci jednotnej politickej zodpovednosti.

Na tento účel by sa mohla stanoviť riadiaca štruktúra GMES vo forme spoločnej technologickej iniciatívy, aby sa zoskupili všetci dôležití účastníci so svojimi prostriedkami, predovšetkým užívateľské organizácie na vnútroštátnej a na európskej úrovni.

Spoločná technologická iniciatíva pre GMES by mala zabezpečiť silnú koordináciu činností súvisiacich s GMES okrem iného prostredníctvom týchto funkcií:

- zosúladenie užívateľských požiadaviek pre všetky oblasti aplikácie GMES,
- kontrola a podpora rozvoja prevádzkových služieb GMES a súvisiacich kapacít a infraštruktúr,
- v prípade potreby overovanie takýchto služieb,
- vývoj mechanizmov zameraných na zabezpečenie dlhodobého prístupu k údajom („kupovanie údajov“),

Spoločná technologická iniciatíva pre GMES by predstavovala aj účinný nástroj na podporu aktívnej účasti súkromného sektora, v rámci ktorej by vystupoval ako koordinujúci a financujúci činiteľ pre priemysel (vrátane MSP) a ďalších potenciálnych účastníkov, ktorí sa chcú podieľať na vykonávaní GMES prostredníctvom príslušných postupov hospodárskej súťaže.

GMES zabezpečí Európe popredné postavenie v oblasti riadenia a využívania významných infraštruktúr vrátane strategických vesmírnych kapacít. Ďalej by mohlo zabezpečovať základ pre efektívne využívanie obmedzených prírodných zdrojov verejnými aj súkromnými subjektmi. Takým spôsobom pomôže zvýšiť produktivitu v mnohých sektoroch, ktoré potrebujú ucelené a aktuálne informácie o dostupných zdrojoch.

Koordinácia výskumných programov mimo Spoločenstva¹

Nižšie je uvedený orientačný zoznam iniciatív pre spoločné vykonávanie vnútroštátnych výskumných programov, tieto iniciatívy by mohli byť predmetom samostatného rozhodnutia na základe článku 169 zmluvy. Počas vykonávania siedmeho rámcového programu sa môžu určiť a navrhnúť ďalšie iniciatívy.

V prípade prijatia rozhodnutia by sa v čase jeho prijatia navrhla osobitná vykonávacia štruktúra spolu s organizačnou štruktúrou a vhodnými riadiacimi orgánmi potrebnými na vykonanie akcie. V súlade s prílohou II by Spoločenstvo mohlo poskytnúť iniciatívam finančnú podporu a aktívne sa zúčastňovať na vykonávaní spôsobom, ktorý je pre danú akciu najvhodnejší.

¹ Zoznam je len orientačný a navrhované iniciatívy podliehajú samostatným rozhodnutiam na základe článku 169 (pozri prílohu I kapitulu Vedecké a technické ciele, základné črty tém a činností).

- Iniciatíva na základe článku 169 v oblasti výskumu Baltského mora

Cieľom je začať a vykonávať spoločný program výskumu a vývoja, v ktorom sa bude spájať niekoľko vnútroštátnych programov v oblasti oceánografie a trvalo udržateľného rozvoja Baltského mora. V súlade s mnohými medzinárodnými, európskymi a regionálnymi dohovormi zaoberajúcimi sa Baltským morom táto iniciatíva umožní vytvorenie platformy na zlučovanie a šírenie informácií v tejto oblasti a zabezpečí potrebný výskum a vývoj na podporu trvalo udržateľného rozvoja Baltského mora.

- Iniciatíva na základe článku 169 v oblasti pomoci starým a chorým osobám pri samostatnom bývaní

Spoločný program výskumu a vývoja v oblasti pomoci starým a chorým osobám pri samostatnom bývaní bude zameraný na zlúčenie vnútroštátnych výskumných snáh na účely riešenia toho, ako môžu IKT zlepšiť kvalitu života starých ľudí a predĺžiť obdobie, počas ktorého môžu žiť samostatne vo svojom domácom prostredí a vo svojich domácich podmienkach. Patrí sem napríklad pomoc pri vykonávaní každodenných aktivít, uľahčovanie spoločenských kontaktov, monitorovanie zdravotného stavu a aktivity a zvyšovanie bezpečnosti. Dôraz sa bude klásť na integráciu zariadení, systémov a služieb do nákladovo efektívnych, spoľahlivých a dôveryhodných riešení. Táto iniciatíva sa bude zameriavať na rozsiahlu európsku spoluprácu s dostatočným kritickým množstvom a dlhodobou zaangažovanosťou.

- Iniciatíva na základe článku 169 v oblasti metrológie

Cieľom bude začať a vykonávať ucelený spoločný program výskumu a vývoja v oblasti metrológie spájajúci niekoľko vnútroštátnych programov, čo Európe umožní reagovať na rastúci dopyt po špičkovej metrológii ako nástroji inovácie a podpory vedeckého výskumu a politiky. Táto iniciatíva bude podporovať predovšetkým ciele európskych vnútroštátnych systémov merania dosahované prostredníctvom siete vnútroštátnych metrologických laboratórií.

PRÍLOHA V

Informácie, ktoré poskytne Komisia v súlade s článkom 8 ods. 5

1. Informácie o jednotlivých projektoch, ktoré umožňujú monitorovať celý priebeh jednotlivých návrhov a ktoré zahŕňajú najmä:
 - predložené návrhy,
 - výsledky hodnotenia jednotlivých návrhov,
 - dohody o grantoch,
 - ukončené projekty.
2. Informácie o výsledku jednotlivých výziev a vykonania projektov, ktoré zahŕňajú najmä:
 - výsledky jednotlivých výziev,
 - výsledky rokovaní o dohodách o grantoch,
 - vykonávanie projektov vrátane údajov o platbách a výsledkov projektov.
3. Informácie o vykonávaní programu vrátane relevantných informácií na úrovni rámcového programu, osobitného programu a jednotlivých tém.

Tieto informácie (najmä o návrhoch, ich hodnotení a dohodách o grantoch) by sa mali poskytovať v jednotnom, štruktúrovanom, elektronicky čitateľnom a spracovateľnom formáte dostupnom prostredníctvom elektronického informačného a nahlasovacieho systému, ktorý umožňuje pohotovú analýzu údajov.

Rozhodnutie Rady**z 19. decembra 2006**

**o osobitnom programe „Myšlienky“,
ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program
Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu,
technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)**

(Text s významom pre EHP)

(2006/972/ES)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 166 ods. 4,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu¹,so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²,

¹ Stanovisko z 30. novembra 2006 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).
² Ú. v. EÚ C 185, 8.8.2006, s. 10.

keďže:

- (1) V súlade s článkom 166 ods. 3 zmluvy sa má rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 967/2006/ES z 20. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)¹ (ďalej len „rámcový program“) vykonávať prostredníctvom osobitných programov, ktoré vymedzujú podrobné pravidlá ich vykonávania, stanovujú dobu ich trvania a ustanovujú prostriedky, ktoré sa pokladajú za potrebné.
- (2) Štruktúra rámcového programu pozostáva zo štyroch typov činností: nadnárodná spolupráca na témach vyplývajúcich z príslušných politík („Spolupráca“), výskum iniciovaný výskumnými pracovníkmi („Myšlienky“), podpora odbornej prípravy a profesijného rastu výskumných pracovníkov („Ľudia“) a podpora výskumných kapacít („Kapacity“). V tomto osobitnom programe by sa mali vykonávať činnosti súvisiace s nepriamymi akciami, ktoré patria do programu Myšlienky.
- (3) Tento osobitný program by sa mal riadiť prístupom iniciatívy výskumných pracovníkov: mal by podporovať projekty výskumu na hraniciach poznania, ktoré výskumní pracovníci realizujú v oblastiach podľa svojho vlastného výberu. Vykonávanie programu by malo byť flexibilné a jednoduché z hľadiska užívateľov v duchu otvorenosti so zreteľom na všetkých súvisiacich aktéroch a so zohľadnením relevantných vedeckých postupov.

¹ Ú. v. EÚ L 391, 30.12.2006, s. 19.

-
- (4) Návrhy na výskumu na hraniciach poznania by sa mali hodnotiť na základe výlučného kritéria excelentnosti, ktorá sa posúdi partnerským preskúmaním, pričom dôraz je potrebné klásť na interdisciplinárne a multidisciplinárne priekopnícke projekty s vysokou mierou rizika, na nové zoskupenia a výskumných pracovníkov novej generácie, ako aj etablované tímy.
- (5) Tento osobitný program by sa mal vykonávať v súlade so zásadami vedeckej excelentnosti, nezávislosti, efektívnosti, transparentnosti a zodpovednosti prostredníctvom Európskej rady pre výskum (ERC) pozostávajúcej z nezávislej vedeckej rady, ktorú tvoria poprední vedci, inžinieri a akademickí pracovníci zastupujúci európsku výskumnú obec v celej šírke, s podporou prehľadnej a hospodárnej špecializovanej vykonávacej štruktúry, ktorá by sa mala zriadiť ako výkonná agentúra v súlade s nariadením Rady č. 58/2003 z 19. decembra 2002, ktoré stanovuje štatút výkonných orgánov, ktorým majú byť zverené niektoré úlohy v rámci riadenia programov Spoločenstva¹.
- (6) Európska komisia by mala niesť zodpovednosť za vykonávanie osobitného programu a pôsobiť ako garant nezávislosti a integrity Európskej rady pre výskum, ako aj jej funkčnej účinnosti.

¹ Ú. v. ES L 11, 16.1.2003, s. 1.

- (7) V snahe zaručiť nezávislosť ERC by Komisia mala zabezpečiť, aby sa dodržiavali stanoviská Vedeckej rady k vedeckej orientácii a aspektom vykonávania programu a aby špecializovaná vykonávacia štruktúra dôsledne, účinne a s potrebnou pružnosťou sledovala ciele a spĺňala požiadavky tohto osobitného programu.
- (8) S cieľom zaručiť integritu ERC by Komisia mala zabezpečiť, aby sa tento osobitný program vykonával v súlade so stanovenými cieľmi.
- (9) V rámci tohto programu by sa mali uplatňovať pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít a pravidlá šírenia výsledkov výskumu, ktoré platia pre rámcový program, (ďalej len „pravidlá účasti a šírenia“).
- (10) Siedmy rámcový program by mal dopĺňať činnosti vykonávané členskými štátmi, ako aj ďalšie akcie Spoločenstva, ktoré sú potrebné na celkové strategické úsilie v rámci plnenia lisabonských cieľov, a to najmä činnosti súvisiace so štrukturálnymi fondmi, poľnohospodárstvom, vzdelávaním, odbornou prípravou, kultúrou, konkurencieschopnosťou a inováciou, priemyslom, zdravím, ochranou spotrebiteľa, zamestnanosťou, energetikou, dopravou a životným prostredím.
- (11) Vykonávanie rámcového programu môže viesť k vzniku ďalších programov, na ktorých sa zúčastnia len niektoré členské štáty, programov viacerých členských štátov za účasti Spoločenstva alebo programov viacerých členských štátov, alebo k vytvoreniu spoločných podnikov alebo iných štruktúr v zmysle článkov 168, 169 a 171 zmluvy.

- (12) Ako sa ustanovuje v článku 170 zmluvy, Spoločenstvo uzavrelo niekoľko medzinárodných zmlúv v oblasti výskumu a malo by sa vyvíjať úsilie o posilnenie medzinárodnej výskumnej spolupráce na účely ďalšej integrácie Spoločenstva do celosvetovej výskumnej obce. Tento osobitný program by preto mal byť otvorený pre krajiny, ktoré v tomto zmysle uzavreli potrebné zmluvy, avšak na projektovej úrovni, s prihliadnutím na vzájomnú prospešnosť, by mal byť otvorený aj pre subjekty z tretích krajín a medzinárodné organizácie zaoberajúce sa spoluprácou v oblasti vedy.
- (13) Výskumné činnosti vykonávané v rámci tohto programu by mali byť v súlade so základnými etickými zásadami vrátane tých, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie.
- (14) Je potrebné čo najefektívnejšie a používateľsky najpriateľnejšie zabezpečiť dobré finančné hospodárenie v rámci rámcového programu a jeho vykonávanie a zároveň zabezpečiť právnu istotu a prístup k programu pre všetkých účastníkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev¹, a nariadením Komisie (ES, Euratom) 2342/2002², ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie uvedených rozpočtových pravidiel a všetkých jeho budúcich zmien a doplnení.

¹ Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

² Ú. v. ES L 357, 31.12.2002, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 1261/2005 (Ú. v. EÚ L 201, 2.8.2005, s. 3).

- (15) Mali by sa prijať vhodné opatrenia, zodpovedajúce finančným záujmom Európskych spoločenstiev, na účely monitorovania účinnosti poskytovanej finančnej pomoci a účinnosti využitia týchto prostriedkov, aby sa zamedzilo nezrovnalostiam a podvodom, a mali by sa prijať potrebné kroky na vymáhanie ušlých, neoprávnených vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev¹, nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi² a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF)³.
- (16) Keďže opatrenia potrebné na vykonávanie tohto rozhodnutia sú v zásade riadiacimi opatreniami a mali sa preto prijímať konzultačným alebo riadiacim postupom ustanoveným v článkoch 3 a 4 rozhodnutia Rady 1999/468/ES, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu⁴. Na druhej strane výskum, v ktorom sa využívajú ľudské embryá a ľudské embryonálne kmeňové bunky, nastoluje špecifické etické otázky opísané v článku 3 tohto rozhodnutia, a preto by sa opatrenia na financovanie takýchto projektov mali prijímať regulačným postupom ustanoveným v článku 5 rozhodnutia 1999/468/ES.

¹ Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

² Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

³ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 1.

⁴ Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23. Rozhodnutie zmenené a doplnené rozhodnutím 2006/512/ES (Ú. v. ES L 200, 22.7.2006, s. 11).

- (17) Vykonávanie a riadenie činnosti v rámci tohto osobitného programu sa bude priebežne preskúmať a hodnotiť, aby sa zhodnotili jeho výsledky a na základe skúseností prispôsobili a zlepšili postupy. Pokiaľ ide o štruktúry a mechanizmy ERC, môžu preskúmanie siedmeho rámcového programu v polovici jeho trvania vychádzajúce nezávislého hodnotenia na základe kritérií vedeckej excelentnosti, nezávislosti, efektívnosti a transparentnosti a za plnohodnotnej účasti vedeckej rady poukázať na potrebu ďalšieho zlepšenia, ktoré si bude vyžadovať vhodné zmeny a doplnenia.
- (18) Osobitný program Myšlienky by mal mať vlastnú rozpočtovú položku vo všeobecnom rozpočte Európskych spoločenstiev.
- (19) V súvislosti s predpokladaným významom tohto osobitného programu je jeho kľúčovou úlohou dosiahnutie cieľov excelentnosti, zjednodušenia hospodárenia a zabezpečenia výnimočného európskeho prínosu v oblasti výskumu na hraniciach poznania, ktorý je dodatočným príspevkom výskumu Spoločenstva k úsiliu na vnútroštátnej úrovni.
- (20) Program je odpoveďou na odporúčania správy ERCEG¹ zostavené na Európskej rade v Kodani (v novembri 2002), opakovane vyhlásené počas nasledujúcich zasadaní Rady (v novembri 2003, 11. marca 2004, 25. – 26. marca 2004 a 26. novembra 2004) a potvrdené Európskym parlamentom². Osobitný program je v súlade s lisabonskou stratégiou a závermi Európskej rady z Barcelony, ktoré stanovujú cieľ zvýšiť európske výskumné úsilie na 3 % HDP EÚ.

¹ ERCEG – Expertná skupina Európskej rady pre výskum; ERCEG vznikla na podnet dánskeho ministra pre vedu, techniku a inovácie počas dánskeho predsedníctva EÚ. December 2003.

² Správa o vedeckých a technických usmerneniach pre budúcu politiku Európskej únie na podporu výskumu, A6-0046/2005, 28. 2. 2005.

- (21) Pri vykonávaní tohto osobitného programu je potrebné venovať primeranú pozornosť uplatňovaniu hľadiska rodovej rovnosti, ako aj pracovným podmienkam, transparentnosti výberových konaní a profesijnému rastu, pokiaľ ide o výskumných pracovníkov prijímaných na projekty a programy financované v rámci akcií tohto programu, pre ktoré poskytuje referenčný rámec odporúčanie Komisie z 11. marca 2005 o Európskej charte pre výskumných pracovníkov a o pravidlách výberu výskumných pracovníkov, pričom je potrebné rešpektovať ich dobrovoľný charakter.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Týmto sa prijíma osobitný program Myšlienky pre činnosti Spoločenstva v oblasti „výskumu na hraniciach poznania“ (ďalej len „osobitný program“) na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013.
2. Osobitný program by mal byť „iniciovaný výskumnými pracovníkmi“ a podporovať výskum uskutočňovaný vo všetkých oblastiach jednotlivými národnými alebo nadnárodnými tímami, ktoré si na európskej úrovni navzájom konkurujú. Podrobné ciele a hlavné okruhy týchto činností sú uvedené v prílohe I.

Článok 2

V súlade s prílohou II k rámcovému programu je suma potrebná na vykonanie osobitného programu 7 510 miliónov EUR, z čoho je najviac 5 % určených na administratívne výdavky Komisie ¹.

Článok 3

1. Všetky výskumné činnosti vykonávané v rámci osobitného programu sa vykonávajú v súlade so základnými etickými zásadami.
2. V rámci tohto programu sa nefinancujú tieto oblasti výskumu:
 - výskumná činnosť zameraná na klonovanie človeka na reprodukčné účely,
 - výskumná činnosť určená na modifikáciu genetického dedičstva človeka, následkom ktorej by tieto zmeny mohli byť dedičné²,
 - výskumné činnosti určené na vytváranie ľudských embryí výlučne na účely výskumu alebo na účely získania kmeňových buniek, okrem iného aj prostredníctvom prenosu jadra somatických buniek.

¹ Vrátane správnych výdavkov Európskej rady pre výskum.

² Možno financovať výskum týkajúci sa liečby rakoviny pohlavných žliaz.

3. Výskum ľudských kmeňových buniek, dospelých aj embryonálnych, sa môže financovať v závislosti od obsahu vedeckého návrhu a právneho rámca zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

Každá žiadosť o financovanie výskumu ľudských embryonálnych kmeňových buniek obsahuje prípadné podrobnosti o licenčných a kontrolných opareniach, ktoré prijímajú príslušné orgány členských štátov, ako aj údaje o etickom(-ých) súhlase(-och), ktorý(-é) sa poskytne(-ú).

Pokiaľ ide o získavanie ľudských embryonálnych kmeňových buniek, inštitúcie, organizácie a výskumní pracovníci sa podrobujú prísny licenčným a kontrolným opatreniam v súlade s právnym rámcom zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

4. Oblasť výskumu uvedená v odseku 2 sa preskúmajú pre druhú etapu tohto programu (2010 – 2013) so zreteľom na vedecký pokrok.

Článok 4

1. Za vykonávanie osobitného programu zodpovedá Komisia.
2. Komisia zriadi Európsku radu pre výskum (ERC), ktorá bude prostriedkom vykonávania osobitného programu.

3. Európska rada pre výskum pozostáva z nezávislej vedeckej rady, ktorú bude podporovať špecializovaná vykonávacia štruktúra uvedená v prílohe I. Pracuje v súlade so zásadami vedeckej excelentnosti, nezávislosti, efektívnosti, transparentnosti a zodpovednosti.
4. Komisia koná ako garant nezávislosti a integrity Európskej rady pre výskum, zabezpečí riadne vykonávanie úloh, ktorými bude rada poverená, a poskytuje Rade a Európskemu parlamentu výročné správy o jej operáciách a plnení cieľov stanovených v osobitnom programe.

Článok 5

1. Vedeckú radu tvoria vedci, inžinieri a akademickí pracovníci s vysokou reputáciou a zodpovedajúcou odbornosťou, ktorí zastupujú rozličné oblasti výskumu a konajú samostatne, nezávisle od vedľajších záujmov.

Komisia vymenúva členov vedeckej rady po ich nezávislom a transparentnom určení, ktorého postup schvaľuje vedecká rada, obsahuje konzultácie s vedeckou obcou a správu Európskemu parlamentu a Rade¹.

Ich funkčné obdobie sa obmedzuje na 4 roky, pričom je ho možné raz obnoviť na základe rotačného systému, ktorý zabezpečí pokračovanie činnosti vedeckej rady.

¹ Zapojenie vedeckej Rady sa nevzťahuje na postup výberu zakladajúcich členov vedeckej rady.

-
2. Vedecká rada koná v súlade s mandátom stanoveným v prílohe I.
 3. Vedecká rada vypracováva:
 - a) celkovú stratégiu ERC;
 - b) pracovný program na vykonávanie osobitného programu, ktorý je sa prijme podľa článku 6 ods. 1;
 - c) metódy a postupy partnerského preskúmania a hodnotenia návrhov, na základe ktorých sa budú určovať návrhy, ktoré sa budú financovať;
 - d) stanovisko ku všetkým otázkam, ktoré z vedeckého hľadiska môžu zlepšiť výsledky a účinok osobitného programu a kvalitu vykonávaného výskumu.
 - e) kódex správania, ktorý sa okrem iného bude zaoberať zabránením konfliktom záujmov.
 4. Vedecká rada koná výlučne v záujme dosiahnutia vedeckých, technických a akademických cieľov osobitného programu podľa zásad stanovených v článku 4 ods. 3.

Článok 6

1. Komisia prijme pracovný program vykonávania osobitného programu, v ktorom sa podrobnejšie opíšu ciele a vedecké a technické priority uvedené v prílohe I, súvisiace financovanie a harmonogram vykonávania.
2. V pracovnom programe sa zohľadní stav vedy a techniky v Európe a jeho predpokladaný vývoj. V prípade potreby sa pracovný program aktualizuje.
3. V pracovnom programe sa uvedú kritériá hodnotenia návrhov a výberu projektov v rámci programov financovania. Na jednotlivé projekty sa bude vzťahovať výlučne kritérium excelentnosti. Na koordinačné a podporné akcie sa môžu uplatniť kritériá súvisiace s projektom.
4. V pracovnom programe sa môžu určiť:
 - a) organizácie, ktoré dostávajú členské príspevky;
 - b) akcie podporujúce činnosti konkrétnych právnických osôb.

5. Komisia zabezpečí súlad vykonávania osobitného programu so zásadami uvedenými v článku 4 ods. 3, celkovou stratégiou uvedenou v článku 5 ods. 3 písm. a), pracovným programom uvedeným v článku 5 ods. 3 písm. b) a metódami a stanoviskami stanovenými vedeckou radou tak, ako sú vymedzené v článku 5 ods. 3 písm. c) a písm. d). Komisia zabezpečí, aby špecializovaná vykonávacia štruktúra dôsledne, účinne a s potrebnou pružnosťou sledovala iba ciele a požiadavky tohto osobitného programu.
6. Pokiaľ ide o úlohy stanovené v článku 5 ods. 3, Komisia upustí od dodržiavania stanovísk vedeckej rady iba v prípade, že sa nazdáva, že neboli dodržané ustanovenia tohto osobitného programu. V takomto prípade môže Komisia prijať riadne odôvodnené opatrenia na zachovanie kontinuity pri vykonávaní osobitného programu a plnení jeho cieľov.
7. Pri prijímaní pracovného programu uvedeného v článku 6 ods. 1 sa uplatňuje konzultačný postup uvedený v článku 8 ods. 2.
8. Riadiaci postup uvedený v článku 8 ods. 3 sa uplatňuje pri prijímaní pracovného programu v prípade vecného nesúhlasu so stanoviskom vedeckej rady v súlade s článkom 6 ods. 6.
9. Regulačný postup uvedený v článku 8 ods. 4 sa uplatňuje pri prijímaní akcií výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností, ktoré sa týkajú využitia ľudských embryí a ľudských embryonálnych kmeňových buniek.

Článok 7

1. Na tento osobitný program sa vzťahujú pravidlá účasti a šírenia.
2. Osobitný program sa vykoná prostredníctvom systémov financovania vymedzených v prílohe III k rámcovému programu.

Článok 8

1. Komisii pomáha výbor.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 3 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.
3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 4 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.
Lehota ustanovená v článku 4 ods. 3 rozhodnutia 1999/468/ES je dva mesiace.
4. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 5 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.
Lehota ustanovená v článku 5 ods. 6 rozhodnutia 1999/468/ES je dva mesiace.
5. Komisia výbor pravidelne informuje o celkovom pokroku vo vykonávaní osobitného programu a poskytuje mu aktuálne informácie o všetkých akciách navrhovaných alebo financovaných v rámci tohto programu, ako sa uvádza v prílohe II.
6. Výbor prijme svoj rokovací poriadok.

Článok 9

Komisia zabezpečí, aby sa v súvislosti s činnosťami, na ktoré sa vzťahuje osobitný program, uskutočňovalo nezávislé monitorovanie, hodnotenie a preskúmanie ustanovené v článku 7 a prílohe I oddiele II (Myšlienky) rámcového programu.

Článok 10

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť tretím dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Bruseli 19. decembra 2006

*Za Radu
predseda*

J. KORKEAOJA

PRÍLOHA I

VEDECKÉ CIELE A ZÁKLADNÉ ČRTY ČINNOSTÍ

Výskum na hraniciach poznania iniciovaný výskumnými pracovníkmi v rámci činností všeobecne považovaných za základný výskum je kľúčovou hybnou silou pokroku v majetkovej a sociálnej oblasti, pretože otvára nové príležitosti pre vedecko-technický rozvoj a zároveň zásadným spôsobom pomáha pri získavaní nových znalostí vedúcich k ich budúcemu praktickému využitiu a uplatneniu na trhu.

Napriek mnohým úspechom a významným výkonom v mnohých oblastiach sa Európe nedarí naplno využívať svoj výskumný potenciál a zdroje a naliehavo potrebuje zlepšiť svoje kapacity na vytváranie znalostí a ich využitie v prospech hospodárskej a sociálnej hodnoty a rastu.

Ciele

Cieľom osobitného programu Myšlienky je posilniť excelentnosť, dynamiku a tvorivosť európskeho výskumu a zvýšiť príťažlivosť Európy pre najlepších výskumných pracovníkov z Európy aj tretích krajín, ako aj pre investície do priemyselného výskumu tým, že okrem vnútroštátneho financovania zriadi celoeurópsky konkurenčnú štruktúru financovania výskumu na hraniciach poznania vykonávaného jednotlivými skupinami. Dôležitým aspektom tohto programu je oznamovanie a šírenie výsledkov výskumu.

Komisia zriadi v rámci osobitného programu Európsku radu pre výskum (ERC) pozostávajúcu z nezávislého vedeckého výboru a prehľadnej a hospodárnej špecializovanej vykonávacej štruktúry. ERC bude pôsobiť v súlade so zásadami vedeckej excelentnosti, nezávislosti, efektívnosti, transparentnosti a zodpovednosti a bude podporovať projekty iniciované výskumnými pracovníkmi v rámci „výskumu na hraniciach poznania“ vykonávaného jednotlivými skupinami, ktoré si budú konkurovať na európskej úrovni vo všetkých oblastiach výskumu.

Podporou „výskumu na hraniciach poznania“ v rámci celej EÚ sa osobitný program zameria na to, aby európsky výskum získal vedúce postavenie umožňujúce dosahovať nové a často neočakávané vedecké a technické výsledky a vytvárať nové oblasti výskumu. Bude podnecovať tok ideí a umožní Európe lepšie využívať svoje výskumné aktíva a podporovať inováciu na ceste k dynamickej znalostnej spoločnosti tak, aby predstavovali dlhodobý prínos z hľadiska konkurencieschopnosti európskych hospodárstiev a blahobytu.

Vykonávanie programu

Na vykonávanie tohto osobitného programu Komisia vytvorí na začiatku dve hlavné štrukturálne zložky ERC – nezávislú vedeckú radu a špecializovanú vykonávaciu štruktúru.

Náklady ERC na administratívu a nábor zamestnancov týkajúce sa vedeckej rady a špecializovanej vykonávacej štruktúry budú v súlade s prehľadným a hospodárnym riadením; administratívne výdavky budú čo najnižšie v súlade so zabezpečením zdrojov potrebných pre vysokokvalitné vykonávanie, aby sa maximalizovalo financovanie výskumu na hraniciach poznania¹.

Vedecká rada

Úlohou vedeckej rady ustanovenej v článku 5 je:

1. Vedecká stratégia

- stanovenie celkovej vedeckej stratégie pre program na základe vedeckých príležitostí a potrieb európskej vedy,
- v súlade s vedeckou stratégiou neustále zabezpečovať zostavovanie pracovného programu a nevyhnutných úprav vrátane výziev na predkladanie návrhov a kritérií a, v prípade potreby, stanovovania osobitných tém alebo cieľových skupín (napr. mladých/nových skupín).

¹ V záujme uľahčenia vykonávania programu Komisia na každé zasadnutie programového výboru vymedzené v programe uhradí v súlade so svojimi platnými usmerneniami výdavky jedného zástupcu za členský štát, ako aj jedného experta/poradcu za členský štát pri tých bodoch programu, pri ktorých potrebuje členský štát špecifické poradenstvo.

2. Vedecké riadenie, monitorovanie a kontrola kvality vykonávania programu

- Pokiaľ je to potrebné z vedeckého hľadiska, zaujímať stanoviská k realizácii a riadeniu výziev na predkladanie návrhov, hodnotiacim kritériám, procesom partnerského preskúvania vrátane výberu expertov a metód pre partnerské preskúvanie a hodnotenie návrhov, na základe čoho bude pod dohľadom vedeckej rady určený návrh, ktorý sa má financovať; ako aj k akýmkoľvek ďalším záležitostiam ovplyvňujúcim výsledky a účinok osobitného programu a kvalitu vykonávaného výskumu.
- monitorovať kvalitu činností a hodnotiť vykonávanie a úspechy programu a dávať odporúčania pre nápravné alebo budúce opatrenia.

3. Komunikácia a šírenie

- zabezpečiť komunikáciu s vedeckou obcou a hlavnými zainteresovanými subjektami o činnostiach a úspechoch programu a o rokovaniach ERC,
- pravidelne podávať správy o činnosti Komisii.

Vedecká rada má plnú právomoc prijímať rozhodnutia o druhu výskumu, ktorý sa má financovať, a koná ako garant kvality činnosti z vedeckého hľadiska.

Vedecká rada môže nezávisle vybrať generálneho tajomníka, ktorý bude konať v rámci jej právomoci. Generálny tajomník bude okrem iného pomáhať vedeckej rade pri zabezpečení účinného prepojenia so špecializovanou vykonávacou štruktúrou a Komisiou, ako aj pri sledovaní účinného vykonávania jej stratégie a pozícií, ktoré vykonáva špecializovaná vykonávacia štruktúra.

Predsedovi a podpredsedovi vedeckej rady sa môže poskytnúť administratívna pomoc.

Špecializovaná vykonávacia štruktúra

Špecializovaná vykonávacia štruktúra zodpovedá za všetky aspekty administratívneho vykonávania a realizácie programu podľa ročného pracovného programu. Vykonáva najmä hodnotiace postupy, partnerské preskúvanie a výberový proces podľa zásad stanovených vedeckou radou a zabezpečuje finančné a vedecké riadenie grantov. Špecializovaná vykonávacia štruktúra bude vedeckú radu informovať o svojich činnostiach.

Riadenie ERC budú vykonávať zamestnanci prijatí na tento účel vrátane úradníkov z inštitúcií EÚ a bude sa vzťahovať výlučne na skutočné administratívne potreby v záujme zabezpečenia stability a súvislého chodu účinnej administratívy.

Úloha Komisie

Komisia bude garantom úplnej nezávislosti a integrity ERC. Zabezpečí, aby ERC konala v súlade so zásadami vedeckej excelentnosti, nezávislosti, efektívnosti a transparentnosti a aby postupovala presne podľa stratégie a metodiky vykonávania ustanovenej vedeckou radou. Komisia najmä:

- zabezpečí vytvorenie špecializovanej vykonávacej štruktúry a delegovanie úloh a povinností na ňu,
- vymenuje riaditeľa a vedúcich pracovníkov špecializovanej vykonávacej štruktúry, pričom prihliada na názor vedeckej rady,
- prijme pracovný program a stanoviská týkajúce sa metodiky vykonávania, ako ich vymedzí vedecká rada,
- zabezpečí, aby sa návrhy uchovali a projekty financovali výlučne na základe ich klasifikovaného poradia vyplývajúceho z partnerského preskúmania; každú zmenu klasifikovaného poradia vyplývajúceho z partnerského preskúmania musí výslovne potvrdiť vedecká rada,
- pravidelne informuje programový výbor o vykonávaní programu,
- v spolupráci s vedeckou radou vypracuje výročnú správu o činnostiach ERC a plnení cieľov stanovených v osobitnom programe a predloží ju Rade a Parlamentu.

Činnosti

Tento program bude podporovať „výskum na hraniciach poznania“ na svetovej úrovni. Termín „výskum na hraniciach poznania“ odzrkadľuje nové chápanie základného výskumu. Na jednej strane znamená, že základný výskum vo vede a technike má mimoriadny význam pre hospodársky a spoločenský blahobyť, a na druhej strane ukazuje, že výskum na hranici a za hranicou súčasného poznania je vo svojej podstate rizikový, nakoľko preniká do nových a maximálne podnetných oblastí výskumu a charakterizuje ho nedostatok disciplinárnych hraníc.

Program bude podporovať jednotlivé projekty, ktoré sa môžu vykonávať v ktorejkoľvek oblasti základného vedecko-technického výskumu, ktorý patrí do rámca výskumu Spoločenstva podľa tohto rámcového programu vrátane technických, socio-ekonomických a humanitných vied. Podľa cieľov programu a potrieb efektívneho vykonávania možno prípadne zohľadniť osobitné výskumné témy alebo cieľové skupiny (napr. výskumných pracovníkov novej generácie/nové skupiny). Osobitná pozornosť sa bude venovať novým a rýchlo rastúcim oblastiam na hranici poznania a na rozmedzí medzi disciplínami.

Bude sa dodržiavať prístup „iniciovaný výskumnými pracovníkmi“. To znamená, že program bude podporovať projekty výskumných pracovníkov na témy podľa ich vlastného výberu v rámci výziev na prekladanie návrhov. Návrhy sa budú hodnotiť len podľa kritéria excelentnosti na základe partnerského preskúmania, pričom sa bude zohľadňovať excelentnosť v nových skupinách, výskumných pracovníkov novej generácie, ako aj v osvedčených skupinách a osobitná pozornosť sa bude venovať návrhom, ktoré sú nadmieru priekopnícke a zahŕňajú zodpovedajúce vysoké vedecké riziká.

Program bude podporovať projekty vykonávané jednotlivými národnými alebo nadnárodnými skupinami. Takáto skupina pozostáva z individuálneho hlavného výskumného pracovníka a prípadne ďalších jednotlivcov, členov skupiny ¹.

Preskúmanie

Vykonávanie a riadenie činnosti sa bude priebežne preskúmať a hodnotiť, aby sa zhodnotili jeho výsledky a na základe skúseností prispôsobili a zlepšili postupy. V kontexte priebežného hodnotenia uvedeného v článku 7 ods. 2 siedmeho rámcového programu sa uskutoční aj nezávislé preskúmanie štruktúr a mechanizmov ERC na základe kritérií vedeckej excelentnosti, nezávislosti, efektívnosti a transparentnosti a za plnohodnotnej účasti vedeckej rady. Preskúmanie bude zahŕňať aj postup a výberové kritériá členov vedeckej rady. Preskúmanie sa explicitne zameria na výhody a nevýhody štruktúry založenej na výkonnej agentúre a štruktúry založenej na článku 171 zmluvy. Na základe tohto preskúmania by sa mali tieto štruktúry a mechanizmy podľa potreby upraviť.

Komisia zabezpečí, by sa čo najskôr vykonali všetky potrebné prípravné práce vrátane všetkých návrhov právnych predpisov, ktoré považuje za potrebné, a aby sa predložili Európskemu parlamentu a Rade, ako to vyžaduje zmluva, na účely prechodu na požadovanú upravenú štruktúru. Na tento účel sa môže rámcový program upraviť alebo doplniť spolurozhodovacím postupom podľa článku 166 ods. 2 zmluvy. V správe o pokroku uvedenej v článku 7 ods. 2 rámcového programu, ktorá predchádza priebežnému hodnoteniu, sa uvedú počiatočné zistenia o fungovaní ERC.

¹ V súlade s pravidlami účasti sa nevylučuje účasť viac ako jednej právnickej osoby.

Etické aspekty

Počas vykonávania tohto osobitného programu a z neho vyplývajúcich výskumných činností sa majú dodržiavať základné etické zásady. Medzi ne patria okrem iných zásady uvedené v Charte základných práv EÚ vrátane týchto: ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudského života, ochrana osobných údajov a súkromia, ako aj zvierat a životného prostredia v súlade s právom Spoločenstva a znením príslušných medzinárodných dohovorov, usmernení a kódexov správania, napr. Helsinskej deklarácie, Dohovoru Rady Európy o ľudských právach a biomedicíne podpísaným v Oviade 4. apríla 1997 a jeho dodatkových protokolov, Dohovoru OSN o právach dieťaťa, Všeobecnej deklarácie o ľudskom genóme a ľudských právach, ktorú prijalo UNESCO, Dohovoru OSN o biologických a toxických zbraniach (BTWC), Medzinárodnej zmluvy o rastlinných genetických zdrojoch pre potraviny a poľnohospodárstvo, ako aj relevantných rezolúcií Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO).

Bude sa prihliadať aj na stanoviská Európskej skupiny poradcov pre etické dôsledky biotechnológie (1991 – 1997) a stanoviská Európskej skupiny pre etiku vo vede a v nových technológiách (od roku 1998).

V súlade so zásadou subsidiarity a rôznorodosti prístupov existujúcich v Európe musia účastníci výskumných projektov dodržiavať platné právne predpisy, iné predpisy a etické pravidlá v krajinách, v ktorých sa výskum bude vykonávať. V každom prípade sa uplatňujú vnútroštátne ustanovenia, pričom Spoločenstvo finančne nepodporí výskum, ktorý sa má vykonať v členskom štáte alebo v krajine, ak je v tomto členskom štáte alebo v krajine takýto výskum zakázaný.

V prípade potreby musia subjekty realizujúce výskumný projekt pred začatím činností výskumu a technického rozvoja získať súhlas príslušných vnútroštátnych alebo miestnych etických výborov. Okrem toho bude Komisia systematicky vykonávať etické skúmanie v prípade návrhov zaoberajúcich sa eticky citlivými otázkami alebo v prípade zanedbania etických aspektov. V osobitných prípadoch možno etické skúmanie uskutočniť aj počas vykonávania projektu.

Na výskumné činnosti, ktoré sú zakázané vo všetkých členských štátoch, sa neposkytujú žiadne finančné prostriedky.

V protokole o ochrane a pohode zvierat, ktorý je prílohou k zmluve, sa požaduje, aby Spoločenstvo v plnej miere zohľadňovalo požiadavky týkajúce sa pohody zvierat pri vypracúvaní a vykonávaní politik Spoločenstva vrátane výskumu. V smernici Rady z 24. novembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa ochrany zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely¹ sa stanovuje, že všetky pokusy je potrebné prispôbiť tak, aby sa zabránilo trápeniu, zbytočnej bolesti a utrpeniu pokusných zvierat; aby sa vykonávali na čo najnižšom počte zvierat; aby sa pri nich využívali zvieratá s najnižším stupňom neurofyziologickej citlivosti, aby spôsobovali najnižšiu možnú mieru bolesti, utrpenia, strachu a pretrvávajúcich zranení. Zmenu genetického dedičstva zvierat alebo ich klonovanie možno zvážiť iba v prípade etickej odôvodnenosti cieľov, za podmienok zaručujúcich pohodu zvierat a pri dodržiavaní zásad biodiverzity.

Počas vykonávania tohto programu bude Komisia pravidelne monitorovať vedecký pokrok a vnútroštátne i medzinárodné ustanovenia, aby sa zohľadnil akýkoľvek vývoj v tejto oblasti.

¹ Ú. v. ES L 358, 18.12.1986, s. 1. Smernica zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/65/ES (Ú. v. EÚ L 230, 16.9.2003, s. 32).

PRÍLOHA II

Informácie, ktoré má poskytnúť Komisia v súlade s článkom 8 ods. 6

1. Informácie o akciách, ktoré umožňujú monitorovať celý priebeh jednotlivých návrhov a ktoré zahŕňajú najmä:
 - predložené návrhy,
 - výsledky hodnotenia jednotlivých návrhov,
 - dohody o grantoch,
 - dokončené akcie.
2. Informácie o výsledku jednotlivých výziev a vykonávania akcií, ktoré zahŕňajú najmä:
 - výsledky jednotlivých výziev,
 - uzatvorenie dohôd o grantoch,
 - vykonávanie akcií vrátane údajov o platbách a výsledkov akcií.
3. Informácie o vykonávaní programu vrátane relevantných informácií na úrovni rámcového programu a osobitného programu.

Tieto informácie (najmä o návrhoch, ich hodnotení a dohodách o grantoch) by sa mali poskytovať v jednotnom, štruktúrovanom, elektronicky čitateľnom a spracovateľnom formáte dostupnom prostredníctvom elektronického informačného a nahlasovacieho systému, ktorý umožňuje pohotovú analýzu údajov.

Rozhodnutie Rady**z 19. decembra 2006**

**o osobitnom programe „Ludia“,
ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program
Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu,
technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)**

(Text s významom pre EHP)**(2006/973/ES)**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 166 ods. 4,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu¹,so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²,

¹ Stanovisko z 30. novembra 2006 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku)
² Ú. v. EÚ C 185, 8.8.2006, s. 10.

keďže:

- (1) V súlade s článkom 166 ods. 3 zmluvy sa má rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 967/2006/ES z 20. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)¹ (ďalej len „rámcový program“) vykonávať prostredníctvom osobitných programov, ktoré vymedzujú podrobné pravidlá ich vykonávania, stanovujú dobu ich trvania a ustanovujú prostriedky, ktoré sa pokladajú za potrebné.
- (2) Štruktúra rámcového programu pozostáva zo štyroch typov činností: nadnárodná spolupráca na témach vyplývajúcich z príslušných politík („Spolupráca“), výskum iniciovaný výskumnými pracovníkmi („Myšlienky“), podpora odbornej prípravy a profesijného rastu výskumných pracovníkov („Ľudia“) a podpora výskumných kapacít („Kapacity“). V tomto osobitnom programe by sa mali vykonávať činnosti súvisiace s nepriamymi akciami, ktoré patria do programu Ľudia.
- (3) V rámci tohto programu by sa mali uplatňovať pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít a pravidlá šírenia výsledkov výskumu, ktoré platia pre rámcový program, (ďalej len „pravidlá účasti a šírenia“).

¹ Ú. v. EÚ L 391, 30.12.2006, s. 19.

-
- (4) Siedmy rámcový program by mal dopĺňať činnosti vykonávané členskými štátmi, ako aj ďalšie akcie Spoločenstva, ktoré sú potrebné na celkové strategické úsilie v rámci plnenia lisabonských cieľov, a to najmä činnosti súvisiace so štrukturálnymi fondmi, poľnohospodárstvom, vzdelávaním, odbornou prípravou, kultúrou, konkurencieschopnosťou a inováciou, priemyslom, zdravím, ochranou spotrebiteľa, zamestnanosťou, energetikou, dopravou a životným prostredím.
 - (5) Inovácia a činnosti súvisiace s MSP podporované v rámci tohto rámcového programu by mali dopĺňať činnosti vykonávané v rámci rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inováciu, čo prispeje k znižovaniu medzery medzi výskumom a inováciou a podporí všetky formy inovácie.
 - (6) Vykonávanie rámcového programu môže viesť k vzniku ďalších programov, na ktorých sa zúčastnia len niektoré členské štáty, programov viacerých členských štátov za účasti Spoločenstva alebo programov viacerých členských štátov, alebo k vytvoreniu spoločných podnikov alebo iných štruktúr v zmysle článkov 168, 169 a 171 zmluvy.

- (7) Základnou črtou ľudských zdrojov v oblasti európskeho výskumu a vývoja je ich medzinárodný rozmer. Ako sa uvádza v článku 170 zmluvy, tento osobitný program je otvorený pre krajiny, ktoré v tomto zmysle uzavreli potrebné zmluvy, avšak na projektovej úrovni, s prihliadnutím na vzájomnú prospešnosť, je otvorený aj pre subjekty z tretích krajín a medzinárodné organizácie zaoberajúce sa spoluprácou v oblasti vedy. Okrem toho sú všetky akcie, ako aj špecializované akcie v tomto osobitnom programe otvorené aj pre individuálnych výskumníkov z tretích krajín.
- (8) Výskumné činnosti vykonávané v rámci tohto programu by mali byť v súlade so základnými etickými zásadami vrátane tých, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie.
- (9) Vykonávanie rámcového programu by malo prispieť k podpore trvalo udržateľného rozvoja.
- (10) Je potrebné čo najefektívnejšie a používateľsky najpriateľnejšie zabezpečiť dobré finančné hospodárenie v rámci rámcového programu a jeho vykonávanie a zároveň zabezpečiť právnu istotu a prístup k programu pre všetkých účastníkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev¹, a nariadením Komisie (ES, Euratom) 2342/2002², ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie uvedených rozpočtových pravidiel a všetkých jeho budúcich zmien a doplnení.

¹ Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

² Ú. v. ES L 357, 31.12.2002, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 1261/2005 (Ú. v. EÚ L 201, 2.8.2005, s. 3).

- (11) Mali by sa prijať vhodné opatrenia, zodpovedajúce finančným záujmom Európskych spoločenstiev, na účely monitorovania účinnosti poskytovanej finančnej pomoci a účinnosti využitia týchto prostriedkov, aby sa zamedzilo nezrovnalostiam a podvodom, a mali by sa prijať potrebné kroky na vymáhanie ušlých, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev¹, nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi² a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF)³.
- (12) Opatrenia potrebné na vykonávanie tohto rozhodnutia sú v zásade riadiacimi opatreniami, a preto by sa mali prijať riadiacim postupom ustanoveným v článku 4 rozhodnutia Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu⁴. Na druhej strane výskum, v ktorom sa využívajú ľudské embryá a ľudské embryonálne kmeňové bunky, nastoluje špecifické etické otázky opísané v článku 4 tohto rozhodnutia, a preto by sa opatrenia na financovanie takýchto projektov mali prijímať regulačným postupom ustanoveným v článku 5 rozhodnutia 1999/468/ES.

¹ Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

² Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

³ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 1.

⁴ Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23. Rozhodnutie zmenené a doplnené rozhodnutím 2006/512/ES (Ú. v. EÚ L 200, 22.7.2006, s. 11).

- (13) Pri vykonávaní tohto programu treba venovať primeranú pozornosť uplatňovaniu hľadiska rodovej rovnosti, ako aj pracovným podmienkam, transparentnosti výberových konaní a profesijnému rastu, pokiaľ ide o výskumných pracovníkov prijímaných na projekty a programy financované v rámci akcií tohto programu, pre ktoré poskytuje referenčný rámec odporúčanie Komisie z 11. marca 2005 o Európskej charte pre výskumných pracovníkov a o pravidlách výberu výskumných pracovníkov, pričom je potrebné rešpektovať ich dobrovoľný charakter.
- (14) Cieľom tohto programu vytvoriť skutočný európsky trh práce pre výskumných pracovníkov v rámci ďalšieho rozvoja a vykonávania integrovanej stratégie pre ľudské zdroje vo výskume a vývoji v Európe na základe dokumentov *Stratégia mobility pre ERA*¹ a *Výskumní pracovníci v ERA: jedna profesia, viacero povolení*² a zohľadňuje aj závery Rady o ľudských zdrojoch vo výskume a vývoji z 18. apríla 2005.
- (15) Cieľom programu Ľudia je zvýšiť ľudský potenciál výskumu a vývoja v Európe z hľadiska kvality aj kvantity okrem iného uznaním „profesie“ výskumný pracovník s cieľom udržať excelentnosť základného výskumu a systematický rozvoj technologického výskumu, ako aj prostredníctvom podpory mobility európskych výskumných pracovníkov z Európy, do Európy a v rámci nej. Okrem toho by mal pomôcť zabezpečiť priaznivé podmienky, ktoré by prilákali najlepších zahraničných výskumných pracovníkov uskutočňovať výskum v Európe,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

¹ Oznámenie Komisie „*Stratégia mobility pre Európsky výskumný priestor*“: KOM(2001) 331, konečné znenie z 20. júna 2001, a uznesenie Rady 2001/C367/01.

² Oznámenie Komisie „*Výskumní pracovníci v Európskom výskumnom priestore: jedna profesia - viacero povolaní*“: KOM(2003) 436, konečné znenie z 18. júla 2003, a uznesenie Rady z 2003/C282/01.

Článok 1

Týmto sa prijíma osobitný program Ľudia pre činnosti Spoločenstva v oblasti výskumu a technického rozvoja vrátane demonštračných činností, ďalej len „osobitný program“, na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013.

Článok 2

Osobitný program podporuje činnosti zamerané na ľudí, stimuluje ich k vykonávaniu profesie výskumného pracovníka, kvantitatívne a kvalitatívne posilňuje ľudský potenciál vo výskume a technike v Európe vrátane potenciálu žien. Činnosti na podporu odbornej prípravy a profesijného rastu výskumných pracovníkov označované ako akcie Marie Curie sa zamerajú na kľúčové aspekty rozvoja zručností a profesijného rastu a na posilnenie prepojení s vnútroštátnymi systémami.

Ciele a všeobecná charakteristika týchto činností sú uvedené v prílohe.

Článok 3

Suma potrebná na vykonanie osobitného programu je 4 750 miliónov EUR, z čoho je menej ako 6 % určených na administratívne výdavky Komisie.

Článok 4

1. Všetky výskumné činnosti vykonávané v rámci osobitného programu sa vykonávajú v súlade so základnými etickými zásadami.
2. V rámci tohto programu sa nefinancujú tieto oblasti výskumu:
 - výskumná činnosť zameraná na klonovanie človeka na reprodukčné účely,
 - výskumná činnosť určená na modifikáciu genetického dedičstva človeka, následkom ktorej by tieto zmeny mohli byť dedičné¹,
 - výskumné činnosti určené na vytváranie ľudských embryí výlučne na účely výskumu alebo na účely získania kmeňových buniek, okrem iného aj prostredníctvom prenosu jadra somatických buniek.
3. Výskum ľudských kmeňových buniek, dospelých aj embryonálnych, sa môže financovať v závislosti od obsahu vedeckého návrhu a právneho rámca zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

Každá žiadosť o financovanie výskumu ľudských embryonálnych kmeňových buniek obsahuje prípadné podrobnosti o licenčných a kontrolných opareníach, ktoré prijímú príslušné orgány členských štátov, ako aj údaje o etickom(-ých) súhlase(-och), ktorý(-é) sa poskytne(-ú).

¹ Možno financovať výskum týkajúci sa liečby rakoviny pohlavných žliaz.

Pokiaľ ide o získavanie ľudských embryonálnych kmeňových buniek, inštitúcie, organizácie a výskumní pracovníci sa podrobia prísny licenčným a kontrolným opatreniam v súlade s právnym rámcom zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

4. Uvedené oblasti výskumu sa preskúmajú pre druhú etapu tohto programu (2010 – 2013) so zreteľom na vedecký pokrok.

Článok 5

1. Osobitný program sa vykonáva systémami financovania ustanovenými v prílohe III k rámcovému programu.
2. Na tento osobitný program sa vzťahujú pravidlá účasti a šírenia.

Článok 6

1. Komisia vypracuje pracovný program vykonávania osobitného programu, v ktorom podrobnejšie opíše ciele a činnosti uvedené v prílohe, systém financovania činností, na ktoré sa predkladajú návrhy, a harmonogram vykonávania.

2. V pracovnom programe sa zohľadnia relevantné činnosti v oblasti výskumu, výskumnej odbornej prípravy a profesijného rastu, ktoré uskutočňujú členské štáty, pridružené krajiny a európske a medzinárodné organizácie, ako aj vytváranie európskej pridanej hodnoty, vplyv na priemyselnú konkurencieschopnosť a význam pre iné politiky Spoločenstva. V prípade potreby sa program aktualizuje.
3. Pri hodnotení návrhov nepriamych akcií v rámci systémov financovania a pri výbere projektov sa uplatňujú kritériá uvedené v článku 15 ods. 1b pravidiel účasti a šírenia.
4. V pracovnom programe sa môžu určiť:
 - a) organizácie, ktoré dostávajú členské príspevky;
 - b) akcie podporujúce činnosti konkrétnych právnických osôb.

Článok 7

1. Za vykonávanie osobitného programu zodpovedá Komisia.
2. Riadiaci postup ustanovený v článku 8 ods. 2 sa uplatňuje pri prijímaní týchto opatrení:
 - a) pracovného programu uvedeného v článku 6, ktorý obsahuje systémy financovania, ktoré sa majú použiť, obsahu výziev na predkladanie návrhov, ako aj hodnotiacich a výberových kritérií, ktoré sa majú uplatňovať;

- b) schvaľovania financovania činností uvedených v článku 2, ak je odhadovaná suma príspevku Spoločenstva v rámci tohto programu 0,6 milióna EUR alebo viac;
 - c) vypracovania referenčného rámca pre hodnotenia ustanovené v článku 7 ods. 2 a ods. 3 rámcového programu.
3. Regulačný postup ustanovený v článku 8 ods. 3 sa uplatňuje pri schvaľovaní financovania činností, pri ktorých sa využívajú ľudské embryá a ľudské embryonálne kmeňové bunky.

Článok 8

1. Komisii pomáha výbor.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 4 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.
Lehota ustanovená v článku 4 ods. 3 rozhodnutia 1999/468/ES je dva mesiace.
3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 5 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.
Lehota ustanovená v článku 5 ods. 6 rozhodnutia 1999/468/ES je dva mesiace.
4. Komisia pravidelne informuje výbor o celkovom napredovaní vykonávania osobitného programu a poskytuje mu aktuálne informácie o všetkých akciách výskumu, technického rozvoja a demonštrácie navrhovaných alebo financovaných v rámci tohto programu, ako sa uvádza v prílohe II.

6. Výbor prijme svoj rokovací poriadok.

Článok 9

Komisia zabezpečí, aby sa v súvislosti s činnosťami vykonávanými v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje osobitný program, uskutočňovalo nezávislé monitorovanie, hodnotenie a preskúmanie ustanovené v článku 7 rozhodnutia o rámcovom programe.

Článok 10

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť tretím dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Bruseli 19. decembra 2006

Za Radu

predseda

J. KORKEAOJA

PRÍLOHA I

VEDECKÉ A TECHNICKÉ CIELE, ZÁKLADNÉ ČRTY TÉM A ČINNOSTÍ

Úvod

Jednou z hlavných konkurenčných faktorov vo vede a technike je množstvo a kvalita ľudských zdrojov. Nevyhnutným predpokladom zvyšovania európskej kapacity a výkonnosti v oblasti výskumu a technického rozvoja, konsolidácie a ďalšieho rozvoja Európskeho výskumného priestoru a celkovým strategickým cieľom tohto programu je zvýšiť príťažlivosť Európy pre výskumných pracovníkov. Tento cieľ možno v Európe dosiahnuť výraznou štrukturalizáciou v oblasti organizácie, realizácie a kvality odbornej prípravy vo výskume, aktívneho profesijného rastu výskumných pracovníkov, výmeny znalostí medzi výskumnými pracovníkmi z rôznych odvetví a výskumných organizácií, zvyšovania intenzity partnerstva medzi priemyslom a akademickou obcou a v oblasti výraznej účasti žien a začínajúcich výskumných pracovníkov vo výskume a vývoji.

Tento program sa bude vykonávať pomocou systematických investícií do ľudských zdrojov, predovšetkým prostredníctvom uceleného súboru akcií Marie Curie, a to najmä so zreteľom na európsku pridanú hodnotu z hľadiska štrukturalizácie v európskom výskumnom priestore. Na základe skúseností z akcií Marie Curie v rámci predchádzajúcich rámcových programov sa tieto akcie zameriavajú na výskumných pracovníkov z hľadiska rozvoja ich zručností a spôsobilostí vo všetkých etapách kariéry, počnúc základnou odbornou prípravou vo výskume určenou pre mladých ľudí až po profesijný rast a celoživotnú odbornú prípravu vo verejnom a súkromnom sektore. Základom tohto programu je nadnárodná a medziodvetvová mobilita. Zvyšovanie mobility výskumných pracovníkov a posilňovanie zdrojov inštitúcií, ktoré priťahujú výskumných pracovníkov na medzinárodnej úrovni, podnieti vznik centier excelentnosti vo všetkých častiach Európskej únie. Kľúčovým prvkom akcií Marie Curie je tiež uznávanie skúseností nadobudnutých v rôznych odvetviach a krajinách, ako aj primerané pracovné podmienky. Prijmú sa zvláštne opatrenia na podporu začínajúcich výskumníkov a na podporu počiatočných fáz vedeckej kariéry, ako aj opatrenia na obmedzenie úniku mozgov, ako sú napríklad granty na opätovnú integráciu.

Akcie Marie Curie sú otvorené pre všetky oblasti výskumu a technického rozvoja, ktorým sa venuje zmluva. Oblasť výskumu si žiadatelia vyberajú voľne. Napriek tomu sa zachováva možnosť zamerať sa v rámci programu na určité činnosti, napríklad pokiaľ ide o vedecké disciplíny a technické oblasti, zúčastnené regióny, druhy výskumných organizácií a výskumných pracovníkov, aby bolo možné reagovať na vývoj požiadaviek Európy v oblasti odbornej prípravy vo výskume, mobility, profesijného rastu a výmeny znalostí. Na zabezpečenie odbornej prípravy a mobility v nových oblastiach výskumu a techniky sa zaistí primeraná koordinácia s ostatnými časťami rámcového programu vrátane možnosti spoločných výziev na predloženie ponúk.

Výrazná účasť podnikov vrátane MSP sa považuje za rozhodujúcu pridanú hodnotu tohto programu. Vo všetkých akciách Marie Curie sa podporuje rozvoj spolupráce medzi priemyselnou a akademickou sférou v oblasti odbornej prípravy vo výskume, profesijného rastu a výmeny znalostí, pričom sa zohľadňuje ochrana práv duševného vlastníctva, a prepojeniam a partnerstvám medzi priemyselnou a akademickou sférou je venovaná osobitná akcia, pričom sa osobitná pozornosť venuje MSP.

Medzinárodnému rozmeru ako základnej zložke ľudských zdrojov vo výskume a vývoji v Európe sa bude venovať pozornosť z hľadiska profesijného rastu bez diskriminácie, ako aj posilnenia a obohatenia medzinárodnej spolupráce výskumných pracovníkov a prilákania vedeckých talentov do Európy. Medzinárodný rozmer sa začlení do všetkých akcií Marie Curie a okrem toho bude predmetom samostatných akcií.

Primerane sa zohľadnia zásady trvalo udržateľného rozvoja a rovnosti pohlaví. Cieľom programu je zabezpečiť začleňovanie rovnosti pohlaví do hlavného prúdu politík podporovaním rovnakých príležitostí vo všetkých akciách Marie Curie a referenčným porovnávaním účasti z hľadiska pohlaví (cieľom je najmenej 40 % účasť žien). Okrem toho bude cieľom akcií pomôcť výskumným pracovníkom pri budovaní stabilnejšej kariéry a zabezpečiť, aby mohli výskumní pracovníci vhodne zosúladiť pracovný a súkromný život pri zohľadnení ich rodinnej situácie, a zároveň prispieť k uľahčeniu obnovenia vedeckej kariéry po jej prerušení. Okrem toho sa v rámci tohto programu budú v relevantných prípadoch riešiť aj otázky spojené s etickými, sociálnymi, právnymi a širšími kultúrnymi aspektmi plánovaného výskumu a jeho potenciálneho uplatnenia, ako aj otázky súvisiace so socio-ekonomickými vplyvmi vedeckého a technického rozvoja a predpokladaného vývoja v tejto oblasti.

V záujme plného využitia potenciálu Európy stať sa atraktívnejšou pre výskumných pracovníkov zabezpečia akcie Marie Curie súčinnosť s inými akciami v rámci výskumnej politiky Spoločenstva, ako aj s akciami v rámci iných politík Spoločenstva, napríklad v oblasti vzdelávania, kohézie a zamestnanosti. O takúto súčinnosť sa program bude usilovať aj s akciami na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni. Akcie na prepojenie vedeckého vzdelávania a kariéry a výskumné a koordinačné akcie zamerané na nové metódy vedeckého vzdelávania sú zaradené do časti Veda v spoločnosti programu Kapacity¹.

Etické aspekty

Počas vykonávania tohto osobitného programu a pri výskumných činnostiach z neho vyplývajúcich sa majú dodržiavať základné etické princípy. Patria medzi ne okrem iných zásady uvedené v Charte základných práv EÚ vrátane týchto: ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudského života, ochrana osobných údajov a súkromia, ako aj zvierat a životného prostredia v súlade s právom Spoločenstva a s najnovším znením príslušných medzinárodných dohovorov, usmernení a kódexov správania, napr. Helsinskej deklarácie, Dohovoru Rady Európy o ľudských právach a biomedicíne podpísaným v Oviade 4. apríla 1997 a jeho dodatkových protokolov, Dohovoru OSN o právach dieťaťa, Všeobecnej deklarácie o ľudskom genóme a ľudských právach, ktorú prijalo UNESCO, Dohovoru OSN o biologických a toxických zbraniach (BTWC), Medzinárodnej zmluvy o rastlinných genetických zdrojoch pre potraviny a poľnohospodárstvo, ako aj relevantných rezolúcií Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO).

¹ V záujme uľahčenia vykonávania programu Komisia na každé zasadnutie programového výboru vymedzené v programe uhradí v súlade so svojimi platnými usmerneniami výdavky jedného zástupcu za členský štát, ako aj jedného experta/poradcu za členský štát pri tých bodoch programu, pri ktorých potrebuje členský štát špecifické poradenstvo.

Bude sa prihliadať aj na stanoviská Európskej skupiny poradcov pre etické dôsledky biotechnológie (1991 – 1997) a stanoviská Európskej skupiny pre etiku vo vede a v nových technológiách (od roku 1998).

V súlade so zásadou subsidiarity a rôznorodosti prístupov existujúcich v Európe musia účastníci výskumných projektov dodržiavať platné právne predpisy, iné predpisy a etické pravidlá v krajinách, v ktorých sa výskum bude vykonávať. V každom prípade sa uplatňujú vnútroštátne ustanovenia, pričom Spoločenstvo finančne nepodporí výskum, ktorý sa má vykonať v členskom štáte alebo v krajine, ak je v tomto členskom štáte alebo v krajine takýto výskum zakázaný.

V prípade potreby musia subjekty realizujúce výskumný projekt pred začatím činností výskumu a technického rozvoja získať súhlas príslušných vnútroštátnych alebo miestnych etických výborov. Okrem toho bude Komisia systematicky vykonávať etické skúmanie v prípade návrhov zaoberajúcich sa eticky citlivými otázkami alebo v prípade zanedbania etických aspektov. V osobitných prípadoch možno etické skúmanie uskutočniť aj počas vykonávania projektu.

Na výskumné činnosti, ktoré sú zakázané vo všetkých členských štátoch, sa neposkytujú žiadne finančné prostriedky.

V protokole o ochrane a pohode zvierat, ktorý je prílohou k zmluve, sa požaduje, aby Spoločenstvo v plnej miere zohľadňovalo požiadavky týkajúce sa pohody zvierat pri vypracúvaní a vykonávaní politik Spoločenstva vrátane výskumu. V smernici Rady 86/609/EHS z 24. novembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa ochrany zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely¹ sa stanovuje, že všetky pokusy je potrebné prispôbiť tak, aby sa zabránilo trápeniu, zbytočnej bolesti a utrpeniu pokusných zvierat; aby sa vykonávali na čo najnižšom počte zvierat; aby sa pri nich využívali zvieratá s najnižším stupňom neurofyzologickej citlivosti; aby spôsobovali najnižšiu možnú mieru bolesti, utrpenia, strachu a pretrvávajúcich zranení. Zmenu genetického dedičstva zvierat alebo ich klonovanie možno zvážiť iba v prípade etickej odôvodnenosti cieľov, za podmienok zaručujúcich pohodu zvierat a pri dodržiavaní zásad biodiverzity.

Počas vykonávania tohto programu bude Komisia pravidelne monitorovať vedecký pokrok a vnútroštátne i medzinárodné ustanovenia, aby sa zohľadnil akýkoľvek vývoj v tejto oblasti.

Výskum etiky súvisiacej s vedeckým a technickým rozvojom sa bude vykonávať v časti Veda v spoločnosti osobitného programu Kapacity.

¹ Ú. v. ES L 358, 18.12.1986, s. 1. Smernica zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/65/ES (Ú. v. EÚ L 230, 16.9.2003, s. 32).

Činnosti

Budú sa podporovať tieto akcie Marie Curie:

– **Úvodná odborná príprava výskumných pracovníkov**

V rámci tejto akcie sa podporuje úvodná odborná príprava výskumných pracovníkov obvykle zameraná na obdobie prvých štyroch rokov (alebo ekvivalentnej doby potrebnej na odpracovanie zodpovedajúceho času) ich kariéry, ktoré sa môže predĺžiť najviac o jeden rok v prípade potreby ukončenia úvodnej odbornej prípravy. Cieľom tejto akcie je zlepšiť kariérne vyhliadky výskumných pracovníkov vo verejnom, ako aj v súkromnom sektore prostredníctvom nadnárodného sieťového mechanizmu zameraného na štrukturalizáciu významnej miery kapacít kvalitnej úvodnej odbornej prípravy vo výskume v členských štátoch a pridružených krajinách v oboch uvedených sektoroch, a tak zvýšiť aj prítťažlivosť výskumnej kariéry pre mladých ľudí.

Akcia sa bude realizovať podporovaním sietí komplementárnych organizácií z rozličných krajín zapojených do odbornej prípravy vo výskume, vybratých na základe súťaže. V tejto súvislosti sa predpokladá podpora najlepších začínajúcich výskumných pracovníkov zameraná na ich účasť v etablovaných výskumných tímoch. Tieto siete nadväzujú na spoločné programy odbornej prípravy vo výskume a ich úlohou je reagovať na presne identifikované potreby odbornej prípravy vo vymedzených oblastiach vedy a techniky s vhodnými prepojeniami na interdisciplinárne a novovznikajúce naddisciplinárne oblasti. Tieto programy odbornej prípravy sa budú venovať najmä rozvíjaniu a rozširovaniu výskumných spôsobilostí začínajúcich výskumných pracovníkov. Odborná príprava bude zameraná predovšetkým na vedecké a technické znalosti prostredníctvom výskumu v rámci jednotlivých projektov, ktorý budú dopĺňať moduly odbornej prípravy zaoberajúce sa ďalšími relevantnými zručnosťami a spôsobilosťami, napr. v oblasti riadenia a financovania výskumných projektov a programov, práv duševného vlastníctva a iných metód využívania výsledkov výskumu, podnikania, etických aspektov, komunikácie a spoločenského dosahu.

Spoločný program odbornej prípravy vo výskume by mal byť ucelený z hľadiska noriem kvality, pričom by mal zabezpečovať potrebné dozorné a mentorské mechanizmy. Spoločný program odbornej prípravy by mal využívať doplňujúce sa spôsobilosti účastníkov siete vrátane účastníkov z podnikov, ako aj iné formy súčinnosti. Vyžaduje vzájomné uznávanie kvality odbornej prípravy, prípadne aj diplomov a iných udelených osvedčení. Osobitná pozornosť sa bude venovať problémom dlhodobého zamestnania výskumných pracovníkov.

V rámci tejto akcie sa mimoriadny význam pripisuje priamej alebo nepriamej angažovanosti organizácií z rozličných sektorov vrátane (vedúcej) účasti súkromných podnikov v príslušných oblastiach. V rámci tejto akcie sú oprávnené samostatné výskumné organizácie alebo partnerská účasť, ak sa jasne preukáže, že realizácia nevyhnutných prvkov programu odbornej prípravy vo výskume je účinnejšia v spolupráci s väčším počtom partnerov bez toho, aby boli formálnymi účastníkmi siete.

Podporu zo strany Spoločenstva v rámci tejto akcie tvorí:

- nábor začínajúcich výskumných pracovníkov, ktorí sa majú zúčastniť odbornej prípravy,
- možnosť vytvárať akademické miesta v inštitúciách vyššieho vzdelávania alebo ekvivalentné pozície v iných výskumných organizáciách a podnikoch pre skúsených výskumných pracovníkov na účely prenosu nových znalostí a posilnenia dohľadu nad začínajúcimi výskumnými pracovníkmi, ktorí vykonávajú odbornú prípravu v rámci siete,
- vytváranie sietí a organizovanie krátkych podujatí odbornej prípravy (konferencií, letných škôl a špecializovaných kurzov odbornej prípravy) otvorených pre účastníkov odbornej prípravy zo siete, ako aj pre výskumných pracovníkov, ktorí nie sú účastníkmi siete.

– **Celoživotná odborná príprava a profesijný rast**

Táto akcia je určená pre skúsených výskumných pracovníkov v rozličných etapách kariéry a zameriava sa na zvyšovanie diverzifikácie ich individuálnej spôsobilosti v zmysle získania multidisciplinárnych alebo interdisciplinárnych zručností alebo nadobudnutia medziodvetvových skúseností. Cieľom je podporiť výskumných pracovníkov pri dosahovaní a/alebo upevňovaní vedúceho nezávislého postavenia, napr. pozície hlavného výskumného pracovníka, profesora alebo inej vyššej pozície vo vzdelávaní alebo v podnikaní. Akcia taktiež pomôže výskumným pracovníkom pri obnovení kariéry vo výskume po jej prerušení alebo pri (opätovnom) zapojení výskumných pracovníkov do výskumnej kariéry v členských štátoch a pridružených krajinách vrátane ich krajiny pôvodu po pracovnom pobyte v inej krajine.

Výskumní pracovníci, pre ktorých je určená táto akcia, by mali mať aspoň štvorročnú výskumnú prax ekvivalentnú najmenej štyrom rokom práce na plný úväzok alebo doktorát. Keďže táto akcia je zameraná na celoživotnú odbornú prípravu a profesijný rast, od výskumných pracovníkov sa však zvyčajne očakávajú bohatšie skúsenosti.

Pri vykonávaní tejto akcie sa bude využívať:

- i) podpora individuálnych nadnárodných vnútroeurópskych štipendií udelených priamo na úrovni Spoločenstva najlepším alebo najslubnejším výskumným pracovníkom z členských štátov a pridružených krajín na základe spoločnej žiadosti výskumných pracovníkov a hostiteľských organizácií;

- ii) spolufinancovanie regionálnych, národných alebo medzinárodných programov v oblasti odbornej prípravy vo výskume a profesijného rastu, ak spĺňa kritériá európskej pridanej hodnoty, transparentnosti a otvorenosti, zamerané na súťažný výber existujúcich alebo nových regionálnych, vnútroštátnych alebo medzinárodných programov financovania, ktoré sledujú ciele stanovené pre túto akciu, na základe mobility stimulovanej jednotlivcami. V týchto programoch sa má uplatňovať otvorená a spravodlivá súťaž pre záujemcov z radov výskumných pracovníkov, ktorá sa opiera o medzinárodné partnerské preskúvanie a nestanovuje žiadne obmedzenia v súvislosti s pôvodom a/alebo pôsobiskom uchádzačov. Predpokladá sa, že tieto programy ponúknu primerané pracovné podmienky pre konečných príjemcov.

Žiadatelia o možnosť spolufinancovania by boli kľúčovými aktérmi v budovaní kapacít ľudských zdrojov v oblasti výskumu na svojich územiach. Obvykle by to boli organizácie jednej z týchto kategórií:

- úradné verejné orgány zodpovedné za financovanie a riadenie štipendijných programov, napr. ministerstvá, štátne výbory pre výskum, výskumné akadémie alebo agentúry,
- iné verejné alebo súkromné orgány vrátane veľkých výskumných organizácií, ktoré financujú a riadia štipendijné programy buď s úradným mandátom, alebo uznané štátnymi orgánmi, ako sú agentúry zriadené vládou na základe súkromného práva s verejnoprospešným poslaním, charity atď.,
- orgány na medzinárodnej úrovni, ktoré prevádzkujú porovnateľné systémy na európskej úrovni ako súčasť svojho poslania.

Pokiaľ ide o možnosť spolufinancovania, Spoločenstvo bude prispievať predovšetkým na financovanie štipendií spĺňajúcich požiadavky a ciele tejto akcie, najmä pokiaľ ide o nadnárodnú mobilitu. Medzinárodná konkurencia medzi výskumnými pracovníkmi zostane kľúčom k zabezpečeniu najvyššej kvality výskumu v rámci tejto činnosti.

Obidva spôsoby vykonávania budú od začiatku prebiehať súbežne, pričom na začiatku bude spolufinancovanie prebiehať v kontrolovanom rozsahu, čo umožní, aby sa získali potrebné skúsenosti. V priebehu rámcového programu sa na základe hodnotenia vplyvu týchto dvoch spôsobov určia spôsoby vykonávania zostávajúcej časti programu.

– **Partnerstvá a prepojenia medzi priemyselnou a akademickou sférou**

Táto akcia má za cieľ otvoriť a podporovať dynamické prepojenia medzi verejnými výskumnými organizáciami a súkromnými komerčnými podnikmi, okrem iných najmä malými a strednými podnikmi, ako aj tradičnými výrobnými odvetviami. Činnosti budú založené na dlhodobých programoch spolupráce s cieľom zvýšiť mobilitu medzi odvetviami a prenos a výmenu znalostí (vrátane riadenia projektov, riadenia práv duševného vlastníctva a vývoja produktov), ako aj podporovať pochopenie rozdielnych kultúrnych prostredí a požiadaviek na zručnosti v oboch sektoroch.

Táto akcia sa bude vykonávať pružne okrem iného na základe osvedčených postupov z oblasti partnerstiev medzi priemyslom a akademickou obcou vo všetkých častiach EÚ a prostredníctvom programov spolupráce medzi organizáciami z oboch sektorov najmenej z dvoch členských štátov alebo pridružených krajín, pričom sa podporuje vzájomné pôsobenie ľudských zdrojov v danom rámci. Podpora zo strany Spoločenstva môže mať jednu alebo viac z uvedených foriem:

- dočasné presunutie personálu medzi obidvomi sektormi v rámci partnerstva na účely posilnenia medzisektorovej spolupráce,
- prechodný pobyt skúsených výskumných pracovníkov z oblastí mimo partnerstva v oboch sektoroch,
- vytváranie sietí a organizovanie seminárov a konferencií s cieľom zlepšiť výmenu skúseností a znalostí medzi sektormi a osloviť väčší počet členov personálu z obidvoch sektorov,
- ako osobitné opatrenie pre MPS príspevok na drobné vybavenie súvisiace s ich účasťou na spolupráci.

– **Medzinárodný rozmer**

Vzhľadom na to, že medzinárodný rozmer je základným prvkom ľudských zdrojov vo výskume a vývoji v Európe, venujú sa mu špecializované akcie zamerané na profesijný rast európskych výskumných pracovníkov, ako aj upevnenie medzinárodnej spolupráce medzi výskumnými pracovníkmi.

Profesijný rast výskumných pracovníkov z členských štátov a pridružených krajín sa bude podporovať:

- i) medzinárodnými pobytovými štipendiami s povinným návratom určenými pre skúsených výskumných pracovníkov v rámci celoživotnej odbornej prípravy a diverzifikácie spôsobilostí s cieľom získať nové zručnosti a znalosti;
- ii) grantami na návratovú a medzinárodnú integráciu pre skúsených výskumných pracovníkov po medzinárodnej praxi. V rámci tejto akcie sa bude podporovať aj budovanie sietí výskumných pracovníkov z členských štátov a pridružených krajín s cieľom zabezpečiť ich aktívnu informovanosť a angažovanosť v oblasti vývoja v Európskom výskumnom priestore.

Medzinárodná spolupráca výskumných pracovníkov sa bude podporovať:

- i) medzinárodnými hositeľskými štipendiami s cieľom prilákať vysokokvalifikovaných výskumných pracovníkov z tretích krajín do členských štátov a pridružených krajín s cieľom zvýšiť úroveň znalostí v prospech Európy a vytvárať kontakty na vysokej úrovni. Výskumní pracovníci z rozvojových krajín alebo z krajín s novovznikajúcimi ekonomikami môžu využívať podporu pre fázu návratu. Podporovať sa bude aj budovanie sietí výskumných pracovníkov tretích krajín v členských štátoch a pridružených krajinách na účely štrukturalizácie a rozvíjania ich kontaktov s regiónmi ich pôvodu;

ii) partnerstvami medzi viacerými výskumnými organizáciami v Európe a jednou alebo viacerými organizáciami v:

- krajinách zahrnutých do európskej susedskej politiky,
- krajinách, s ktorými Spoločenstvo uzavrelo dohodu o vede a technike.

Na základe spoločných programov sa bude podpora Spoločenstva poskytovať pre krátke výmenné pobyty začínajúcich a skúsených výskumných pracovníkov, na organizovanie vzájomne prospešných konferencií a iných podujatí, ako aj na rozvoj systematickej výmeny osvedčených postupov s priamym zameraním na otázky ľudských zdrojov vo výskume a vývoji.

Tieto akcie sa vykonajú v súlade s medzinárodnými činnosťami v rámci programov Spolupráca a Kapacity.

– **Osobitné akcie**

Na podporu vytvorenia skutočného európskeho trhu práce pre výskumných pracovníkov sa vykoná ucelený súbor sprievodných akcií s cieľom odstrániť prekážky mobility a zlepšiť kariérne vyhliadky výskumných pracovníkov v Európe. Tieto akcie sa zamerajú najmä na zvyšovanie povedomia zainteresovaných strán a širokej verejnosti, a to aj udeľovaním cien Marie Curie, na stimulovanie a podporu činnosti na úrovni členských štátov a na dopĺňanie akcií Spoločenstva. Osobitné akcie budú obsahovať aj stimulačné opatrenia pre verejné inštitúcie, ktoré podporujú mobilitu, kvalitu a profil výskumných pracovníkov, ak tieto činnosti spĺňajú kritériá európskej pridanej hodnoty, otvorenosti a transparentnosti.

PRÍLOHA II

Informácie, ktoré má poskytnúť Komisia v súlade s článkom 8 ods. 5

1. Informácie o akciách, ktoré umožňujú monitorovať celý priebeh jednotlivých návrhov a ktoré zahŕňajú najmä:
 - predložené návrhy,
 - výsledky hodnotenia jednotlivých návrhov,
 - dohody o grantoch,
 - dokončené akcie.

2. Informácie o výsledku jednotlivých výziev a vykonávania akcií, ktoré zahŕňajú najmä:
 - výsledky jednotlivých výziev,

- výsledky rokovaní o dohodách o grantoch,
 - vykonávanie akcií vrátane údajov o platbách a výsledkov akcií.
3. Informácie o vykonávaní programu vrátane relevantných informácií na úrovni rámcového programu, osobitného programu a jednotlivých činností.

Tieto informácie (najmä o návrhoch, ich hodnotení a dohodách o grantoch) by sa mali poskytovať v jednotnom, štruktúrovanom, elektronicky čitateľnom a spracovateľnom formáte dostupnom prostredníctvom elektronického informačného a nahlasovacieho systému, ktorý umožňuje pohotovú analýzu údajov.

Rozhodnutie Rady**z 19. decembra 2006**

**o osobitnom programe „Kapacity“,
ktorým sa vykonáva siedmy rámcový program
Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu,
technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)**

(Text s významom pre EHP)

(2006/974/ES)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 166 ods. 4,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu¹,so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²,

¹ Stanovisko z 30. novembra 2006 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

² Ú. v. EÚ C 185, 8.8.2006, s. 10.

keďže:

- (1) V súlade s článkom 166 ods. 3 zmluvy sa má rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 967/2006/ES z 20. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)¹ (ďalej len „rámcový program“) vykonávať prostredníctvom osobitných programov, ktoré vymedzujú podrobné pravidlá ich vykonávania, stanovujú dobu ich trvania a ustanovujú prostriedky, ktoré sa pokladajú za potrebné.
- (2) Štruktúra rámcového programu pozostáva zo štyroch typov činností: nadnárodná spolupráca na témach vyplývajúcich z príslušných politík („Spolupráca“), výskum iniciovaný výskumnými pracovníkmi („Myšlienky“), podpora odbornej prípravy a profesijného rastu výskumných pracovníkov („Ľudia“) a podpora výskumných kapacít („Kapacity“). V tomto osobitnom programe by sa mali vykonávať činnosti súvisiace s nepriamymi akciami, ktoré patria do programu Kapacity.
- (3) V rámci tohto osobitného programu by sa mali uplatňovať pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít a pravidlá šírenia výsledkov výskumu, ktoré platia pre rámcový program, (ďalej len „pravidlá účasti a šírenia“).

¹ Ú. v. EÚ L 391, 30.12.2006, s. 19.

-
- (4) Siedmy rámcový program by mal dopĺňať činnosti vykonávané členskými štátmi, ako aj ďalšie akcie Spoločenstva, ktoré sú potrebné na celkové strategické úsilie v rámci plnenia lisabonských cieľov, a to najmä činnosti súvisiace so štrukturálnymi fondmi, poľnohospodárstvom, vzdelávaním, odbornou prípravou, kultúrou, konkurencieschopnosťou a inováciou, priemyslom, zdravím, ochranou spotrebiteľa, zamestnanosťou, energetikou, dopravou a životným prostredím.
 - (5) Inovácia a činnosti súvisiace s MSP podporované v rámci tohto rámcového programu by mali dopĺňať činnosti vykonávané v rámci rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inováciu, čo prispeje k znižovaniu medzery medzi výskumom a inováciou a podporí všetky formy inovácie.
 - (6) Vykonávanie rámcového programu môže viesť k vzniku ďalších programov, na ktorých sa zúčastnia len niektoré členské štáty, programov viacerých členských štátov za účasti Spoločenstva alebo programov viacerých členských štátov, alebo k vytvoreniu spoločných podnikov alebo iných štruktúr v zmysle článkov 168, 169 a 171 zmluvy.
 - (7) Tento osobitný program by mal poskytnúť príspevok Európskej investičnej banke (EIB) na vytvorenie „finančného nástroja s rozdelením rizika“ s cieľom zlepšiť prístup k pôžičkám EIB.

- (8) Ako sa ustanovuje v článku 170 zmluvy, Spoločenstvo uzavrelo niekoľko medzinárodných zmlúv v oblasti výskumu a malo by sa vyvíjať úsilie o posilnenie medzinárodnej výskumnej spolupráce na účely ďalšej integrácie Spoločenstva do celosvetovej výskumnej obce. Tento osobitný program by preto mal byť otvorený pre krajiny, ktoré v tomto zmysle uzavreli potrebné zmluvy, avšak na projektovej úrovni, s prihliadnutím na vzájomnú prospešnosť, by mal byť otvorený aj pre subjekty z tretích krajín a medzinárodné organizácie zaoberajúce sa spoluprácou v oblasti vedy.
- (9) Výskumné činnosti vykonávané v rámci tohto programu by mali byť v súlade so základnými etickými zásadami vrátane tých, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie.
- (10) Vykonávanie rámcového programu by malo prispieť k podpore trvalo udržateľného rozvoja.
- (11) Je potrebné čo najefektívnejšie a používateľsky najpriateľnejšie zabezpečiť dobré finančné hospodárenie v rámci rámcového programu a jeho vykonávanie a zároveň zabezpečiť právnu istotu a prístup k programu pre všetkých účastníkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev¹, a nariadením Komisie (ES, Euratom) 2342/2002², ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie uvedených rozpočtových pravidiel a všetkých jeho budúcich zmien a doplnení.

¹ Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

² Ú. v. ES L 357, 31.12.2002, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 1261/2005 (Ú. v. EÚ L 201, 2.8.2005, s. 3).

- (12) Mali by sa prijať vhodné opatrenia, zodpovedajúce finančným záujmom Európskych spoločenstiev, na účely monitorovania účinnosti poskytovanej finančnej pomoci a účinnosti využitia týchto prostriedkov, aby sa zamedzilo nezrovnalostiam a podvodom, a mali by sa prijať potrebné kroky na vymáhanie ušlých, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev¹, nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi² a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF)³.
- (13) Opatrenia potrebné na vykonávanie tohto rozhodnutia sú v zásade riadiacimi opatreniami, a preto by sa mali prijať riadiacim postupom ustanoveným v článku 4 rozhodnutia Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu⁴. Na druhej strane výskum, v ktorom sa využívajú ľudské embryá a ľudské embryonálne kmeňové bunky, nastoluje špecifické etické otázky opísané v článku 4 tohto rozhodnutia, a preto by sa opatrenia na financovanie takýchto projektov mali prijímať regulačným postupom ustanoveným v článku 5 rozhodnutia 1999/468/ES.

¹ Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

² Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

³ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 1.

⁴ Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23. Rozhodnutie zmenené a doplnené rozhodnutím 2006/512/ES (Ú. v. EÚ L 200, 22.7.2006, s. 11).

- (14) Osobitný program Kapacity by mal mať vlastnú rozpočtovú položku vo všeobecnom rozpočte Európskych spoločností.
- (15) Pri vykonávaní tohto programu treba venovať primeranú pozornosť uplatňovaniu hľadiska rodovej rovnosti, ako aj pracovným podmienkam, transparentnosti výberových konaní a profesijnému rastu, pokiaľ ide o výskumných pracovníkov prijímaných na projekty a programy financované v rámci akcií tohto programu, pre ktoré poskytuje referenčný rámec odporúčanie Komisie z 11. marca 2005 o Európskej charte pre výskumných pracovníkov a o pravidlách výberu výskumných pracovníkov, pričom je potrebné rešpektovať ich dobrovoľný charakter.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Týmto sa prijíma osobitný program Kapacity pre činnosti Spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja vrátane demonštračných činností, ďalej len „osobitný program“, na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013.

Článok 2

Osobitný program podporuje činnosti v prospech kapacít, ktorými sa podporujú kľúčové aspekty kapacít európskeho výskumu a inovácie:

- a) výskumná infraštruktúra;
- b) výskum v prospech malých a stredných podnikov (MSP);
- c) regióny znalostí;
- d) výskumný potenciál;
- e) veda v spoločnosti;
- f) podpora ucelenej tvorby výskumných politík;
- g) činnosti v rámci medzinárodnej spolupráce.

Vykonávanie tohto osobitného programu môže viesť k vzniku doplnkových programov, na ktorých sa zúčastnia len niektoré členské štáty, k účasti Spoločenstva na programoch viacerých členských štátov alebo k zriaďovaniu spoločných podnikov alebo iných štruktúr v zmysle článkov 168, 169 a 171 zmluvy.

Ciele a základné okruhy týchto činností sú stanovené v prílohe I.

Článok 3

V súlade s prílohou II k rámcovému programu je suma potrebná na vykonanie osobitného programu 4 097 miliónov EUR, z čoho je menej ako 6 % určených na administratívne výdavky Komisie. Orientačné rozdelenie tejto sumy je uvedené v prílohe II.

Článok 4

1. Všetky výskumné činnosti vykonávané v rámci osobitného programu sa vykonávajú v súlade so základnými etickými zásadami.
2. V rámci tohto programu sa nefinancujú tieto oblasti výskumu:
 - výskumná činnosť zameraná na klonovanie ľudí na reprodukčné účely,
 - výskumná činnosť určená na modifikáciu genetického dedičstva človeka, následkom ktorej by tieto zmeny mohli byť dedičné¹,
 - výskumné činnosti určené na vytváranie ľudských embryí výlučne na účely výskumu alebo na účely získania kmeňových buniek, okrem iného aj prostredníctvom prenosu jadra somatických buniek.

¹ Možno financovať výskum týkajúci sa liečby rakoviny pohlavných žliaz.

3. Výskum ľudských kmeňových buniek, dospelých aj embryonálnych, sa môže financovať v závislosti od obsahu vedeckého návrhu a právneho rámca zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

Každá žiadosť o financovanie výskumu ľudských embryonálnych kmeňových buniek obsahuje prípadné podrobnosti o licenčných a kontrolných opareníach, ktoré prijímajú príslušné orgány členských štátov, ako aj údaje o etickom(-ých) súhlase(-och), ktorý(-é) sa poskytne(-ú).

Pokiaľ ide o získavanie ľudských embryonálnych kmeňových buniek, inštitúcie, organizácie a výskumní pracovníci sa podrobujú prísny licenčným a kontrolným opatreniam v súlade s právnym rámcom zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

4. Uvedené oblasti výskumu sa preskúmajú pre druhú etapu tohto programu (2010 – 2013) so zreteľom na vedecký pokrok.

Článok 5

1. Osobitný program sa vykonáva systémami financovania ustanovenými v prílohe III k rámcovému programu.
2. V prílohe III k tomuto osobitnému programu sú uvedené podmienky udelenia grantu Európskej investičnej banke na zriadenie finančného nástroja s rozdelením rizika.

3. V prílohe IV k tomuto osobitnému programu je uvedená možná iniciatíva pre spoločné vykonávanie národných výskumných programov, ktorá by mohla byť predmetom samostatného rozhodnutia na základe článku 169 zmluvy.
4. Na tento osobitný program sa vzťahujú pravidlá účasti a šírenia.

Článok 6

1. Komisia vypracuje pracovný program vykonávania osobitného programu, v ktorom podrobnejšie opíše ciele a vedecké a technické priority uvedené v prílohe I, systém financovania tematických oblastí, v rámci ktorých sa predkladajú návrhy, a harmonogram vykonávania.
2. V pracovnom programe sa zohľadňujú relevantné výskumné činnosti uskutočňované v členských štátoch, pridružených krajinách a v európskych a medzinárodných organizáciách a vytváranie európskej pridanej hodnoty, ako aj vplyv na priemyselnú konkurencieschopnosť a význam pre iné politiky Spoločenstva. V prípade potreby sa program aktualizuje.
3. Pri hodnotení návrhov nepriamych akcií v rámci systémov financovania a pri výbere projektov sa uplatňujú kritériá uvedené v článku 15 ods. 1a pravidiel účasti a šírenia.

4. V pracovnom programe sa môžu určiť:
- a) organizácie, ktoré dostávajú členské príspevky;
 - b) akcie podporujúce činnosti konkrétnych právnických osôb.

Článok 7

1. Za vykonávanie osobitného programu zodpovedá Komisia.
2. Riadiaci postup ustanovený v článku 8 ods. 2 sa uplatňuje pri prijímaní týchto opatrení:
 - a) pracovného programu uvedeného v článku 6, ktorý obsahuje systémy financovania, ktoré sa majú použiť, obsahu výziev na predkladanie návrhov, ako aj hodnotiacich a výberových kritérií, ktoré sa majú uplatňovať;
 - b) akejkolvek úpravy orientačného rozdelenia sumy uvedeného v prílohe II.
 - c) schvaľovania financovania činností uvedených v článku 2 písm. a) až g), ak je odhadovaná suma príspevku Spoločenstva v rámci tohto programu 0,6 milióna EUR alebo viac;
 - d) vypracovania referenčného rámca pre hodnotenia ustanovené v článku 7 ods. 2 a ods. 3 rámcového programu.

3. Regulačný postup ustanovený v článku 8 ods. 3 sa uplatňuje pri schvaľovaní financovania činností, pri ktorých sa využívajú ľudské embryá a ľudské embryonálne kmeňové bunky.

Článok 8

1. Komisii pomáha výbor.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 5 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.
Lehota ustanovená v článku 4 ods. 3 rozhodnutia 1999/468/ES je dva mesiace.
3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 5 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.
Lehota ustanovená v článku 5 ods. 6 rozhodnutia 1999/468/ES je dva mesiace.
4. Komisia pravidelne informuje výbor o celkovom napredovaní vykonávania osobitného programu a poskytuje mu aktuálne informácie o všetkých akciách výskumu a technického rozvoja navrhovaných alebo financovaných v rámci tohto programu, ako sa uvádza v prílohe V.
5. Výbor prijme svoj rokovací poriadok.

Článok 9

Komisia zabezpečí, aby sa v súvislosti s činnosťami vykonávanými v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje osobitný program, uskutočňovalo nezávislé monitorovanie, hodnotenie a preskúmanie ustanovené v článku 7 rámcového programu.

Článok 10

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť tretím dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Bruseli 19. decembra 2006

Za Radu

predseda

J. KORKEAOJA

PRÍLOHA I**VEDECKÉ A TECHNICKÉ CIELE,
ZÁKLADNÉ ČRTY TÉM A ČINNOSTÍ****ÚVOD**

V rámci tohto osobitného programu sa budú zlepšovať výskumné a inovačné kapacity v Európe a bude sa zabezpečovať ich optimálne využitie. Tento cieľ sa dosiahne prostredníctvom:

- optimalizácie využitia a rozvoja výskumných infraštruktúr,
- posilnenia inovačných kapacít MSP, ako aj ich schopnosti využívať prínosy výskumu,
- podpory rozvoja regionálnych výskumných zoskupení,
- využívania výskumného potenciálu v konvergenčných a najvzdialenejších regiónoch EÚ,
- ďalšieho priblíženia vedy k spoločnosti s cieľom harmonicky integrovať vedu a techniku do európskej spoločnosti,
- podpory ucelenej tvorby výskumných politík a
- akcií a opatrení na podporu medzinárodnej spolupráce.

Náležite sa zohľadniť zásada trvalo udržateľného rozvoja a rovnosti pohlaví. V opodstatnených prípadoch budú súčasťou činností tohto osobitného programu etické, sociálne, právne a širšie kultúrne aspekty realizovaného výskumu a jeho možných uplatnení, ako aj socio-ekonomické vplyvy vedecko-technického rozvoja a prognóz.

V rámci tohto osobitného programu sa môžu realizovať akcie na koordináciu programov mimo Spoločenstva využitím programu ERA-NET a účasti Spoločenstva na spoločne realizovaných národných výskumných programoch (článok 169 zmluvy), ako je uvedené v osobitnom programe Spolupráca.

Vyvinie sa úsilie o dosiahnutie súčinnosti a komplementárnosti s ostatnými postupmi a programami Spoločenstva, ako sú regionálna a kohézna politika Spoločenstva, štrukturálne fondy, program konkurencieschopnosti a inovácie a príslušné programy v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy¹.

¹ V záujme uľahčenia vykonávania programu Komisia na každé zasadnutie programového výboru vymedzené v programe uhradí v súlade so svojimi platnými usmerneniami výdavky jedného zástupcu za členský štát, ako aj jedného experta/poradcu za členský štát pri tých bodoch programu, pri ktorých potrebuje členský štát špecifické poradenstvo.

Etické aspekty

Počas vykonávania tohto osobitného programu a z neho vyplývajúcich výskumných činností sa majú dodržiavať základné etické zásady. K nim okrem iného patria zásady zakotvené v Charte základných práv EÚ vrátane týchto: ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudského života, ochrana osobných údajov a súkromia, ako aj zvierat a životného prostredia v súlade s právom Spoločenstva a s najnovším znením príslušných medzinárodných dohovorov, usmernení a kódexov správania, napr. Helsinskej deklarácie, Dohovoru Rady Európy o ľudských právach a biomedicíne podpísaným v Oviade 4. apríla 1997 a jeho dodatkových protokolov, Dohovoru OSN o právach dieťaťa, Všeobecnej deklarácie o ľudskom genóme a ľudských právach, ktorú prijalo UNESCO, Dohovoru OSN o biologických a toxických zbraniach (BTWC), Medzinárodnej zmluvy o rastlinných genetických zdrojoch pre potraviny a poľnohospodárstvo, ako aj relevantných rezolúcií Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO).

Bude sa prihliadať aj na stanoviská Európskej skupiny poradcov pre etické dôsledky biotechnológie (1991 – 1997) a stanoviská Európskej skupiny pre etiku vo vede a v nových technológiách (od roku 1998).

V súlade so zásadou subsidiarity a rôznorodosti prístupov existujúcich v Európe musia účastníci výskumných projektov dodržiavať platné právne predpisy, iné predpisy a etické pravidlá v krajinách, v ktorých sa výskum bude vykonávať. V každom prípade sa uplatňujú vnútroštátne ustanovenia, pričom Spoločenstvo finančne nepodporí výskum, ktorý sa má vykonať v členskom štáte alebo v krajine, ak je v tomto členskom štáte alebo v krajine takýto výskum zakázaný.

V prípade potreby musia subjekty realizujúce výskumný projekt pred začatím činností výskumu a technického rozvoja získať súhlas príslušných vnútroštátnych alebo miestnych etických výborov. Okrem toho bude Komisia systematicky vykonávať etické skúmanie v prípade návrhov zaoberajúcich sa eticky citlivými otázkami alebo v prípade zanedbania etických aspektov. V osobitných prípadoch možno etické skúmanie uskutočniť aj počas vykonávania projektu.

Na výskumné činnosti, ktoré sú zakázané vo všetkých členských štátoch, sa neposkytujú žiadne finančné prostriedky.

V protokole o ochrane a pohode zvierat, ktorý je prílohou k zmluve, sa požaduje, aby Spoločenstvo v plnej miere zohľadňovalo požiadavky týkajúce sa pohody zvierat pri vypracúvaní a vykonávaní politik Spoločenstva vrátane výskumu. V smernici Rady 86/609/EHS z 24. novembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa ochrany zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely¹ sa stanovuje, že všetky pokusy je potrebné prispôbiť tak, aby sa zabránilo trápeniu, zbytočnej bolesti a utrpeniu pokusných zvierat; aby sa vykonávali na čo najnižšom počte zvierat; aby sa pri nich využívali zvieratá s najnižším stupňom neurofyziologickej citlivosti; aby spôsobovali najnižšiu možnú mieru bolesti, utrpenia, strachu a pretrvávajúcich zranení. Zmenu genetického dedičstva zvierat alebo ich klonovanie možno zvážiť iba v prípade etickej odôvodnenosti cieľov, za podmienok zaručujúcich pohodu zvierat a pri dodržiavaní zásad biodiverzity.

¹ Ú. v. ES L 358, 18.12.1986, s. 1. Smernica zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/65/ES (Ú. v. EÚ L 230, 16.9.2003, s. 32).

Počas vykonávania tohto programu bude Komisia pravidelne monitorovať vedecký pokrok a vnútroštátne i medzinárodné ustanovenia, aby sa zohľadnil akýkoľvek vývoj v tejto oblasti.

Výskum etiky súvisiacej s vedeckým a technickým rozvojom sa bude vykonávať v časti Veda v spoločnosti osobitného programu Kapacity.

1. VÝSKUMNÉ INFRAŠTRUKTÚRY

Cieľ

Optimalizovať využívanie a rozvoj najvýznamnejších výskumných infraštruktúr v Európe a pomáhať pri vytváraní nových výskumných infraštruktúr paneurópskeho významu vo všetkých oblastiach vedy a techniky, ktoré európska vedecká obec potrebuje na to, aby si udržala popredné miesto v oblasti napredovania výskumu a vďaka ktorým dochádza k rozširovaniu vedomostnej základne a technologického know-how v oblasti priemyslu.

Prístup

Na to, aby sa Európa stala najkonkurencieschopnejšou a najdynamickejšou znalostnou ekonomikou na svete, sú z hľadiska dosiahnutia vedúceho postavenia vo vede a technike rozhodujúce moderné a efektívne výskumné infraštruktúry. Výskumné infraštruktúry zohrávajú kľúčovú úlohu pri vytváraní znalostí a technológií, ako aj pri ich šírení, uplatňovaní a využívaní, čím sa podporuje inovácia a prispieva sa k rozvoju európskeho výskumného priestoru. Prístup k nim sa stáva čoraz nevyhnutnejším vo všetkých oblastiach vedy a techniky, ako aj pre fakticky podloženú tvorbu politík. Mnohé výskumné infraštruktúry sa zmenili z rozsiahlych zariadení zameraných takmer výhradne na jeden vedný odbor na servisné zariadenia pre širší okruh vedeckých obcí. Keďže to umožňuje informačná a komunikačná technológia, súčasné koncepcie infraštruktúry sa naďalej rozširujú o decentralizované systémy hardvéru, softvéru a obsah s obrovskou súhrnnou hodnotou, ktoré slúžia ako úschovne vedomostí z rozličných vedných odborov.

Navrhnutá akcia bude prispievať najmä k vývoju, využívaniu a uchovávaniu znalostí prostredníctvom podpory výskumných infraštruktúr založených na princípe zdola nahor vychádzajúcom z excelentnosti, ako aj na cielenom prístupe. Strategické zvyšovanie úrovne elektronických infraštruktúr založených na informáciách a komunikácii a virtuálnych infraštruktúr sa tiež považuje za hnaciu silu zmeny spôsobu vedeckého bádania. Pri vývoji a financovaní infraštruktúr budú naďalej zohrávať vedúcu úlohu členské štáty.

Výraz „výskumné infraštruktúry“ v kontexte rámcového programu Spoločenstva v oblasti výskumu a technického rozvoja sa vzťahuje na zariadenia, zdroje alebo služby, ktoré výskumná obec potrebuje na realizáciu výskumu vo všetkých oblastiach vedy a techniky. Toto vymedzenie sa vzťahuje vrátane súvisiacich ľudských zdrojov na:

- hlavné vybavenie alebo súbor nástrojov, ktoré sa používajú na výskumné účely,
- zdroje založené na vedomostiach, ako sú zbierky, archívy, štruktúrované informácie alebo systémy týkajúce sa správy údajov, ktoré sa používajú pri vedeckom výskume,
- infraštruktúry založené na informačných a komunikačných technológiách ako napríklad Grid, výpočtová technika, softvér a komunikácie,
- akýkoľvek iný predmet výnimočného charakteru, ktorý sa používa na vedecký výskum.

Pri poskytovaní podpory možno vziať do úvahy iba výskumné infraštruktúry alebo siete výskumných infraštruktúr s jasným významom pre európsku vedeckú obec (akademickú, verejnú a priemyselnú) z hľadiska výkonnosti a prístupu. Tieto infraštruktúry musia významne prispievať k rozvoju európskych výskumných kapacít.

Pokiaľ ide o tematicky zamerané výskumné infraštruktúry v osobitnom programe Spolupráca, celkovú koordináciu zabezpečí tento program.

Činnosti

Činnosti sa vzťahujú na tieto akčné línie:

- optimalizácia využitia existujúcich výskumných infraštruktúr a zlepšenie ich výkonnosti,
- podpora rozvoja nových výskumných infraštruktúr (alebo modernizácia už existujúcich) paneurópskeho významu, vychádzajúc najmä z práce ESFRI (Európske strategické fórum o výskumných infraštruktúrach),
- podporné opatrenia vrátane podpory nových potrieb.

1.1. Existujúce výskumné infraštruktúry

Cieľom akcií výskumnej infraštruktúry je posilniť európske kapacity a výkonnosť osobitných výskumných infraštruktúr a zvýšiť záujem užívateľských obcí o možnosti ponúkané výskumnými infraštruktúrami a ich záujem investovať do špičkového výskumu. Činnosti pozostávajú z podpory optimalizácie európskych výskumných infraštruktúr prostredníctvom integrácie kapacít a úsilia, čo povedie k najefektívnejšiemu využitiu zariadení, zdrojov a služieb vo všetkých oblastiach vedy a techniky, ako aj k posilneniu nadnárodného prístupu k existujúcim infraštruktúram.

1.1.1. Integračné činnosti

Výskumné infraštruktúry na svetovej úrovni potrebujú obrovské a dlhodobé investície do zdrojov (ľudských i finančných). Mali by byť využívané na európskej úrovni čo najširšou vedeckou obcou a odberateľskými odvetviami. Optimalizácia a posilnenie kapacít a výkonnosti výskumných infraštruktúr na úrovni Spoločenstva si navyše vyžadujú stálu podporu a zlepšovanie, aby mohli reagovať na nové a rastúce vedecké potreby. Toto možno lepšie dosiahnuť prostredníctvom koordinovanej stimulácie ich využívania a rozvoja vrátane aktualizácie.

Spoločenstvo by malo k tomuto cieľu prispieť presadzovaním *integračných činností*. Tieto činnosti zabezpečia európskym výskumným pracovníkom, a to aj výskumným pracovníkom z oblasti priemyslu vrátane MSP a okrajových a najvzdialenejších regiónov, prístup k najlepším výskumným infraštruktúram na vykonávanie ich výskumu prostredníctvom podpory integrovaného poskytovania infraštruktúrnych služieb vedeckej obci na európskej úrovni a v prípade potreby na medzinárodnej úrovni. Integračné činnosti by sa mali zamerať aj na lepšie štruktúrovanie (na európskej úrovni) spôsobov prevádzkovania výskumných infraštruktúr a na podporu ich spoločného rozvoja z hľadiska kapacity a výkonnosti.

Integračné činnosti pre existujúce výskumné infraštruktúry sa budú vykonávať prostredníctvom:

- výziev na princípe zdola nahor na podnietenie vzájomnej koordinácie a združovania zdrojov medzi prevádzkovateľmi infraštruktúr s cieľom podporiť spoluprácu medzi nimi. Tieto činnosti by sa tiež mali zamerať na lepšie štruktúrovanie (na európskej úrovni) spôsobov prevádzkovania výskumných infraštruktúr a spôsobov prístupu k nim zo strany potenciálnych užívateľov, na podporu ich spoločného rozvoja z hľadiska kapacity a výkonnosti, ako aj na zvýšenie ich uceleného a medzidisciplinárneho využívania;
- cielených výziev, keď cielené akcie významne prispievajú k podpore významných výskumných infraštruktúr v dlhodobom časovom horizonte a urýchlia ich príchod na úroveň Spoločenstva. Budú sa vykonávať v úzkej spolupráci s činnosťami realizovanými v tematických oblastiach, aby bolo zaručené, že všetky akcie vykonávané na európskej úrovni v rámci Spoločenstva zodpovedajú potrebám výskumných infraštruktúr v príslušnej oblasti. Môžu byť už stanovené oblasti¹ na lepšie využitie a posilnenie existujúcich európskych infraštruktúr, ktoré vyhovujú dlhodobým strategickým potrebám strán zainteresovaných do výskumu z akademickej, verejnej a priemyselnej oblasti a spoločnosti ako celku, ako sú napríklad vedy o živote a ich aplikácie, informačné a komunikačné technológie, rozvoj priemyselného výskumu vrátane metrológie, podpora trvalo udržateľného rozvoja, a najmä životné prostredie a sociálne a humanitné vedy.

¹ Stanovené aj zo strany ESFRI.

1.1.2. Elektronické infraštruktúry založené na IKT

Zavedenie elektronických infraštruktúr zabezpečí nevyhnutné služby pre výskumné obce založené na komplexných postupoch navrhnutých tak, aby sa preniesla kapacita rozptýlených zdrojov založených na IKT (výpočtová technika, pripojiteľnosť, prístrojové vybavenie) do virtuálnych spoločností. Posilnenie európskeho prístupu a súvisiacich európskych činností v tejto oblasti môže byť významným príspevkom k nárastu európskeho výskumného potenciálu a jeho využitia tým, že elektronické infraštruktúry budú základným kameňom európskeho výskumného priestoru, „predskokanom“ medzidisciplinárnej inovácie a hnacím motorom zmien v spôsoboch vedeckého bádania. Môže tiež prispieť k integrácii výskumných skupín z okrajových a najvzdialenejších regiónov.

Cieľom činností navrhnutých pre *elektronickú infraštruktúru*, ktoré vychádzajú z cielených výziev na predkladanie návrhov, bude podpora ďalšieho rozvoja a vývoja vysokokapacitnej a vysokovýkonnej komunikácie (GÉANT) a infraštruktúr, ktoré využívajú systémy grid, ako aj európskych kapacít v oblasti výpočtovej techniky vyššej kategórie v súlade s potrebou podpory posilnenia svetových decentralizovaných supervýpočtových zariadení, ukladania dát a moderných vizualizačných zariadení. Činnosti sa budú vo vhodných prípadoch zameriavať aj na podporu ich osvojenia užívateľskými obcami, rozšírenia ich globálnej relevantnosti a zvýšenia úrovne spoľahlivosti a dôveryhodnosti, pričom sa bude vychádzať z úspechov infraštruktúr GÉANT a Grid a z otvorených noriem interoperability.

Bude potrebné koordinovaným spôsobom podporiť digitálne knižnice, archívy, ukladanie a spracovanie údajov a spoločné využívanie zdrojov na európskej úrovni, aby sa vytvorili úschovne údajov pre vedeckú obec a budúce generácie vedcov. Činnosti sa budú zameriavať aj na zvýšenie spoľahlivosti a dôveryhodnosti údajovú zložku *elektronických infraštruktúr*. Cieľom navrhnutých činností je tiež predvídať a integrovať nové požiadavky a riešenia, ktoré umožnia vývoj veľkoobjemových testovacích zariadení určených na experimenty s novými technológiami a uspokojenie nových požiadaviek užívateľov vrátane elektronického vzdelávania. Skupina eIRG (reflexná skupina pre elektronickú infraštruktúru) bude pravidelne pomáhať prostredníctvom strategických odporúčaní.

1.2. Nové výskumné infraštruktúry

Tento osobitný program bude podporovať vytváranie nových výskumných infraštruktúr (vrátane výraznej modernizácie už existujúcich) so zameraním najmä na prípravné fázy a na jedinečné infraštruktúry, ktoré majú rozhodujúci alebo paneurópsky význam pre vývoj príslušných vedeckých disciplín v Európe.

1.2.1. Projektové štúdie pre nové výskumné infraštruktúry

Podpora vytvárania nových výskumných infraštruktúr prostredníctvom výziev na predkladanie návrhov na princípe zdola nahor, financovaním výskumných cien a štúdií uskutočniteľnosti pre nové infraštruktúry.

1.2.2. Podpora budovania nových infraštruktúr

Podpora vytvárania nových výskumných infraštruktúr v súlade so zásadou variabilnej geometrie, vychádzajúc najmä z práce, ktorú vykonalo ESFRI v oblasti vývoja nového európskeho programu pre nové výskumné infraštruktúry. V pracovnom programe sa určia prioritné projekty pre prípadnú podporu zo strany Spoločenstva.

Činnosť súvisiaca s výstavbou nových infraštruktúr sa bude vykonávať v dvoch etapách na základe zoznamu kritérií stanovených v rámcovom programe.

- 1. etapa: Podpora prípravnej fázy

Prvá etapa bude obsahovať výzvy obmedzené na prioritné projekty určené v pracovnom programe. Prípravná fáza by zahŕňala prípravu podrobných konštrukčných plánov, právneho usporiadania, riadenia a viacročného plánovania navrhovanej výskumnej infraštruktúry a záverečnú dohodu medzi zainteresovanými stranami. Počas prípravnej fázy bude Komisia pracovať najmä na uľahčovaní zabezpečovania finančných mechanizmov pre konštrukčnú fázu.

2. etapa: Podpora konštrukčnej fázy

V druhej etape by sa vykonávali konštrukčné plány za prípadnej účasti súkromných finančných inštitúcií, pričom by sa vychádzalo z dosiahnutých technických, právnych, administratívnych a finančných dohôd, využívala by sa najmä komplementárnosť vnútroštátnych nástrojov s nástrojmi Spoločenstva (napr. štrukturálne fondy alebo Európska investičná banka) a vo vhodných prípadoch by sa zohľadnil potenciál na vedeckú excelentnosť konvergenčných regiónov, ako aj najvzdialenejších regiónov. Prostredníctvom rámcového programu by sa mohli finančne podporovať prioritné projekty v konštrukčnej fáze, ktoré takúto podporu nutne potrebujú. Pri takýchto projektoch sa o forme podpory rozhodne *ad hoc* podľa druhu a výšky potrebných prostriedkov (napr. priamy grant, pôžičky Európskej investičnej banky, prístup ku ktorým môže uľahčiť finančný nástroj s rozdelením rizika (príloha III); článok 171 zmluvy).

1.3. Podporné opatrenia vrátane podpory nových potrieb

Dobrá koordinácia v rámci EÚ pri formulovaní a prijímaní európskej politiky pre výskumné infraštruktúry je kľúčom k úspechu tejto činnosti. V celom programe sa preto nachádzajú opatrenia na podporu takejto koordinácie vrátane podpory rozvoja medzinárodnej spolupráce.

Tieto činnosti by sa vykonávali najmä na základe pravidelných výziev na predkladanie návrhov. Zameriavali by sa najmä na stimulovanie koordinácie národných programov prostredníctvom akcií ERA-NET, na podporu analýzy nových potrieb, podporu činnosti ESFRI a eIRG, účinné vykonávanie programu (napr. podporné konferencie, zmluvy s odborníkmi, štúdie vplyvu atď.), ako aj na medzinárodný rozmer činností vykonávaných v rámci tohto osobitného programu. V kontexte medzinárodnej spolupráce umožnia činnosti vykonávané v tejto osobitnej časti programu stanoviť potreby určitých tretích krajín a spoločné záujmy, na ktorých by sa mohla založiť spolupráca, a na základe cielených výziev rozvinúť prepojenia medzi kľúčovými výskumnými infraštruktúrami v tretích krajinách a infraštruktúrami v európskom výskumnom priestore.

2. VÝSKUM V PROSPECH MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV (MSP)

Ciele

Podporovať inovačnú kapacitu európskych MSP, ako aj ich prínos k rozvoju výrobkov vytvorených modernými technológiami a s nimi súvisiacich trhov, a to podporou pri využívaní externých služieb v oblasti výskumu, zvyšovaní výskumného úsilia, rozširovaní svojich sietí, lepšom využívaní výsledkov výskumu a získavaní technologického know-how na preklopenie medzery medzi výskumom a inováciou.

Prístup

MSP sú ťažiskom európskeho priemyslu. Mali by byť základnou súčasťou inovačného systému v rámci premietania znalostí do nových výrobkov, postupov a služieb. MSP v Európe, ktoré čelia narastajúcej konkurencii nielen v rámci vnútorného, ale aj celosvetového trhu, potrebujú zintenzívniť získavanie znalostí a prácu vo výskume, zvýšiť mieru využívania výskumu, geograficky rozšíriť svoju podnikateľskú činnosť a rozšíriť svoje znalostné siete do iných krajín. Väčšina akcií členských štátov zameraných na MSP nepodnecuje a nepodporuje nadnárodnú spoluprácu v oblasti výskumu a nadnárodný prenos technológií. Na doplnenie a posilnenie vplyvu akcií vykonávaných na národnej a regionálnej úrovni sú potrebné akcie na úrovni EÚ.

Budú sa vykonávať osobitné akcie na podporu MSP alebo združení MSP, ktoré potrebujú využívať externé služby v oblasti výskumu: najmä nízko až priemerne technicky vybavených MSP s malou alebo žiadnou výskumnou kapacitou. MSP s intenzívnym výskumom sa môžu zúčastniť ako poskytovatelia výskumných služieb alebo môžu využívať externé služby v oblasti výskumu na doplnenie svojej základnej výskumnej kapacity. Tieto akcie sa uskutočnia vo všetkých oblastiach vedy a techniky prostredníctvom prístupu zdola nahor. Akcie budú zahŕňať podporu demonštračných a iných činností na uľahčenie využívania výsledkov výskumu, pričom za zabezpečí komplementárnosť s programom pre konkurencieschopnosť a inováciu. Pri hodnotení návrhov projektov sa náležito zohľadní očakávaný ekonomický vplyv na MSP. Finančné prostriedky sa rozdelia prostredníctvom dvoch systémov: *Výskum pre MSP* a *Výskum pre združenia MSP*.

Prvý sa zameria najmä na nízko až priemerne technicky vybavené MSP s malou alebo žiadnou výskumnou kapacitou, ale tiež na MSP s intenzívnym výskumom, ktoré potrebujú využívať externé služby v oblasti výskumu na doplnenie svojej základnej výskumnej kapacity. Druhý sa zameria na združenia MSP, ktoré zvyčajne lepšie poznajú alebo identifikujú spoločné technické problémy svojich členov, jedajú v ich mene a podporujú šírenie a využívanie výsledkov.

Koordinačné a podporné akcie v rámci *Výskumu pre MSP* budú zahŕňať koordináciu národných/regionálnych programov, ktoré sú zamerané na MSP a ktoré podporujú najlepšie postupy, šírenie a využívanie výsledkov, zlepšovanie prístupu MSP k siedmemu rámcovému programu a posudzovanie vplyvu.

Akcie by mohli vychádzať aj z príslušných národných výskumných programov, ktoré dopĺňajú výskumné činnosti uvedené nižšie¹.

Okrem týchto osobitných akcií sa podporí a uľahčí účasť MSP na rámcovom programe. Výskumné potreby a potenciál MSP sa náležito zohľadnia pri vypracovávaní obsahu tematických oblastí programu Spolupráca, ktoré budú realizované prostredníctvom projektov rôzneho rozsahu a zamerania v závislosti od oblasti a témy.

V priebehu vykonávania rámcového programu Spoločenstva v oblasti výskumu a technického rozvoja sa zabezpečí komplementárnosť a súčinnosť s akciami rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inováciu s cieľom podnikat' a uľahčiť účasť MSP na rámcovom programe Spoločenstva v oblasti výskumu a technického rozvoja.

¹ Mohlo by to zahŕňať prípadné spoločné vykonávanie programov zameraných na MSP aktívne vo výskume, pričom by sa vychádzalo z projektu Eureka.

Činnosti

Pre MSP sa budú realizovať tieto dva osobitné systémy:

- **Výskum pre MSP**

Tento systém podporuje malé skupiny inovačných MSP pri riešení spoločných alebo doplnkových technologických problémov. Projekty, ktoré sú relatívne krátkodobé, musia byť zamerané na inovačné potreby MSP, ktoré využívajú externé služby v oblasti výskumu od poskytovateľov výskumu a technického rozvoja a musia byť pre dotknuté MSP jasne využiteľné.

- **Výskum pre združenia MSP**

Tento systém podporuje združenia MSP pri vyvíjaní technických riešení problémov veľkých zoskupení MSP v konkrétnych priemyselných odvetviach alebo segmentoch hodnotového reťazca prostredníctvom potrebného výskumu, napr. na vypracovanie európskych noriem a štandardov alebo splnenie týchto noriem a štandardov a splnenie regulačných požiadaviek v oblastiach, ako je ochrana zdravia, bezpečnosti a životného prostredia. Projekty, ktoré môžu trvať niekoľko rokov, musia viesť združenia MSP, ktoré využívajú externé služby v oblasti výskumu od poskytovateľov výskumu a technického rozvoja v prospech ich členov a musí byť do nich zapojené väčšie množstvo MSP.

- **Spoločné prvky programov**

- Systémov sa môžu zúčastniť iné podniky a koneční užívatelia, ak je to v záujme MSP alebo združení MSP.

- Okrem výskumu by mali projekty obsahovať činnosti, ktoré podporia prevzatie a efektívne využitie výsledkov výskumu, ako sú testovanie, demonštrácia, odborná príprava, prenos technológií, správa znalostí a ochrana práv duševného vlastníctva. Projekty v rámci *výskumu pre združenia MSP* by mali tiež zahŕňať činnosti na efektívne šírenie výsledkov výskumu medzi členov združení MSP a v osobitných prípadoch aj ďalším zainteresovaným stranám.
- Na vlastnícke a prístupové práva týchto dvoch systémov sa vzťahujú osobitné pravidlá.

Dôraz sa bude jednoznačne klásť na podporu výskumných projektov. Podpora sa bude navyše udeľovať vnútroštátnym systémom, ktoré poskytujú MSP alebo združeniam MSP finančné prostriedky na prípravu návrhov akcií v rámci akcie *Výskum v prospech MSP*, s cieľom podporovať vytváranie nových vnútroštátnych systémov alebo rozširovanie existujúcich systémov.

3. REGIÓNŮ ZNALOSTÍ

Ciele

Upevňovať výskumný potenciál európskych regiónov predovšetkým podnecovaním a celoeurópskym podporovaním tvorby regionálnych výskumných zoskupení združujúcich univerzity, výskumné centrá, podniky a regionálne orgány.

Prístup

Úloha regiónov ako dôležitého faktora v kontexte výskumu a vývoja technológií v EÚ stále rastie. Údaje súčasne dokazujú, že investície do výskumu a vývoja prispievajú k atraktivite regiónov, nakoľko zvyšujú konkurencieschopnosť miestnych podnikov. Zoskupenia v oblasti výskumu a vývoja patria medzi najlepšie hnacie sily investičnej činnosti, ktorá vyúsťuje do získania konkurenčnej výhody s pozitívnym vplyvom na rast a rozvoj pracovných miest. Pilotná akcia Regióny znalostí¹ z roku 2003 potvrdila význam takýchto zoskupení a potrebu podporovania a podnecovania tvorby takýchto štruktúr.

Táto akcia umožní európskym regiónom posilniť svoje investičné možnosti v oblasti výskumu a technického rozvoja, pričom zároveň maximalizuje možnosti úspešného zapojenia ich zainteresovaných strán do európskych výskumných projektov a uľahčuje tvorbu zoskupení, čím podporuje regionálny rozvoj v Európe. Akcie uľahčia tvorbu regionálnych zoskupení, čím sa podporí rozvoj európskeho výskumného priestoru. Zvýšené a cielenejšie použitie štrukturálnych fondov na investície a činnosti v oblasti výskumu a vývoja bude mať za následok zlepšenie súčinnosti medzi regionálnym a výskumnými politikami najmä vypracovaním regionálnych výskumných stratégií, ktoré môžu regionálne úrady začleniť do stratégií hospodárskeho rozvoja.

Osobitná pozornosť sa bude venovať spolupráci medzi susediacimi regiónmi v rôznych členských štátoch.

¹ Pilotná akcia Regióny znalostí bola začlenená do rozpočtu Spoločenstva na rok 2003 na podnet Európskeho parlamentu. Nasledovala ju ďalšia výzva na predkladanie návrhov v rámci šiesteho rámcového programu v oblasti výskumu a technického rozvoja (2004) ako súčasť programu *Ucelená tvorba politik*.

Cieľom akcie *Regióny znalostí* je podpora vytvorenia a vykonávania optimálnych politík a stratégií pre rozvoj výskumných zoskupení. Zvýši hlavne opodstatnenie a efektívnosť regionálnych výskumných programov prostredníctvom vzájomného učenia sa; podporí a posilní spoluprácu medzi zoskupeniami a prispeje k posilneniu trvalo udržateľného rozvoja existujúcich výskumných a vývojových zoskupení, ako aj zlepši podmienky na vytváranie nových, najmä v tvoriacich sa regiónoch znalostí. Podpora sa poskytne najmä na projekty založené na dopyte a zamerané na problémy týkajúce sa špecifických technických oblastí alebo odvetví¹.

Táto akcia sa vzťahuje na všetky regióny vrátane konvergenčných².

Činnosti

Do projektov by sa mali zapojiť regionálne orgány, regionálne vývojové agentúry, univerzity, výskumné centrá a priemyselné subjekty, v prípade potreby aj finančné organizácie alebo organizácie občianskej spoločnosti. Projekty v rámci akcie *Regióny znalostí* sa zameriavajú na tieto činnosti:

¹ V prípade potreby nie je vylúčená kombinácia rôznych technických oblastí.

² Konvergenčné regióny sú regióny uvedené v článku 5 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia týkajúce sa Európskeho fondu pre regionálny rozvoj, Európskeho sociálneho fondu a Kohézneho fondu, (Ú. v. EÚ L 239, 1.9.2006, s. 248). Patria sem regióny cieľa *Konvergencia*, regióny oprávnené čerpať prostriedky z Kohézneho fondu a najvzdialenejšie regióny.

- **Analýza, vývoj a vykonávanie výskumných programov** regionálnych alebo cezhraničných zoskupení a spolupráca medzi nimi. Toto zahŕňa analýzu, ako aj plán vykonávania zameraný na kapacity a priority výskumu a vývoja. V projektoch budú využité prognózy, referenčné hodnotenie alebo iné metódy, ktorými sa poukáže na očakávané prínosy, ako je posilnenie prepojení medzi zainteresovanými zoskupeniami, účasť na európskych výskumných projektoch a zvýšený vplyv na rozvoj regiónu. Mohli by byť aj prípravou na medziregionálne pilotné akcie. Cieľom týchto činností je najmä podpora lepšej komplementárnosti medzi regionálnymi fondmi Spoločenstva a inými fondmi členských štátov a Spoločenstva.
- **Mentorstvo** regiónov s menej rozvinutým výskumným profilom zo strany vysoko rozvinutých regiónov, ktoré je založené na budovaní zoskupení zameraných na výskum a vývoj. Nadnárodné regionálne konzorciá zmobilizujú a združia výskumníkov z akademickej, priemyselnej a správnej oblasti s cieľom spoločne navrhnuť usmernenia pre technologicky menej vyspelé regióny.
- **Iniciatívy na zvýšenie integrácie** výskumných pracovníkov a inštitúcií do regionálnych ekonomík prostredníctvom interakcie na úrovni zoskupení. To zahŕňa nadnárodné činnosti na rozšírenie prepojení medzi stranami zainteresovanými vo výskume a miestnymi podnikateľskými obcami, ako aj konkrétne činnosti medzi zoskupeniami. V záujme preukázania prínosov integrácie by tieto činnosti mohli prispieť k určeniu možností komplementárnosti vo výskume a technickom rozvoji.

Podpora sa poskytne aj na činnosti na podporu systematickej vzájomnej výmeny informácií, ako aj na interakcie medzi podobnými projektmi a v určitých prípadoch interakcie s inými programami Spoločenstva (napr. analytické a syntetické semináre, okrúhle stoly, publikácie), pričom sa zdôrazní najmä účasť kandidátskych a pridružených krajín, ako aj členských štátov, ktoré pristúpili k EÚ po 1. máji 2004.

4. VÝSKUMNÝ POTENCIÁL

Cieľ

Podnecovať plné využitie výskumného potenciálu rozšírenej Únie odhaľovaním a rozvíjaním existujúcej alebo rodiacej sa excelentnosti v konvergenčných a najvzdialenejších regiónoch EÚ a pomáhať pri posilňovaní schopností výskumníkov pôsobiacich v týchto regiónoch úspešne sa podieľať na výskumných činnostiach na úrovni Spoločenstva.

Prístup

S cieľom podporiť plné využitie výskumného potenciálu rozšírenej Únie sa navrhnu akcie zamerané na odhalenie potenciálu výskumných skupín, najmä v konvergenčných a najvzdialenejších regiónoch Európskej únie, ktoré v súčasnosti nevyužívajú svoje možnosti naplno alebo ktoré na zúžitkovanie svojho potenciálu potrebujú nové znalosti a podporu. Akcie sú vo veľkej miere založené na predchádzajúcich a súčasných opatreniach, ako sú európske centrá excelentnosti v niekdajších prístupujúcich a kandidátskych krajinách v rámci 5. RP a štipendií Marie Curie pre prenos znalostí. Prenos znalostí doplnia tiež iniciatívy realizované Európskym sociálnym fondom v rámci novej kohéznej politiky (2007 – 2013), ktoré sú zamerané na rozvoj ľudského potenciálu pre výskum na vnútroštátnej úrovni v oprávnených oblastiach.

Zameranie sa na posilnenie a rozšírenie spolupráce týchto výskumných skupín s výskumnými centrami v iných členských štátoch EÚ alebo pridružených krajinách významne prispeje k odhaleniu ich potenciálu, a tým k dlhodobému udržateľnému rozvoju. Optimalizácia medzinárodnej orientácie a uznania, vodcovského potenciálu a kvality vedcov zvýši viditeľnosť týchto vedeckých skupín a uľahčí ich zapojenie do európskeho výskumného priestoru.

Činnosti

V rámci akcie sa budú podporovať najmä strategické partnerstvá vrátane vytvárania dvojíc medzi výskumnými skupinami z verejného aj súkromného sektora v konvergenčných alebo najvzdialenejších regiónoch EÚ vybraných uznávanými výskumnými skupinami v Európe na základe hodnotenia kvality a vysokého potenciálu. Osobitný dôraz sa bude klásť na očakávané dlhodobé účinky na úrovni EÚ, ako aj na regionálnej úrovni. Na účely plného využitia potenciálu (napr. na rozšírenie znalostí, na rozvoj ďalších spôsobilostí vrátane riadenia výskumu alebo na zviditeľnenie) bude akcia zahŕňať podporu pre vybrané výskumné skupiny v oprávnených regiónoch v rámci výskumných programov vypracovaných na základe strategických partnerstiev na:

- výmenu know-how a skúseností prostredníctvom nadnárodných obojsmerných stáží výskumných pracovníkov medzi vybranými centrami v oprávnených regiónoch a jednou alebo viacerými partnerskými organizáciami v inom členskom štáte EÚ alebo pridruženej krajine, s integrovanými mechanizmami povinného návratu pracovníkov vyslaných na stáž pochádzajúcich z vybraných centier v oprávnených regiónoch,
- zamestnávanie skúsených výskumníkov vrátane riadiacich pracovníkov vybranými centrami existujúcej alebo rodiacej sa excelentnosti s cieľom ich zapojenia do prenosu znalostí a/alebo odbornej prípravy výskumníkov vrátane osobitnej podpory návratu občanov, ktorí opustili krajinu,

- získavanie a vývoj určitých výskumných zariadení a rozvoj materiálneho zabezpečenia vybraných centier existujúcej alebo rodiacej sa excelentnosti na podporu výskumných programov pripravených v rámci strategického partnerstva,
- organizovanie seminárov a konferencií s cieľom uľahčiť prenos znalostí na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni s účasťou výskumných pracovníkov vybraných centier aj prizvaných výskumníkov z iných krajín v rámci rozvoja medzinárodnej vzdelávacej kapacity a reputácie vybraných centier; účasť výskumníkov centier vybraných v rámci programu na medzinárodných konferenciách alebo krátkodobých vzdelávacích podujatiach na výmenu poznatkov, budovanie sietí a vystavenie týchto vedcov medzinárodnému prostrediu,
- činnosti v oblasti rozširovania a propagácie na zviditeľnenie vybraných centier a ich činností.

Nezávisle od týchto podporných opatrení sa v rámci tejto akcie vytvoria prostriedky hodnotenia, na základe ktorých môžu všetky výskumné centrá v oprávnenom regióne, či už žiadajú o financovanie alebo nie, získať nezávislé medzinárodné znalecké hodnotenie úrovne kvality svojho výskumu a výskumnej infraštruktúry. Toto hodnotenie by vykonali špičkoví nezávislí medzinárodní experti, ktorých vymenuje Komisia.

5. VEDA V SPOLOČNOSTI

Cieľ

V záujme budovania otvorenej, efektívnej a demokratickej európskej znalostnej spoločnosti je potrebné stanoviť si cieľ podporovať vyvážené prepojenie vedecko-technického úsilia a príslušných výskumných politík s európskou sociálnou sieťou podporovaním reflexie a diskusií na európskej úrovni o vede a technike a o ich vzťahu k celému spoločenskému a kultúrnemu spektru.

Prístup

Veda v spoločnosti predstavuje významné rozšírenie a zintenzívnenie pilotnej činnosti realizovanej v rámci šiesteho rámcového programu, ktoré je úmerné rastúcim ambíciám európskej výskumnej politiky.

Rozvoj európskej spoločnosti v mnohom závisí od jej schopnosti vytvárať, využívať a rozširovať znalosti a na ich základe neustále inovovať. Vedecký výskum ako súčasť „trojuholníka znalostí“, ktorý tvorí výskum, vzdelávanie a inovácia, zohráva v tomto ohľade významnú úlohu a mal by zostať aj naďalej jednou z hnacích síl podpory rastu, prosperity a trvalo udržateľného rozvoja.

Na dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutné, aby sa vytvorilo sociálne a kultúrne prostredie, ktoré zabezpečí podmienky pre úspešný a využiteľný výskum. To znamená, že sa zohľadnia oprávnené záujmy a potreby spoločnosti, čo zahŕňa rozšírenú demokratickú diskusiu so zainteresovanejšou a informovanejšou verejnosťou a lepšie podmienky pre kolektívne rozhodovanie vo vedeckých otázkach, ako aj možnosť organizácií občianskej spoločnosti využívať externé služby v oblasti výskumu v závislosti od svojich potrieb. Malo by sa tiež vytvoriť priaznivé prostredie pre vedecké povolania, novú vlnu investícií do výskumu a následné šírenie znalostí, z ktorých vychádza lisabonská stratégia. Cieľom tejto činnosti bude aj úplná integrácia žien do sveta vedy.

Táto časť programu Kapacity sa zameria na určenie podmienok, za ktorých by sa takéto priaznivé prostredie v Európe stalo bežným a nebolo by len výnimkou.

Predovšetkým je potrebné sa zamerať na riziko vzniku vedeckej priepasti v spoločnosti. Oddeľuje tých, ktorí nemajú prístup k dôležitým znalostiam, od malej skupiny tých, ktorí ho majú; tých, ktorí nemajú schopnosť ovplyvniť tvorbu politiky vo výskume, od tých, ktorí túto možnosť majú. Toto vedie k nejednoznačným názorom občanov, pokiaľ ide o potenciálne prínosy vedy a techniky a ich skutočnú podriadenosť verejnej mienke. Na jednej strane občania vyzývajú, aby sa výskum väčšmi zameriaval na nevyriešené problémy súčasnosti (choroby, znečistenie, epidémie, nezamestnanosť atď.) a ich možné dôsledky do budúcnosti. Na druhej strane neskrývajú nedôveru v určité spôsoby využitia vedy a neoprávnené zásahy do rozhodovacích procesov.

Medzi príčiny často nedostatočnej integrácie vedy do spoločnosti patria:

- nedostatočná účasť verejnosti pri stanovovaní priorít a vytváraní smerovania politiky v oblasti vedy, ktorá by umožnila širšiu diskusiu o možných súvisiacich rizikách a dôsledkoch,
- rastúce výhrady k niektorým vedeckým pokrokom, pocit nedostatočnej kontroly a otvorené otázky týkajúce sa dodržiavania základných hodnôt,
- vnímanie izolácie sveta vedy od každodennej reality hospodárskeho a sociálneho života,
- pochybnosti o objektivite vedeckých dôkazov, ktoré sú k dispozícii pre verejnú tvorbu politiky,
- nedostatočná kvalita vedeckých informácií dostupných verejnosti.

Zvolený prístup sa zameriava na:

- zvýšenie otvorenosti a transparentnosti mechanizmov prístupu k posudkom a hodnotenia posudkov, ktoré slúžia ako podklady pre tvorbu lepších politík,
- stanovenie medzí pre eticky vhodné výskumné iniciatívy z hľadiska základných práv,
- vytvorenie aktívnejšej pozície Európy vo svete pri diskusii a propagácii zdieľaných hodnôt, rovnosti príležitostí a spoločenského dialógu,

-
- preklenutie priepasti medzi tými, ktorí majú a ktorí nemajú vedecké vzdelanie, propagácia vedy v bezprostrednom okolí všetkých občanov (výzvy pre mestá, regióny, nadácie, vedecké centrá, múzeá, organizácie občianskej spoločnosti atď.),
 - podnietenie spoločenského dialógu o politike v oblasti výskumu a stimulácia organizácií občianskej spoločnosti k širšiemu zapojeniu do výskumných činností,
 - hľadanie možností zlepšenia riadenia európskeho systému výskumu a inovácie,
 - vytvorenie obrazu vedy a výskumníkov, ktorý bude zrozumiteľný pre všetkých, najmä mladých ľudí,
 - podporu postupu žien vo vedeckej kariére a lepšie využitie ich odborného a vedeckého nadania v prospech všetkých,
 - obnovu vedeckej komunikácie využitím moderných prostriedkov na dosiahnutie väčšieho účinku, podporou užšej spolupráce vedcov s médiami.

„Veda v spoločnosti“ sa bude vykonávať prostredníctvom:

- politicky orientovaných akcií a výskumu podporovaných priamo v tejto téme,

- spolupráce medzi členskými štátmi, stanovením spoločných cieľov a posilnením vnútroštátnych postupov v duchu otvorenej metódy koordinácie,
- propagácie, podpory a monitorovania začlenenia otázok časti „Veda v spoločnosti“ do ostatných častí rámcového programu a ich vplyvu¹. Celková koordinácia otázok týkajúcich sa *Vedy v spoločnosti* v rámcovom programe aj v rámci ostatných súvisiacich činností Spoločenstva (napr. týkajúcich sa vzdelávania a kultúry) sa zabezpečí v tejto téme.

Budú sa sledovať tri akčné línie.

Prvá akčná línia: *Dynamickejšie riadenie vzťahu vedy a spoločnosti*

- **Posilnenie a skvalitnenie európskeho systému vedy**

Od európskeho vedeckého systému sa očakáva, že posilní inovačný potenciál, preto musí spoločnosť získať hlbší prehľad o jeho zložkách, ekonomike, riadení a zvykoch. Dôraz sa kladie na tri významné hľadiská so zameraním sa na účastníkov a dynamiku európskeho výskumného priestoru:

- zvýšenie využívania a monitorovanie vplyvu vedeckého poradenstva a posudkov pri tvorbe politiky v Európe (vrátane riadenia rizík) a vyvinutie praktických nástrojov a systémov (napr. elektronické siete),
- podpora dôveryhodnosti a samoregulácie vo vedeckej obci,

¹ Vrátane vytvorenia postupov pre etické posudky pri návrhoch zameraných na eticky citlivé otázky v rámci osobitného programu *Spolupráca*.

- podpora diskusie o šírení informácií vrátane prístupu k výsledkom vedeckého výskumu a budúcnosť vedeckých publikácií, pričom sa zohľadnia aj opatrenia na zlepšenie prístupu verejnosti.

- **Výraznejšia angažovanosť s cieľom predpovedať a objasňovať politické, spoločenské a etické otázky**

Snahy a záujmy spoločnosti a základné etické zásady musia byť lepšie zakomponované do výskumného procesu, aby sa vytvorilo bezpečnejšie a konštruktívnejšie prostredie pre výskumníkov a spoločnosti ako celku. Dôležité sú tieto tri aspekty:

- výraznejšia angažovanosť, pokiaľ ide o otázky súvisiace s vedou,
- podmienky pre odbornú diskusiu o etike a vede,
- väčší dôraz na diskusiu v rámci výskumnej obce o sociálnych aspektoch výskumu.

- **Lepšie pochopenie miesta vedy a techniky v spoločnosti**

V záujme vytvorenia dobrých politík na riešenie vzťahu medzi vedou a spoločnosťou je potrebné, aby sa znalosti získané v minulosti, vedecko-technické dedičstvo, sociológia a filozofia rozšírili, skonsolidovali a rozšírili na európskej úrovni. Na tento účel by mali učitelia z týchto vedných odborov vytvoriť siete pre výskum a diskusie schopné preukázať skutočný prínos vedy k budovaniu európskej spoločnosti a identity s dôrazom najmä na:

- vzťahy medzi vedou, demokraciou a právom,

-
- výskum etiky vo vede a technike,
 - vzájomné ovplyvňovanie sa vedy a kultúry,
 - úlohu a obraz vedcov,
 - pochopenie vedy zo strany verejnosti a podnecovanie k verejnej diskusii.

- **Rastúca úloha univerzít**

Činnosť sa zameria na podporu vhodných reforiem, ktoré umožnia univerzitám plne zohrávať svoju úlohu pri tvorbe, šírení a výmene znalostí spoločne so zástupcami priemyslu a spoločnosťou ako celku (v súlade s iniciatívami Spoločenstva týkajúcimi sa univerzitného výskumu). Dôraz sa kladie na:

- stanovenie lepších rámcových podmienok pre efektívnejší univerzitný výskum,
- podporu vytvorenia štruktúrovaných partnerstiev s podnikateľským sektorom s prihliadnutím na kapacity riadenia univerzitného výskumu,
- posilnenie výmeny znalostí medzi univerzitami a spoločnosťou.

Druhá akčná línia: *Posilnenie potenciálu, rozšírenie horizontov***• Rodová rovnosť a výskum**

Na základe politických usmernení obsiahnutých v pracovnom dokumente Komisie a záveroch Rady¹ a ostatných súvisiacich smerovaniach politiky Spoločenstva sa vytvorí rámec pre konkrétne akcie na posilnenie úlohy žien vo vedeckom výskume a podporu rodovej rovnosti vo výskume. Tento rámec poskytne priestor pre politickú diskusiu, monitorovanie, koordináciu a podporný výskum. Bude obsahovať:

- posilnenie úlohy žien vo vedeckom výskume a vo vedeckých rozhodovacích orgánoch,
- rodovú rovnosť vo výskume,
- začleňovanie rodovej rovnosti do výskumnej politiky a programov Spoločenstva.

¹ „Ženy a veda: excelentnosť a inovácia – rodová rovnosť vo vede“ (SEK 2005/370); závery Rady z 18. apríla 2005.

• Mladí ľudia a veda

Činnosti budú zamerané na prilákanie väčšieho počtu ľudí zo všetkých sociálnych skupín na výkon vedeckých povolání, posilnenie prepojení medzi generáciami a zvýšenie úrovne vedeckej gramotnosti vo všeobecnosti. Európske výmeny a spolupráca sa sústredia na metódy výučby v oblasti vedy prispôbené pre mladých poslucháčov, podporu učiteľov v oblasti vedy (konceptie, materiály), čím sa vytvorí prepojenie medzi školským a odborným životom. Okrem toho možno podporiť celoeurópske podujatia, na ktorých sa stretnú uznávaní vedci ako vzory a ašpirujúci mladí vedci. Činnosti sa zamerajú aj na podporný výskum, pri ktorom sa zohľadnia sociálne hľadiská a kultúrne hodnoty. Ponechali sa tri aspekty:

- podpora formálneho a neformálneho vedeckého vzdelávania na školách, ako aj prostredníctvom vedeckých centier, múzeí a iných vhodných prostriedkov,
- posilnenie prepojení medzi vedeckým vzdelávaním a vedeckými povolániami,
- výskumné a koordinačné akcie zamerané na nové metódy vzdelávania v oblasti vedy.

Tretia akčná línia: Komunikácia medzi vedou a spoločnosťou

Činnosti budú podporovať efektívne dvojsmerné komunikačné kanály, ktoré umožnia verejnosti a tvorcom politik prepojenie s vedou a vedcom prepojenie s verejnosťou. Prístup sa bude orientovať na užšiu spoluprácu a výmenu skúseností medzi vedcami a médiami, ale aj výraznejšie angažovanie cieľových skupín, konkrétne detí a mladých ľudí, výskumníkov pôsobiacich na verejnosti a odbornej tlače. Úsilie sa zameria na:

- poskytovanie spoľahlivých a včasných vedeckých informácií tlači a iným médiám,
- akcie v oblasti odbornej prípravy na zblíženie médií s vedeckou obcou,
- podporu európskeho rozmeru na vedeckých podujatiach pre verejnosť,
- propagáciu vedy audiovizuálnymi prostriedkami prostredníctvom európskej koprodukcie a vysielania vedeckých programov,
- propagáciu špičkovej medzinárodnej výskumnej a vedeckej komunikácie prostredníctvom verejnosti známych ocenení,
- výskum zameraný na posilnenie metód a výsledkov vzájomnej komunikácie o vede v záujme zvýšenia vzájomného porozumenia medzi vedeckou obcou a širším publikom zloženým z tvorcov politik, médií a širokej verejnosti.

6. PODPORA UCELENEJ TVORBY VÝSKUMNÝCH POLITÍK

Cieľ

Zvýšenie účinnosti a ucelenosti výskumných politík členských štátov a Spoločenstva a ich zosúladenie s inými politikami, zlepšenie vplyvu verejného výskumu a jeho prepojenia s priemyslom a posilnenie verejnej podpory a jej pozitívneho účinku na investície súkromných subjektov.

Prístup

Činnosti realizované v tejto časti sa zameriavajú na podporu uceleného vývoja postupov, ktoré dopĺňajú koordinačné činnosti v rámci programu Spolupráca a prispievajú k politikám a iniciatívam Spoločenstva (napr. právne predpisy, odporúčania a usmernenia) zameraným na zlepšenie ucelenosti a vplyvu politík členských štátov.

Tieto činnosti prispievajú k vykonávaniu lisabonskej stratégie, najmä k dosiahnutiu cieľa investovať do výskumu 3 % HDP, čím pomôžu členským štátom a Spoločenstvu pri rozvoji účinnejších politík výskumu a vývoja. Cieľom je zlepšiť výskum financovaný z verejných zdrojov a jeho prepojenia s priemyslom a podporiť súkromné investície do výskumu prostredníctvom posilnenia štátnej podpory a jej pozitívneho vplyvu na súkromné investície. Vyžaduje si to prispôsobivosť výskumných politík, mobilizáciu širšieho spektra nástrojov, cezhraničnú koordináciu činností a mobilizáciu ďalších politík v záujme vytvorenia lepších rámcových podmienok pre výskum.

Činnosti

Budú sa sledovať dve akčné línie¹.

Prvá akčná línia: *Monitorovanie a analýza verejných výskumných politík a priemyselných stratégií vrátane ich vplyvu*

Cieľom je zabezpečiť informácie, dôkazy a analýzy na podporu navrhovania, vykonávania, hodnotenia a medzinárodnej koordinácie verejných politík. Toto zahŕňa:

- **Informačnú a spravodajskú službu (ERAWATCH)**, ktorá podporí tvorbu výskumnej politiky založenej na dôkazoch a prispeje k realizácii európskeho výskumného priestoru (ERA) tým, že zabezpečí lepšie porozumenie charakteru, základných prvkov a vývoja národných a regionálnych výskumných politík, iniciatív a systémov. Toto zahŕňa pravidelné analýzy z európskeho pohľadu zamerané na otázky tvorby výskumnej politiky, najmä faktory ovplyvňujúce vývoj výskumných systémov a ich vplyvy na politické a riadiace štruktúry; nové otázky/výzvy a politické možnosti; ako aj hodnotenia pokroku členských štátov na ceste k ERA a cieľu vo výške 3 %, ktoré sa uskutočnia na európskej úrovni.

¹ Činnosťami súvisiacimi s posilňovaním a zlepšovaním európskeho vedeckého systému, ku ktorým patria napr. otázky vedeckého poradenstva, posudkov a príspevkov k lepšej regulácii, sa zaoberá časť *Veda v spoločnosti* tohto osobitného programu.

- **Monitorovanie investícií do priemyselného výskumu** na zabezpečenie základných a doplnkových zdrojov informácií, ktoré pomôžu pri riadení verejnej politiky a umožnia spoločnostiam porovnať svoje investičné stratégie v oblasti výskumu a vývoja **okrem iného aj v odvetviach kľúčového záujmu pre hospodárstvo EÚ**. Toto zahŕňa pravidelné súhrny investícií do výskumu a vývoja na firemnej a odvetvovej úrovni, prieskumy orientácie súkromných investícií do výskumu a vývoja, analýzy faktorov, ktoré ovplyvňujú investičné rozhodnutia do výskumu a vývoja a postupy firiem, analýzy hospodárskych vplyvov a hodnotenie politických dôsledkov.
- **Vývoj a analýzu ukazovateľov výskumnej aktivity a jej vplyvu na hospodárstvo**. Zahŕňa to vypracovanie a uverejňovanie národných a regionálnych kľúčových ukazovateľov v oblasti vedy a techniky a súhrnov, v ktorých sa v prípade potreby použijú oficiálne štatistické ukazovatele; hodnotenie predností a nedostatkov výskumných a vývojových programov členských štátov a analýzu postavenia a výkonnosti EÚ vo vedeckom a technickom výskume.

Tieto činnosti sa budú realizovať v spolupráci so Spoločným výskumným centrom, ako aj prostredníctvom štúdií a expertných skupín.

Druhá akčná línia: *Koordinácia výskumných politík*

Cieľom je na dobrovoľnom základe posilniť koordináciu výskumných politík prostredníctvom:

- akcií na podporu vykonávania otvorenej metódy koordinácie a

- iniciatív nadnárodnej spolupráce vykonávaných na národnej alebo regionálnej úrovni v oblastiach spoločného záujmu, ktorých sa podľa možnosti zúčastňujú aj iné zainteresované strany (vrátane priemyslu, európskych organizácií a organizácií občianskej spoločnosti).

Tieto činnosti sa zameriavajú na otázky spoločného záujmu, ktoré sa týkajú výskumu a ostatných súvisiacich politík, ktoré by sa mali mobilizovať na účely realizácie ERA a na dosiahnutie cieľa 3 % investícií do výskumu. Prispejú k rozvoju účinnejších národných a regionálnych politík prostredníctvom vzájomného vzdelávania a partnerského hodnotenia; podnikia koordinované alebo spoločné iniciatívy medzi skupinami krajín a regiónov zainteresovaných v oblastiach so silným medzinárodným rozmerom alebo prelínaním a v prípade potreby identifikujú oblasti, ktoré si vyžadujú doplnkovú a obojstranne posilňujúcu činnosť na úrovni Spoločenstva a členských štátov.

Iniciatívy realizované viacerými krajinami a regiónmi môžu zahŕňať činnosti, ako napríklad partnerské hodnotenie národných a regionálnych politík, výmenu skúseností a pracovníkov, spoločné hodnotenie a posúdenie vplyvu a navrhovanie a vykonávanie spoločných iniciatív.

7. ČINNOSTI MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE

Cieľ

V záujme zvyšovania konkurencieschopnosti a udržania vedúceho postavenia na svetovej úrovni potrebuje Európske spoločenstvo silnú a ucelenú medzinárodnú politiku v oblasti vedy a techniky. Medzinárodné činnosti realizované v rámci rôznych programov, ktoré sú súčasťou rámcového programu, sa budú vykonávať v kontexte celkovej stratégie medzinárodnej spolupráce.

Táto medzinárodná politika sleduje tri vzájomne prepojené ciele:

- podporovať rast európskej konkurencieschopnosti prostredníctvom strategických partnerstiev s tretími krajinami vo vybraných oblastiach vedy a zapájaním popredných výskumníkov tretích krajín do práce pre Európu a spolupráce s Európu,
- uľahčiť kontakty s partnermi v tretích krajinách s cieľom poskytnúť lepší prístup k výskumu vykonávanému v iných častiach sveta,
- riešiť konkrétne problémy, ktorým čelia tretie krajiny, alebo problémy celosvetového charakteru s prihliadnutím na spoločné záujmy a obojstranný prospech.

Prístup

S cieľom identifikovať a stanoviť prioritné oblasti výskumu spoločného záujmu a obojstranného prospechu s niektorými tretími krajinami (partnerské krajiny medzinárodnej spolupráce¹) na účely osobitných akcií medzinárodnej spolupráce v rámci osobitného programu Spolupráca sa posilnia prebiehajúce politické rozhovory a partnerské siete s rôznymi regiónmi v týchto tretích krajinách, aby sa podporilo vykonávanie týchto akcií. Ucelenosť vnútroštátnych činností v oblasti medzinárodnej vedeckej spolupráce sa zvýši podporou koordinácie národných programov (členských štátov a pridružených krajín) prostredníctvom viacstrannej koordinácie vnútroštátnych politik a činností v oblasti výskumu a technického rozvoja. Počas vykonávania rámcového programu sa spolupráca s tretími krajinami bude zameriavať najmä na tieto skupiny krajín²:

- kandidátske krajiny³,
- stredozemské partnerské krajiny (MPC), krajiny západného Balkánu (WBC)⁴, ako aj východoeurópske a stredoázijské krajiny⁵ (EECA),
- rozvojové krajiny s dôrazom na osobitné potreby jednotlivých dotknutých krajín alebo regiónov⁶,
- krajiny s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom¹²⁸.

¹ Pozri pravidlá účasti.

² V súčasnosti je súčasťou európskej susedskej politiky 9 stredozemských partnerských krajín a 6 krajín východnej Európy a Strednej Ázie.

³ Tie, ktoré nie sú pridruženými kandidátskymi krajinami.

⁴ Tie, ktoré nie sú pridruženými potenciálnymi kandidátskymi krajinami.

⁵ Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Gruzínsko, Kazachstan, Kirgizsko, Moldavsko, Rusko, Tadžikistan, Turkménsko, Ukrajina a Uzbekistan.

⁶ Poznamenáva sa, že Latinská Amerika zahŕňa rozvojové krajiny aj krajiny s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom.

Tematické akcie medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu sa vykonávajú v rámci osobitného programu Spolupráca. Medzinárodné akcie v oblasti ľudského potenciálu sa vykonávajú v rámci osobitného programu Ľudia. Horizontálne podporné akcie a opatrenia zamerané na iné oblasti ako osobitné tematické alebo interdisciplinárne oblasti zahrnuté do programu Spolupráca sa budú vykonávať a v obmedzenom počte prípadov dopĺňať osobitnými akciami spolupráce s obojstranným prínosom. Celková koordinácia medzinárodných akcií spolupráce v rámci rôznych programov sa posilní, aby sa zabezpečil ucelený prístup a súčinnosť s inými nástrojmi Spoločenstva (napr. IPA, nástroj európskej susedskej politiky, nariadenie o pomoci ázijským a latinskoamerickým rozvojovým krajinám a systémy rozvojovej pomoci).

Na základe skúseností získaných počas programu INTAS a jeho činností vykonaných v rámci spolupráce s východoeurópskymi a stredoázijskými krajinami sa v rámci tohto programu, ako aj programov Spolupráca a Ľudia budú vykonávať činnosti na zabezpečenie kontinuity.

Komisia zabezpečí koordináciu medzinárodnej spolupráce v celom rámcovom programe vrátane politického dialógu s partnerskými krajinami, regiónmi a medzinárodnými fórami.

Činnosti

Hlavnými činnosťami na tvorbu spoločne dohodnutých politík medzinárodnej vedeckej spolupráce sú:

- **Medziregionálna koordinácia spolupráce v oblasti vedy a techniky vrátane stanovenia priorit a vymedzenia politík spolupráce v oblasti vedy a techniky**

Vedecko-technická spolupráca Spoločenstva v oblasti stanovenia priorit sa zakladá na komplexných politických rozhovoroch s partnerskými krajinami a regiónmi s ohľadom na ich sociálno-kultúrne podmienky a výskumné kapacity. Tieto rozhovory o vedecko-technickej spolupráci sa vedú na viacerých úrovniach, napr. v rámci medzinárodných fór (rôzne dohovory OSN), inštitucionalizovaných medziregionálnych rozhovorov¹, medzi ktoré patria: Stretnutia Ázia – Európa (ASEM); Latinská Amerika, Karibská oblasť a EÚ (EÚ – LAC); partnerstvá so stredoziemskými krajinami a krajinami západného Balkánu; partnerstvo medzi EÚ – AKT (africké, karibské a tichomorské štáty), partnerstvo s východnou Európou a Strednou Áziou², ako aj v rámci dvojstranných a mnohostranných dohôd a neformálnych medziregionálnych stretnutí vedcov a ostatných spoločenských partnerov.

¹ Medziregionálny rozhovor v tomto kontexte znamená dialóg medzi členskými štátmi, ES a dotknutými tretími krajinami.

² Mohli by tiež zahŕňať Medzinárodné vedecko-technické stredisko (ISTC) a Vedecko-technické stredisko (STCU).

Najvyššou prioritou bude zintenzívnenie medziregionálnych/dvojstranných rozhovorov tak, aby poskytovali usmernenie a rámec pre medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu a spoločné stanovenie výskumných oblastí spoločného záujmu a obojstranného prospechu. Takéto rozhovory a partnerstvá v oblasti vedy a techniky predstavujú najúčinnjší spôsob dosiahnutia celosvetovo a vzájomne dohodnutých cieľov s prihliadnutím na osobitné potreby na úrovni regiónov a krajín. V dôsledku toho sa medzinárodná vedecko-technická spolupráca v rámcovom programe bude riadiť uceleným spôsobom prostredníctvom integrovanej výskumnej politiky, ktorá vyplynie z týchto rozhovorov a vedecko-technických dohôd¹.

Tieto iniciatívy sa budú vykonávať prostredníctvom osobitných činností medzinárodnej spolupráce, v rámci ktorých sa budú rozvíjať medziregionálne rozhovory v úzkej spolupráci s členskými štátmi, pridruženými krajinami a partnerskými krajinami medzinárodnej spolupráce.

Toto stanovenie priorít a vymedzenie politiky v oblasti vedecko-technickej spolupráce bude mať priamy a merateľný vplyv na ostatné činnosti navrhované na medzinárodnú spoluprácu v oblasti vedy a techniky v rámci osobitného programu Kapacity, konkrétne rozširovanie pôsobnosti dohôd o vedecko-technickej spolupráci, rozvíjanie partnerstiev v oblasti vedecko-technickej spolupráce a pozitívny synergický efekt na koordináciu vnútroštátnych politík a činností v oblasti medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce.

V rámci dohôd o vedecko-technickej spolupráci a v súlade so stanovenými prioritami bude prioritou určiť nové oblasti, ktoré si vyžadujú činnosť a podporu na politickej úrovni, aby sa mohli vykonávať v rámci jednotlivých tém.

¹ Vzhľadom na záujmy Spoločenstva boli uzavreté dohody so všetkými dôležitými partnermi (a to priemyselne rozvinutými krajinami, ako aj s krajinami s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom) a takmer so všetkými krajinami, na ktoré sa vzťahuje európska susedská politika.

Okrem toho účasť vedcov na národných výskumných programoch tretích krajín umožní plné využitie možností dohôd o vedecko-technickej spolupráci a umožní vedcom recipročným spôsobom získavať znalosti o výskumných systémoch a kultúre tretích krajín. Na tento účel sa budú prostredníctvom rámcového programu pokrývať náklady na účasť vedcov z členských štátov a pridružených krajín na národných výskumných programoch tretích krajín v prípade spoločného záujmu a obojstranného prospechu. Takáto spolupráca sa uskutoční konkurenčným spôsobom.

Spoločné projekty vyvinuté v rámci rozhovorov a vedecko-technickej spolupráce sa budú zakladať na potrebách a budú mať významný rozsah z hľadiska partnerstiev, právomocí a financovania, ako aj výrazný socio-ekonomický vplyv. Projekty budú špecificky zamerané na priority stanovené na základe politických rozhovorov o vedecko-technickej spolupráci na regionálnych fórach a budú sa realizovať osobitné výzvy na predkladanie návrhov pre jednotlivé regióny alebo skupiny partnerských krajín medzinárodnej spolupráce. Výsledok týchto rozhovorov prispeje k stanoveniu priorít a potrieb pre osobitné akcie medzinárodnej spolupráce v rámci rôznych tém osobitného programu Spolupráca.

- **Dvojstranná koordinácia v záujme posilnenia a rozvoja vedecko-technických partnerstiev**

Na dopracovanie a realizáciu stanovených priorít sa vytvoria vyvážené partnerstvá vedecko-technickej spolupráce, ktoré budú tvoriť viaceré zainteresované strany (partneri z výskumu, priemyslu, vlády a občianskej spoločnosti) na účely budovania výskumných kapacít a na výskumné akcie. Ukázalo sa, že tieto partnerstvá sú najvhodnejším mechanizmom na súčinné využitie silných stránok týchto partnerov. Tieto partnerstvá si vyžadujú multidisciplinárny prístup zameraný na potreby rôzneho druhu na celosvetovej úrovni, ako aj na úrovni regiónov a/alebo krajín.

Tvorba vedecko-technických partnerstiev sa zakladá na medziregionálnom vodcovstve a koordinácii politických iniciatív v stanovených prioritných oblastiach. Povedú ich riadiace skupiny vytvorené z obmedzeného počtu zástupcov každého regiónu, ktoré budú otvorené pre všetkých partnerov z dotknutých regiónov, pričom sa prihliadne na ich záujmy a výskumné kapacity. Tieto partnerstvá podporia spoločné výskumné činnosti a trvalý politický dialóg o účinnosti a efektívnosti realizovanej spolupráce, ako aj o identifikácii budúcich potrieb.

- **Podpora koordinácie vnútroštátnych politík a činností členských štátov a pridružených krajín v oblasti medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce**

S cieľom podporiť/stimulovať efektívnu a účinnú stratégiu medzinárodnej vedeckej spolupráce Spoločenstva na úrovni EÚ je na plnenie záväzkov prijatých v rámci medziregionálnych a dvojstranných rozhovorov v oblasti vedy a techniky nevyhnutná stála koordinácia vnútroštátnych politík.

Táto koordinácia posilní účinnosť a vplyv prebiehajúcich dvojstranných iniciatív v oblasti vedecko-technickej spolupráce medzi členskými štátmi a partnerskými krajinami medzinárodnej spolupráce a zvýši ich súčinnosť. Takisto sa jej prostredníctvom zvýši komplementárnosť činností v oblasti vedecko-technickej spolupráce Spoločenstva a členských štátov.

Okrem toho podporí realizáciu zdieľanej vízie tým, že uľahčí inovačné programové prístupy a zabezpečí užšiu spoluprácu medzi členskými štátmi a s členskými štátmi pri rozvoji a vykonávaní ucelenej vedecko-technickej spolupráce.

PRÍLOHA II

ORIENTAČNÉ ROZDELENIE CELKOVEJ SUMY (v miliónoch EUR)

Výskumné infraštruktúry ¹	1 715
Výskum v prospech malých a stredných podnikov	1 336
Regióny znalostí	126
Výskumný potenciál	340
Veda v spoločnosti	330
Ucelená tvorba výskumných politík	70
Činnosti medzinárodnej spolupráce	180
SPOLU	4 097

¹ Vrátane príspevku vo výške najviac 200 miliónov EUR pre Európsku investičnú banku do jej finančného nástroja s rozdelením rizika uvedeného v prílohe III. Suma približne 100 miliónov EUR sa poukáže v ročných splátkach v období rokov 2007 – 2010.

PRÍLOHA III

Finančný nástroj s rozdelením rizika

V súlade s prílohou II poskytne Spoločenstvo príspevok (koordináčna a podporná akcia) Európskej investičnej banke (EIB), ktorá bude partnerom nesúcim časť rizika v rámci finančného nástroja s rozdelením rizika (RSFF). Cieľom RSFF, ktorý budú spoločne financovať Spoločenstvo a EIB, je posilniť investície súkromného sektora v celej Európe do výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností, ako aj do inovácie.

Príspevok Spoločenstva poskytne banke väčší priestor na riadenie rizika, a tým umožní (i) väčší objem pôžičkových a ručiteľských operácií EIB pre určitú úroveň rizika a (ii) financovanie rizikovejších európskych akcií v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností, ktoré by nebolo možné uskutočniť bez takejto podpory zo strany Spoločenstva, čím pomôže prekonať nedostatky trhu. Jeho cieľom bude:

- pridať hodnotu v oblastiach, v ktorých trh nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov a
- urýchliť získavanie súkromných investícií.

Príspevok Spoločenstva sa použije do RDFF v súlade s ustanoveniami prílohy II.

EIB bude poskytovať pôžičky z prostriedkov získaných z medzinárodných finančných trhov a poskytovať ručenie svojim finančným partnerom v súlade so svojimi štandardnými pravidlami, predpismi a postupmi.

Tento príspevok použije na princípe „kto prvý príde, prvý berie“ ako rezervu a kapitálovú alokáciu v rámci banky na pokrytie časti rizika spojeného so svojimi operáciami na podporu akcií v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností, ktoré sú oprávnené na financovanie.

Na základe vlastného finančného hodnotenia EIB posúdi výšku finančného rizika a stanoví hodnotu rezervy a kapitálovej alokácie.

Posúdenie rizika, kategorizácia, ako aj rozhodnutia o rezervách a kapitálových alokáciách, ktoré z nich vyplývajú, sa riadia štandardnými postupmi banky v rámci jej štruktúrovaného finančného nástroja, ktoré schvaľujú a monitorujú jej akcionári a ktoré sa z času na čas aktualizujú a upravujú. Nebudú sa meniť v dôsledku príspevku Spoločenstva.

Riziko pre rozpočet Spoločenstva je obmedzené na vyplatené alebo viazané sumy. V rozpočte Spoločenstva nevznikne žiaden finančný záväzok, pretože všetko zostávajúce riziko nesie EIB.

Príspevok Spoločenstva sa uhrádza ročne na základe viacročného plánu a s ohľadom na vývoj dopytu. Ročná suma sa stanoví v pracovnom programe na základe správy o činnosti a prognóz, ktoré predloží EIB.

V dohode, ktorá sa uzavrie s EIB po podrobných konzultáciách s členskými štátmi, sa stanovia podmienky, za ktorých sa prostriedky Spoločenstva môžu použiť ako rezervy a kapitálové alokácie. Súčasťou dohody budú okrem iného aj tieto podmienky:

- Oprávnenosť akcií Spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností na financovanie. Štandardne je automaticky oprávnený na financovanie rozvoj výskumných infraštruktúr financovaný Spoločenstvom v rámci tohto osobitného programu. Oprávnené sú aj právnické osoby usadené v tretích krajinách, ktoré nie sú pridruženými krajinami, ak sa zúčastňujú na nepriamych akciách siedmeho rámcového programu a ich náklady sú oprávnené na financovanie zo strany Spoločenstva. Možno zväziť aj iné výskumné infraštruktúry európskeho záujmu.

RSFF sa ponúkne vo všetkých členských štátoch a pridružených krajinách, aby mohli tento nástroj využiť na financovanie svojich oprávnených činností všetky právnické osoby bez ohľadu na ich veľkosť (vrátane MSP a výskumných organizácií vrátane univerzít) vo všetkých členských štátoch.

Inovačné činnosti komerčného charakteru sú oprávnené na využívanie RSFF iba prostredníctvom využitia vlastného príspevku EIB.

- V súlade s nariadením [o pravidlách účasti] prijatým podľa článku 167 zmluvy sa v dohode ustanovia aj postupy, ktorými môže Spoločenstvo v opodstatnených prípadoch namietat' proti využívaniu príspevku Spoločenstva zo strany EIB.

- Pravidlá stanovovania podielu na finančnom riziku, ktoré bude pokryté príspevkom Spoločenstva, a hranice rizika, pri ktorej prekročení môže EIB použiť príspevok Spoločenstva, ako aj rozdelenia zodpovedajúceho príjmu.

Výška príspevku Spoločenstva na jednotlivé operácie závisí od hodnotenia finančného rizika, ktoré vykoná EIB. Výška celkových rezerv a kapitálových alokácií pre väčšinu operácií RSFF by mala byť v rozmedzí 15 % – 25 % nominálnej hodnoty týchto operácií. Výška celkových rezerv a kapitálových alokácií príspevku Spoločenstva nesmie v žiadnom prípade prekročiť 50 % nominálnej hodnoty pôžičky alebo ručenia. Pri každej operácii sa bude deliť riziko.

- Spôsob, akým bude Spoločenstvo monitorovať pôžičkové a ručiteľské operácie EIB súvisiace s príspevkom Spoločenstva vrátane operácií prostredníctvom finančných partnerov EIB.

EIB môže použiť príspevok Spoločenstva len na operácie schválené odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto osobitného programu do 31. decembra 2013.

Úroky a príjmy, ktoré prinesie príspevok Spoločenstva počas tohto obdobia, vykazuje EIB každoročne Komisii, ktorá informuje Európsky parlament a Radu. V súlade s článkom 18 ods. 2 rozpočtového nariadenia sa považujú za priradené príjmy RSFF a začlenia sa do rozpočtu.

Pri prijímaní pracovného programu môže Komisia rozhodnúť, že po priebežnom hodnotení uvedenom v prílohe II k rámcovému programu prerozdelení na účely akýchkoľvek iných nepriamych akcií „výskumnej infraštruktúry“ tohto osobitného programu akúkoľvek sumu, ktorú nevyužil RSFF a ktorú preto EIB vrátila. Súčasťou priebežného hodnotenia bude externé posúdenie vplyvu RSFF.

Komisia bude pozorne monitorovať efektívne využívanie príspevku Spoločenstva, a to aj prostredníctvom následných hodnotení úspešných aspektov akcie, a podávať pravidelné správy programovému výboru. Komisia navyše začlení hlavné zistenia z tejto oblasti do výročnej správy o výskume a technickom rozvoji, ktorú zašle Európskemu parlamentu a Rade podľa článku 173 Zmluvy.

PRÍLOHA IV

Spoločné vykonávanie výskumných programov mimo Spoločenstva

Nižšie je orientačne uvedená jedna iniciatíva na spoločné vykonávanie národných výskumných programov a mohla by byť predmetom osobitného rozhodnutia na základe článku 169 zmluvy.

Počas vykonávania 7. rámcového programu sa môžu určiť a navrhnúť ďalšie iniciatívy.

V prípade tohto rozhodnutia sa by sa vytvorila osobitná vykonávacia štruktúra spolu s organizačnou štruktúrou a vhodnými riadiacimi orgánmi potrebnými na vykonávanie akcie. V súlade s prílohou II by Spoločenstvo mohlo poskytnúť na iniciatívu finančnú podporu do sumy uvedenej v prílohe II a aktívne sa zúčastňovať na vykonávaní prostriedkami, ktoré sú pre danú akciu najvhodnejšie.

Iniciatíva na základe článku 169 zmluvy o ES v oblasti MSP, ktoré uskutočňujú výskum

Cieľom je začať a vykonať spoločný program výskumu a vývoja v prospech MSP, ktoré uskutočňujú výskum, na účely zvýšenia ich výskumnej a inovačnej kapacity. Využitím iniciatívy EUREKA podnikni a podporí nadnárodné projekty v oblasti výskumu a vývoja, ktoré sú vedené takýmito MSP. Táto iniciatíva dopĺňa ostatné akcie zamerané na MSP, ktoré sa realizujú v kontexte 7. rámcového programu.

Spoločenstvo poskytne na iniciatívu finančnú podporu a bude sa zúčastňovať na vykonávaní najvhodnejšími prostriedkami pre danú akciu.

PRÍLOHA V**Informácie, ktoré má poskytnúť Komisia v súlade s článkom 8 ods. 5**

1. Informácie o akciách, ktoré umožňujú monitorovať celý priebeh jednotlivých návrhov a ktoré zahŕňajú najmä:
 - predložené návrhy,
 - výsledky hodnotenia jednotlivých návrhov,
 - dohody o grantoch,
 - dokončené akcie.

2. Informácie o výsledku jednotlivých výziev a vykonávania akcií, ktoré zahŕňajú najmä:
 - výsledky jednotlivých výziev,

- výsledky rokovaní o dohodách o grantoch,
- vykonávanie akcií vrátane údajov o platbách a výsledkov akcií.

3. Informácie o vykonávaní programu vrátane relevantných informácií na úrovni rámcového programu, osobitného programu a jednotlivých činností.

Tieto informácie (najmä o návrhoch, ich hodnotení a dohodách o grantoch) by sa mali poskytovať v jednotnom, štruktúrovanom, elektronicky čitateľnom a spracovateľnom formáte dostupnom prostredníctvom elektronického informačného a nahlasovacieho systému, ktorý umožňuje pohotovú analýzu údajov.

Rozhodnutie Rady**z 19. decembra 2006**

**o osobitnom programe, ktorý sa má vykonávať
prostredníctvom priamych akcií Spoločného výskumného centra
v rámci siedmeho rámcového programu Európskeho spoločenstva
v oblasti výskumu, technického rozvoja
a demonštračných činností (2007 – 2013)**

(2006/975/ES)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 166 ods. 4,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu¹,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²,

¹ Stanovisko z 30. novembra 2006 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

² Ú. v. EÚ C 185, 8.8.2006, s. 10.

keďže:

- (1) V súlade s článkom 166 ods. 3 zmluvy sa má rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 967/2006/ES z 20. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013)¹ (ďalej len „rámcový program“) vykonávať prostredníctvom osobitných programov, ktoré vymedzujú podrobné pravidlá ich vykonávania, stanovujú dobu ich trvania a ustanovujú prostriedky, ktoré sa pokladajú za potrebné.
- (2) Spoločné výskumné centrum (ďalej len „SVC“) by v rámci osobitného programu SVC, ktorým sa vykonáva rámcový program ES, malo realizovať takzvané priame činnosti v oblasti výskumu a vývoja.
- (3) SVC by v rámci plnenia svojho poslania malo poskytovať vedeckú a technickú podporu procesu tvorby politík EÚ na základe požiadaviek zákazníkov, zabezpečovať podporu vykonávania a monitorovania existujúcich politík a reagovať na nové politické požiadavky. V záujme naplnenia svojho poslania by SVC malo vykonávať výskum najvyššej porovnateľnej európskej kvality okrem iného aj udržaním svojej úrovne vedeckej excelentnosti.
- (4) Priame akcie SVC by sa mali vykonávať týmto osobitným programom. SVC by pri vykonávaní tohto osobitného programu malo v súlade so svojím poslaním klásť osobitný dôraz na hlavné oblasti záujmu Únie, ktorými sú: prosperita v znalostnej spoločnosti, solidarita, trvalá udržateľnosť a zodpovedné nakladanie so zdrojmi, bezpečnosť a sloboda a Európa ako celosvetový partner.

¹ Ú. v. EÚ L 391, 30.12.2006, s. 19.

- (5) Tento osobitný program by sa mal vykonávať pružným, účinným a transparentným spôsobom s prihliadnutím na príslušné potreby užívateľov SVC a politik Spoločenstva, ako aj pri rešpektovaní cieľa chrániť finančné záujmy Spoločenstva. Výskumné činnosti vykonávané v rámci programu by sa mali podľa potreby prispôbiť týmto potrebám a vedecko-technickému rozvoju, ako aj cieľu dosiahnuť vedeckú excelentnosť.
- (6) Na výskum a vývoj v rámci tohto osobitného programu by sa mali uplatňovať pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít a pravidlá šírenia výsledkov výskumu, ktoré platia pre rámcový program, (ďalej len „pravidlá účasti a šírenia“) a ktoré sa vzťahujú na priame akcie.
- (7) Na účely vykonávania tohto programu môže byť okrem spolupráce, na ktorú sa vzťahuje Dohoda o Európskom hospodárskom priestore alebo dohoda o pridružení, vhodné vykonávať činnosti medzinárodnej spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami, a to najmä na základe článku 170 zmluvy.
- (8) SVC sa v záujme podpory rozširovania EÚ a integrácie zameriava na podporu integrácie organizácií a výskumných pracovníkov nových členských štátov do svojich činností, najmä na vykonávanie vedecko-technických prvkov acquis Spoločenstva, ako aj intenzívnejšej spolupráce s organizáciami a výskumnými pracovníkmi z kandidátskych krajín. Postupné otváranie sa plánuje aj vo vzťahu k susedným krajinám, najmä v oblasti prioritných tém európskej susedskej politiky.

-
- (9) Výskumné činnosti vykonávané v rámci tohto osobitného programu by mali byť v súlade so základnými etickými zásadami vrátane tých, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie.
- (10) SVC by malo pokračovať vo vytváraní dodatočných zdrojov prostredníctvom konkurenčných činností; medzi ne patrí účasť na nepriamych akciách rámcového programu, práca s tretími stranami a v menšej miere využívanie duševného vlastníctva.
- (11) Je potrebné čo najefektívnejšie a používateľsky najpriateľnejšie zabezpečiť dobré finančné hospodárenie v rámci rámcového programu a jeho vykonávanie a zároveň zabezpečiť právnu istotu a prístup k programu pre všetkých účastníkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev¹, a nariadením Komisie (ES, Euratom) 2342/2002², ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie uvedených rozpočtových pravidiel a všetkých jeho budúcich zmien a doplnení.

¹ Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

² Ú. v. ES L 357, 31.12.2002, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 1261/2005 (Ú. v. EÚ L 201, 2.8.2005, s. 3).

- (12) Mali by sa prijať vhodné opatrenia, zodpovedajúce finančným záujmom Európskych spoločností, na účely monitorovania účinnosti poskytovanej finančnej pomoci a účinnosti využitia týchto prostriedkov, aby sa zamedzilo nezrovnalostiam a podvodom, a mali by sa prijať potrebné kroky na vymáhanie ušlých, neoprávnených vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločností¹, nariadením Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločností pred spreneverou a inými podvodmi² a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 o vyšetrovaní vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF)³.
- (13) Komisia by mala v primeranom čase zabezpečiť nezávislé hodnotenie v súvislosti s činnosťami vykonávanými v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje tento program.
- (14) O vedecko-technickom obsahu tohto osobitného programu sa konzultovalo so správnu radou SVC,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

¹ Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

² Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

³ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 1.

Článok 1

Týmto sa prijíma osobitný program, ktorý sa vzťahuje na priame akcie Spoločného výskumného centra v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (ďalej len „osobitný program“), na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2013.

Článok 2

Osobitný program stanoví činnosti pre nejadrové akcie Spoločného výskumného centra, ktoré poskytujú vedeckú a technickú podporu procesu vytvárania politík Spoločenstva na základe požiadaviek zákazníka, zabezpečujú podporu vykonávania a monitorovania existujúcich politík a reagujú na nové politické požiadavky.

Ciele a hlavné črty týchto činností sú stanovené v prílohe.

Článok 3

V súlade s prílohou II k rámcovému programu je suma potrebná na vykonanie osobitného programu 1 751 miliónov EUR.

Článok 4

1. Všetky výskumné činnosti vykonávané v rámci osobitného programu sa vykonávajú v súlade so základnými etickými zásadami.

2. V rámci tohto programu sa nefinancujú tieto oblasti výskumu:
- výskumná činnosť zameraná na klonovanie ľudí na reprodukčné účely,
 - výskumná činnosť určená na modifikáciu genetického dedičstva človeka, následkom ktorej by tieto zmeny mohli byť dedičné¹,
 - výskumné činnosti určené na vytváranie ľudských embryí výlučne na účely výskumu alebo na účely získania kmeňových buniek, okrem iného aj prostredníctvom prenosu jadra somatických buniek.
3. Výskum ľudských kmeňových buniek, dospelých aj embryonálnych, sa môže financovať v závislosti od obsahu vedeckého návrhu a právneho rámca zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

Každá žiadosť o financovanie výskumu ľudských embryonálnych kmeňových buniek obsahuje prípadné podrobnosti o licenčných a kontrolných opareníach, ktoré prijímú príslušné orgány členských štátov, ako aj údaje o etickom(-ých) súhlase(-och), ktorý(-é) sa poskytne(-ú).

Pokiaľ ide o získavanie ľudských embryonálnych kmeňových buniek, inštitúcie, organizácie a výskumní pracovníci sa podrobia prísny licenčným a kontrolným opatreniam v súlade s právnym rámcom zainteresovaného(-ých) členského(-ých) štátu(-ov).

¹ Možno financovať výskum týkajúci sa liečby rakoviny pohlavných žliaz.

4. Uvedené oblasti výskumu sa preskúmajú pre druhú etapu tohto programu (2010 – 2013) so zreteľom na vedecký pokrok.

Článok 5

1. Osobitný program sa vykonáva prostredníctvom priamych akcií ustanovených v prílohe III k rámcovému programu.
2. Na tento osobitný program sa vzťahujú pravidlá účasti a šírenia súvisiace s priamymi akciami.

Článok 6

1. Komisia vypracuje viacročný pracovný program vykonávania osobitného programu, v ktorom podrobnejšie opíše ciele a vedecké a technické priority uvedené v prílohe, a harmonogram vykonávania.
2. Vo viacročnom pracovnom programe sa zohľadňujú relevantné výskumné činnosti uskutočňované v členských štátoch, pridružených štátoch a v európskych a medzinárodných organizáciách. V prípade potreby sa aktualizuje.

Článok 7

Komisia zabezpečí, aby sa v súvislosti s činnosťami vykonávanými v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje osobitný program, uskutočňovalo nezávislé hodnotenie ustanovené v článku 7 rámcového programu.

Článok 8

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť tretím dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Bruseli 19. decembra 2006

*Za Radu
predseda*

J. KORKEAOJA

PRÍLOHA

1. Cieľ

Poskytovať vedeckú a technickú podporu procesu vytvárania politík Spoločenstva na základe požiadaviek zákazníkov a zároveň zabezpečiť podporu vykonávania a sledovania existujúcich politík a reagovať na nové politické požiadavky.

2. Prístup

SVC zosilní svoju orientáciu na požiadavky zákazníkov a budovanie pevných kontaktov s vedeckou obcou, najmä v súvislosti s rastom, trvalo udržateľným rozvojom a bezpečnosťou:

- pružným reagovaním na vyvíjajúce sa potreby a požiadavky tvorcov európskych politík,
- sústredením pozornosti na otázky, ktoré sú dôležité zo spoločenského hľadiska, obsahujú výskumnú zložku a majú dominantný rozmer na úrovni Spoločenstva,
- budovaním partnerstiev s výskumnými centrami, univerzitami, priemyslom, orgánmi verejnej moci, regulačnými orgánmi v členských štátoch a s tretími krajinami a medzinárodnými orgánmi,
- posilňovaním svojich spôsobilostí a zariadení,

- SVC sústredilo svoje zdroje s cieľom reagovať na vedecko-technické výzvy, ktoré vyplývajú zo zložitých a mnohotvárných aspektov otázok súvisiacich s politikou Spoločenstva. To dosiahlo organizovaním svojich činností podľa hlavných oblastí politiky a vytvorením súčinnosti s ostatnými zdrojmi vedecko-technickej podpory dostupnými v členských štátoch. Túto kapacitu bude prehľbovať aj spoluprácou s agentúrami EÚ, inými inštitúciami EÚ, najmä Európskym parlamentom, a orgánmi z členských štátov,
- zvyšovaním transparentnosti pri stanovovaní svojich výskumných priorít zverejňovaním kritérií pre tieto priority.

Integrovaný prístup k poskytovaniu vedecko-technickej podpory politikám predstavuje kľúčový prvok tohto osobitného programu. Potreba pochopenia interakcií medzi technologickými zmenami, vedeckým vývojom, inováciami, konkurencieschopnosťou a rôznymi prístupmi v oblasti regulácie a politiky (napr. hospodárske nástroje, dobrovoľné programy a pružné mechanizmy) je vo viacerých oblastiach veľmi naliehavá. Tieto ciele podporí silná výskumná základňa. Pri účasti na priamych akciách rámcového programu bude prebiehať úsilie o maximalizáciu komplementárnosti s inštitucionálnym programom opísaným v oddiele 3.

SVC posilní svoju pozíciu v európskom výskumnom priestore uľahčením prístupu k svojim zariadeniam pre európskych a mimoeurópskych výskumných pracovníkov vrátane začínajúcich vedcov, zintenzívni svoju spoluprácu s inými verejnými a súkromnými výskumnými organizáciami, bude neustále zvyšovať vedeckú kvalitu vlastných činností a vedeckejšie prispievať k odbornej príprave, ktorá zostane pre SVC vysokou prioritou.

Šírenie znalostí medzi rôznymi zainteresovanými stranami zúčastnenými na tomto procese bude kľúčovým prvkom tohto prístupu a malo by sa vynaložiť úsilie na zvýšenie účasti MSP na výskumných akciách. Činnosti sa zamerajú aj na podporu vykonávania a monitorovania právnych predpisov a na šírenie najlepších postupov v rámci krajín EÚ 25, kandidátskych krajín a susedných krajín.

SVC bude reagovať na výzvu k lepšej regulácii, ktorú obsahuje nový lisabonský program, podporovaním predbežného ako aj následného hodnotenia a posudzovania politiky, ktoré podporujú fakticky podložené politické iniciatívy Komisie. Požiadavky predložené v súvislosti s vykonávaním a monitorovaním politik d'alej povedú k zriadeniu účelových podporných činností, ak sa týkajú výskumu.

Nové úlohy spojené s rastúcou potrebou reagovať na krízy, mimoriadne situácie a naliehavé politické úlohy sa budú plniť budovaním kapacít a zariadení vo vybraných oblastiach s cieľom poskytovať primeranú podporu v rámci EÚ.

Zahraničné vzťahy a bezpečnostné politiky Spoločenstva budú klásť na SVC počas siedmeho rámcového programu nové požiadavky. Tieto oblasti práce budú podporované internými a bezpečnými informačno-analytickými systémami, aby sa zabezpečila rýchla reakcia. V tomto programe sa rovnako bude prehlbovať aj globálna a medzinárodná dimenzia práce SVC.

Osobitná časť zdrojov SVC je venovaná predbežnému výskumu s cieľom rozvíjať nové znalosti a nové odborné spôsobilosti. Zdroje sa investujú do predbežného výskumu ako počiatočný finančný vklad, ktorý môže priniesť praktické výsledky v neskoršej etape a v prípade úspešnosti prispeje k činnostiam SVC v strednodobom a dlhodobom horizonte.

SVC sa v rámci svojej podpory tematických politík v prípade potreby zapojí do osobitných projektov vedúcich k lepšiemu využitiu (vrátane šírenia, ak sa dá uskutočniť) relevantných výsledkov výskumu na úrovni celej EÚ. Tým bude zlepšovať prínos znalostnej spoločnosti. Vo vhodných prípadoch by sa mal výskum vykonávaný SVC koordinovať s výskumom, ktorý sa vykonáva v rámci tém osobitného programu Spolupráca, aby sa zabránilo prekrývaniu a zdvojovaniu.

3. Činnosti

3.1. Politická téma 1: Prosperita v rámci spoločnosti zameranej na znalosti

3.1.1. Agenda 1.1 Konkurencieschopnosť a inovácia

Podpora konkurencieschopnosti EÚ, transparentnosti vnútorného trhu a obchodu sa bude zabezpečovať tvorbou a šírením medzinárodne uznávaných noriem a podporou spoločného európskeho systému merania. Porovnateľnosť výsledkov merania sa bude podporovať nástrojmi zabezpečovania kvality, ako sú referenčné materiály, referenčné merania, overené metódy a údaje v širokom okruhu oblastí týkajúcich sa politík, napríklad:

- bezpečnosť chemických látok a výrobkov vrátane kozmetiky vytvorením referenčného systému pre integrované hodnotenie chemických rizík a vedecko-technickou podporou právnych predpisov v oblasti chemických látok vrátane podpory (odborného vzdelávania) pre zriadenie Európskej agentúry pre chemické látky (ECA),
- alternatívne testovacie prístupy (bez pokusov na zvieratách) a inteligentné testovacie stratégie,
- bezpečnosť, kvalita a pravosť potravín; bezpečnosť krmív; biotechnológia,
- energetika (čistejšie a obnoviteľné zdroje a nosiče energie),
- bezpečnosť a ochrana občana,
- životné prostredie a zdravie.

Táto referenčná práca sa bude vykonávať v úzkej spolupráci s inštitúciami členských štátov, medzinárodnými normalizačnými orgánmi (ISO, CEN, Codex Alimentarius, AOAC), regulačnými orgánmi a priemyslom. SVC si zachováva postavenie referenčného laboratória Spoločenstva (CRL) v oblasti geneticky modifikovaných potravín a krmív, materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami a prísadami do krmív a úlohu referenčného laboratória Spoločenstva preberá v ďalších súvisiacich oblastiach patriacich do jeho pôsobnosti.

SVC bude pokračovať vo vývoji pokrokových ekonometrických modelovacích techník a techník analýzy citlivosti v mnohých oblastiach politik, v makroekonomickom modelovaní, krátkodobej analýze finančných a obchodných cyklov a vývoji a hodnotení zložených indikátorov.

SVC bude naďalej uplatňovať finančné ekonometrické a štatistické nástroje v oblasti finančných služieb (napríklad smernice pre zúčtovanie, vyrovnanie a bankové činnosti). Bude sa naďalej angažovať v mnohých iniciatívach poskytovaním podpory predbežným a následným hodnoteniam (vrátane hodnotenia vplyvu) tvorbou osobitných indikátorov a vykonávaním analýz.

SVC zvýši podporu rozvoja politiky Spoločenstva v oblasti medzinárodného obchodu s osobitným dôrazom na vplyv obchodnej politiky na trvalo udržateľný rozvoj a konkurencieschopnosť.

Lisabonský program pre rastu a zamestnanosť bude podporovaný priamou kvantitatívnou socio-ekonomickou analýzou – tiež v súvislosti so zásadou lepšej regulácie – v mnohých oblastiach politiky, ako napríklad makroekonomická stabilita a rast, finančné služby, aspekty konkurencieschopnosti, celoživotné vzdelávanie a ľudský kapitál v rámci lisabonskej stratégie, poľnohospodárstvo, zmena klímy, trvalo udržateľná energetika a dopravné systémy. SVC bude prispievať k lepšiemu pochopeniu vzťahu medzi poskytovaním vzdelávania a potrebami znalostnej spoločnosti, pochopeniu cirkulácie znalostí, faktorov ovplyvňujúcich spravodlivosť vo vzdelávaní a spôsobu, ako dosiahnuť účinné využívanie zdrojov vzdelávania.

Základom cieľov v oblasti konkurencieschopnosti a životného prostredia sú ekologicky účinné technológie, ktoré budú naďalej určované a hodnotené Európskym úradom pre integrovanú prevenciu a kontrolu znečistenia, ako aj v rámci príspevku k vykonávaniu a sledovaniu akčného plánu v oblasti environmentálnych technológií. Budú sa skúmať podmienky, za ktorých sa tieto technológie vyvíjajú, s cieľom určiť prekážky brániace ich šíreniu, vyhodnotiť výkonnostné ciele a využitie a analyzovať opatrenia na zlepšenie ich zavádzania.

Podpora konkurencieschopnosti sa bude zabezpečovať aj prostredníctvom týchto činností:

- podpora tvorby a udržiavania európskych noriem, ako sú eurokódy, euronormy, normy IEC a ISO a európske referenčné materiály,
- vypracovanie noriem pre systémy monitorovania bezpečnosti a životného prostredia a prístup k zosúladeným údajom v rámci projektu INSPIRE (Infraštruktúra pre priestorové informácie v Európe) a GMES (Globálne monitorovanie pre životné prostredie a bezpečnosť),

- posilnenie európskej infraštruktúry pre meranie prostredníctvom medzilaboratórných porovnávaní na podporu procesov akreditácie a certifikácie.

SVC poskytne vedecko-technickú podporu aj pri vývoji postupov posudzovania rizika a riadenia ako nástrojov rozhodovania na európskej úrovni.

3.1.2. Agenda 1.2 Európsky výskumný priestor

SVC bude priamo prispievať k Európskemu výskumnému priestoru rozvíjaním vedeckých sietí, vzdelávaním a mobilitou výskumných pracovníkov, prístupom k výskumným infraštruktúram a spoluprácou vo výskume. Podľa potreby sa bude spolupodieľať na európskych technologických platformách, spoločných technologických iniciatívach a akciách na základe článku 169. Osobitná pozornosť sa bude venovať zapojeniu partnerov z nových členských štátov a kandidátskych krajín.

SVC bude podporovať tvorbu fakticky podloženej výskumnej politiky na úrovni Spoločenstva aj na úrovni členských štátov.

Táto strategická podpora tvorby výskumných politík bude doplnená poskytovaním technologických hodnotení priorít výskumu v jednotlivých tematických oblastiach.

Na európskej úrovni sa bude podporovať aj konsolidácia, vývoj a šírenie metód vedeckého a technického prognózovania.

3.1.3. Agenda 1.3 Energetika a doprava

SVC bude zameriavať svoje činnosti v oblasti energetiky na hladký prechod na obnoviteľné zdroje a nosiče energie s nižším obsahom uhlíka (vrátane vodíka), vyššiu efektivitu energetických systémov a lepšiu bezpečnosť a ochranu dodávok energie. Ciele SVC v oblasti energetiky sú:

- zabezpečovať trvalo udržateľný energetický referenčný systém, ktorý pre potreby politiky Spoločenstva poskytuje vedecko-technické znalosti o technologických inováciách a vývoji (všetky zdroje energie a efektívnosť konečného využívania energie),
- pôsobiť ako referenčné centrum pre prednormalizačné overovanie výsledkov a certifikáciu vybraných technológií (t. j. čistejšie fosílna palivá, biomasa, fotoelektrické články, palivové články a vodík),
- poskytovať informácie o spoľahlivosti dodávok energie pre Európu a o dostupnosti obnoviteľných zdrojov energie. SVC navyše uľahčí fakticky podloženú diskusiu a podložené rozhodovanie o vhodnom energetickom mixe na splnenie európskych energetických potrieb.

SVC bude prispievať k vývoju trvalo udržateľnej dopravy v Európe zameraním sa na:

- životné prostredie s výskumom v oblasti kontroly emisií a súvisiacich vplyvov na ekosystémy; potenciál znižovania emisií novými technológiami v rámci rôznych politických scenárov,

- technicko-ekonomickú dimenziu prostredníctvom výskumu v oblasti hodnotenia externých účinkov, zlepšených palív a motorov, alternatívnych koncepcií vozidiel a vplyvu inovácie na konkurencieschopnosť a hospodársky rast, ako aj hodnotenie možností v oblasti dopravnej politiky,
- sociálny rozmer prostredníctvom činností, medzi ktoré patrí výskum v oblasti priestorového, mestského plánovania, vplyv na zdravie a zvyšovanie informovanosti. Pozornosť sa bude venovať aj aspektom bezpečnosti a ochrany leteckej, pozemnej a námornej dopravy.

Energetika a doprava sú hlavné odvetvia zodpovedné za znečistenie zhoršujúce kvalitu ovzdušia. SVC bude podporovať tematickú stratégiu EÚ v oblasti znečistenia ovzdušia (CAFE, Čisté ovzdušie pre Európu) s osobitným dôrazom na charakterizáciu a pomerné rozdelenie emisií z rôznych zdrojov na podporu rozvoja stratégií znižovania emisií. Uskutoční sa zosúladenie/normalizácia referenčných testov a metodík merania emisií.

3.1.4. Agenda 1.4 Informačná spoločnosť

SVC bude tvorbou výhľadových analýz a stratégií týkajúcich sa znalostnej spoločnosti podporovať vytváranie politík a nástrojov v oblasti technológií informačnej spoločnosti, ktoré prispievajú ku konkurencieschopnej európskej znalostnej spoločnosti. Pozornosť sa zameria na rast, solidaritu, začlenenie a trvalú udržateľnosť. SVC bude prispievať aj k vykonávaniu politík Spoločenstva, ktoré sú úzko spojené s rozvojom technológií informačnej spoločnosti alebo majú z tohto rozvoja veľký úžitok. Patrí sem elektronické podnikanie, elektronické zdravotníctvo, osobná bezpečnosť, domáce prostredie, elektronické vzdelávanie, elektronická správa vecí verejných a životné prostredie, ako aj určenie potenciálu nového rozvoja v uskutočňovaní celkových európskych stratégií v oblasti rastu, začlenenia a kvality života a IKT na zabezpečenie dôvery.

SVC bude pracovať na konvergencii v oblasti technológií informačnej spoločnosti s cieľom hodnotiť potenciálny vplyv na spoločnosť z hľadiska konkurencieschopnosti, súkromia, vlastníctva a sociálneho začlenenia. Konvergenčné aplikácie sa budú vykonávať v oblasti zdravia (biosenzory, nanotechnológia a kognitívne vedy), bezpečnosti (senzory, verejná bezpečnosť a osobná integrita) a životného prostredia (technológie monitorovania a trvalo udržateľné riadenie životného prostredia).

3.1.5. Agenda 1.5 Vedy o živej prírode a biotechnológia

Vedy o živej prírode a biotechnológia majú význam pre mnohé oblasti politiky, v ktorých môžu výrazne prispievať k cieľom Spoločenstva. Tento potenciál je široko uznávaný v zdravotníctve, poľnohospodárstve, potravinárstve, životnom prostredí a ďalších odvetviach, v ktorých sa rýchlo rozvíjajú aplikácie. Zabezpečovanie referenčných materiálov a overených metód si vyžaduje prístup k širokej škále pokročilých biotechnologických nástrojov a ich ovládaniu. SVC bude v rámci spolupráce s príslušnými národnými organizáciami ďalej rozvíjať svoje odborné spôsobilosti v tejto oblasti z legislatívneho a regulačného hľadiska.

SVC bude na podporu budúcich právnych predpisov vykonávať predovšetkým štúdie socio-ekonomického vplyvu vybraných aplikácií biotechnológie a vied o živej prírode. SVC bude integrovaným úsilím v oblasti nanobiotechnológie, fyziky, biológie a chémie zameraným na metódy detekcie prispievať k rozvoju nových stratégií a technológií monitorovania životného prostredia a zdravia, (eko)toxikologických štúdií, kontroly a bezpečnosti potravín a potravinových reťazcov.

Činnosti sa budú rozvíjať okrem iného v týchto oblastiach:

1. Biotechnológia a aspekty súvisiace so zdravím:
 - poskytovanie nástrojov zabezpečovania kvality pre genetické testovanie,

- štúdie o genómových diagnostických aplikáciách a vývoji liekov (napr. farmakogenomika),
- vývoj a overovanie pokročilých metód vylepšovania, redukovania a nahrádzania pokusov na zvieratách v prípade biotechnologických liečiv, predvídania toxicity chemických látok prostredníctvom bunkových kultúr in vitro, vysokovýkonných metód a toxikogenomiky,
- určovanie a hodnotenie nových bioinformatických metodík na podporu prístupov, ktoré majú v názve koncovku „-omika“, so začlenením fyziologických reakcií modulovaných individuálnou citlivosťou a faktormi súvisiacimi so životným štýlom,
- vývoj metodického rámca pre riadne zohľadnenie faktorov ovplyvňujúcich riziká pri hodnotení rizík pre ľudské zdravie,
- hodnotenie vplyvov nanotechnológií vrátane nanotoxikológie na životné prostredie a zdravie.

2. Biotechnológia v poľnohospodárstve, potravinách a krmivách:

- výhľadové štúdie o nových biotechnologických aplikáciách pri výrobe potravín (napr. funkčné potraviny, klonované hospodárske zvieratá a geneticky modifikované plodiny na výrobu liečiv,
- zisťovanie, identifikácia a kvantifikácia geneticky modifikovaných organizmov (GMO) (zahŕňa overovanie vysokovýkonných skriningových metód a nástroje zabezpečovania kvality pre GMO nasledujúcich generácií),

- štúdie o koexistencii geneticky modifikovaných a nemodifikovaných plodín; štúdie o hospodárskych aspektoch geneticky modifikovaných plodín.

3.2. Politická téma 2: Solidarita a zodpovedné nakladanie so zdrojmi

3.2.1. Agenda 2.1 Rozvoj vidieka, poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo

SVC bude prostredníctvom svojho výskumu podporovať európske politiky rozvoja vidieka, poľnohospodárstva a rybného hospodárstva, ktoré obsahujú všetky tri dimenzie trvalej udržateľnosti:

- Výrobné aspekty: podpora vykonávania, kontroly a monitorovania spoločnej poľnohospodárskej politiky (režimy jednotnej platby, environmentálna podmienenosť a poradenské systémy pre poľnohospodárov) vrátane integrovaných administratívnych a kontrolných systémov pre ornú pôdu a registre trvalých plodín, a zavedenie vidieckeho/mestského katastra na podporu trhu a investícií (s využitím lokalizačných/navigačných techník). Prognóza produkcie plodín na základe modelov simulácie rastu, techník satelitného snímokovania, diaľkového snímania a agrofenologickej siete. Podpora vykonávania systému poistenia poľnohospodárov EÚ. Podpora metodických aspektov nového poľnohospodárskeho štatistického systému EÚ (vrátane LUCAS).

- Environmentálne aspekty: hodnotenie dôsledkov dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienok a štúdium vplyvov a účinnosti agroenvironmentálnych opatrení na pôdne a vodné podmienky, biodiverzitu a krajinné oblasti Európy. Analýza väzieb medzi poľnohospodárstvom, rozvojom vidieka a regionálnymi politikami a ich vplyvov na zmeny využívania pôdy v Európe prostredníctvom rozvoja ukazovateľov a modelov priestorového zobrazenia. Vývoj podporných opatrení pre poľnohospodárstvo s nízkymi vstupmi a ekologické poľnohospodárstvo, ako aj úrodnosť pôdy. Podpora rozvoja cieľových teritoriálnych stratégií na vykonávanie programov rozvoja vidieka. Hodnotenie vplyvu zmeny klímy na poľnohospodárstvo z hľadiska adaptačných opatrení. Príspevok k znižovaniu emisií skleníkových plynov prostredníctvom plodín určených na výrobu energie a energetického zhodnocovania odpadu z poľnohospodárstva.
- Producentské/spotrebiteľské aspekty: strategické politické analýzy v oblastiach ako je vplyv reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky na trvalú udržateľnosť systémov poľnohospodárskej výroby; schopnosť poľnohospodárstva reagovať na požiadavky spotrebiteľov: charakterizácia a kontrola potravín, vplyv systémov zabezpečovania kvality a certifikácie riadených v rámci dodávateľského reťazca a schopnosť reagovať na environmentálne normy a normy pre dobré životné podmienky zvierat; projekcia a analýzy vplyvu politík na hlavné európske poľnohospodárske produkty z hľadiska výroby, svetového trhu, cien, príjmov a blaha spotrebiteľov; vplyv zmien obchodnej politiky a svetových komoditných trhov; poľnohospodárske politiky pri rozvoji vidieka v spojení s ďalšími politikami. Osobitná pozornosť sa bude venovať vplyvu reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky v nových členských štátoch a kandidátskych krajinách a analýze vplyvu/účinkov politík rozvoja vidieka.

Ciele spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva sa budú naplňovať zlepšovaním kvality a včasnosti vedeckých údajov a rozvojom postupov hodnotenia hospodárskeho a spoločenského vplyvu rôznych variant riadenia. Na zisťovanie nesúladu s právnymi predpismi sa budú používať nové technológie vrátane identifikácie pôvodu rýb na základe analýzy DNA. Pozornosť sa bude venovať metódam, ktoré uprednostňujú účasť zainteresovaných strán. V súlade s novou politikou Spoločenstva v oblasti námornej dopravy sa dostupnosť služieb vyvinutých pre rybolov – napríklad monitorovanie lodí diaľkovým snímaním a elektronické nahlasovanie – rozšíri na identifikáciu obchodných lodí. Vyhodnotí sa vplyv rastúceho odvetvia akvakultúry, a to aj z environmentálneho a socio-ekonomického hľadiska.

3.2.2. Agenda 2.2 Prírodné zdroje

SVC sa zúčastňuje na práci na holistickom prístupe k monitorovaniu zmien a analýze vplyvov a tlakov na prírodné zdroje s cieľom vypracovať integrované koncepcie pre trvalo udržateľný rozvoj. Na doplnenie agendy 2.1 bude tento výskum úzko zosúladený so siedmimi tematickými stratégiemi EÚ v oblasti životného prostredia. Bude venovať pozornosť vzájomnému poskytovaniu environmentálnych informácií a podporovať rozvoj projektu GMES výraznou účasťou na jeho výskumných činnostiach. Aplikácie budú v súlade so zásadami projektu INSPIRE.

Činnosti sa konkrétne zamerajú na:

- vodné hospodárstvo v kontexte rámcovej smernice o vode a politiky v oblasti námornej dopravy s dôrazom na ekologickú kvalitu vnútrozemskej a pobrežnej vody v Európe, cykly znečisťujúcich látok, zosúladené merania chemických a biologických znečisťujúcich látok, dynamické modelovanie a celoeurópske informačné systémy,

-
- iniciatívy na ochranu pôdy stanovené v rámcovej smernici o pôde, so zameraním na usmerňovanie toku informácií o pôde v Európe, definíciu spoločných kritérií a metód pre vymedzenie rizikových oblastí hrozieb pre pôdu a na prístupy k monitorovaniu pôdy,
 - prístupy založené na analýze životného cyklu na sledovanie zdrojov od získania cez použitie, recykláciu až po konečnú likvidáciu materiálov. Trvalo udržateľnú výrobu a spotrebu prírodných zdrojov a materiálov a environmentálny vplyv a trvalá udržateľnosť výrobkov pri rôznych technických a politických scenároch,
 - lesné hospodárstvo vytvorí sa systém monitorovania lesov Spoločenstva s informáciami o lesných požiaroch, stave lesov z ekologického hľadiska a lesných zdrojoch. Medzi činnosti budú patriť ukazovatele lesnej biodiverzity, nástroje na analýzu vplyvov požiarov, analýza interakcií lesných požiarov, pôd a zmeny klímy a integrácia informácií týkajúcich sa lesných zdrojov získaných od členských štátov,
 - poskytovanie stálej technickej podpory pre rozvoj projektu INSPIRE: prispievanie do spoločného environmentálneho informačného systému EÚ (v úzkej spolupráci s Európskou agentúrou pre životné prostredie a ESTAT-om),
 - hodnotenie vplyvu štrukturálnych a kohéznych programov a podpora vymedzovania a hodnotenia regionálnych politík Spoločenstva prostredníctvom teritoriálnych ukazovateľov na regionálnej a mestskej úrovni.

3.2.3. Agenda 2.3 Životné prostredie a zdravie

Spojenie medzi životným prostredím a zdravím predstavuje novú prioritu záujmu na európskej úrovni. SVC bude prispievať k tejto novej oblasti politiky:

- vývojom a overovaním metód monitorovania ciest a hodnotenia vystavenia: vonkajšie ovzdušie (kvalita vzduchu), ovzdušie vo vnútorných priestoroch (výrobky, dym), pitná voda a potraviny (vrátane materiálov určených na styk s potravinami a znečisťujúcich látok v potravinovom reťazci). Príspevok k rozvoju prístupu založeného na celkovom vystavení človeka sa plánuje najmä v oblasti chemických látok,
- hodnotením účinkov na zdravie prostredníctvom experimentálnej práce, biomonitorovania, toxikogenomických analýz, výpočtových metód a analytických nástrojov,
- využívanie znalostí získaných z dvoch oblastí uvedených vyššie s cieľom prispieť k budúcemu vývoju integrovaného systému životného prostredia a zdravia v súlade s politickým rámcom pre informácie o životnom prostredí a zdraví, ktorý sa vyvíja v rámci akčného plánu EÚ.

3.2.4. Agenda 2.4 Zmena klímy

Ústredným cieľom Kjótskeho protokolu je znižovanie emisií skleníkových plynov. Kľúčovým prvkom agendy SVC je preto hodnotenie možností znižovania emisií skleníkových plynov (opatrenia na zmierňovanie) v spoločnom rámci. Bude sa vykonávať hodnotenie kvality, overovanie a analýza údajov o emisiách skleníkových plynov, najmä v náročných sektoroch ako poľnohospodárstvo a lesníctvo. Podobná práca sa bude venovať otázke overovania v súvislosti s obchodovaním s uhlíkom.

Prispôsobovanie sa zmene klímy sa stalo nutnosťou a SVC bude ďalej zbierať a hodnotiť údaje týkajúce sa klimatických vplyvov na rôzne citlivé sektory európskeho hospodárstva. Patrí sem poľnohospodárstvo, lesníctvo, vodné zdroje a prírodné riziká. Hodnotenie nebezpečenstiev súvisiacich so zmenou klímy sa na európskej úrovni sústreďuje na výskyt povodní, období sucha, lesných požiarov, búrok, zhoršenie kvality ovzdušia a na pobrežné a morské procesy.

Sú potrebné primerané znalosti o signáloch a vplyvoch zmeny klímy na celom svete. Metódy globálneho monitorovania sa budú ďalej rozvíjať, aby bolo možné hodnotiť zmeny v atmosfére, oceánoch a pozemskej biosfére, ktoré sú buď faktorom pôsobiacim na zmenu klímy, alebo z nej vyplývajú. Táto práca tvorí súčasť európskeho príspevku ku globálnemu systému pozorovania oficiálne schváleným Rámcovým dohovorom OSN o zmene klímy (príspevok ku globálnemu systému pozorovania klímy). Podobná práca bude venovaná preverovaniu obchodovania s uhlíkom súvisiacemu s pružnými mechanizmami Kjótskeho protokolu (spoločné vykonávanie a mechanizmus čistého rozvoja) a budúcimi režimami po roku 2012. SVC sa bude angažovať v 3. fáze programu TREES (Satelitné pozorovanie prostredia tropických ekosystémov) s cieľom aktualizovať predchádzajúce hodnotenia globálnej zalesnenosti.

SVC bude spolupracovať s ostatnými modelovacími centrami v celej Európe s cieľom vypracovať kompromisné scenáre a analýzy nákladov a prínosov. Z hľadiska siedmeho rámcového programu je osobitne dôležitá analýza variantov pre obdobie po skončení platnosti Kjótskeho protokolu, ktorá otvorí diskusie o integrovaní politík týkajúcich sa klímy do ostatných odvetvových politík.

3.3. Politická téma 3: Sloboda, bezpečnosť a spravodlivosť

3.3.1. Agenda 3.1 Vnútoraná bezpečnosť

SVC bude poskytovať vedecko-technickú podporu politikám Spoločenstva týkajúcim sa vytvorenia oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ako aj cieľ, a to najmä prostredníctvom svojich výskumných činností. Dôraz sa bude klásť na uplatňovanie schopností v oblasti informačných technológií a systémovej analýzy na ochranu proti trestnej činnosti a podvodom, proti pašovaniu a nezákonnému obchodovaniu; ochranu občanov a kľúčových infraštruktúr proti terorizmu; migráciu a správu hraníc. Bude poskytovať aj technickú podporu pre integrovanú správu hraníc (napr. interoperabilita).

Do rámca činností bude patriť podpora orientovaná na:

- schopnosť odhaľovať a monitorovať podvody týkajúce sa rozpočtu Spoločenstva a zneužívanie finančných prostriedkov prostredníctvom automatického zberu informácií a pokročilých analytických metód uplatňovaných na veľké súbory dát,
- hodnotenie hrozieb a zraniteľnosti kľúčových infraštruktúr v kľúčových odvetviach na úrovni Únie (napr. informačné systémy, finančné systémy, priemyselné závody, verejné budovy, dopravné systémy a infraštruktúry, komunikačné siete, finančné siete, navigačné systémy, elektroenergetické a plynovodné/ropovodné infraštruktúry, systémy distribúcie potravín atď.),
- prevenciu, pripravenosť a riadenie rizík v prípade scenárov spustených úmyselnými činmi (sabotáž priemyselných zariadení, výbuchy, nárazy, biologické a chemické prostriedky, útoky na potravinové systémy) namierenými proti infraštruktúram,

- bezpečnosť a správa hraníc prostredníctvom noriem a skúšania biometrických snímačov, monitorovacie systémy na odhalenie nezákonného obchodovania, monitorovanie migračných tokov,
- zber informácií v oblasti dopravy tovaru vzdušnou cestou, po mori a po ceste s použitím rôznych technológií sledovania,
- štruktúru krízového strediska EÚ (ARGUS) a mechanizmus reakcie v prípade krízy.

3.3.2. Agenda 3.2 Katastrofy a reakcia na ne

SVC bude realizovať akcie súvisiace s prírodnými a technologickými katastrofami a nehodami na podporu lepšej schopnosti chápať a riešiť citlivé miesta, riziká, včasné varovanie, výstražné systémy, monitorovanie a opatrenia na hodnotenie, prevenciu a zmiernenie škôd. Prispievať bude predovšetkým k zlepšovaniu schopnosti Spoločenstva reagovať a riadiť krízy z hľadiska rýchlej reakcie, monitorovania, hodnotenia škôd (napr. v súvislosti s mechanizmom civilnej ochrany a fondom solidarity).

Úrad rizík závažných havárií bude prispievať k riadeniu bezpečnosti prostredníctvom monitorovania havárií a incidentov a vyvodzovania ponaučení najmä v zariadeniach patriacich do predmetu úpravy smernice Seveso II.

Pokiaľ ide o prírodné katastrofy, SVC sa sústreďí na rozvoj systémov včasného varovania a výstrahy na základe modelov, technológií pozorovania zeme a meracích sietí pre rôzne situácie v Európe vrátane povodní, období sucha, ropných havárií, zemetrasení, lesných požiarov, lavín, zosuvov pôdy a búrok. Riziká s vysokým počtom nebezpečenstiev sa budú študovať v prípade oblastí Stredozemného/Čierneho mora a okrajov Atlantického oceánu. Naďalej sa budú vypracúvať správy o prírodných katastrofách a získavať ponaučenia z týchto katastrof. Práca v rámci tejto agendy sa bude vykonávať aj na podporu služieb GMES súvisiacich s krízami a mimoriadnymi udalosťami.

3.3.3. Agenda 3.3 Bezpečnosť a kvalita potravín a krmív

Činnosti budú v súlade s koncepciou „od stola k poľnohospodárskemu podniku“. SVC bude zabezpečovať overovanie metód a zosúladených postupov pre široký okruh druhov potravín a krmív. Vďaka svojim znalostiam v oblasti analýzy potravín a krmív a vďaka prípadnému zapojeniu nových oblastí posilní aj svoju schopnosť riešiť potravinové a krmivové krízy. Pozornosť sa bude venovať úzkej spolupráci s Európskym úradom pre bezpečnosť potravín.

Medzi konkrétne oblasti činnosti budú patriť:

- overovanie molekulárno-biologických a kombinovaných metód kontroly potravín a krmív, napr. v oblasti alergénov, funkčných a organických potravín,
- oblasti týkajúce sa potravín a zdravia, v ktorých sa očakávajú budúce právne predpisy (napr. mikrobiológia, funkčné a organické potraviny, alergény, zdravotné tvrdenia na etiketách),
- oblasti týkajúce sa bezpečnosti krmív pre existujúce právne predpisy (napr. povolenia pre prísady do krmív),
- mikrobiológia pre potraviny a krmivá, overovanie biomolekulárnych metód odhaľovania mikroorganizmov, najmä patogénov v potravinách a vode,
- overovanie analytických metód zisťovania zakázaných látok, znečisťujúcich látok, doplnkových látok v krmivách a živočíšnych bielkovín, súlad s požiadavkami smerníc o označovaní potravín, a určovania pôvodu (napr. izotopové metódy),
- elektronická sledovateľnosť v krmivovo-potravinovom reťazci.

3.4. Politická téma 4: Európa ako svetový partner

SVC bude podporovať rozhodovanie Spoločenstva v rámci nástrojov vonkajšej politiky (rozvojová spolupráca, obchod a nástroje reakcie na krízy a mierového predchádzania konfliktom vrátane nástrojov stability a humanitárnej pomoci).

3.4.1. Agenda 4.1 Globálna bezpečnosť

SVC zlepší prostredníctvom svojho výskumu podporu programov Spoločenstva v oblasti obnovy a humanitárnej pomoci prostredníctvom nových technológií (vrátane vesmírnych technológií, geopriestorovej analýzy, informácií z internetu, informačných systémov pracujúcich v reálnom čase) pre viaceré úrovne zásahov (od pripravenosti až po rýchlu reakciu a činnosti v teréne) s cieľom venovať pozornosť identifikácii opomenutých kríz, včasnému varovaniu o potenciálnych krízach, hodnoteniu humanitárnych potrieb a náprave, integrovanej reakcii na krízy a hodnoteniu škôd po krízach. Medzinárodná humanitárna pomoc sa bude podporovať aj prostredníctvom rozšírenia funkcií Globálneho systému výstrahy a reakcie pri katastrofách, aby pokrýval širokú škálu humanitárnych katastrof v úzkej spolupráci s agentúrami OSN (najmä jeho Úradom pre koordináciu humanitárnych záležitostí).

SVC zriadi globálnu geopriestorovú databázu a bude prispievať k službám (rýchle mapovanie) na podporu riadenia kríz a bezpečnosti; zabezpečí interoperabilitu systémov a noriem na podporu výmeny údajov medzi systémami, najmä s výborom SitCen a satelitným centrom EÚ. Táto činnosť sa vykonáva v súvislosti s vývojom budúcich pilotných služieb GMES.

SVC bude poskytovať vedecko-technickú podporu v súvislosti s vykonávaním opatrení v rámci plánovaného nástroja stability, pričom sa zameria na cezhraničné úlohy a otázky dlhodobejšej globálnej stability a bezpečnosti. SVC bude pracovať na otázke šírenia zbraní hromadného ničenia a tovaru a technológií dvojitého použitia vrátane kontroly vývozu, kontroly hraníc, bezpečnosti dodávateľskej siete a vytvárania profilov krajín. Medzi systémy, ktoré treba ďalej vyvinúť na tento účel, patria klasifikačné systémy pre kontrolu vývozu, systémy založené na spravodajstve, archivovanie údajov a viacjazyčné nástroje vyhľadávania informácií na internete. V rámci osobitného programu Euratomu sa plánuje úzke prepojenie s príslušnými činnosťami SVC.

Pri tomto prístupe sú rozhodujúcimi metódy a systémy analýzy založené na diaľkovom snímaní a systémy pre integráciu a analýzu údajov z viacerých zdrojov (vrátane pozorovania zeme a otvorených zdrojov); budú sa používať na podporu vykonávania činností v oblasti vonkajšej politiky Spoločenstva, ako napríklad činnosti dôležité pre Kimberlejský proces a mechanizmy na monitorovanie nezákonného obchodu vrátane obchodu s drevom a položkami s dvojakým použitím. Tieto činnosti prispievajú ku globálnemu rozmeru iniciatívy GMES.

3.4.2. Agenda 4.2 Rozvojová spolupráca

V afrických, karibských a tichomorských krajinách sa najskôr zriadi stredisko pre pozorovanie trvalo udržateľného rozvoja a životného prostredia. Troma prvkami, pre ktoré bude slúžiť systém zberu informácií a komunikácie nachádzajúci sa priamo v pozorovacom stredisku, sú environmentálna diagnostika a profily krajín, tvorba scenárov a interakcie medzi rôznymi politikami. Zabezpečenie dlhodobého pozorovania zdrojov a environmentálnych parametrov (napr. týkajúcich sa krajinnej pokrývky, lesného porastu, požiarov, biodiverzity, pobrežných zón, klimatickej citlivosti atď.) prispeje k analýzam trendov. Vývoj sa bude realizovať v úzkej spolupráci s iniciatívou GMES a programom monitorovania Afriky z hľadiska životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja.

V súvislosti s potravinovou bezpečnosťou a iniciatívou Spoločenstva na odstránenie chudoby a trvalo udržateľný rozvoj sa v rámci strediska vytvorí globálna zložka na monitorovanie plodín. Výskumná práca sa sústreďí na nové metódy hodnotenia dodávok potravín a potravinových potrieb, informačné systémy pre zabezpečenie potravín a hodnotenie citlivosti.

Dodávané konečné produkty budú založené na požiadavkách zákazníkov, t. j. v tomto konkrétnom prípade budú v takej forme, aby zodpovedali potrebám rozvojových krajín a aby ich tieto krajiny mohli využívať.

Posilní sa spolupráca s hlavnými aktérmi (UNEP, FAO, EUMETSAT, WFP, ESA GMES-GMFS).

Etické aspekty

Počas vykonávania tohto osobitného programu a pri výskumných činnostiach z neho vyplývajúcich sa majú dodržiavať základné etické princípy. Patria medzi ne okrem iných zásady uvedené v Charte základných práv EÚ vrátane týchto: ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudského života, ochrana osobných údajov a súkromia, ako aj zvierat a životného prostredia v súlade s právom Spoločenstva a s najnovším znením príslušných medzinárodných dohovorov, usmernení a kódexov správania, napr. Helsinskej deklarácie, Dohovoru Rady Európy o ľudských právach a biomedicíne podpísaným v Oviade 4. apríla 1997 a jeho dodatkových protokolov, Dohovoru OSN o právach dieťaťa, Všeobecnej deklarácie o ľudskom genóme a ľudských právach, ktorú prijalo UNESCO, Dohovoru OSN o biologických a toxických zbraniach (BTWC), Medzinárodnej zmluvy o rastlinných genetických zdrojoch pre potraviny a poľnohospodárstvo, ako aj relevantných rezolúcií Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO).

Bude sa prihliadať aj na stanoviská Európskej skupiny poradcov pre etické dôsledky biotechnológie (1991 – 1997) a stanoviská Európskej skupiny pre etiku vo vede a v nových technológiách (od roku 1998).

V súlade so zásadou subsidiarity a rôznorodosti prístupov existujúcich v Európe musia účastníci výskumných projektov dodržiavať platné právne predpisy, iné predpisy a etické pravidlá v krajinách, v ktorých sa výskum bude vykonávať. V každom prípade sa uplatňujú vnútroštátne ustanovenia, pričom Spoločenstvo finančne nepodporí výskum, ktorý sa má vykonať v členskom štáte alebo v krajine, ak je v tomto členskom štáte alebo v krajine takýto výskum zakázaný.

V prípade potreby musia subjekty realizujúce výskumný projekt pred začatím činností výskumu a technického rozvoja získať súhlas príslušných vnútroštátnych alebo miestnych etických výborov. Okrem toho bude Komisia systematicky vykonávať etické skúmanie v prípade návrhov zaoberajúcich sa eticky citlivými otázkami alebo v prípade zanedbania etických aspektov. V osobitných prípadoch možno etické skúmanie uskutočniť aj počas vykonávania projektu.

V protokole o ochrane a pohode zvierat, ktorý je prílohou k zmluve, sa požaduje, aby Spoločenstvo v plnej miere zohľadňovalo požiadavky týkajúce sa pohody zvierat pri vypracúvaní a vykonávaní politik Spoločenstva vrátane výskumu. V smernici Rady 86/609/EHS z 24. novembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa ochrany zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely¹ sa stanovuje, že všetky pokusy je potrebné prispôbiť tak, aby sa zabránilo trápeniu, zbytočnej bolesti a utrpeniu pokusných zvierat; aby sa vykonávali na čo najnižšom počte zvierat; aby sa pri nich využívali zvieratá s najnižším stupňom neurofyzologickej citlivosti aby spôsobovali najnižšiu možnú mieru bolesti, utrpenia, strachu a pretrvávajúcich zranení. Zmenu genetického dedičstva zvierat alebo ich klonovanie možno zvážiť iba v prípade etickej odôvodnenosti cieľov, za podmienok zaručujúcich pohodu zvierat a pri dodržiavaní zásad biodiverzity.

Počas vykonávania tohto programu bude Komisia pravidelne monitorovať vedecký pokrok a vnútroštátne i medzinárodné ustanovenia, aby sa zohľadnil akýkoľvek vývoj v tejto oblasti.

¹ Ú. v. ES L 358, 18.12.1986, s. 1. Smernica zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/65/ES (Ú. v. EÚ L 230, 16.9.2003, s. 32).

Rozhodnutie Rady**z 19. januára 2006****o osobitnom programe, ktorým sa vykonáva
siedmy rámcový program
Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom)
v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy (2007 – 2011)****(2006/976/Euratom)**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej článok 7,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu¹,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²,

po porade s Vedeckým a technickým výborom,

¹ Stanovisko z 30. novembra 2006 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

² Ú. v. EÚ C 185, 8.8.2006, s. 10.

keďže:

- (1) V súlade s rozhodnutím Rady 2006/970/Euratom z 18. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy (2007 – 2011)¹ (ďalej len „rámcový program“) sa má rámcový program vykonávať prostredníctvom osobitných programov, ktorými sa vymedzujú podrobné pravidlá ich vykonávania, určuje sa ich trvanie a stanovujú sa prostriedky, ktoré sa považujú za potrebné.
- (2) Štruktúra rámcového programu pozostáva z dvoch typov činností: i) nepriame akcie v oblasti výskumu energie jadrovej syntézy a výskumu jadrového štiepenia a ochrany pred žiarením a ii) priame akcie pre činnosti Spoločného výskumného centra v oblasti jadrovej energie. V rámci tohto osobitného programu by sa mali realizovať činnosti uvedené v bode i).
- (3) V rámci tohto programu by sa mali uplatňovať pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít a pravidlá šírenia výsledkov výskumu, ktoré platia pre rámcový program, (ďalej len „pravidlá účasti a šírenia“).
- (4) Rámcový program by mal dopĺňať ostatné akcie EÚ v oblasti výskumnej politiky, ktoré sú potrebné v rámci celkového strategického úsilia na vykonávanie lisabonskej stratégie, najmä v súvislosti s akciami týkajúcimi sa, vzdelávania, odborného vzdelávania, kultúry, konkurencieschopnosti a inovácií, priemyslu, zdravia, ochrany spotrebiteľa, zamestnanosti, energetiky, dopravy a životného prostredia.

¹ Pozri stranu ... tohto úradného vestníka.

-
- (5) Vzhľadom na rozhodnutie Rady z 26. novembra 2004, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice týkajúce sa rokovaní o projekte ITER, bude realizácia projektu ITER v Európe v širšom kontexte výskumu energie jadrovej syntézy ústredným bodom činností výskumu jadrovej syntézy vykonávaných v rámci rámcového programu.
- (6) Činnosti EÚ, ktoré prispievajú k realizácii projektu ITER, a najmä tie, ktoré sú potrebné na začatie výstavby projektu ITER v Cadarache a na realizáciu výskumu a vývoja technológie pre ITER počas rámcového programu, by mal riadiť spoločný podnik v zmysle hlavy II kapitoly 5 zmluvy.
- (7) Počas realizácie prostredníctvom spoločných podnikov založených podľa hlavy II kapitoly 5 zmluvy sa môžu meniť aspekty výskumu a technického rozvoja v oblasti vedy a techniky jadrovej syntézy.
- (8) V súlade s článkom 101 zmluvy uzavrelo Spoločenstvo viaceré medzinárodné zmluvy v oblasti jadrového výskumu; v tejto súvislosti je potrebné vyvíjať úsilie na posilnenie medzinárodnej výskumnej spolupráce s cieľom ďalej integrovať Spoločenstvo do celosvetovej výskumnej obce. Tento osobitný program by preto mal byť otvorený pre krajiny, ktoré v tomto zmysle uzavreli potrebné zmluvy, avšak na projektovej úrovni, s prihliadnutím na vzájomnú prospešnosť, by mal byť otvorený aj pre subjekty z tretích krajín a medzinárodné organizácie zaoberajúce sa spoluprácou v oblasti vedy.

-
- (9) Výskumné činnosti vykonávané v rámci tohto programu by mali byť v súlade so základnými etickými zásadami vrátane tých, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie.
- (10) Rámcový program by mal prispieť k podpore trvalo udržateľného rozvoja.
- (11) Je potrebné čo najefektívnejšie a používateľsky najpriateľnejšie zabezpečiť dobré finančné hospodárenie v rámci rámcového programu a jeho vykonávanie a zároveň zabezpečiť právnu istotu a prístup k programu pre všetkých účastníkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev¹, a nariadením Komisie (ES, Euratom) 2342/2002², ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie uvedených rozpočtových pravidiel a všetkých jeho budúcich zmien a doplnení.

¹ Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

² Ú. v. ES L 357, 31.12.2002, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 1261/2005 (Ú. v. EÚ L 201, 2.8.2005, s. 3).

- (12) Mali by sa prijať aj vhodné opatrenia, zodpovedajúce finančným záujmom Európskych spoločenstiev, na účely monitorovania účinnosti poskytovanej finančnej pomoci a účinnosti využívania týchto prostriedkov, aby sa zamedzilo nezrovnalostiam a podvodom, a mali by sa prijať potrebné kroky na vymáhanie ušlých, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov v súlade s nariadením (ES, Euratom) č. 1605/2002, nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 2342/2002, nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev¹, (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste vykonávaných Komisiou za účelom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi² a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 o vyšetrovaníach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF)³.
- (13) Každá tematická oblasť by mala mať vlastnú rozpočtovú položku vo všeobecnom rozpočte Európskych spoločenstiev.
- (14) Pri vykonávaní tohto programu je potrebné venovať primeranú pozornosť uplatňovaniu hľadiska rodovej rovnosti, ako aj pracovným podmienkam, transparentnosti výberových konaní a profesijnému rastu, pokiaľ ide o výskumných pracovníkov prijímaných na projekty a programy financované v rámci akcií tohto programu, pre ktoré poskytuje referenčný rámec odporúčanie Komisie z 11. marca 2005 o Európskej charte pre výskumných pracovníkov a o pravidlách výberu výskumných pracovníkov,

¹ Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

² Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

³ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 1.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Týmto sa prijíma osobitný program pre činnosti jadrového výskumu a odbornej prípravy v oblastiach energie jadrovej syntézy, jadrového štiepenia a ochrany pred žiarením v rámci siedmeho rámcového programu Euratomu, ďalej len „osobitný program“, na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2011.

Článok 2

V rámci osobitného programu sa podporujú výskumné činnosti a činnosti odbornej prípravy v oblasti jadrovej energie a celý rad výskumných akcií vykonávaných v týchto tematických oblastiach:

- a) výskum energie jadrovej syntézy;
- b) výskum jadrového štiepenia a ochrany pred žiarením.

Ciele a základné smery týchto činností sú stanovené v prílohe.

Článok 3

V súlade s článkom 3 rámcového programu sa za sumu potrebnú na realizáciu osobitného programu považuje 2 234 mil. EUR, z čoho najviac 15% je určených na správne výdavky Komisie. Táto suma sa rozdelí takto:

Výskum energie jadrovej syntézy ¹	1947
Jadrové štiepenie a ochrana pred žiarením	287

Článok 4

1. Všetky výskumné činnosti vykonávané v rámci osobitného programu sa vykonávajú v súlade so základnými etickými zásadami.

Článok 5

1. Osobitný program sa vykonáva prostredníctvom systémov financovania ustanovených v prílohe II k rámcovému programu.
2. Na tento osobitný program sa vzťahujú pravidlá účasti a šírenia.

¹ V rámci sumy určenej pre výskum energie jadrovej syntézy sa vyhradí aspoň 900 miliónov EUR na iné činnosti ako je vybudovanie ITER-u uvedené v prílohe.

Článok 6

1. Komisia vypracuje pracovný program vykonávania osobitného programu, v ktorom podrobnejšie opíše ciele a vedecké a technické priority uvedené v prílohe, systémy financovania tematických oblastí, v rámci ktorých sa predkladajú návrhy, a harmonogram vykonávania.
2. Pracovný program zohľadňuje príslušné výskumné činnosti vykonávané členskými štátmi, pridruženými štátmi a európskymi i medzinárodnými organizáciami. Podľa potreby sa aktualizuje.
3. V pracovnom programe sa uvedú kritériá hodnotenia návrhov nepriamych akcií a výberu projektov v rámci programov financovania. Kritériami budú excelentnosť, účinok a vykonávanie a v tomto rámci možno v pracovnom programe upresniť alebo doplniť dodatočné požiadavky, opravné koeficienty a prahové hodnoty.
4. V pracovnom programe sa môžu určiť:
 - a) organizácie, ktoré dostávajú členské príspevky;
 - b) akcie podporujúce činnosti konkrétnych právnických osôb.

Článok 7

1. Za vykonávanie osobitného programu zodpovedá Komisia
2. Komisii pri vykonávaní osobitného programu pomáha poradný výbor. Členovia tohto výboru sa môžu meniť na základe predmetu, ktorým sa zaoberá rokovanie výboru. V prípade aspektov súvisiacich so štiepením zodpovedá zloženie výboru a jeho podrobné pracovné pravidlá a postupy rozhodnutiu Rady 84/338/Euratom, ESUO, EHS z 29. júna 1984 o štruktúrach a postupoch správy a koordinácie výskumných, rozvojových a demonštračných činností Spoločenstva ¹. V prípade aspektov súvisiacich s jadrovou syntézou sa výbor riadi rozhodnutím Rady zo 16. decembra 1980, ktorým sa zriaďuje poradný výbor pre program jadrovej syntézy².
3. Komisia pravidelne informuje výbor o celkovom pokroku pri vykonávaní osobitného programu a poskytuje mu aktuálne informácie o všetkých akciách v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštrácie navrhnutých alebo financovaných v rámci tohto programu.

¹ Ú. v. ES L 177, 4.7.1984, s. 25.

² Neuvverejnené, ale naposledy zmenené a doplnené rozhodnutím Rady 2005/336/Euratom (Ú. v. EÚ L 108, 29.4.2005, s. 64).

Článok 8

Komisia zabezpečí, aby sa v súvislosti s činnosťami vykonávanými v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje osobitný program, uskutočňovalo nezávislé monitorovanie, hodnotenie a preskúmanie ustanovené v článku 6 rámcového programu.

Článok 9

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť tretím dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Bruseli 19. decembra 2006

Za Radu

predseda

J. KORKEAOJA

PRÍLOHA

VEDECKÉ A TECHNICKÉ CIELE, ZÁKLADNÉ ČRTY TÉM A ČINNOSTÍ

1. ÚVOD

Jadrová energia v súčasnosti zabezpečuje tretinu celkového objemu elektrickej energie spotrebovanej v EÚ a ako najvýznamnejšiemu zdroju elektrickej energie základného zaťaženia, ktorý pri prevádzke jadrových elektrární nevypúšťa CO₂, jej patrí dôležité miesto v diskusii o prostriedkoch boja proti zmene klímy a zníženiu závislosti Európy na dovážanej energii.

Jadrová syntéza má potenciál rozhodujúcou mierou prispieť k dosiahnutiu trvalo udržateľného a zabezpečeného zásobovania EÚ energiou o niekoľko desiatok rokov po tom, čo na trh preniknú komerčné reaktory využívajúce jadrovú syntézu, pričom ITER predstavuje hlavný krok na ceste k dosiahnutiu tohto cieľa. Realizácia projektu ITER je preto základným prvkom súčasnej stratégie EÚ, musí ju však sprevádzať intenzívny a sústredený európsky program výskumu a vývoja zameraný na prípravu využívania reaktora ITER a na vyvinutie technológií a vedomostnej základne, ktoré budú potrebné počas jeho prevádzkovania i v ďalšom období.

Na druhej strane jadrové štiepenie zostáva uskutočniteľným riešením pre tie členské štáty, ktoré si želajú využívať túto technológiu, aby dosiahli vyváženú kombináciu dodávok energie. Výskumná činnosť a odborná príprava majú mimoriadny význam pri zabezpečovaní trvalo vysokej úrovne jadrovej bezpečnosti v súčasnosti ako aj v budúcnosti, napredovaní smerom k realizácii trvalo udržateľných riešení v oblasti nakladania s odpadom a zvyšovaní efektívnosti a konkurencieschopnosti celého odvetvia. Výskum v oblasti ochrany pred žiarením je kľúčovým prvkom tejto politiky zabezpečujúcim optimálnu bezpečnosť verejnosti a pracovníkov pri všetkých zdravotných a priemyselných aplikáciách.

V záujme udržania konkurencieschopnosti Európy je mimoriadne dôležité v primeranej miere investovať do všetkých oblastí výskumu. S cieľom realizovať túto úlohu čo najefektívnejšie je potrebné uplatňovať zjednotený prístup na úrovni EÚ, pokračovať v spolupráci medzi členskými štátmi a vynakladať značné úsilie na zachovanie infraštruktúr, odbornej spôsobilosti a know-how. Vo všeobecnosti bude výskum potrebný na preskúmanie nových vedeckých a technických príležitostí, ako aj na pružné reagovanie na nové politické potreby, ktoré vzniknú počas rámcového programu.

2. Tematické oblasti výskumu

2.1. Energia jadrovej syntézy

Výstavba reaktora ITER v Cadarachu vo Francúzsku a realizácia projektov „širšieho prístupu“ s cieľom urýchliť vývoj v oblasti energie jadrovej syntézy sa uskutoční v rámci medzinárodnej spolupráce. Na základe medzinárodnej dohody o projekte ITER sa zriadi organizácia ITER. Výstavbou reaktora ITER a realizáciou projektov „širšieho prístupu“ a ich využívaním spolu s inými zariadeniami v rámci medzinárodnej spolupráce nadobudne táto spolupráca bezprecedentnú úroveň. Európe to prinesie značný úžitok, najmä pokiaľ ide o efektívnosť a možnosť spoločného pokrytia nákladov. Podľa Zmluvy o Euratome sa ako spoločný podnik zriadi domovská agentúra pre projekt ITER. Agentúra poskytne Euratomu prostriedky na plnenie jeho medzinárodných záväzkov v rámci dohody o projekte ITER a na zabezpečenie efektívneho a uceleného poskytovania európskeho príspevku projektu ITER a projektom „širšieho prístupu“ zo strany Euratomu vrátane výskumných a vývojových činností na podporu týchto projektov.

Európa získala vedúce postavenie v oblasti výskumu energie jadrovej syntézy kombináciou jednotného a plne integrovaného európskeho programu jadrovej syntézy v rámci Európskeho výskumného priestoru (ERA), intenzívnej a stálej podpory zo strany Spoločenstva, koordinácie Euratomom a rozvoja ľudského kapitálu v združeniach Euratomu zaoberajúcich sa jadrovou syntézou. Združenia zaoberajúce sa jadrovou syntézou sú centrá excelentnosti v oblasti výskumu jadrovej syntézy, ktoré vytvárajú rozsiahlu sieť spolupráce založenú z veľkej časti na svojich experimentálnych zariadeniach. Mimoriadne technologické úspechy, ktoré dosiahol EURATOM v rámci prispievania k podrobnému konštrukčnému návrhu ITER, ako aj úspešné využívanie zariadení JET, významne prispeli k ďalšiemu zvýšeniu silnej súdržnosti európskeho programu jadrovej syntézy. Európa takto nadobudla znalosti a skúsenosti potrebné pre širokú spoluprácu vo všetkých aspektoch výskumu energie jadrovej syntézy vrátane realizácie projektu ITER a projektov „širšieho prístupu“. Organizácia a riadenie siedmeho rámcového programu na základe týchto úspechov zabezpečí efektívnu koordináciu výskumu a vývoja v záujme dosiahnutia krátkodobých i dlhodobých cieľov programu.

Rýchly rozvoj jadrovej syntézy si zároveň vyžaduje širokú priemyselnú základňu na zabezpečenie včasného využitia energie jadrovej syntézy. Európsky priemysel už významne prispel k podrobnému konštrukčnému návrhu projektu ITER. Počas siedmeho rámcového programu bude európsky priemysel vrátane malých a stredných podnikov zohrávať vedúcu úlohu pri výstavbe reaktora ITER a vytvorí si pozíciu pre plnú účasť na vývoji technológií energie jadrovej syntézy pre DEMO („demonštračnú“ elektrárň jadrovej syntézy) a budúce elektrárne jadrovej syntézy.

Projekt ITER a európsky program výskumu energie jadrovej syntézy prispejú k realizácii niektorých naliehavých opatrení, ktoré sú podľa správy skupiny na vysokej úrovni („Kokova správa“) nevyhnutné pre dosiahnutie pokroku v rámci lisabonskej stratégie. Projekt ITER sa predovšetkým stane magnetom pre najlepších vedcov a technických odborníkov v oblasti jadrovej syntézy a pre priemyselné odvetvia zamerané na špičkovú techniku. To bude mať prínos tak pre európsky program jadrovej syntézy, ako aj pre celú vedecko-technickú vedomostnú základňu. Zručnosti a znalosti, ktoré nadobudne európsky priemysel pri budovaní systémov a komponentov s cieľom splniť veľmi náročné technické požiadavky zariadenia ITER, prispejú k zvýšeniu jeho konkurencieschopnosti.

Celkový cieľ

Rozvíjať vedomostnú základňu pre vytvorenie prototypov reaktorov pre bezpečné, trvalo udržateľné, environmentálne vhodné a ekonomicky životaschopné elektrárne a realizovať projekt ITER ako hlavný krok k ich vytvoreniu.

Činnosti

i) Realizácia projektu ITER

Zahŕňa činnosti zamerané na spoločnú realizáciu projektu ITER ako medzinárodnej výskumnej infraštruktúry:

Spoločenstvo bude mať osobitnú zodpovednosť v rámci organizácie ITER ako hostiteľ projektu a prevezme na seba vedúcu úlohu, najmä pokiaľ ide o prípravu lokality, založenie organizácie ITER, riadenie a personálne zabezpečenie, ako aj všeobecnú technickú a administratívnu podporu.

Účasť Spoločenstva ako zmluvnej strany projektu ITER bude zahŕňať poskytovanie príspevkov na výstavbu vybavenia a zariadení, ktoré sa nachádzajú v rámci lokality ITER a sú nevyhnutné na jeho využívanie a podporu projektu počas výstavby.

Výskumné a vývojové činnosti na podporu výstavby reaktora ITER sa budú vykonávať v rámci združení zaoberajúcich sa jadrovou syntézou a európskych priemyselných odvetví. Bude k nim patriť vývoj a testovanie komponentov a systémov.

ii) Výskum a vývoj v rámci prípravy prevádzky projektu ITER

Sústredený program v oblasti fyziky a techniky bude mať za cieľ konsolidáciu rozhodnutí v rámci projektu ITER a prípravu na rýchle spustenie prevádzky reaktora ITER, aby sa výrazne skrátil čas a znížili náklady potrebné na dosiahnutie základných cieľov projektu ITER. Tento program sa bude vykonávať prostredníctvom koordinovaných experimentálnych, teoretických a modelovacích činností s využitím zariadení JET a iných existujúcich, budúcich alebo v súčasnosti budovaných zariadení na magnetické ohraničenie (tokamaky, stelátory, RFP), a iných zariadení, ktorými disponujú združenia. Program takisto zabezpečí potrebný vplyv Európy na projekt ITER a vytvorí predpoklady pre jej významnú úlohu pri využívaní tohto projektu. Program bude zahŕňať:

- hodnotenie osobitných kľúčových technológií pre prevádzku reaktora ITER prostredníctvom dokončenia a využívania doplnkových zariadení JET (prvá stena, systémy ohrevu, diagnostika),
- preskúmanie prevádzkových scenárov reaktora ITER pomocou cielených pokusov na zariadeniach JET a iných zariadeniach a koordinované modelovacie činnosti.

V úvodnej fáze siedmeho rámcového programu sa vykoná hodnotenie zariadení programu, pri ktorom sa preskúma možnosť postupného odpojenia existujúcich zariadení a posúdi sa potreba nových zariadení súbežne s využívaním reaktora ITER. Toto hodnotenie sa použije ako základ na prípadnú podporu nových alebo zdokonalených zariadení s cieľom zabezpečiť, aby sa v programe v rámci relevantného výskumu a vývoja naďalej využíval vhodný súbor zariadení jadrovej syntézy.

iii) Technické činnosti pri príprave projektu DEMO

Združenia a priemyselné subjekty budú ďalej rozvíjať kľúčové technológie a materiály potrebné pre udelenie licencie, výstavbu a prevádzku elektrárne DEMO s cieľom otestovať ich v rámci projektu ITER a umožniť európskemu priemyslu vybudovanie elektrárne DEMO a budúcich elektrární jadrovej syntézy. Vykonávať sa budú tieto činnosti:

- vytvorenie špecializovaného projektového tímu a vykonávanie činností súvisiacich s technickým overovaním a s podrobným konštrukčným plánom (EVEDA) zameraných na prípravu výstavby medzinárodného zariadenia na ožarovanie materiálov jadrovej syntézy (IFMIF), ktoré sa bude používať na testovanie materiálov elektrárne jadrovej syntézy – základný predpoklad získania licencie na DEMO,
- vývoj, testovanie ožarovaním a modelovanie materiálov s nízkou úrovňou aktivácie a odolných voči žiareniu; vývoj kľúčových technológií potrebných na prevádzkovanie elektrárne jadrovej syntézy vrátane plášťov; koncepčné projektové činnosti DEMO vrátane bezpečnostných a environmentálnych hľadísk.

iv) Výskumné a vývojové činnosti z dlhodobého hľadiska

Program jadrovej syntézy opierajúci sa o činnosti zamerané špecificky na projekty ITER a DEMO bude rozvíjať odborné spôsobilosti a rozširovať vedomostnú základňu v oblastiach, ktoré sú strategicky dôležité pre budúce elektrárne jadrovej syntézy. Tieto výskumné činnosti povedú k zvýšenej technickej uskutočniteľnosti a ekonomickej životaschopnosti energie jadrovej syntézy. Medzi osobitné opatrenia zamerané na tieto účely v rámci siedmeho rámcového programu budú patriť:

- zlepšené riešenia magnetického uzavretia sa budú skúmať na základe koncepcií s vysokým potenciálom reaktora vrátane stelarátorov. Práca sa sústreďí na dokončenie stelarátora W7-X; využívanie existujúcich zariadení na rozšírenie experimentálnych databáz a vyhodnotenie perspektívy týchto konfigurácií;
- uskutoční sa experimentálny program fyziky jadrovej syntézy s cieľom komplexne pochopiť plazmy jadrovej syntézy a na tomto základe optimalizovať projekt elektrárne,
- pozornosť sa bude venovať teórii a ďalšiemu modelovaniu na účely komplexného pochopenia plaziem jadrovej syntézy používaných v reaktore,
- uskutočnia sa štúdie sociologických aspektov a ekonomiky výroby energie pomocou jadrovej syntézy a budú sa presadzovať akcie zamerané na podporu informovanosti verejnosti a pochopenia jadrovej syntézy,

bude sa pokračovať v existujúcej činnosti v oblasti energie inerciálnej jadrovej syntézy, ktorej súčasťou je prehľad o civilných výskumných činnostiach členských štátov v oblasti inerciálneho uzavretia.

v) Ľudské zdroje, vzdelávanie a odborná príprava

Zabezpečenie adekvátnych ľudských zdrojov a vysokej úrovne spolupráce v rámci programu pre krátkodobé, ako aj strednodobé potreby projektu ITER a pre ďalší rozvoj jadrovej syntézy sa uskutoční:

- podporou mobility výskumných pracovníkov medzi organizáciami zúčastnenými na programe s cieľom presadzovať zvýšenú spoluprácu a integráciu programu a podporovať medzinárodnú spoluprácu,
- odbornou prípravou na vysokej úrovni pre technických odborníkov a výskumných pracovníkov na postgraduálnej a postdoktorandskej úrovni vrátane využívania zariadení programu ako platformy odbornej prípravy a špecializovaných seminárov a stretnutí. Uskutočnia sa akcie na posilnenie spolupráce medzi účastníkmi programu v oblasti vysokoškolského vzdelávania, medzi ktoré môžu patriť magisterské a doktorandské kurzy v oblasti fyziky a inžinierstva pre jadrovú syntézu,
- presadzovaním inovácií a výmenou know-how s príslušnými vysokými školami, výskumnými ústavmi a priemyslom,
- podporou tvorby patentov.

vi) Infraštruktúra

Realizácia projektu ITER v Európe v medzinárodnom rámci organizácie ITER bude prvkom novej výskumnej infraštruktúry so silným európskym rozmerom.

vii) Postupy transferu technológií

ITER si bude vyžadovať nové a pružnejšie organizačné štruktúry, ktoré umožnia, aby sa proces inovácie a technický pokrok, ktorý vytvára, rýchlo preniesol do priemyslu, čo umožní vyriešiť výzvy a zvýši konkurencieschopnosť európskeho priemyslu.

viii) Reakcia na nové a nepredvídané politické potreby

„Zrýchlený“ program rozvoja jadrovej syntézy by ako súčasť širšej politiky riešenia otázok bezpečnosti zásobovania Európy energiou, zmeny klímy a trvalo udržateľného rozvoja mohol znamenať skorší príchod energie jadrovej syntézy na trh. Hlavným cieľom a dôležitým medzníkom „zrýchlenia“ by bola skoršia realizácia projektu DEMO. V rámci siedmeho rámcového programu by to znamenalo činnosti a projekty začlenené do medzinárodného „širšieho prístupu“ k energii jadrovej syntézy, ktoré uskutočňuje EURATOM v spolupráci s partnermi projektu ITER.

2.2. Jadrové štiepenie a ochrana pred žiarením

Nepriame akcie sa uskutočnia v piatich hlavných oblastiach činnosti podrobne opísaných nižšie. Celkovým cieľom je najmä zvýšenie bezpečnosti, efektívneho využívania zdrojov a hospodárnosti jadrového štiepenia a využitia žiarenia v priemysle a medicíne. V celom programe však existujú dôležité horizontálne väzby, pričom je potrebné adekvátne zohľadniť interakcie medzi rôznymi činnosťami. V tomto ohľade je veľmi dôležité podporovať odbornú prípravu a výskumné infraštruktúry. Odborná príprava musí predstavovať kľúčový aspekt všetkých projektov financovaných Spoločenstvom v tomto odvetví a spolu s podporou pre infraštruktúry bude tvoriť kľúčovú súčasť riešenia otázok odbornej spôsobilosti v oblasti jadrovej energie.

V súlade s potrebami posilnenia Európskeho výskumného priestoru je potrebné zabezpečiť jednotné európske vnímanie kľúčových problémov a prístupov. Vytvoria sa väzby medzi vnútroštátnymi programami a bude sa presadzovať vytváranie sietí s medzinárodnými organizáciami a tretími krajinami vrátane USA, nových nezávislých štátov, Kanady a Japonska. V prípade evidentného záujmu Spoločenstva musí Euratom dôsledne plniť svoju úlohu na existujúcich fórach koordinujúcich výskum a technický rozvoj na medzinárodnej úrovni. V prípade potreby sa takisto zabezpečí koordinácia s programom priamych akcií, ktorý v tejto oblasti realizuje SVC, ako aj s nepriamymi akciami v rámci výskumu energie jadrovej syntézy.

Rovnako dôležité je vytvárať väzby s výskumom v rámci programov ES, najmä v činnostiach v oblasti európskych noriem, vzdelávania a odbornej prípravy, ochrany životného prostredia, materiálovej vedy, riadenia, spoločných infraštruktúr, bezpečnosti, povedomia o bezpečnosti a energetiky. Hlavným znakom činností v mnohých tematických oblastiach bude medzinárodná spolupráca.

i) Nakladanie s rádioaktívnym odpadom

Ciele

V rámci výskumu a technického rozvoja orientovaného na prax sa činnosti zameriavajú na vytvorenie kvalitnej vedecko-technickej základne pre demonštrovanie technológií a bezpečnosti ukladania vyhoreného paliva a rádioaktívneho odpadu s dlhým polčasom rozpadu v geologických formáciách, na podporu vytvorenia spoločného európskeho pohľadu na hlavné otázky súvisiace s nakladaním s odpadom a jeho ukladaním a na preskúmanie spôsobov znižovania množstva a/alebo nebezpečnosti odpadu delením a transmutáciou alebo inými metódami.

Činnosti

Geologické ukladanie: Výskum a technický rozvoj v oblasti geologického ukladania rádioaktívneho odpadu s vysokou aktivitou a/alebo s dlhým polčasom rozpadu zahŕňajúci technické štúdie a demonštráciu projektov konečných úložísk, charakterizácia základných hornín úložiska na danom mieste (tak v generických, ako aj vo výskumných laboratóriách zameraných na danú lokalitu), pochopenie prostredia úložiska, štúdie o relevantných procesoch v blízkom teréne (forma odpadu a umelo vytvorené bariéry) a vo vzdialenom teréne (skalné podložie a cesty k biosfére), vývoj dôkladných metodík na hodnotenie výkonnosti a bezpečnosti a skúmanie otázok riadenia a spoločenských otázok súvisiacich s postojom verejnosti.

Delenie a transmutácia: Výskum a technický rozvoj vo všetkých technických oblastiach delenia a transmutácie, ktorý by mohol byť základom pre vývoj skúšobných zariadení a demonštračných systémov pre najmodernejšie procesy delenia a systémy transmutácie zahŕňajúcich podkritické a kritické systémy, na účely zníženia objemov a nebezpečenstva vysokoaktívneho rádioaktívneho odpadu s dlhým polčasom rozpadu pochádzajúceho zo spracovania vyhoreného jadrového paliva. Výskum bude skúmať aj potenciál koncepcií, ktoré vytvárajú menej odpadu pri výrobe jadrovej energie, vrátane efektívnejšieho využívania štiepneho materiálu v existujúcich reaktoroch.

ii) Reaktorové systémy

Ciele

Cieľom týchto opatrení je pokračovať v zabezpečovaní bezpečnej prevádzky všetkých relevantných typov existujúcich zariadení a, ako prínos k zvyšovaniu diverzifikácie a bezpečnosti zásobovania energiou a k boju proti globálnemu otepľovaniu, preskúmať možnosti dokonalejšej technológie s cieľom poskytnúť ešte bezpečnejšie, zdrojovo efektívnejšie a konkurencieschopnejšie využitie jadrovej energie.

Činnosti

Bezpečnosť jadrových zariadení: Výskum a technický rozvoj v oblasti prevádzkovej bezpečnosti súčasných a budúcich jadrových zariadení, najmä hodnotenie a riadenie životnosti elektrární, povedomie o bezpečnosti (obmedzenie rizika ľudskej a organizačnej chyby na minimum), moderné metodiky hodnotenia bezpečnosti, numerické simulačné nástroje, prístrojové vybavenie, ako aj kontrola a prevencia a zmiernenie ťažkých havárií spolu s pridruženými činnosťami na optimalizáciu riadenia znalostí a zachovanie odbornej spôsobilosti.

Rozvinuté jadrové systémy: Výskum a technický rozvoj zameraný na zvýšenie efektívnosti súčasných systémov a palív uskutočňovaný v rámci medzinárodného úsilia a spolupráce v tejto oblasti, ako je napríklad Medzinárodné fórum IV. generácie, na skúmanie aspektov vybraných zdokonalených reaktorových systémov s cieľom posúdiť ich potenciál, odolnosť proti šíreniu a ich účinky na dlhodobú udržateľnosť vrátane činností predsunutého výskumu¹(najmä materiálovej vedy) a skúmania palivového cyklu, inovačných palív a aspektov nakladania s odpadom.

iii) Ochrana pred žiarením

Ciele

Bezpečné využívanie žiarenia v zdravotníctve a priemysle spočíva v správnej politike ochrany pred žiarením a jej účinnom vykonávaní a zostáva jednou z priorít programu. Pri zachovaní a skvalitňovaní noriem v oblasti ochrany, čo je spoločným cieľom všetkých činností programu, zohráva výskum kľúčovú úlohu. Dôležitým cieľom výskumu je aj podporenie politik Spoločenstva a ich účinné vykonávanie, ako aj rýchle a efektívne reagovanie na vznikajúce potreby.

¹ Pripomína sa, že podľa osobitného programu ES *Myšlienky* ERC podporuje výskum na hraniciach poznania vo všetkých oblastiach základného a technického výskumu.

Hlavným cieľom tohto výskumu bude prispieť k vyriešeniu polemiky o riziku pri vystavení nízkym a dlhodobým dávkam žiarenia. Vyriešenie tejto vedeckej a regulačnej otázky má potenciálne závažné nákladové a/alebo zdravotné dôsledky pre využívanie žiarenia tak v zdravotníctve, ako aj v priemysle.

Činnosti

- Kvantifikácia rizík pri nízkom a dlhodobom vystavení: Lepšia kvantifikácia rizík ohrozenia zdravia pri nízkom a dlhodobom vystavení vrátane individuálnej variability prostredníctvom epidemiologických štúdií a zlepšeného pochopenia mechanizmov bunkového a molekulárneho biologického výskumu.
- Využitie žiarenia v medicíne: Zvýšiť bezpečnosť a efektívnosť medicínskeho využitia žiarenia pri určovaní diagnóz a pri liečbe (vrátane nukleárnej medicíny) prostredníctvom nového technického vývoja a dosiahnuť správnu rovnováhu prínosov a rizík takéto využitia.
- Riadenie krízových situácií a obnova: Skvalitniť súdržnosť a integráciu riadenia krízových situácií (vrátane charakterizácie kontaminácie a obnovy náhodne kontaminovaných území) v Európe vyvinutím spoločných nástrojov a stratégií a demonštrovať ich účinnosť v prevádzkovom prostredí.

-
- Úmyselné zneužitie žiarenia alebo rádioaktívneho materiálu: Vypracovať dôrazné a použiteľné postupy na zvládnutie vplyvu zneužitia (vrátane neoprávneného prevodu) žiarenia alebo rádioaktívneho materiálu zahŕňajúce priamy a nepriamy vplyv na zdravie a kontamináciu životného prostredia, najmä v obývaných oblastiach a pri zásobovaní potravinami a vodou.

Zabezpečí sa komplementárnosť a zabráni sa duplicitě s témou *Bezpečnosť osobitného programu Spolupráca*¹, ktorá taktiež môže využívať relevantné odborné znalosti získané v rámci predchádzajúcich akcií Euratomu.

- Iné témy: vnútroštátne výskumné činnosti v iných oblastiach (napr. prírodné žiarenie, rádioekológia, ochrana životného prostredia, dozimetria, pracovné vystavenie, riadenie rizík atď.) sa budú integrovať efektívnejšie.

¹ Súčasť siedmeho rámcového programu Európskeho spoločenstva.

iv) Infraštruktúra

Ciele

Výskumné infraštruktúry sú veľmi dôležitou súčasťou výskumu a technického rozvoja v jadrovej vede a technike a v rádiologických vedách. Ich veľkosť sa líši – môže ísť o veľmi veľké a nákladné siete závodov a laboratórií, ale aj o oveľa menšie zariadenia, ako sú databázy, numerické simulačné nástroje a tkanivové banky. Ciele programu spočívajú v poskytovaní podpory pre kľúčové infraštruktúry, ktoré sú nositeľmi nespornej pridanej hodnoty EÚ, najmä na účely vytvorenia kritického množstva a výmeny zastaralých zariadení, akými sú napríklad výskumné reaktory. Takýmto spôsobom sa prehĺbia úspechy predchádzajúcich programov Spoločenstva, ktoré uľahčili nadnárodný prístup k takýmto infraštruktúram, ako aj ich spoluprácu, a prispievajú k zachovaniu vysokého štandardu dosiahnutých technických výsledkov, inovácií a bezpečnosti v európskom jadrovom sektore.

Infraštruktúry významne prispievajú aj k odbornej príprave vedcov a technických odborníkov.

Činnosti

- Podpora infraštruktúr: Podpora projektovania, modernizácie, výstavby a/alebo prevádzkovania kľúčových výskumných infraštruktúr požadovaných v ktoromkoľvek z uvedených tematických okruhov; napríklad: podzemné laboratóriá pre výskum geologického ukladania rádioaktívneho odpadu, skúšobné/testovacie zariadenia pre nástroje na delenie a transmutáciu, reaktorové komponenty a subsystemy, horúce komory, zariadenia na testovanie v prípade ťažkých havárií a termálne hydraulické testovanie, zariadenia na testovanie materiálov, numerické simulačné nástroje a rádiobiologické zariadenia, databázy a tkanivové banky na použitie vo výskume ochrany pred žiarením.

- Prístup k infraštruktúram: Umožniť nadnárodný prístup k existujúcim a budúcim infraštruktúram pre jednotlivých výskumných pracovníkov a výskumné tímy.

v) Ľudské zdroje, mobilita a odborná príprava

Ciele

Vzhľadom na záujem všetkých odvetví jadrového štiepenia a ochrany pred žiarením o zachovanie vysokej úrovne odbornosti a ľudských zdrojov a vplyv najmä na schopnosť zachovať súčasnú vysokú úroveň jadrovej bezpečnosti bude cieľom tohto programu podporiť pomocou širokého spektra opatrení rozšírenie vedeckých odborných spôsobilostí a know-how v rámci celého odvetvia. Cieľom týchto opatrení je zaručiť čo najskoršiu dostupnosť náležite kvalifikovaných výskumných, technických pracovníkov a inžinierov napríklad spoločnými činnosťami odbornej prípravy a zlepšenou koordináciou medzi vzdelávacími inštitúciami EÚ, aby sa zabezpečila rovnocennosť kvalifikácií vo všetkých členských štátoch, alebo uľahčením odbornej prípravy a mobility študentov a vedcov. Jedine na základe skutočne európskeho prístupu možno zabezpečiť požadované stimuly a zosúladenú úroveň vyššieho vzdelávania a odbornej prípravy, čím sa uľahčí mobilita novej generácie vedcov a potrebná celoživotná odborná príprava technických odborníkov, ktorí čelia vedeckým a technickým výzvam zajtrajška v čoraz viac integrovanom jadrovom sektore.

Činnosti

- Odborná príprava: Koordinácia národných programov a zabezpečovanie všeobecných potrieb odbornej prípravy v jadrovej vede a technike prostredníctvom celej palety nástrojov, vrátane konkurenčných, ako súčasť celkovej podpory ľudských zdrojov vo všetkých tematických oblastiach. Zahŕňa podporu kurzov a sietí odbornej prípravy a opatrenia zamerané na zatriaktívnenie tohto odvetvia pre mladých vedcov a inžinierov.
- Mobilita výskumných pracovníkov: Podpora zvýšenej mobility vedcov a technických odborníkov medzi rozličnými vysokými školami a ústavmi v členských štátoch, ako aj v krajinách mimo EÚ, najmä prostredníctvom grantov a štipendií. Osobitná pomoc sa môže poskytovať v prípade výskumných pracovníkov z nových nezávislých štátov.

3. Etické aspekty

Počas vykonávania tohto programu a pri výskumných činnostiach z neho vyplývajúcich sa majú dodržiavať základné etické princípy. K nim okrem iného patria zásady zakotvené v Charte základných práv EÚ vrátane ochrany ľudskej dôstojnosti a ľudského života, ochrany osobných údajov a súkromia, ako aj zvierat a životného prostredia v súlade s právom Spoločenstva a s najnovším znením príslušných medzinárodných dohovorov, usmernení a kódexov správania, napr. Helsinskej deklarácie, Dohovoru Rady Európy o ľudských právach a biomedicíne podpísaným v Oviade 4. apríla 1997 a jeho dodatkových protokolov, Dohovoru OSN o právach dieťaťa, Všeobecnej deklarácie o ľudskom genóme a ľudských právach, ktorú prijalo UNESCO, Dohovoru OSN o biologických a toxických zbraniach (BTWC), Medzinárodnej zmluvy o rastlinných genetických zdrojoch pre potraviny a poľnohospodárstvo, ako aj relevantných rezolúcií Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO).

Bude sa prihliadať aj na stanoviská Európskej skupiny poradcov pre etické dôsledky biotechnológie (1991 – 1997) a stanoviská Európskej skupiny pre etiku vo vede a v nových technológiách (od roku 1998).

V súlade so zásadou subsidiarity a rôznorodosti prístupov existujúcich v Európe musia účastníci výskumných projektov dodržiavať platné právne predpisy, iné predpisy a etické pravidlá v krajinách, v ktorých sa výskum bude vykonávať. V každom prípade sa uplatňujú vnútroštátne ustanovenia, pričom Spoločenstvo finančne nepodporí výskum, ktorý sa má vykonať v členskom štáte alebo v krajine, ak je v tomto členskom štáte alebo v krajine takýto výskum zakázaný.

V prípade potreby musia subjekty realizujúce výskumný projekt pred začatím činností výskumu a technického rozvoja získať súhlas príslušných vnútroštátnych alebo miestnych etických výborov. Okrem toho bude Komisia systematicky vykonávať etické skúmanie v prípade návrhov zaoberajúcich sa eticky citlivými otázkami alebo v prípade zanedbania etických aspektov. V osobitných prípadoch možno etické skúmanie uskutočniť aj počas vykonávania projektu.

V protokole o ochrane a pohode zvierat, ktorý je prílohou k zmluve, sa požaduje, aby Spoločenstvo v plnej miere zohľadňovalo požiadavky týkajúce sa pohody zvierat pri vypracúvaní a vykonávaní politík Spoločenstva vrátane výskumu. V smernici Rady 86/609/EHS z 24. novembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa ochrany zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely¹ sa stanovuje, že všetky pokusy je potrebné prispôbiť tak, aby sa zabránilo trápeniu a zbytočnej bolesti a utrpeniu pokusných zvierat; aby sa vykonávali na čo najnižšom počte zvierat; aby sa pri nich využívali zvieratá s najnižším stupňom neurofyziologickej citlivosti; aby spôsobovali najnižšiu možnú mieru bolesti, utrpenia, strachu a pretrvávajúcich zranení. Zmenu genetického dedičstva zvierat alebo ich klonovanie možno zvážiť iba v prípade etickej odôvodnenosti cieľov, za podmienok zaručujúcich pohodu zvierat a pri dodržiavaní zásad biodiverzity. Počas vykonávania tohto programu bude Komisia pravidelne monitorovať vedecký pokrok a vnútroštátne i medzinárodné ustanovenia, aby sa zohľadnil akýkoľvek vývoj v tejto oblasti.

¹ Ú. v. ES L 358, 18.12.1986, s. 1. Smernica zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/65/ES (Ú. v. EÚ L 230, 16.9.2003, s. 32).

Rozhodnutie Rady**z 19. decembra 2006**

**o osobitnom programe, ktorý sa má vykonávať
prostredníctvom priamych akcií Spoločného výskumného centra
v rámci siedmeho rámcového programu
Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom)
v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy (2007 – 2011)**

(2006/977/Euratom)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej článok 7,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu¹,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²,

po porade s Vedeckým a technickým výborom a správnu radou SVC,

¹ Stanovisko z 30. novembra 2006 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

² Ú. v. EÚ C 185, 8.8.2006, s. 10.

keďže:

- (1) V súlade s článkom 7 zmluvy sa rozhodnutie Rady 2006/970/Euratom z 18. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) v oblasti jadrového výskumu a odbornej prípravy (2007 – 2011)¹ (ďalej len „rámcový program“) má vykonávať prostredníctvom osobitných programov, ktorými sa vymedzujú podrobné pravidlá ich vykonávania, určuje sa ich trvanie a stanovujú sa prostriedky, ktoré sa považujú za potrebné.
- (2) Spoločné výskumné centrum (ďalej aj „SVC“) by v rámci osobitného programu SVC, ktorým sa vykonáva rámcový program Euratomu, malo realizovať činnosti v oblasti výskumu a odbornej prípravy prostredníctvom takzvaných priamych akcií.
- (3) SVC by v rámci plnenia svojho poslania malo poskytovať vedecko-technickú podporu procesu tvorby politík EÚ na základe požiadaviek zákazníkov, zabezpečovať podporu realizácie a monitorovania existujúcich politík a reagovať na nové politické požiadavky. V záujme naplnenia svojho poslania by SVC malo vykonávať výskum najvyššej porovnateľnej európskej kvality, okrem iného aj udržaním svojej úrovne vedeckej excelentnosti.
- (4) Pri vykonávaní tohto osobitného programu by sa mal klásť dôraz na podporu mobility a vzdelávania výskumných pracovníkov a inovácií v Spoločenstve. SVC by malo najmä uskutočňovať príslušné činnosti odbornej prípravy v oblasti jadrovej bezpečnosti a bezpečnostnej ochrany.

¹ Pozri stranu ... tohto úradného vestníka.

- (5) Tento osobitný program by sa mal vykonávať pružným, účinným a transparentným spôsobom s prihliadnutím na príslušné potreby užívateľov SVC a politik Spoločenstva, ako aj pri rešpektovaní cieľa chrániť finančné záujmy Spoločenstva. Výskumné činnosti vykonávané v rámci programu by sa mali podľa potreby prispôbiť týmto potrebám a vedecko-technickému rozvoju, ako aj cieľu dosiahnuť vedeckú excelentnosť.
- (6) Na výskum a vývoj v rámci tohto osobitného programu by sa mali uplatňovať pravidlá účasti podnikov, výskumných centier a univerzít a pravidlá šírenia výsledkov výskumu, ktoré platia pre rámcový program ES (ďalej len „pravidlá účasti a šírenia“) a ktoré sa vzťahujú na priame akcie.
- (7) Na účely vykonávania tohto programu môže byť okrem spolupráce, na ktorú sa vzťahuje Dohoda o Európskom hospodárskom priestore alebo dohoda o pridružení, vhodné zapojiť do činností medzinárodnej spolupráce aj tretie krajiny a medzinárodné organizácie, a to najmä na základe článkov 2h, 101 a 102 zmluvy.
- (8) V zmysle činností rozširovania a integrácie sa SVC zameriava na podporu integrácie organizácií a výskumných pracovníkov nových členských štátov do svojich činností, najmä vykonávanie vedecko-technických prvkov acquis EÚ, ako aj intenzívnejšiu spoluprácu s organizáciami a výskumnými pracovníkmi z prístupujúcich a kandidátskych krajín. Postupné otváranie sa plánuje aj vo vzťahu k susedným krajinám, najmä v oblasti prioritných tém európskej susedskej politiky.

-
- (9) Výskumné činnosti vykonávané v rámci tohto osobitného programu by mali byť v súlade so základnými etickými zásadami vrátane tých, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie.
- (10) SVC by malo pokračovať vo vytváraní dodatočných zdrojov prostredníctvom konkurenčných činností; medzi ne patrí účasť na nepriamych akciách rámcového programu, práca s tretími stranami a v menšej miere využívanie duševného vlastníctva.
- (11) Je potrebné čo najefektívnejšie a používateľsky najpriateľnejšie zabezpečiť dobré finančné hospodárenie v rámci rámcového programu a jeho vykonávanie a zároveň zabezpečiť právnu istotu a prístup k programu pre všetkých účastníkov v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev¹, a nariadením Komisie (ES, Euratom) 2342/2002², ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie uvedených rozpočtových pravidiel a všetkých jeho budúcich zmien a doplnení.

¹ Ú. v. ES L 248, 16.9.2002, s. 1.

² Ú. v. ES L 357, 31.12.2002, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 1261/2005 (Ú. v. EÚ L 201, 2.8.2005, s. 3).

- (12) Mali by sa prijať vhodné opatrenia, zodpovedajúce finančným záujmom Európskych spoločenstiev, na účely monitorovania účinnosti poskytovanej finančnej pomoci a účinnosti využívania týchto prostriedkov, aby sa zamedzilo nezrovnalostiam a podvodom, a mali by sa prijať potrebné kroky na vymáhanie ušlých, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov v súlade s nariadením (ES, Euratom) č. 1605/2002, nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 2342/2002, nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev¹, (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste vykonávaných Komisiou za účelom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi² a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1074/1999 o vyšetrovaníach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF)³.
- (13) Komisia by mala v primeranom čase zabezpečiť, aby sa v súvislosti s činnosťami vykonávanými v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje tento program, uskutočnilo nezávislé hodnotenie,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

¹ Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

² Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

³ Ú. v. ES L 136, 31.5.1999, s. 1.

Článok 1

Týmto sa prijíma osobitný program, ktorý sa vzťahuje na priame akcie Spoločného výskumného centra v oblasti výskumu a odbornej prípravy (ďalej len „osobitný program“), na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2011.

Článok 2

Osobitný program stanovuje činnosti pre akcie Spoločného výskumného centra v jadrovej oblasti a zabezpečuje podporu celému spektru výskumných akcií uskutočňovaných prostredníctvom nadnárodnej spolupráce v týchto tematických oblastiach:

- a) nakladanie s jadrovým odpadom, jeho vplyv na životné prostredie;
- b) jadrová bezpečnosť;
- c) jadrové zabezpečenie.

Ciele a hlavné okruhy týchto činností sú uvedené v prílohe.

Článok 3

V súlade s článkom 3 rámcového programu je suma potrebná na vykonanie osobitného programu 517 mil. EUR .

Článok 4

Všetky výskumné činnosti vykonávané v rámci osobitného programu sa vykonávajú v súlade so základnými etickými zásadami.

Článok 5

1. Osobitný program sa vykonáva prostredníctvom priamych akcií stanovených v prílohe II k rámcovému programu.
2. Na tento osobitný program sa vzťahujú pravidlá účasti a šírenia súvisiace s priamymi akciami.

Článok 6

1. Komisia vypracuje viacročný pracovný program vykonávania osobitného programu, v ktorom podrobnejšie opíše ciele a vedecké a technické priority uvedené v prílohe, a harmonogram vykonávania.
2. Viacročný pracovný program zohľadňuje príslušné výskumné činnosti vykonávané členskými štátmi, pridruženými štátmi a európskymi i medzinárodnými organizáciami. Podľa potreby sa aktualizuje.

Článok 7

Komisia zabezpečí, aby sa v súvislosti s činnosťami vykonávanými v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje osobitný program, uskutočňovalo nezávislé hodnotenie ustanovené v článku 6 rámcového programu.

Článok 8

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť tretím dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto rozhodnutie je určené členským štátom.

V Bruseli 19. decembra 2006

*Za Radu
predseda*

J. KORKEAOJA

PRÍLOHA

Program SVC Euratom

1. Cieľ

Poskytovať vedecko-technickú podporu politike Spoločenstva súvisiacej s jadrovou energiou na základe požiadaviek zákazníkov, zabezpečiť podporu realizácie a monitorovania existujúcich politík a pružne reagovať na nové požiadavky politiky.

2. Prístup

Poslaním SVC je na základe požiadaviek zákazníkov poskytovať vedecko-technickú podporu pre tvorbu, rozvoj, vykonávanie a monitorovanie politík Spoločenstva s cieľom udržať európsky výskum v popredí. Poslanie SVC tiež zdôrazňuje potrebu, aby sa SVC zaoberalo vysokokvalitnými výskumnými činnosťami v úzkom spojení s priemyslom a inými orgánmi a rozvíjalo siete so štátnymi a súkromnými inštitúciami v členských štátoch. Vo všetkých činnostiach SVC sú zastúpené obe dimenzie, ale ich individuálny význam sa pohybuje od priamej podpory útvarami Komisie po základný výskum realizovaný v širokom európskom alebo medzinárodnom meradle.

Cieľom činnosti SVC v jadrovej oblasti je splnenie záväzkov v oblasti výskumu a vývoja vyplývajúcich zo Zmluvy o Euratome a podpora Komisie aj členských štátov v oblasti bezpečnostných opatrení a nešírenia, nakladania s odpadom, bezpečnosti jadrových zariadení a cyklu paliva, rádioaktivity v životnom prostredí a ochrany pred žiarením.

Cieľom tohto osobitného programu je rozvíjať a zhromažďovať znalosti, poskytovať zásadné vedecké/technické údaje a podporovať bezpečnosť/zabezpečenie a spoľahlivosť, trvalú udržateľnosť a kontrolu jadrovej energie vrátane hodnotenia inovačných/budúcich systémov. Pri účasti na nepriamych akciách rámcového programu sa bude vyvíjať úsilie o čo najväčšiu komplementárnosť s inštitucionálnym pracovným programom načrtnutým v oddiele 3.

Jednou hlavných obáv v jadrovej oblasti je v súčasnosti strata znalostí, odbornosti a najmä technológie a techniky na zaobchádzanie s rádioaktívnym materiálom a radiačnými poliami. SVC bude naďalej pôsobiť ako európsky garant v oblasti šírenia informácií, odbornej prípravy a vzdelávania mladých vedcov a zároveň poskytovať iným výskumným pracovníkom prístup k svojej infraštruktúre a podporovať tak know how v jadrovej oblasti v Európe.

Ďalším cieľom bude ďalší rozvoj spolupráce prostredníctvom tvorby sietí na európskej a celosvetovej úrovni. V tejto súvislosti bude zvlášť dôležitá možnosť SVC zapájať sa do sietí excelentnosti a do integrovaných projektov.

SVC tiež umožní fakticky podloženú diskusiu a podložené rozhodovanie o vhodnom energetickom mixe, ktorý by zodpovedal európskym energetickým potrebám (vrátane obnoviteľných zdrojov energie a jadrovej energie).

3. Činnosti

3.1. Nakladanie s jadrovým odpadom, jeho vplyv na životné prostredie

3.1.1. Charakteristika, skladovanie a ukladanie vyhoreného paliva

Nakladanie s vyhoreným palivom a vysokoaktívnym jadrovým odpadom zahŕňa úpravu potrebnú na prepravu, skladovanie a geologické uloženie. Hlavným cieľom je zabrániť uvoľneniu rádionuklidov do biosféry počas veľmi dlhého časového obdobia. Návrh, hodnotenie a fungovanie umelého a prírodného systému bariér počas príslušného časového obdobia sú kľúčovými zložkami pre dosiahnutie týchto cieľov a závisia, okrem iného, od správania paliva.

SVC sa zameriava na získanie údajov o dlhodobom správaní vyhoreného paliva a vypracovanie metód spoľahlivého hodnotenia umelých systémov s dôrazom na neporušenosť zásielok odpadov a referenčné porovnávanie kritérií rozhodovania v rizikových prípadoch.

Laboratórne pokusy v oblasti správania paliva v reprezentatívnych podmienkach poskytnú dôležité informácie pre vytvorenie modelov dlhodobých predpovedí a umožnia ich overenie. SVC sa bude zapájať aj do rôznych európskych snáh o bezpečné riešenia ukladania odpadu a bude aktívne podporovať prenos znalostí medzi rôznymi krajinami.

3.1.2. Delenie, transmutácia a úprava

Hlavnými úlohami tohto programu ostávajú optimalizácia delenia paliva na samostatné vybrané rádionuklidy s dlhým polčasom rozpadu, ako aj výroba a charakterizácia bezpečných a spoľahlivých palív alebo terčov pre aktinoidovú transmutáciu.

Štúdium týchto alternatívnych stratégií nakladania s odpadmi si naďalej získava vysokú pozornosť, pretože by výrazne znížili dlhodobé riziko ukladania odpadu. V prípade transmutácie sa uvažuje o rýchlych aj tepelných reaktoroch spolu s jednoúčelovými zariadeniami na spaľovanie aktinoidov. Väčšina navrhovaných spôsobov určených pre budúce systémy reaktorov zahŕňa takéto výberové oddelenie rádionuklidov.

Na základe výrazného zníženia množstva rádionuklidov s dlhým polčasom rozpadu a podstatného zníženia objemov v zariadeniach na spracovanie odpadu bude vypracovanie inertných matric pre úpravu HLW (vysokoaktívneho odpadu) predstavovať z dlhodobého hľadiska kľúčové zlepšenie v oblasti nakladania s jadrovým odpadom.

SVC bude prevádzkovať nové zariadenia na zdokonalené delenie a výrobu palív a terčov (laboratórium pre minoritné aktinoidy) v tejto oblasti. Bude tiež vykonávať skúšky žiarenia na terčoch a palivách, ako aj produkovať základné jadrové údaje pre transmutáciu. Z analýz korózie a lúhovania sa nakoniec stanoví chemická stálosť matric pre úpravu aktinoidov.

3.1.3. Základný výskum o aktinoidoch

Činnosti základného výskumu sa zameriavajú na poskytovanie základných znalostí s cieľom podporiť porozumenie fyzikálnym procesom v oblasti jadrového paliva (od výroby energie po nakladanie s odpadom) a sú úzko spojené s odbornou prípravou a vzdelávaním. Činnosti základného výskumu sa zamerajú na tepelno-fyzikálne vlastnosti materiálov, povrchové vlastnosti systémov, ktoré obsahujú aktinoidy a základné fyzikálne a chemické vlastnosti.

Zariadenia SVC, ako aktinoidové užívateľské laboratórium, budú naďalej prijímať vedcov, najmä z európskych univerzít.

3.1.4. Jadrové údaje

Výsledkom navrhovaných projektov jednoúčelových zariadení na spaľovanie minoritných aktinoidov a moderných spôsobov výroby jadrovej energie je nová potreba omnoho presnejších jadrových údajov.

SVC bude vykonávať merania jadrových údajov určených pre nakladanie s jadrovým odpadom. Nový technologický vývoj výrazne zlepšil možnosti merania. SVC podporuje aj dôležité úsilie v oblasti rozvoja základnej jadrovej teórie na modelovanie experimentálne nedosiahnuteľných reakcií.

Rádionuklidová metrológia dopĺňa túto prácu meraniami s cieľom získať zlepšené údaje o jadrovom rozpade štiepných materiálov a produktov štiepenia. Presné experimentálne údaje sú potrebné aj na overenie teórií a modelov, na ktorých sú založené predpisy o ochrane pred žiarením.

3.1.5. Využitie jadrového výskumu v lekárstve

niekoľko aplikácií v oblasti lekárstva . Sú výsledkom výskumu výroby nových izotopov, vývoja klinických referenčných materiálov a podpory nových terapií na liečbu rakoviny. Cieľom SVC je, aby tieto nové aplikácie boli sprístupnené nemocniciam a farmaceutickému priemyslu.

3.1.6. Meranie rádioaktivity v životnom prostredí

SVC uplatňuje svoje odborné vedomosti v stopovej analýze na overovanie rádioaktívnych výpustí a emisií z jadrových zariadení. Práca zahŕňa aj štúdie tvorby druhov aktinoidov, ich migračných modelov v biosfére a ich rádiotoxikológie. Vzhľadom na nové hraničné hodnoty pre rádionuklidy v potravinových zložkách bude SVC rozvíjať analytické techniky a vyrábať zodpovedajúce referenčné materiály. Medzi laboratóriami sa budú organizovať porovnávania s monitorovacími laboratóriami členských štátov s cieľom posúdiť porovnateľnosť oznámených monitorovacích údajov a podporovať zosúladenie systémov na meranie rádioaktivity.

3.1.7. Správa znalostí, odborná príprava a vzdelávanie

Pre nové generácie jadrových vedcov a inžinierov je dôležité zachovať a prehĺbiť znalosti o jadrovom výskume prostredníctvom pokusov, výsledkov, interpretácií a schopností získaných v minulosti. To platí najmä v takých oblastiach, v ktorých sa tri desaťročia skúseností v oblasti analýz výkonu a bezpečnosti reaktorov skoncentrovali do komplexných analytických nástrojov, akými sú modely a počítačové kódy. Cieľom SVC bude zachovať si potrebné znalosti a zabezpečiť, aby boli rýchlo k dispozícii, riadne organizované a zdokumentované, aby sa zabránilo novej strate znalostí a nedostatku nových vedcov a inžinierov v oblasti jadrovej technológie. Bude tiež podporovať rozvoj nových vedcov a inžinierov v oblasti jadrovej energetiky a zároveň sa snažiť ich do tejto oblasti prilákať. Bude podporovať aj činnosti vysokoškolského vzdelávania v Európe. SVC bude naďalej prispievať k rozvoju lepšej komunikácie o jadrových otázkach, najmä pokiaľ ide o ich prijateľnosť u verejnosti, a, globálnejšie, k rozvoju stratégií pre celkovú informovanosť v oblasti energetiky.

3.2. Jadrová bezpečnosť

3.2.1. Bezpečnosť jadrového reaktora

Na zachovanie a zlepšenie bezpečnostnej úrovne jadrových elektrární západného aj ruského typu sa musia rozšíriť a overiť moderné a zlepšené metodológie na hodnotenie bezpečnosti a zodpovedajúce analytické nástroje, cielené experimentálne skúmania. SVC je plne zapojené do medzinárodného úsilia o zvyšovanie bezpečnosti jadrového reaktora.

3.2.2. Bezpečnosť jadrového paliva v energetických reaktoroch prevádzkovaných v EÚ

Bezpečnosť paliva sa zameriava na prevenciu a zmiernenie dôsledkov hypotetických nehôd. Dva hlavné aspekty sa v tomto výskume týkajú mechanickej neporušenosti palivových systémov počas životnosti reaktora a reakcie paliva na prechodné podmienky a na podmienky v prípade závažnej nehody reaktora, až po roztavenie jadra.

V tejto súvislosti je SVC zapojené do súčasnej stratégie vývoja palív zameranej na zlepšenie bezpečnosti a zníženie civilných a vojenských zásob plutónia. SVC využije HFR (reaktor s vysokým tokom neutrónov) na testovanie správania a vlastností palív. Vykonajú sa aj merania vlastností, ktoré majú vplyv na výkonnosť.

3.2.3. Bezpečná prevádzka moderných systémov jadrovej energie

Na celom svete sa skúmajú stratégie nových reaktorov ako otvorená výskumná téma, napr. v rámci scenára cestovnej mapy štvrtej generácie inšpirovanej komplexným hodnotením vrátane problémov, ktoré zaujímajú verejnosť, ako je napríklad zlepšenie bezpečnosti, zníženie množstva odpadu a zlepšenie opatrení proti šíreniu jadrového materiálu.

Pre SVC je nevyhnutné priamo i prostredníctvom koordinácie európskych príspevkov naplno zohrávať svoju úlohu v tejto celosvetovej iniciatíve, do ktorej sú zapojené hlavné výskumné organizácie. Ide výlučne o oblasti, ktoré môžu zlepšiť aspekty bezpečnosti a zabezpečenia inovačných cyklov jadrového paliva, najmä charakterizáciu, skúšky a analýzu nových palív. SVC sa bude zaoberať vypracovaním bezpečnostných a kvalitatívnych cieľov, bezpečnostných požiadaviek a zdokonalenej metodológie hodnotenia reaktorov pre systémy. Tieto informácie sa budú systematicky oznamovať orgánom zainteresovaných členských štátov a útvarom Komisie, najmä prostredníctvom pravidelných koordinačných zasadnutí.

3.3. Jadrové zabezpečenie

3.3.1. Bezpečnostné opatrenia v jadrovej oblasti

Význam rozmeru nešírenia narastá a pre bezpečnosť občanov EÚ je životne dôležité, aby boli naďalej dostupné potrebné kapacity. Činnosti SVC v tejto oblasti pozostávajú z technickej podpory poskytovanej útvarom Komisie v rámci Zmluvy o Euratome a IAEA (Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu) v rámci Zmluvy o nešírení. Cieľom bude zvýšiť automatizáciu a zaviesť lepšie nástroje informačnej analýzy za účelom zníženia pracovného zaťaženia inšpektorov a bremena, ktoré sa kladie na jadrový priemysel.

Hoci má SVC viac ako 30-ročné skúsenosti s podporou zmlúv o Euratome a nešírení, technické inovácie a zlepšenia sú naďalej potrebné na plnenie vyvíjajúcej sa politiky bezpečnostných opatrení. Kým SVC zvládne tieto ciele, jeho činnosť bude naďalej zahŕňať overovacie a detekčné technológie, ako aj technológie na obmedzenie šírenia a dozor, metódy merania jadrového materiálu, výrobu jadrových referenčných materiálov a zabezpečenie odbornej prípravy, najmä pre inšpektorov IAEA a Komisie.

3.3.2. Dodatkový protokol

Cieľom dodatkového protokolu je zabezpečiť, aby nedochádzalo k neohláseným jadrovým činnostiam. Jeho vykonávanie si vyžaduje mnoho techník, ktoré sa líšia od techník používaných na overovanie evidencie jadrových materiálov. Vyžaduje si celkový opis činností krajiny v jadrovej oblasti, rozsiahlejšie vyhlásenia o lokalitách a rôznorodejšie požiadavky na inšpekcie. Tieto požiadavky môžu zahŕňať monitorovanie mimo lokalitu a monitorovacie činnosti mimo hraníc zariadenia a analýzu častíc životného prostredia ako nástroja na odhaľovanie neohlásených činností v jadrovej oblasti.

Cieľom SVC je prejsť ku kontrole presunov jadrového materiálu uskutočňovanej v reálnom čase a integrovanej analýze informácií. SVC bude pracovať najmä na rozvoji a overovaní nástrojov pre analýzu informácií a na metodológii založenej na systémovej analýze.

3.3.3. Zhromažďovanie informácií o jadrovom nešírení z verejne prístupných zdrojov

S cieľom podporovať útvary Komisie a spolupracovať s IAEA a orgánmi členských štátov bude SVC pokračovať v systematickom zhromažďovaní a analyzovaní informácií o otázkach jadrového nešírenia [možné rozšírenie na iné ZHN (zbrane hromadného ničenia) a nosiče] z rôznych zdrojov (internet, špecializovaná literatúra, databázy). Tieto informácie sa budú využívať na prípravu správ o vybraných krajinách, v ktorých sa vo bude pozorne sledovať vývoj činností v jadrovej oblasti a dovoz a/alebo vývoz jadrových zariadení a technológií na priame alebo dvojaké využitie.

Informácie z týchto verejne prístupných zdrojov budú podoprené satelitnými fotografiami. S cieľom podporiť túto prácu bude SVC ďalej rozvíjať viacjazyčné technológie na vyhľadávanie na internete, technológie na správu znalostí a prehľadávanie a analýzu údajov.

3.3.4. Boj proti nezákonnému obchodovaniu s jadrovými materiálmi vrátane jadrovej súdnej analýzy

Odhaľovanie a identifikácia nezákonne prepravovaných alebo skladovaných jadrových materiálov predstavujú hlavnú líniu obrany proti nezákonnému obchodovaniu. Súdna veda v jadrovej oblasti poskytuje indicie o pôvode zabaveného materiálu. Vytvorenie primeraných plánov reakcie v prípade odhalenia je naďalej dôležitou otázkou. V oblasti jadrovej súdnej analýzy a nezákonného obchodovania bude SVC posilňovať svoju spoluprácu s národnými orgánmi a medzinárodnými organizáciami (ITWG, IAEA atď.).

Etické aspekty

Počas vykonávania tohto osobitného programu a pri výskumných činnostiach z neho vyplývajúcich sa majú dodržiavať základné etické princípy. Medzi ne patria okrem iných zásady uvedené v Charte základných práv EÚ vrátane týchto: ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudského života, ochrana osobných údajov a súkromia, ako aj zvierat a životného prostredia v súlade s právom Spoločenstva a s najnovším znením príslušných medzinárodných dohovorov, usmernení a kódexov správania, napr. Helsinskej deklarácie, Dohovoru Rady Európy o ľudských právach a biomedicíne podpísaným v Oviade 4. apríla 1997 a jeho dodatkových protokolov, Dohovoru OSN o právach dieťaťa, Všeobecnej deklarácie o ľudskom genóme a ľudských právach, ktorú prijalo UNESCO, Dohovoru OSN o biologických a toxických zbraniach (BTWC), Medzinárodnej zmluvy o rastlinných genetických zdrojoch pre potraviny a poľnohospodárstvo, ako aj relevantných rezolúcií Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO).

Bude sa prihliadať aj na stanoviská Európskej skupiny poradcov pre etické dôsledky biotechnológie (1991 – 1997) a stanoviská Európskej skupiny pre etiku vo vede a v nových technológiách (od roku 1998).

V súlade so zásadou subsidiarity a rôznorodosti prístupov existujúcich v Európe musia účastníci výskumných projektov dodržiavať platné právne predpisy, iné predpisy a etické pravidlá v krajinách, v ktorých sa výskum bude vykonávať. V každom prípade sa uplatňujú vnútroštátne ustanovenia, pričom Spoločenstvo finančne nepodporí výskum, ktorý sa má vykonať v členskom štáte alebo v krajine, ak je v tomto členskom štáte alebo v krajine takýto výskum zakázaný.

V prípade potreby musia subjekty realizujúce výskumný projekt pred začatím činností výskumu a technického rozvoja získať súhlas príslušných vnútroštátnych alebo miestnych etických výborov. Okrem toho bude Komisia systematicky vykonávať etické skúmanie v prípade návrhov zaoberajúcich sa eticky citlivými otázkami alebo v prípade zanedbania etických aspektov. V osobitných prípadoch možno etické skúmanie uskutočniť aj počas vykonávania projektu.

V protokole o ochrane a pohode zvierat, ktorý je prílohou k zmluve, sa požaduje, aby Spoločenstvo v plnej miere zohľadňovalo požiadavky týkajúce sa pohody zvierat pri vypracúvaní a vykonávaní politik Spoločenstva vrátane výskumu. V smernici Rady z 24. novembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa ochrany zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely¹ sa stanovuje, že všetky pokusy je potrebné prispôbiť tak, aby sa zabránilo trápeniu a zbytočnej bolesti a utrpeniu pokusných zvierat; aby sa vykonávali na čo najnižšom počte zvierat; aby sa pri nich využívali zvieratá s najnižším stupňom neurofyziologickej citlivosti; aby spôsobovali najnižšiu možnú mieru bolesti, utrpenia, strachu a pretrvávajúcich zranení. Zmenu genetického dedičstva zvierat alebo ich klonovanie možno zväziť iba v prípade etickej odôvodnenosti cieľov, za podmienok zaručujúcich pohodu zvierat a pri dodržiavaní zásad biodiverzity.

Počas vykonávania tohto programu bude Komisia pravidelne monitorovať vedecký pokrok a vnútroštátne i medzinárodné ustanovenia, aby sa zohľadnil akýkoľvek vývoj v tejto oblasti.

¹ Ú. v. ES L 358, 18.12.1986, s. 1. Smernica zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2003/65/ES (Ú. v. EÚ L 230, 16.9.2003, s. 32).